

24262 LLEI 30/1995, de 8 de novembre, d'ordenació i supervisió de les assegurances privades. («BOE» 268, de 9-11-1995.)

JUAN CARLOS I

REI D'ESPANYA

A tots els qui vegeu i entengueu aquesta Llei.
Sapigueu: Que les Corts Generals han aprovat la Llei següent i jo la sanciono.

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

1

L'activitat asseguradora i la relativa als plans i fons de pensions ha evolucionat al nostre país d'una manera accelerada, per la qual cosa es pot afirmar que la dinàmica que els afecta és de les més avançades del nostre sistema financer. Això ha fet necessari una dinàmica paral·lela en l'ordenació i supervisió pública d'aquestes activitats, que exigeix modificacions legislatives constants, per raó de la matèria afectada, perquè el dret no quedi endarrerit respecte a la realitat social.

A més, el fenomen d'integració progressiva de l'activitat asseguradora dins el marc jurídic del dret comunitari europeu i de l'Espai Econòmic Europeu ha requerit l'adaptació, en línia amb aquesta homogeneïtzació, de nombroses directives. Recentment, la Llei 21/1990, de 19 de desembre, va incorporar la Directiva de lliure prestació de serveis en assegurança directa diferent de l'assegurança de vida; ara és necessari adaptar la resta de les directives aprovades per la Unió Europea i incloses en l'àmbit de l'Acord sobre l'Espai Econòmic Europeu, fet a Porto el 2 de maig de 1992 i adaptat a Brussel·les el 17 de març de 1993, i que encara no han estat objecte d'incorporació al nostre ordenament jurídic. S'ha de tenir en compte, a més, que entre aquestes hi ha les fonamentals terceres directives en assegurances diferents de la de vida i en assegurances de vida que regulen l'anomenada «autorització administrativa única» amb la qual s'estableixen les bases, en principi definitives, de l'harmonització a la Unió Europea i a l'Espai Econòmic Europeu.

Per tant, són dos els aspectes que motiven aquesta regulació i exigeixen una nova Llei d'ordenació i supervisió de les assegurances privades, que substitueixi l'encara pròxima Llei 33/1984, de 2 d'agost, sobre ordenació de l'assegurança privada, ja que la varietat i intensitat de les modificacions que s'hi realitzen fan necessari i aconsellable regular la matèria en una nova Llei.

2

La legislació reguladora de l'assegurança privada constitueix una unitat institucional que, integrada per normes de dret privat i de dret públic, s'ha caracteritzat, en aquest últim àmbit, per la seva missió tutelar a favor dels assegurats i beneficiaris emparats per un contracte d'assegurança. En efecte, que el contracte d'assegurança suposi el canvi d'una prestació present i certa (prima) per una altra de futura i incerta (indemnització), exigeix garantir l'efectivitat de la indemnització quan eventualment es produeix el sinistre. És l'interès públic el que justifica l'ordenació i supervisió de les entitats asseguradores per l'Administració pública per tal de comprovar que mantenen una situació de solvència suficient per complir el seu objecte social.

L'ordenació i supervisió estatal, que reclamen la unitat de mercat i els principis de divisió i dispersió dels riscos, té lloc mitjançant el sistema d'autorització administrativa de vincle permanent, en virtut de la qual s'examinen els

requisits financers, tècnics i professionals necessaris per accedir al mercat assegurador; es controlen les garanties financeres i el compliment de les normes de contracte d'assegurança i actuaries durant la seva actuació en aquest mercat; i, finalment, es determinen les mesures d'intervenció sobre les entitats asseguradores que no ajustin la seva actuació a aquestes normes que poden arribar, fins i tot, a la revocació de l'autorització administrativa concedida o la dissolució de l'entitat asseguradora quan manquin de les exigències mínimes per mantenir-se en el mercat.

Aquest esquema normatiu de control de solvència i protecció de l'assegurador és d'aplicació general, i s'hi ajusten la gairebé totalitat dels estats d'economia lliure.

Ara bé, perquè el sistema d'ordenació i supervisió sigui eficaç, és necessari que actuï sobre situacions reals i vigents en cada moment, per la qual cosa el seu ordenament legal s'ha d'adaptar als constants canvis de tot ordre que el transcurs del temps revela com a necessaris.

La Llei de 14 de maig de 1908, que va iniciar a Espanya l'ordenació de l'assegurança privada, va constituir un instrument molt eficaç en els gairebé cinquanta anys que va tenir de vida. Les seves bases fonamentals, centrades en el control previ, si bé garantien, fins a un cert punt, que no hi hauria actuacions temeràries per part de les entitats asseguradores, en limitaven extraordinàriament el camp d'acció, amb perjudici per a la iniciativa empresarial.

La següent Llei de 16 de desembre de 1954 no va tenir un desplegament sistemàtic, per la qual cosa, en mantenir la mateixa concepció del control, sense dotar-lo de mitjans i instruments per adoptar les mesures correctores oportunes, va deixar minvada l'efectivitat de l'ordenació i supervisió administrativa. El transcurs del temps va revelar la separació d'aquesta Llei de la situació real del mercat, separació que mai es va poder escurçar, malgrat la profusió de normes dictades, ja que el que es necessitava era una nova concepció del control de solvència, així com l'adopció de mesures que racionalitzessin el mercat d'assegurances i el dotessin de més competitivitat i transparència.

La Llei 33/1984, de 2 d'agost, sobre ordenació de l'assegurança privada, va constituir l'instrument idoni per resoldre els problemes que havien sorgit sota la vigència de la Llei de 1954. La Llei de 1984 es va basar en un doble ordre de principis: l'ordenació del mercat d'assegurances en general i el control de les entitats asseguradores en particular, amb la finalitat última de protegir l'assegurador. A aquest esquema bàsic s'hi afegia l'existència de noves necessitats de cobertura de riscos, les innovacions en el camp de l'assegurança amb vigència en àrees internacionals, la necessària unitat de mercat que imposava no només la realitat econòmica sinó la també, llavors, possible adhesió d'Espanya a la Comunitat Econòmica Europea amb la recepció de la normativa vigent en aquesta última. Això va fer possible precisament que l'efectiva adhesió el 1986 a l'actual Unió Europea exigís escasses modificacions, que van tenir lloc pel Reial decret legislatiu 1255/1986, de 6 de juny, pel qual es modifiquen determinats articles de la Llei 33/1984, per adaptar-la als compromisos derivats del Tractat d'adhesió d'Espanya a la Comunitat Econòmica Europea.

Quant a l'ordenació del mercat d'assegurances en general, la Llei de 1984 es va fixar els objectius següents:

- Normalitzar el mercat, i donar a totes les entitats asseguradores la possibilitat de participar en el mateix règim d'absoluta concurrència i sense tractaments legals discriminatoris.

En aquest sentit, va incloure en la seva regulació les mutualitats de previsió social, al seu moment acollides a la Llei de 6 de desembre de 1941, amb la finalitat de sotmetre-les a control de solvència, de la mateixa manera que les altres entitats asseguradores, si bé de menys

intensitat, correlativa a la possibilitat legal de també prestacions inferiors. Així mateix, la Llei es va preocupar de tenir en compte les particularitats de la distribució de competències de control sobre les mutualitats de previsió social, davant les altres entitats asseguradores, entre l'Estat i les comunitats autònomes.

- Fomentar la concentració d'entitats asseguradores i, consegüentment, la reestructuració del sector, per donar pas a grups i entitats asseguradores més competitius, des del punt de vista nacional i internacional, i amb menys costos de gestió.

- Potenciar el mercat nacional de reassurances, a través del qual s'aprofités al màxim el ple nacional de retenció.

- Aconseguir més especialització de les entitats asseguradores, sobretot en el ram de vida, d'acord amb les exigències de la Unió Europea i les tendències internacionals sobre la matèria.

- Aclarir el règim de formes jurídiques que poden adoptar les entitats asseguradores, ordenar l'estructura de les insuficientment regulades mutualitats de previsió social, i donar entrada a les cooperatives d'assegurança.

Per aconseguir tots aquests fins, i a l'empara de l'article 149.1.6a, 11a i 13a de la Constitució, la Llei de 1984 va dictar les bases de l'ordenació de les assegurances, dotades de l'amplitud necessària perquè l'activitat asseguradora es portés a terme amb el compliment la llei dels grans nombres i atengués la perspectiva internacional. Això va exigir en el moment de dictar aquesta llei -i es manté avui en tot el seu vigor- una certa uniformitat de les normes reguladores de l'ordenació i supervisió de l'activitat asseguradora per facilitar la relació d'unes entitats asseguradores espanyoles amb d'altres, de totes aquestes amb les radicades a la Unió Europea -en aquest sentit, el sector d'assegurances és un dels més harmonitzats del dret comunitari europeu a través del sistema de directives- i a l'Espai Econòmic Europeu i de totes aquestes amb els mercats internacionals, les pràctiques dels quals és indispensable respectar. A més, atesa la importància financera del sector d'assegurances dins l'economia nacional i pel seu caràcter primordialment mercantil, que ha de considerar la unitat de mercat, les competències de les comunitats autònomes han de respectar la competència exclusiva estatal en la legislació mercantil i, fins i tot en el supòsit d'assumpció de competències -exclusives en matèria de mutualitats de previsió social-, han de quedar sotmeses a l'alt control financer de l'Estat a fi d'aconseguir la necessària coordinació de la planificació general de l'activitat econòmica a què es refereix l'article 149.1.13a de la Constitució.

Quant al segon dels aspectes, referit al control administratiu concret de les entitats asseguradores, la Llei de 1984 es basa fonamentalment en les línies directrius següents:

- Regular les condicions d'accés i exercici de l'activitat asseguradora, potenciar les garanties financeres prèvies de les entitats asseguradores i consagrar el principi de solvència, accentuat i especialment projectat en els aspectes tècnic i financer.

- Sanejar el sector i evitar, en la mesura que sigui possible, la insolvència de les entitats asseguradores. En supòsits de dificultat per a aquestes, adoptar les mesures correctores que produeixin el mínim perjudici per als empleats i els assegurats.

- Protecció al màxim dels interessos dels assegurats i beneficiaris emparats per l'assegurança, no només mitjançant el control administratiu genèric de les entitats asseguradores, sinó mitjançant la regulació de mesures específiques de tutela, entre les quals destaquen la preferència dels seus crèdits davant l'entitat asseguradora i la protecció de la llibertat dels assegurats per decidir la contractació de les assegurances i per escollir assegurador; així mateix, a través de l'adopció de mesures, fins i tot

sancionadores, en els supòsits que els assegurats i els beneficiaris comuniquin a la Direcció General d'Assegurances les pràctiques de les asseguradores contràries a la llei o que afectin els seus drets.

Aquest esquema bàsic de principis rectors i línies directrius, que va inaugurar la Llei de 2 d'agost de 1984, roman en les reformes ulteriors i la seva essència es manté viva i en plena actualitat en aquesta llei d'ordenació i supervisió de les assegurances privades. Les modificacions que introdueix respecte a la regulació de la llei de 1984 -com es va anticipar i a continuació es desplega- responen al doble fonament d'adaptació de directives de la Unió Europea i incorporació a l'Espai Econòmic Europeu i de la línia de convergència que s'han traçat els països membres de tots dos, que exigeix que l'ordenació i supervisió pública de l'activitat asseguradora sigui paral·lela a la seva dinàmica. Tot això partint del fet que el marc d'actuació de l'activitat asseguradora, el configuren les regles del mercat i la lliure competència.

3

En l'ordre concret d'adaptació de directives de la Unió Europea, aquesta llei incorpora al dret espanyol les normes que contenen les directives següents:

- Directiva 92/96/CEE, del Consell, de 10 de novembre de 1992, sobre coordinació de les disposicions legals, reglamentàries i administratives relatives a l'assegurança directa de vida, i per la qual es modifiquen les directives 79/267/CEE i 90/619/CEE (tercera Directiva d'assegurances de vida).

La seva adaptació al nostre dret suposa la recepció del concepte d'«autorització administrativa única» en les assegurances de vida. Això significa que les entitats asseguradores espanyoles poden actuar en tot l'àmbit de l'Espai Econòmic Europeu en règim de dret d'establiment o en règim de lliure prestació de serveis sotmeses, exclusivament, al control financer de les autoritats espanyoles. Això també és aplicable a les entitats asseguradores domiciliades en qualsevol Estat membre de l'Espai Econòmic Europeu, que poden operar a la resta d'aquesta -i, per tant, també a Espanya- en règim de dret d'establiment i en règim de lliure prestació de serveis subjectes al control financer de l'Estat d'origen.

- Directiva 92/49/CEE, del Consell, de 18 de juny de 1992, sobre coordinació de les disposicions legals, reglamentàries i administratives relatives a l'assegurança directa diferent de l'assegurança de vida i per la qual es modifiquen les directives 73/239/CEE i 88/357/CEE (tercera Directiva d'assegurances diferents de l'assegurança de vida).

Constitueix la mateixa innovació que la Directiva anterior, però referida a l'assegurança directa diferent de l'assegurança de vida.

- Segona Directiva 90/619/CEE, del Consell, de 8 de novembre de 1990, sobre coordinació de les disposicions legals, reglamentàries i administratives relatives a l'assegurança directa de vida, per la qual s'estableixen les disposicions destinades a facilitar l'exercici efectiu de la lliure prestació de serveis i per la qual es modifica la Directiva 79/267/CEE.

La seva introducció en el nostre ordenament jurídic implica, pel que fa a l'assegurança de vida, recollir les normes de dret internacional privat aplicables als contractes d'assegurança i el dret del prenedor a resoldre unilateralment el contracte. I -de la mateixa manera que la Directiva que a continuació s'esmenta- exigeix que s'hagin de determinar les normes aplicables a les societats dominades per entitats sotmeses al dret d'un Estat no membre de la Unió Europea i a l'adquisició de participacions significatives per part d'aquestes societats dominants, tot això en matèria d'assegurances directes de vida.

- Directiva 90/618/CEE, del Consell, de 8 de novembre de 1990, que modifica, en particular pel que fa a l'assegu-

rança de responsabilitat civil resultant de la circulació de vehicles automòbils, les directives 73/239/CEE i 88/357/CEE, relatives a la coordinació de les disposicions legals, reglamentàries i administratives relatives a l'assegurança directa diferent de l'assegurança de vida.

L'adaptació d'aquesta Directiva exigeix -a més de recollir les normes aplicables a les societats dominades i a l'adquisició de participacions per societats dominants sotmeses al dret d'un Estat no membre de la Comunitat Econòmica Europea, abans esmentades, però referides ara a l'assegurança directa diferent de la de vida l'ampliació a l'assegurança de responsabilitat civil en vehicles terrestres automòbils del règim de llibertat de prestació de serveis -que n'estava expressament exclosa en la Directiva 88/357/CEE- amb les seves peculiaritats pròpies, que consisteixen, sobretot, en la designació d'un representant -que en cap cas té la consideració de sucursal d'entitat estrangera- de les entitats asseguradores que, en aquest ram, actuen a Espanya en règim de lliure prestació de serveis.

- Directiva 91/674/CEE, del Consell, de 19 de desembre de 1991, relativa als comptes anuals i als comptes consolidats de les empreses d'assegurança.

La seva incorporació al nostre dret clarifica la regulació de la comptabilitat de les entitats asseguradores i admet, de manera clara, l'especialitat d'algunes normes reguladores de l'ordenació comptable d'aquestes entitats que exigeix el dret comunitari europeu.

- Directiva 95/26/CE, del Parlament Europeu i del Consell, de 26 juny de 1995, per la qual es modifiquen les directives 77/780/CEE i 89/646/CEE, relatives a les entitats de crèdit, les directives 73/239/CEE i 92/49/CEE, relatives a l'assegurança directa diferent de l'assegurança de vida, les directives 79/267/CEE i 92/96/CEE, relatives a l'assegurança directa de vida, la Directiva 93/22/CEE, relativa a les empreses d'inversió, i la Directiva 85/611/CEE sobre determinats organismes d'inversió col·lectiva en valors mobiliaris (OICVM) per tal de reforçar l'ordenació i supervisió prudencial.

Aquesta Directiva, pel que fa a les entitats asseguradores, introdueix la innovació substancial del concepte de «vincles estrets» com a instrument d'ordenació i supervisió, precisa el de domicili social i l'abast del deure de secret professional i, finalment, concreta l'obligació dels auditors de comptes de col·laborar amb les autoritats supervisores.

- Tercera Directiva 90/232/CEE, del Consell, de 14 de maig de 1990, relativa a l'aproximació de les legislacions dels estats membres sobre l'assegurança de responsabilitat civil derivada de la circulació de vehicles automòbils.

Aquesta tercera Directiva amplia el sistema obligatori de cobertura en una assegurança molt sensible socialment, atesa la importància creixent de la circulació de vehicles de motor, així com de les responsabilitats derivades dels accidents ocasionats amb la seva utilització. En aquest sentit, el règim de garanties que conté es pot sintetitzar de la manera següent: en l'àmbit dels danys a les persones, únicament els soferts pel conductor queden exclosos de la cobertura de l'assegurança obligatòria; la prima única que se satisfà en totes les pòlisses de l'assegurança obligatòria cobreix, en tot el territori de l'Espai Econòmic Europeu, els límits legals d'aquest d'acord amb la legislació de l'Estat membre en el qual s'ocasiona el sinistre o, fins i tot, la de l'estacionament del vehicle, quan aquests límits siguin superiors; en cap cas es pot condicionar el pagament de la indemnització per l'assegurança obligatòria a la demostració del fet que el responsable no la pot satisfer; i, finalment, que les persones implicades en l'accident puguin conèixer en el termini més breu possible l'entitat asseguradora que cobreix la responsabilitat civil del causant.

Aquests aspectes s'incorporen a la disposició addicional vuitena d'aquesta Llei a la norma que actualment regula aquesta matèria en el nostre ordenament jurídic,

que és la Llei sobre ús i circulació de vehicles de motor. Però, per dotar de l'estructura adequada el títol I, regulador de la matèria, s'ha considerat necessari reorganitzar-lo íntegrament de manera que respongui al conjunt de les tres directives que han estat adoptades en aquesta assegurança; i, per aclarir-ne l'àmbit, aquesta Llei rep la nova denominació de Llei sobre responsabilitat civil i assegurança en la circulació de vehicles de motor.

En virtut de l'Acord sobre l'Espai Econòmic Europeu, les directives que s'adaptin mitjançant aquesta Llei estenen el seu àmbit als estats que, tot i no ser membres de la Unió Europea, estan incorporats a l'Espai Econòmic Europeu.

4

Un segon bloc de modificacions normatives s'exigeix, no per l'adaptació o incorporació de directives de la Unió Europea, sinó per, amb més o menys intensitat, la línia de convergència que s'han traçat els països membres de l'Espai Econòmic Europeu. Aquestes modificacions s'incorporen a la nova Llei d'ordenació i supervisió de les assegurances privades i, bàsicament, en les matèries següents:

- Requisits de l'autorització administrativa d'entitats asseguradores espanyoles i de l'adquisició en aquestes de participacions significatives.

- Els articles 6 i 21 es refereixen, respectivament, a les dues matèries, regulen els requisits d'accés a l'activitat asseguradora i perfeccionen el règim d'ordenació i supervisió administrativa en la presa de participacions significatives, amb adequació al dret comunitari europeu, tant en assegurances directes de vida com en assegurances directes diferents de les de vida, sempre, unes i altres, dins l'àmbit de les potestats reglades, sense perjudici del marge d'apreciació en la valoració que faci l'Administració dels conceptes jurídics indeterminats que formen part dels requisits exigibles.

- Protecció de l'assegurat.

L'experiència adquirida, des de la llavors innovadora regulació de la protecció de l'assegurat el 1984, ha permès depurar les institucions que tendeixen a la protecció d'aquest, i amplien la protecció als tercers perjudicats en l'àmbit de l'assegurança de responsabilitat civil, pel fet que totes dues proteccions corresponen al mateix fonament; es perfeccionen els mecanismes de protecció, tant en el crèdit singularment privilegiat a què es refereix l'article 59, com en l'adequació dels mecanismes de solució de conflictes que configura l'article 61, i té molt present la nova regulació de l'arbitratge, així com la remissió del mecanisme arbitral «sui generis» al de la Llei general de defensa dels consumidors i usuaris; i, finalment, s'hi introdueix, tot i que amb caràcter potestatiu, la figura del «defensor de l'assegurat» a l'article 63.

- Procediments administratius d'ordenació i supervisió.

També s'ha considerat necessari fixar amb claredat la regulació que ha de presidir la tramitació de les diferents activitats i mecanismes d'ordenació i supervisió que a l'Administració s'encomanen a la Llei respecte a les entitats asseguradores. A aquests efectes, el principi bàsic que ha presidit la regulació procedimental ha estat que les activitats d'ordenació i supervisió siguin exercides amb la màxima agilitat possible però sense oblidar, en cap cas, el respecte a totes les garanties de les entitats asseguradores i amb la concessió d'una importància singular al tràmit d'audiència d'aquestes.

En aquesta línia, i amb caràcter particular, s'han de destacar les regulacions de l'article 70.3, referida al procediment d'ordenació i supervisió general -que s'integra en el procediment administratiu general-, i de l'article 72.7, referida al procediment d'ordenació i supervisió per inspecció, que recull un procediment especial respecte al qual les normes del procediment administratiu general únicament s'apliquen amb caràcter supletori.

5

Mereixen una consideració separada els règims de revocació de l'autorització administrativa, de dissolució i liquidació d'entitats asseguradores, i d'adopció de mesures de control especial. La finalitat que persegueixen és adequar les causes i el procediment de revocació i dissolució, així com el règim de liquidació, al general de societats mercantils –inspirant-se en la Llei de societats anònimes– de manera que només es recullin les que han de ser especialitats del mateix sector assegurador. Per la qual cosa, pel que fa al procediment de dissolució administrativa, coordina les garanties a la mateixa entitat asseguradora –a través de la imposició de l'obligació als administradors, juntament amb el dret dels socis, d'instar la dissolució– amb una eficaç actuació de l'Administració quan ni una cosa ni l'altra hagin tingut lloc. I pel que fa a la liquidació de l'entitat asseguradora, aclareix i especifica el règim d'ordenació i supervisió sobre l'entitat en liquidació i sobre els liquidadors en particular i regula, en els supòsits de liquidació administrativa, el règim jurídic de la Comissió Liquidadora d'Entitats Asseguradores, amb caràcter potestatiu, i permet també la designació d'altres liquidadors pel ministre d'Economia i Hisenda.

Precisament en aquest ordre d'idees s'incorporen a la Llei d'ordenació i supervisió de les assegurances privades els preceptes fins ara reguladors de la Comissió Liquidadora d'Entitats Asseguradores, i doten la Comissió Liquidadora d'Entitats Asseguradores d'un règim legal estable, ja que la seva necessitat de permanència s'ha posat de manifest gràcies a l'experiència acumulada des de la seva creació el 1984 i dels notables avantatges que per als assegurats i, en general, per a tots els creditors, suposa aquest sistema de liquidació. Això ha aconsellat incloure a la Llei tots els aspectes relatius a la Comissió que la pràctica ha demostrat que permeten unir el bon exercici de la seva tasca i la màxima garantia dels drets de tots els creditors de l'entitat en liquidació i, fins i tot, dels socis d'aquesta.

Finalment, pel que fa a les mesures de control especial –que han substituït les fins ara denominades mesures cautelars– es precisen i s'especifiquen i s'estableix una correlació entre els supòsits de fet determinants de la seva adopció i les mesures que s'han d'adoptar, tal com exigeixen la seguretat jurídica i les directives comunitàries.

6

Juntament amb les línies directrius bàsiques anteriorment apuntades, la Llei també introdueix altres modificacions d'índole molt diversa. No es poden deixar de destacar, atesa la seva transcendència, les següents:

– Modificació en el règim de les mutualitats de previsió social.

Són modificacions concretes que, una vegada superada la fase inicial d'incorporació al règim assegurador d'aquestes mutualitats de previsió social, tenen com a finalitat fixar l'objecte social d'aquestes entitats com a exclusivament assegurador, per bé que, atenent la seva especial naturalesa, poden atorgar, en l'àmbit d'una altra autorització administrativa específica concedida a aquest efecte, prestacions socials; depurar la regulació dels seus requisits, de manera que aquests no es puguin entendre com els necessaris per gaudir de beneficis fiscals sinó els essencials per constituir mutualitats de previsió social; permetre, mitjançant el mecanisme de l'autorització administrativa prèvia a l'ampliació de prestacions, la superació dels límits legals de les prestacions per les mutualitats que voluntàriament es vulguin acollir al règim de garanties financeres de les mútues d'assegurances, i constitueixin un règim especial davant del general de mutualitats de previsió social amb menys garanties i, com a conseqüència, amb menys prestacions correlatives; prohibir l'activitat asseguradora a les federacions i confederacions d'aquestes mutu-

alitats, per tal com no constitueixen entitats asseguradores sinó fenòmens associatius d'aquestes; i adequar-ne el procediment de creació al de les altres entitats asseguradores, per evitar la confusió que actualment deriva de la col·lisió entre els articles 7 i 17 de la Llei 33/1984, de 2 d'agost, sobre ordenació de l'assegurança privada.

– Règim de nul·litat dels contractes d'assegurança.

L'experiència ha determinat la necessitat de dotar d'una nova redacció el número 6 de l'article 6 de la Llei sobre ordenació de l'assegurança privada –que passa a ser número 2 de l'article 5 d'aquesta Llei– per fixar els supòsits en els quals el contracte d'assegurança queda viciat de nul·litat radical de ple dret, així com les conseqüències de la nul·litat, sempre amb la mirada posada en la protecció de l'assegurat. L'eix de la nul·litat ja no és el de l'«entitat no inscrita», sinó el de l'«entitat no autoritzada, l'autorització de la qual hagi estat revocada, o transgredint els límits de l'autorització administrativa concedida».

– Determinació legal de l'import de la responsabilitat patrimonial derivada dels danys ocasionats a les persones en accidents de circulació.

A més de les modificacions que s'introdueixen a l'antiga Llei sobre ús i circulació de vehicles de motor derivades de la Directiva 90/232/CEE, es recull un sistema legal de delimitació quantitativa de l'import de les indemnitzacions exigibles com a conseqüència de la responsabilitat civil en què s'incorre amb motiu de la circulació de vehicles de motor. Aquest sistema indemnitzatori s'imposa, en tot cas, amb independència de l'existència o inexistència d'assegurança i dels límits quantitius de l'assegurement obligatori, i s'articula a través d'un quadre d'imports fixats en funció dels diferents conceptes indemnitzables que permeten, ateses les circumstàncies de cada cas concret i dins d'uns marges màxims i mínims, individualitzar la indemnització derivada dels danys soferts per les persones en un accident de circulació.

Constitueix, per tant, una quantificació legal del «dany causat» a què es refereix l'article 1.902 del Codi civil, i de la responsabilitat civil a què fa referència l'article 19 del Codi penal.

– Reforma de l'interès de demora aplicable a les asseguradores.

També es reforma l'interès de demora aplicable a les asseguradores, es deroga la disposició addicional tercera de la Llei orgànica 3/1989, de 21 de juny, i es fa una nova redacció de l'article 20 de la Llei de contracte d'assegurança, amb la finalitat d'aclarir els termes de la regulació de la matèria i evitar la multiplicitat d'interpretacions que s'estan produint en les diferents resolucions judicials.

S'especifica el sistema de meritació d'interessos que estableix aquest article; es fa un tractament homogeni de la persona assegurada, beneficiari i tercer perjudicat en l'assegurança de responsabilitat civil; s'amplia l'obligació d'abonament d'interessos en els supòsits de manca de pagament de l'import mínim de la indemnització; i es quantifica l'interès de demora, es modera la fórmula d'un interès absolut per fer-ho, durant els dos primers anys, referencial a l'interès legal del diner.

També s'estableix la no-acumulació dels interessos que es meriten per aplicació d'aquest article 20 amb els que preveu l'article 921 de la Llei enjudiciament civil.

7

Aquesta Llei amplia el règim d'ordenació i supervisió administrativa d'entitats asseguradores, per mitjà de mesures de control especial i de dissolució administrativa, en l'àmbit de la Llei de plans i fons de pensions.

Amb l'experiència adquirida des de 1987 en l'aplicació d'aquesta norma, s'ha considerat necessari, en la línia de paral·lelisme –no pas de confluència– que ha de seguir l'ordenació i supervisió d'entitats asseguradores i la de plans i fons de pensions, completar, actualitzar i perfeccionar el

règim administratiu sancionador, i ampliar-lo als experts que emeten els dictàmens actuàrials, introduir un sistema de mesures de control especial que garanteixi, en tot cas, la finalitat per a la qual els plans de pensions van ser regulats al seu moment, articular les causes de dissolució de les entitats gestores i dels fons de pensions i les de terminació dels plans de pensions, determinar quan es pot acordar administrativament, així com la intervenció en la liquidació i, finalment, precisar la revocació de l'autorització administrativa de les entitats gestores i dels fons de pensions, tot això en paral·lel als de les entitats asseguradores.

Així mateix, i per protegir els interessos dels treballadors, fins i tot en els supòsits en què s'hagi extingit el contracte de treball, davant possibles insolvències de l'empresari en el compliment dels compromisos per pensions assumits per aquest s'incorpora un precepte -amb una nova redacció de la seva disposició addicional primera- a la Llei de plans i fons de pensions, de manera que s'adapta l'article 8 de la Directiva 80/987/CEE.

8

La recepció de tots aquests mandats normatius ha suposat, com es va dir, la seva plasmació en una nova llei d'ordenació i supervisió de les assegurances privades, a més de l'estructuració de la part final amb les necessàries disposicions addicionals, transitòries, derogatòria i finals. La Llei s'articula en tres títols, referits, respectivament, a la determinació de l'àmbit normatiu de la Llei, a l'ordenació i supervisió de les entitats asseguradores espanyoles -amb la dedicació d'un capítol a la seva actuació en règim de dret d'establiment o de lliure prestació de serveis-, i a les entitats asseguradores estrangeres que actuen a Espanya -i distingeix el règim aplicable a les asseguradores domiciliades en altres estats membres de l'Espai Econòmic Europeu del que afecta les domiciliades en països tercers-. És, bàsicament, en les disposicions addicionals on s'han recollit les modificacions d'altres lleis afectades per aquesta reforma: en concret, la Llei de contracte d'assegurança (a la sisena), la Llei de mediació en assegurances privades (a la setena), la Llei sobre responsabilitat civil i assegurança en la circulació de vehicles de motor (a la vuitena), l'Estatut legal del Consorci de Compensació d'Assegurances (a la novena), la Llei d'assegurances agràries combinades (a la desena), la Llei reguladora de plans i fons de pensions (a l'onzena), la disposició addicional onzena de la Llei general de la Seguretat Social (a la dotzena) i la Llei de l'impost sobre la renda de les persones físiques (a la tretzena).

TÍTOL I

Disposicions generals

Article 1. *Objecte de la Llei i definicions.*

1. Aquesta Llei té per objecte establir l'ordenació i supervisió de l'assegurança privada i altres operacions esmentades a l'article 3, amb la finalitat de tutelar els drets dels assegurats, facilitar la transparència i el desenvolupament del mercat d'assegurances i fomentar l'activitat asseguradora privada.

2. Queden expressament exclosos de l'àmbit d'aplicació d'aquesta Llei el règim general i els règims especials que integren el sistema de Seguretat Social obligatòria.

3. A l'efecte del que estableixen aquesta Llei i altres disposicions reguladores de l'ordenació i supervisió de les assegurances i contractació de les assegurances privades, s'entén per:

a) Compromís.

Qualsevol acord materialitzat en una de les formes de contracte d'assegurança sobre la vida, altres operacions

del ram de vida o operacions descrites a l'article 3, números 2 i 3.

b) Règim de dret d'establiment.

L'activitat duta a terme en un Estat membre de l'Espai Econòmic Europeu per una sucursal establerta en aquest d'una entitat asseguradora domiciliada en un altre Estat membre.

c) Règim de lliure prestació de serveis.

L'activitat duta a terme per una entitat asseguradora domiciliada en un Estat membre de l'Espai Econòmic Europeu des del seu domicili, o per una sucursal d'aquesta en un altre Estat membre, assumint un risc o contraient un compromís en un Estat membre diferent.

d) Estat membre de localització del risc.

S'entén com a tal:

- Aquell en el qual hi ha els béns, si l'assegurança es refereix a immobles, o bé aquests i el seu contingut, si aquest últim està cobert per la mateixa pòlissa d'assegurança.

Si l'assegurança es refereix a béns mobles que hi ha en un immoble, i a l'efecte dels tributs i recàrrecs legalment exigibles, l'Estat membre en el qual està situat l'immoble, fins i tot si aquest i el seu contingut no estan coberts per la mateixa pòlissa d'assegurança, llevat dels béns en tràfic comercial.

- L'Estat membre de matriculació, si l'assegurança es refereix a vehicles de qualsevol naturalesa.

- Aquell en el qual el prenedor de l'assegurança ha signat el contracte, si la seva durada és inferior o igual a quatre mesos i es refereix a riscos que sobrevinguin durant un viatge o fora del domicili habitual del prenedor de l'assegurança, sigui quin sigui el ram afectat.

- Aquell en el qual el prenedor de l'assegurança hi té la residència habitual o, si és una persona jurídica, aquell on hi ha el domicili social o sucursal d'aquell a qui es refereix el contracte, en tots els casos no explícitament que preveuen els apartats anteriors.

e) Estat membre del compromís.

L'Estat membre de l'Espai Econòmic Europeu en què el prenedor de l'assegurança té la residència habitual, si és una persona física, o el domicili social o una sucursal, si el contracte es refereix a aquesta última, si és una persona jurídica. En tots els casos, sempre que es tracti d'un contracte d'assegurança sobre la vida, altres operacions del ram de vida o operacions descrites a l'article 3, números 2 i 3.

f) Estat membre d'origen.

L'Estat membre de l'Espai Econòmic Europeu en què té el domicili social l'entitat asseguradora que cobreix el risc o contreu el compromís.

La gestió administrativa i la direcció dels negocis de l'entitat asseguradora ha d'estar centralitzada en el mateix Estat membre en què estigui el domicili social, competent per atorgar l'autorització administrativa.

g) Estat membre de la sucursal.

L'Estat membre en què està situada la sucursal que cobreix el risc o contreu el compromís.

h) Estat membre de prestació de serveis.

L'Estat membre de l'Espai Econòmic Europeu en què està localitzat el risc o s'assumeix el compromís, si el risc està cobert o el compromís és assumit per alguna entitat asseguradora des del seu domicili o una sucursal d'aquesta situats en un altre Estat membre.

Article 2. *Àmbit subjectiu i principi de reciprocitat.*

1. Queden sotmesos als preceptes d'aquesta Llei:

a) Les entitats que realitzen les operacions o activitats esmentades a l'article 3.

b) Les persones físiques o jurídiques que, sota qualsevol títol, ocupen càrrecs d'administració o direcció de les entitats asseguradores; els professionals i entitats que

subscriuen els documents que preveu aquesta Llei o les seves disposicions complementàries de desplegament; els liquidadors d'entitats asseguradores; i les persones per a les quals legalment s'estableixi alguna prohibició o manament en relació amb l'àmbit objectiu d'aquesta Llei.

c) Les organitzacions constituïdes amb caràcter de permanència per a la distribució de la cobertura de riscos o la prestació a les entitats asseguradores de serveis comuns relacionats amb l'activitat asseguradora, sigui quin sigui la seva naturalesa i forma jurídica.

2. En virtut del principi de reciprocitat:

a) Quan de fet o de dret en països tercers aliens a l'Espai Econòmic Europeu s'exigeixi a les entitats o persones físiques espanyoles a què es refereix el número 1 precedent, més garanties o requisits que als seus nacionals, o se'ls reconeguin menys drets, el ministre d'Economia i Hisenda ha d'establir, en règim de reciprocitat, altres condicions equivalents en els seus termes o en els seus efectes per a les entitats o persones físiques nacionals del país de què es tracti.

b) La Direcció General d'Assegurances ha de col·laborar amb les autoritats supervidores de països tercers aliens a l'Espai Econòmic Europeu sempre que hi hagi reciprocitat i les autoritats estiguin sotmeses al secret professional en condicions que, com a mínim, siguin equiparables a les que estableixen les lleis espanyoles.

c) Si es tracta d'entitats asseguradores, el que disposa la lletra a) s'aplica únicament a les sucursals de països tercers no membres de l'Espai Econòmic Europeu.

Article 3. *Àmbit objectiu.*

Queden sotmeses als preceptes d'aquesta Llei:

1. Les activitats d'assegurança directa de vida, d'assegurança directa diferent de l'assegurança de vida, i de reassegurança.

2. Les operacions de capitalització basades en una tècnica actuarial que consisteixin a obtenir compromisos determinats quant a la seva durada i al seu import a canvi de desemborsaments únics o periòdics prèviament fixats.

3. Les operacions preparatòries o complementàries de les d'assegurances o capitalització que practiquin les entitats asseguradores en la seva funció canalitzadora de l'estalvi i la inversió.

4. Les activitats de prevenció de danys vinculades a l'activitat asseguradora.

Article 4. *Àmbit territorial.*

Les activitats i operacions definides a l'article 3 s'han d'ajustar al que disposa aquesta Llei:

1. Quan siguin realitzades per entitats asseguradores espanyoles.

2. Quan siguin realitzades a Espanya per entitats asseguradores domiciliades en el territori de qualsevol dels altres països membres de l'Espai Econòmic Europeu o en països tercers.

Article 5. *Operacions prohibides i sanció de nul·litat.*

1. Queden prohibides a les entitats asseguradores, i la seva realització determina la nul·litat de ple dret d'aquestes entitats, les operacions següents:

a) Les que no tinguin base tècnica actuarial.

b) L'exercici de qualsevol altra activitat comercial i la prestació de garanties diferents de les pròpies de l'activitat asseguradora.

No s'entén inclosa en aquesta prohibició la col·laboració amb entitats no asseguradores per a la distribució dels serveis produïts per aquestes.

c) Les activitats de mediació en assegurances privades definides a la Llei 9/1992, de 30 d'abril, de mediació en assegurances privades.

2. Són nuls de ple dret els contractes d'assegurança i altres operacions sotmeses a aquesta Llei subscrits o realitzats per una entitat no autoritzada, l'autorització administrativa de la qual hagi estat revocada, o transgredint els límits de l'autorització administrativa concedida. Qui hagi contractat amb aquesta no està obligat a complir l'obligació de pagament de la prima i té dret a la devolució de la prima pagada llevat que, amb anterioritat, hagi tingut lloc un sinistre; si abans de la devolució s'esdevé un sinistre, emparat pel contracte si ha estat vàlid, neix l'obligació de l'entitat que l'hagi subscrit de satisfer una indemnització la quantia de la qual s'ha de fixar d'acord amb les normes que regeixen el pagament de la prestació de conformat amb el contracte d'assegurança, sense perjudici del deure d'indemnitzar els altres danys i perjudicis que hagi pogut ocasionar.

Aquesta obligació i responsabilitat ha de ser solidària de l'entitat i dels qui ocupant-hi càrrecs d'administració o direcció hagin autoritzat o permès la subscripció dels contractes o operacions.

TÍTOL II

De l'activitat d'entitats asseguradores espanyoles

CAPÍTOL I

De l'accés a l'activitat asseguradora

Article 6. *Necessitat d'autorització administrativa.*

1. L'accés a les activitats definides a l'article 3 per entitats asseguradores espanyoles està supeditat a l'obtenció prèvia de l'autorització administrativa del ministre d'Economia i Hisenda.

2. Són requisits necessaris per obtenir i conservar l'autorització administrativa els següents:

a) Adoptar una de les formes jurídiques que preveu l'article 7 i, si s'escau, facilitar informació sobre l'existència de vincles estrets amb altres persones o entitats.

b) Limitar-ne l'objecte social a l'activitat asseguradora i a les operacions definides a l'article 3 d'aquesta Llei, amb exclusió de qualsevol altra activitat comercial, en els termes dels articles 5 i 11 de la mateixa Llei.

c) Presentar un programa d'activitats d'acord amb l'article 12, i atènyer-s'hi.

d) Tenir el capital social o fons mutual que exigeix l'article 13 i el fons de garantia que preveu l'article 18. Fins a la concessió de l'autorització, el capital social o fons mutual desemborsats s'han de mantenir en els actius que es determinin per reglament, d'entre els que són aptes per a la cobertura de provisions tècniques.

e) Indicar les aportacions i participacions en el capital social o fons mutual dels socis, els quals han de reunir els requisits esmentats a l'article 14.

f) Estar dirigides de manera efectiva per persones que reuneixin les condicions necessàries d'honorabilitat i de qualificació o experiència professionals.

3. També és necessària l'autorització administrativa perquè una entitat asseguradora pugui estendre la seva activitat a altres rams diferents dels autoritzats i per a l'ampliació d'una autorització que compregui només una part dels riscos inclosos en un ram o que permeti a l'entitat asseguradora exercir la seva activitat en un territori d'àmbit superior a l'inicialment sol·licitat i autoritzat. L'ampliació de l'autorització administrativa està subjecta

al fet que l'entitat asseguradora compleixi els requisits següents:

a) Tenir cobertes les seves provisions tècniques i disposar del marge de solvència que estableix l'article 17 i, a més, si per als rams per als quals sol·licita l'extensió d'activitat, l'article 13 i l'article 18 exigeixen un capital social o fons mutual i un fons de garantia mínim més elevats que els anteriors, ha de disposar-ne.

b) Presentar un programa d'activitats de conformitat amb l'article 12.

4. La sol·licitud d'autorització s'ha de presentar a la Direcció General d'Assegurances i ha d'anar acompanyada dels documents acreditatius del compliment dels requisits a què es refereixen els números 2 o 3 precedents. La petició ha de ser resolta en el termini de sis mesos següents a la data de presentació de la sol·licitud d'autorització. En cap cas s'entén autoritzada una entitat asseguradora en virtut d'actes presumptes pel transcurs del termini esmentat.

5. L'autorització és vàlida en tot l'Espai Econòmic Europeu. La concedeix el ministre d'Economia i Hisenda per rams, incloent-hi el ram complet i la cobertura dels riscos accessoris o complementaris d'aquest, segons sigui procedent, compresos en un altre ram, i permet a l'entitat asseguradora exercir en l'Espai Econòmic Europeu activitats en règim de dret d'establiment o en règim de lliure prestació de serveis, llevat que el sol·licitant només vulgui cobrir una part dels riscos corresponents al ram autoritzat, exercir la seva activitat en un territori d'àmbit inferior al del territori nacional, o realitzi operacions compreses al número 2 de l'article 49.

La sol·licitud d'autorització ha de ser denegada quan:

– L'entitat no adopti una de les formes jurídiques que preveu l'article 7, els seus estatuts no s'ajustin a aquesta Llei, o no compleixi qualssevol dels altres requisits legals per a la constitució vàlida i eficaç en la forma escollida.

– Havent-hi vincles estrets als quals es refereix l'article 8 d'aquesta Llei, obstaculitzin el bon exercici de l'ordenació i supervisió o estigui obstaculitzat per les disposicions d'un país tercer que regulin una o diverses de les persones amb les quals l'entitat asseguradora manté vincles estrets.

– El seu objecte social no s'ajusti al que disposa l'article 6.2.b).

– No presenti un programa d'activitats, o el presentat no contingui totes les indicacions o justificacions exigibles d'acord amb l'article 12, o, tot i contenir-les, siguin insuficients o inadequades a l'objecte o finalitat pretès per l'entitat, o, tot i presentar-lo, no es correspongui amb la situació real de l'entitat, de manera que aquesta no tingui una bona organització administrativa i comptable, o de procediments de control intern adequats o dels mitjans destinats a cobrir les exigències patrimonials, financeres, de solvència o, si s'escau, de prestació d'assistència que garanteixin la gestió sana i prudent de l'entitat.

– Manqui del capital social o fons mutual mínim requerit.

– No precisi les aportacions socials o no es consideri adequada la idoneïtat dels socis que han de tenir-hi una participació significativa, tal com defineix l'article 14, atenent la necessitat de garantir una gestió sana i prudent de l'entitat.

– Els qui hagin de dirigir-la de manera efectiva no reuneixin les condicions necessàries d'honorabilitat o de qualificació o experiència professionals.

6. L'autorització ha de determinar la inscripció en el Registre a què es refereix l'article 74 i permetre les entitats asseguradores practicar operacions únicament en els rams per als quals han estat autoritzades i, si s'escau, en els riscos accessoris o complementaris d'aquests, segons sigui procedent, i han d'ajustar el seu règim d'actuació al programa d'activitats, estatuts i altres requisits determinants de la concessió de l'autorització.

L'autorització de la cobertura de només una part dels riscos corresponents a un ram s'ha d'ajustar al que es disposi per reglament.

7. La creació per entitats asseguradores espanyoles de societats dominades estrangeres, l'adquisició de la condició de dominant en societats estrangeres, l'establiment de sucursals i, si s'escau, l'activitat en règim de lliure prestació de serveis en països no membres de l'Espai Econòmic Europeu exigeix la comunicació a la Direcció General d'Assegurances, amb un mes d'antelació. L'establiment de sucursals i l'activitat en règim de lliure prestació de serveis en el territori d'altres estats membres de l'Espai Econòmic Europeu s'ha d'ajustar al que disposen les seccions 2a i 3a del capítol IV d'aquest títol.

8. No requereixen autorització administrativa prèvia les organitzacions, dotades o no de personalitat jurídica, que es creïn amb caràcter de permanència per a la distribució de la cobertura de riscos entre entitats asseguradores o per a la prestació de serveis comuns relacionats amb l'activitat d'aquestes, així com les agrupacions d'entitats asseguradores a què es refereix el número 5 de l'article 23, però en un cas i en l'altre s'han de comunicar a la Direcció General d'Assegurances amb una antelació d'un mes a la iniciació de l'activitat organitzada o agrupada.

Aquesta Direcció pot suspendre les activitats a què es refereix aquest número o requerir-ne modificacions si considera que no s'ajusten als preceptes reguladors de l'ordenació i supervisió de l'activitat asseguradora o a les normes de contracte d'assegurança.

SECCIÓ 1a FORMES JURÍDIQUES DE LES ENTITATS ASSEGURADORES

Article 7. *Naturalesa, forma i denominació de les entitats asseguradores.*

1. L'activitat asseguradora únicament la poden realitzar entitats privades que adopten la forma de societat anònima, mútua, cooperativa i mutualitat de previsió social. Les mútues, les cooperatives i les mutualitats de previsió social poden operar de prima fixa o de prima variable.

2. També poden realitzar l'activitat asseguradora les entitats que adoptin qualsevol forma de dret públic, sempre que tinguin per objecte la realització d'operacions d'assegurança en condicions equivalents a les de les entitats asseguradores privades.

Les entitats a què es refereix el paràgraf precedent s'han d'ajustar íntegrament a aquesta Llei i també estan sotmeses, en l'exercici de la seva activitat asseguradora, a la Llei de contracte d'assegurança i a la competència dels tribunals de l'ordre civil.

3. Les entitats asseguradores s'han de constituir mitjançant escriptura pública, que ha de ser inscrita en el Registre mercantil. Amb aquesta inscripció adquireixen personalitat jurídica les societats anònimes, mútues d'assegurances i mutualitats de previsió social.

4. La sol·licitud d'autorització administrativa que regula l'article 6 només es pot presentar després de l'adquisició de personalitat jurídica.

5. En la denominació social de les entitats asseguradores s'hi han d'incloure les paraules «assegurances» o «reassegurances», o les dues alhora, de conformitat amb el seu objecte social, i aquestes queden reservades exclusivament per a aquestes entitats. També les mútues, cooperatives i mutualitats de previsió social han de consignar la seva naturalesa en la denominació i han d'indicar si són «a prima fixa» o «a prima variable».

Article 8. *Vincles estrets.*

1. A l'efecte del que disposa aquesta Llei, s'entén per vincle estret qualsevol relació entre dues persones físiques o jurídiques o més si estan unides a través d'una participació o mitjançant un vincle de control. A aquests

efectes, és participació el fet de tenir, de manera directa o indirecta, el 20 per 100 o més dels drets de vot o del capital d'una entitat asseguradora; i és vincle de control l'existent entre una societat dominant i una dominada en tots els casos que preveu l'article 42, números 1 i 2 del Codi de comerç.

Així mateix, s'entén constitutiva de vincle estret entre dues o diverses persones físiques o jurídiques entre les quals hi ha una entitat asseguradora, la situació en la qual aquestes persones estan vinculades, de forma duradora, a una mateixa persona física o jurídica per un vincle de control.

2. Els vincles estrets entre l'entitat asseguradora i altres persones físiques o jurídiques, en el cas que n'hi hagi, no poden obstaculitzar el bon exercici de l'ordenació i supervisió de l'entitat asseguradora. Les disposicions d'un tercer país aliè a l'Espai Econòmic Europeu que regulin una o diverses de les persones amb les quals l'entitat asseguradora mantingui vincles estrets, o l'aplicació d'aquestes disposicions, tampoc poden obstaculitzar el bon exercici de l'ordenació i supervisió de l'entitat asseguradora.

3. Les condicions que imposa el número 2 precedent d'aquest article són de compliment permanent durant l'exercici de l'activitat asseguradora. I, a aquests efectes, les entitats asseguradores han de subministrar a la Direcció General d'Assegurances la informació necessària per garantir-ne el compliment.

Article 9. *Mútues i cooperatives de prima fixa.*

1. Les mútues de prima fixa són entitats asseguradores privades sense ànim de lucre que tenen per objecte la cobertura als socis, persones físiques o jurídiques, dels riscos assegurats mitjançant una prima fixa pagadora al començament del període del risc.

2. Són aplicables a les mútues de prima fixa les normes següents:

a) No tenir ànim de lucre i disposar cadascuna d'aquestes, com a mínim, de 50 mutualistes.

b) La condició de mutualista és inseparable de la de prenedor de l'assegurança o assegurat. En cap cas les entitats de les quals procedeixi la reassegurança acceptada per les mútues poden adquirir la condició de mutualistes.

c) Els mutualistes que hagin realitzat aportacions per constituir el fons mutual poden percebre interessos no superiors a l'interès legal del diner, i únicament poden obtenir el reintegrament de les quantitats aportades en el supòsit a què es refereix la lletra f) d'aquest número o quan ho acordi l'assemblea general per ser substituïdes amb excedents dels exercicis.

d) Els mutualistes no han de respondre dels deutes socials llevat que els estatuts estableixin aquesta responsabilitat, cas en què, aquesta s'ha de limitar a un import igual al de la prima que anualment paguin i s'ha de destacar en les pòlisses d'assegurança.

e) Els resultats de cada exercici donen lloc a la corresponent derrama activa o retorn que, en tot el que procedeixi de primes no consumides, no ha de tenir la consideració de rendiment del capital mobiliari per als mutualistes; o, si s'escau, passiva, que ha de ser individualitzada i s'ha de fer efectiva en l'exercici següent; o s'han de traspasar als comptes patrimonials de l'exercici corresponent.

f) Quan un mutualista causi baixa a la mútua té dret al cobrament de les derrames actives i obligació de pagament de les passives acordades i no satisfetes; també té dret al fet que, una vegada aprovats els comptes de l'exercici en què es produeixi la baixa, li siguin retornades les quantitats que hagi aportat al fons mutual, llevat que hagin estat consumides en compliment de la funció específica d'aquest i sempre amb deducció de les quantitats que degui a l'entitat. No és procedent cap altra liquidació amb càrrec al patrimoni social a favor del mutualista que causi baixa.

g) En el cas de dissolució de la mútua, han de participar en la distribució del patrimoni els mutualistes que la integrin en el moment en què se n'acordi la dissolució i els qui, tot i no pertànyer a la mútua en aquell moment, ho hagin estat en el període anterior fixat en els estatuts; tot això sense perjudici del dret que assisteix als participants en el fons mutual.

3. El Reglament de desplegament d'aquesta Llei ha de regular els drets i les obligacions dels mutualistes, sense que es puguin establir privilegis a favor de cap persona; el temps anterior de pertinença a l'entitat per tenir dret a la participació en la distribució del patrimoni en cas de dissolució; els òrgans de govern, que han de tenir funcionament, gestió i control democràtics; el contingut mínim dels estatuts socials; i els altres aspectes relatius al règim jurídic d'aquestes entitats.

4. Les cooperatives de prima fixa es regeixen per les disposicions següents:

a) Els són aplicables les normes que contenen les lletres a), b), c), d), e) i f) del número 2 d'aquest article, però s'entenen fetes a les cooperatives, cooperativistes, capital social i retorn cooperatiu les referències que aquestes contenen a les mútues, mutualistes, fons mutual i derrames.

b) La inscripció en el Registre de cooperatives ha de tenir lloc amb caràcter previ a la sol·licitud d'autorització administrativa que regula l'article 6.

c) Pel que fa a la resta, es regeixen per les disposicions d'aquesta Llei i pels preceptes de la Llei de societats anònimes a què aquesta es remet, i també per les disposicions reglamentàries que la despleguen i, supletòriament, per la legislació de cooperatives.

Article 10. *Mútues i cooperatives de prima variable.*

1. Les mútues de prima variable són entitats asseguradores privades sense ànim de lucre fonamentades sobre el principi d'ajuda recíproca, que tenen per objecte la cobertura, per compte comú, als socis, persones físiques o jurídiques, dels riscos assegurats mitjançant el cobrament de derrames amb posterioritat als sinistres, i és responsabilitat d'aquests mancomunada, proporcional a l'import dels respectius capitals assegurats a la mateixa entitat i limitada a aquest import.

2. A més de les normes que contenen les lletres a), b), c), e), f) i g) del número 2 de l'article 9 i de les que conté el número 3 del mateix article, són aplicables a les mútues de prima variable les següents:

a) Han d'exigir l'aportació d'una quota d'entrada per adquirir la condició de mutualista i han de constituir un fons de maniobra que permeti pagar sinistres i despeses sense esperar el cobrament de les derrames.

b) Els administradors no han de percebre cap remuneració per la seva gestió i la producció d'assegurances ha de ser directa, sense mediació, i sense que pugui ser retribuïda.

3. Els riscos que assegurin han de ser homogenis qualitativament i quantitativament i els capitals assegurats i despeses d'administració no poden sobrepassar els límits que es determinin per reglament.

Les mútues només poden operar en un ram d'assegurança diferent a l'assegurança directa de vida, llevat de les de caució, crèdit i totes aquelles en les quals es cobreixi el risc de responsabilitat civil. No obstant això, poden operar en assegurança de responsabilitat civil com a accessori del ram d'«incendi i elements naturals», sempre dins els límits del valor del bé assegurat.

Poden cedir operacions de reassegurança, però no poden acceptar-les en cap cas.

4. Han d'exercir la seva activitat i localitzar els seus riscos en un àmbit territorial que sigui el més petit dels dos següents: dos milions d'habitants o una província, lle-

vat que es tracti de prestacions per al cas de malaltia o per defunció de persones unides per un vincle professional.

5. Les cooperatives de prima variable es regeixen per les disposicions següents:

a) Els són aplicables les normes que contenen els números precedents d'aquest article, però l'aportació de la quota d'entrada a què es refereix la lletra a) del número 2 s'ha de realitzar com a constitutiva del capital social i s'entenen fetes a les cooperatives, cooperativistes i capital social les referències que aquests números contenen relatives a les mútues, mutualistes i fons mutual.

b) La inscripció en el Registre de cooperatives ha de tenir lloc amb caràcter previ a la sol·licitud d'autorització administrativa que regula l'article 6.

c) Pel que fa a la resta, es regeixen per les disposicions d'aquesta Llei i pels preceptes de la Llei de societats anònimes als quals aquesta es remet, i també per les disposicions reglamentàries que la despleguen i, supletòriament, per la legislació de cooperatives.

SECCIÓ 2a ALTRES REQUISITS

Article 11. *Objecte social.*

1. L'objecte social de les entitats asseguradores és exclusivament la pràctica de les operacions d'assegurança i altres definides a l'article 3, així com les permeses per l'article 5 en els termes expressats en aquest.

2. L'objecte social de les entitats asseguradores que vulguin operar en qualsevol modalitat del ram de vida és únicament la realització d'operacions d'aquest ram i la cobertura de riscos complementaris del ram de vida. A més, prèvia obtenció de la pertinent autorització administrativa, poden realitzar operacions en els rams d'accidents i malaltia, sense sotmetre's, en aquest cas, a les limitacions i requisits exigibles a la cobertura de riscos complementaris.

3. L'objecte social de les entitats asseguradores que vulguin operar en qualsevol dels rams de l'assegurança directa diferent de la de vida no pot comprendre la realització d'operacions del ram de vida. No obstant això, si només estan autoritzades per als riscos compresos en els rams d'accidents i malaltia, poden operar en el ram de vida si obtenen la pertinent autorització administrativa.

Article 12. *Programa d'activitats.*

1. El programa d'activitats ha de contenir indicacions o justificacions relatives, almenys, a la naturalesa dels riscos o compromisos que l'entitat asseguradora es proposa cobrir; als principis rectoris i àmbit geogràfic de la seva actuació; a l'estructura de l'organització, incloent-hi els sistemes de comercialització; als mitjans destinats a cobrir les exigències patrimonials, financeres i de solvència i a prestar l'assistència a què, si s'escau, es compromet. A més, ha de contenir la justificació de les previsions que prevegi i de l'adequació a aquestes dels mitjans i recursos disponibles. Es poden desplegar per reglament les exigències que conté aquest precepte adequades a cadascun dels rams d'assegurança.

A més, per als tres primers exercicis socials, si es tracta d'assegurances de vida, ha de contenir un pla en el qual s'indiquin de manera detallada les previsions d'ingressos i despeses, tant per les operacions directes i les acceptacions de reassegurança, com per les cessions d'aquest últim, i, si es tracta d'assegurances diferents de les de vida, les previsions relatives a les despeses de gestió diferents de les despeses d'instal·lació, en particular les despeses generals corrents i les comissions, i les previsions relatives a les primes o quotes i als sinistres. I, en els dos casos, les previsions relatives als mitjans financers destinats a la cobertura dels compromisos i del marge de solvència i, finalment, la situació probable de tresoreria.

2. La Direcció General d'Assegurances ha de comprovar els mitjans tècnics de què disposen les entitats asseguradores que vulguin operar en el ram de malaltia, i atorgar prestacions d'assistència sanitària, per portar a terme les operacions que s'hagin compromès a efectuar i sol·licitar a les autoritats sanitàries un informe sobre l'adequació dels mitjans i del funcionament previst d'aquests a les prestacions que vulgui atorgar i a la legislació sanitària corresponent.

El Ministeri d'Economia i Hisenda i les autoritats sanitàries han d'establir la coordinació necessària per donar compliment a aquest precepte.

Article 13. *Capital social i fons mutual.*

1. Les societats anònimes i les cooperatives d'assegurances de prima fixa han de tenir els següents capitals socials mínims quan vulguin operar en els rams que a continuació s'esmenten:

a) Mil cinc-cents milions de pessetes en els rams de vida, caució, crèdit, qualsevol dels que cobreixin el risc de responsabilitat civil i en l'activitat exclusivament reasseguradora.

b) Tres-cents cinquanta milions de pessetes en els rams d'accidents, malaltia, defensa jurídica, assistència, i decessos.

En el cas d'entitats asseguradores que únicament practiquin l'assegurança d'assistència sanitària i limitin la seva activitat a un àmbit territorial amb menys de dos milions d'habitants, és suficient la meitat del capital o fons mutual que preveu el paràgraf anterior.

c) Cinc-cents milions de pessetes, en els altres casos.

El capital social mínim ha d'estar totalment subscrit i desemborsat almenys en un 50 per 100. Els desemborsaments de capital per damunt del mínim s'han d'ajustar a la legislació mercantil general. En tot cas, el capital ha d'estar representat per títols o anotacions en compte nominatius.

2. Les mútues de prima fixa han d'acreditar fons mutuals permanents, aportats pels mutualistes o constituïts amb excedents dels exercicis socials, les quanties mínimes dels quals, segons els rams en què vulguin operar, han de ser les assenyalades al número anterior. No obstant això, per a les mútues amb règim de derrama passiva que preveu l'article 9.2.e), es requereixen les tres quartes parts d'aquesta quantia.

3. Les cooperatives d'assegurances de prima variable han d'acreditar un capital social subscrit i íntegrament desemborsat de cinquanta milions de pessetes, i les mútues de prima variable han d'acreditar un fons mutual permanent la quantia mínima del qual ha de ser de cinc milions de pessetes.

4. Les mutualitats de previsió social han d'acreditar un fons mutual permanent, la quantia mínima del qual és l'assenyalada a l'article 67.

5. Les entitats que exerceixen la seva activitat en diversos rams d'assegurança directa diferents de la de vida han de tenir el capital o fons mutual corresponent al ram per al qual s'exigeix la quantia més elevada.

Si, d'acord amb el número 2 o el número 3 de l'article 11, també exerceixen una activitat en el ram de vida, el capital o fons mutual ha de ser el corresponent a la suma dels requerits per al ram de vida i per a un dels rams diferents del de vida amb què operin.

Article 14. *Socis.*

Les persones físiques o jurídiques que, directament o indirectament, participin en la constitució de l'entitat asseguradora, mitjançant una participació significativa en aquesta, han de ser idònies perquè la gestió d'aquesta sigui sana i prudent.

Entre d'altres factors, la idoneïtat o inidoneïtat s'aprecia en funció de:

1. L'honorabilitat i qualificació o experiència professionals dels socis.
2. Els mitjans patrimonials de què disposen els socis per atendre els compromisos assumits.
3. La falta de transparència en l'estructura del grup al qual eventualment pugui pertànyer l'entitat, o l'existència de greus dificultats per obtenir la informació necessària sobre l'exercici de les seves activitats.
4. La possibilitat que l'entitat quedi exposada de manera inapropiada al risc de les activitats no financeres dels promotors, o si, tractant-se d'activitats financeres, l'estabilitat o el control de l'entitat poden quedar afectades per l'alt risc d'aquelles.

Article 15. Direcció efectiva de les entitats asseguradores.

1. Els qui, sota qualsevol títol, portin la direcció efectiva de l'entitat asseguradora han de ser persones físiques de reconeguda honorabilitat i amb les condicions necessàries de qualificació o experiència professionals i s'han d'inscriure en el Registre administratiu d'alts càrrecs d'entitats asseguradores a què es refereix l'article 74.

En tot cas, s'entén que porten la direcció efectiva els qui tinguin càrrecs d'administració o direcció, i es consideren com a tals els esmentats a la lletra a) de l'article 40.1. Poden exercir càrrecs d'administració les persones jurídiques, però, en aquest cas, han de designar en representació seva una persona física que reuneixi els requisits anteriorment esmentats.

2. L'honorabilitat s'ha de referir a l'àmbit comercial i professional i concorre en els qui hagin observat una trajectòria personal de respecte a les lleis mercantils i altres que regulen l'activitat econòmica i la vida dels negocis, així com les bones pràctiques comercials, financeres i d'assegurances. Es presumeix que tenen aquesta qualificació professional els qui han obtingut un títol superior universitari de grau de llicenciatura en ciències jurídiques, econòmiques, actuàries i financeres, administració i direcció d'empreses o en matèria específica d'assegurances privades i tenen experiència professional per exercir les seves funcions els qui hagin exercit durant un termini no inferior a cinc anys funcions d'alta administració, direcció, control o assessorament d'entitats financeres sotmeses a ordenació i supervisió de solvència per l'Administració pública o funcions de responsabilitat similar en altres entitats públiques o privades de dimensions i exigències anàlogues a les de l'entitat que es pretén crear.

3. En cap cas poden exercir la direcció efectiva d'entitats asseguradores:

a) Els qui tinguin antecedents penals per delictes de falsedat, violació de secrets, descobriment i revelació de secrets contra la Hisenda pública i contra la Seguretat Social, malversació de cabals públics i qualsevol altre delicte contra la propietat; els inhabilitats per exercir càrrecs públics o d'administració o direcció en entitats financeres, asseguradores o de corredoria d'assegurances; els fallits i concursats no rehabilitats, llevat que, en virtut d'un conveni aprovat judicialment, se'ls permeti exercir el comerç; i, en general, els inclosos en incapacitat o prohibició de conformitat amb la legislació vigent.

b) Els qui, com a conseqüència d'un procediment sancionador o en virtut d'una mesura de control especial, hagin estat suspesos en l'exercici del càrrec o separats d'aquest, o suspesos en l'exercici de l'activitat, en els termes de l'article 39.2.d) d'aquesta Llei o dels articles 25.2 i 27 de la Llei 9/1992, de 30 d'abril, de mediació en assegurances privades, durant el compliment de la sanció o fins que es deixi sense efecte la mesura de control especial.

CAPÍTOL II

Condicions per a l'exercici de l'activitat asseguradora

SECCIÓ 1a GARANTIES FINANCERES

Article 16. Provisions tècniques.

1. Les entitats asseguradores tenen l'obligació de constituir i mantenir en tot moment provisions tècniques suficients per al conjunt de les seves activitats. A aquests efectes, han d'estar adequadament calculades, comptabilitzades i invertides en actius aptes per a la seva cobertura.

Són provisions tècniques les de primes no consumides, de riscos en curs, d'assegurances de vida, de participació dels assegurats en els beneficis, de prestacions, d'estabilització i aquelles altres que, d'acord amb el Reglament de desplegament d'aquesta Llei, siguin necessàries per tal de complir la finalitat a què es refereix el paràgraf precedent.

2. La quantia de les provisions s'ha de determinar d'acord amb hipòtesis prudentes i raonables. S'han de fixar per reglament els mètodes i procediments de càlcul de les provisions tècniques, així com l'import d'aquestes que ha de cobrir l'entitat asseguradora.

3. Els actius representatius de les provisions tècniques han de tenir en compte el tipus d'operacions efectuades per l'entitat asseguradora a fi de garantir la seguretat, el rendiment i la liquiditat de les inversions de l'entitat, amb una adequada distribució diversificada de les inversions.

4. En l'assegurança de vida, l'entitat asseguradora ha de tenir a disposició dels qui hi estiguin interessats les bases i els mètodes utilitzats per al càlcul de les provisions tècniques, inclosa la provisió de participació dels assegurats en els beneficis.

5. S'han de determinar per reglament els actius aptes per a la cobertura de les provisions tècniques, els percentatges màxims que poden estar invertits en cada tipus d'aquests actius, les altres condicions que han de reunir les inversions, així com els criteris de valoració i les normes i límits per al compliment del principi de congruència monetària.

Article 17. Marge de solvència.

1. Les entitats asseguradores han de disposar en tot moment d'un marge de solvència suficient respecte al conjunt de les seves activitats.

2. El marge de solvència està constituït pel patrimoni de l'entitat asseguradora lliure de qualsevol compromís previsible i amb deducció dels elements immaterials.

3. Els grups consolidables d'entitats asseguradores han de disposar en tot moment, com a marge de solvència, d'un patrimoni consolidat no compromès, i s'han de subjectar al que disposa el número 2 de l'article 20, suficient per cobrir la suma de les exigències legals de solvència aplicables a cadascuna de les entitats del grup.

Si formen part del grup entitats d'una altra naturalesa, es poden establir per reglament exigències específiques de suficiència de recursos propis consolidats.

4. El compliment pel grup del que disposa el número precedent no exonera les entitats financeres que en formen part de complir individualment o subconsolidadament les exigències de recursos propis. A aquest efecte, aquestes entitats han de ser supervisades individualment per l'òrgan o ens públic que correspongui segons la legislació específica.

5. S'ha de determinar per reglament la quantia i els elements constitutius del marge de solvència exigible a les entitats asseguradores i als grups consolidables d'entitats asseguradores, els requisits que han de reunir aquests elements, els límits aplicables a aquests i s'ha de fixar la definició d'elements immaterials a efectes del marge de solvència.

6. Són aplicables als subgrups consolidables d'entitats asseguradores les normes que conté aquest precepte sobre el marge de solvència consolidat i l'ordenació i supervisió dels grups consolidats en els termes que es fixin per reglament.

Article 18. Fons de garantia.

1. La tercera part de la quantia mínima del marge de solvència constitueix el fons de garantia, que no pot ser inferior en cap cas al contravalor en pessetes de vuit-cents mil ecus per a les entitats que operin en el ram de vida o realitzin activitat exclusivament reasseguradora, quatre-cents mil ecus per a les que ho facin en els rams de caució, crèdit i qualsevol dels que cobreixen el risc de responsabilitat civil, tres-cents mil ecus per als altres, llevat dels rams d'«altres danys en els béns», «defensa jurídica» i «decessos», que és de dos-cents mil ecus.

No obstant això, per a les entitats que operin en el ram de crèdit i tinguin un volum anual de primes o quotes emeses en aquest ram per a cada un dels tres últims exercicis que supera el contravalor en pessetes de dos milions cinc-cents mil ecus o el 4 per 100 de l'import global de les primes o quotes emeses per aquesta entitat, l'esmentat fons de garantia no pot ser inferior al contravalor en pessetes d'un milió quatre-cents mil ecus; s'han d'establir per reglament els terminis a què es poden acollir les entitats afectades per assolir aquest mínim.

2. Per a les mútues amb règim de derrama passiva i les cooperatives, el fons de garantia mínim és de tres quartes parts de l'exigit per a les altres entitats de la seva classe, i estan exemptes d'aquest mínim les mútues acollides a aquest règim quan la recaptació anual de primes o quotes no excedeixi els 50 milions de pessetes per a les entitats que operen en el ram de vida o en els de responsabilitat civil, crèdit o caució i de 125 milions de pessetes per a les que operin en els altres rams.

Article 19. Limitació de distribució d'excedents i d'activitats.

1. Els beneficis o excedents que es produeixen en els tres primers exercicis complets d'activitat i també en l'exercici inicial, si aquest no és complet, no poden ser repartits i s'han d'aplicar íntegrament a la dotació de la reserva legal en les societats anònimes, d'una reserva amb el mateix règim en les mútues i a la incorporació obligatòria al capital social en les cooperatives.

2. Les entitats asseguradores que no tinguin totalment cobertes les seves provisions tècniques o el marge de solvència o fons de garantia de les quals no arribi al mínim legal no poden distribuir dividendes o derrames, ni ampliar la seva activitat a altres rams d'assegurança, ni el seu àmbit territorial, ni estendre la seva activitat en règim de dret d'establiment ni de llibertat de prestació de serveis, ni, finalment, ampliar la xarxa comercial.

SECCIÓ 2a ALTRES REQUISITS ESPECÍFICS

Article 20. Comptabilitat i deure de consolidació.

1. La comptabilitat de les entitats asseguradores i la formulació dels comptes dels grups consolidables d'entitats asseguradores es regeixen per les seves normes específiques i, si no, per les que estableixen el Codi de comerç, el Pla general de comptabilitat i altres disposicions de la legislació mercantil en matèria comptable. Les entitats asseguradores autoritzades per operar simultàniament en el ram de vida i en els rams d'accidents o malaltia, d'acord amb els números 2 o 3 de l'article 11, han de portar la comptabilitat separada per a aquell i aquests.

S'han d'establir per reglament les normes específiques de comptabilitat a què es refereix el paràgraf ante-

rior, les obligacions comptables de les entitats asseguradores, els principis comptables d'aplicació obligatòria, les normes sobre formulació dels comptes anuals, els criteris de valoració dels elements que els integren, i també el règim d'aprovació, verificació, dipòsit i publicitat dels comptes. Aquesta potestat normativa s'ha d'exercir a proposta del Ministeri d'Economia i Hisenda i amb l'informe previ de l'Institut de Comptabilitat i Auditoria de Comptes i de la Junta Consultiva d'Assegurances.

Es faculta el ministre d'Economia i Hisenda, amb els mateixos informes previs, a desplegar aquestes normes específiques de comptabilitat.

2. Per al compliment del marge de solvència i, si s'escau, de les altres limitacions i obligacions que preveu aquesta Llei, les entitats asseguradores han de consolidar els estats comptables amb els de les altres entitats asseguradores o entitats financeres que constitueixin amb aquestes una unitat de decisió.

A aquest efecte, s'entén que un grup d'entitats constitueix una unitat de decisió si alguna d'aquestes exerceix o pot exercir, directament o indirectament, el control de les altres, o si el control correspon a una o diverses persones físiques que actuen sistemàticament en concert.

Es considera que hi ha en tot cas unitat de decisió si hi concorre algun dels supòsits que preveu el número 1 de l'article 42 del Codi de comerç, o si almenys la meitat més un dels consellers de la dominant són consellers o alts directius de la dominant, o d'una altra dominada per aquesta.

A l'efecte del que preveuen els dos paràgrafs anteriors, als drets de la dominant s'hi han d'afegir els que tinguin a través d'altres entitats dominades o a través de persones que actuïn per compte de l'entitat dominant o d'altres dominades, o aquells dels quals disposi concertadament amb qualsevol altra persona.

3. Els grups consolidables d'entitats asseguradores estan subjectes al deure de consolidació d'acord amb el que disposen aquest article, les normes que es dictin en desplegament d'aquest i, subsidiàriament, les normes que contenen els articles 42 a 49 del Codi de comerç i altres aplicables de la legislació mercantil.

En tot cas, s'hi han d'aplicar les normes següents:

a) Es considera que un grup d'entitats financeres constitueix un grup consolidable d'entitats asseguradores, i s'han de determinar per reglament els tipus d'entitats integrats en aquest, si es dona alguna de les circumstàncies següents:

- Que una entitat asseguradora controla les altres entitats.

- Que l'entitat dominant és una entitat l'activitat principal de la qual consisteix a tenir participacions en entitats asseguradores.

- Que una persona física, un grup de persones físiques que actuen sistemàticament en concert, o una entitat no financera domina diverses entitats, totes asseguradores.

Si es dona qualsevol de les dues últimes circumstàncies, correspon a la Direcció General d'Assegurances designar la persona o entitat obligada a formular i aprovar els comptes anuals i l'informe de gestió consolidats i a procedir al seu dipòsit, i correspon a l'obligada el nomenament dels auditors de comptes. A l'efecte d'aquesta designació, les entitats asseguradores integrants del grup han de comunicar-ne l'existència a la Direcció General d'Assegurances, amb indicació del domicili i la raó social de l'entitat que n'exerceix el control, o el seu nom, si és una persona física.

En cap cas les entitats de crèdit i les societats i agències de valors poden formar part del grup consolidable d'entitats asseguradores.

b) La Direcció General d'Assegurances pot requerir les entitats subjectes a consolidació en un grup consolida-

ble d'entitats asseguradores tota la informació que sigui necessària per verificar les consolidacions efectuades i analitzar els riscos assumits pel conjunt de les entitats consolidades, i també, amb el mateix objecte, inspeccionar els seus llibres, documentació i registres. A més, pot requerir les persones físiques o entitats no financeres que no formin part del grup consolidable d'entitats asseguradores però respecte a les quals, de conformitat amb el que preveu aquesta Llei, hi hagi una unitat de decisió, totes les informacions que poden ser útils per a l'exercici de l'ordenació i supervisió dels grups consolidables d'entitats asseguradores i inspeccionar-les als mateixos fins.

c) Quan de les relacions econòmiques, financeres o gerencials d'una entitat asseguradora amb altres entitats es pugui presumir l'existència d'un grup consolidable d'entitats asseguradores o una altra unitat de decisió, sense que les entitats hagin procedit a la consolidació dels seus comptes, la Direcció General d'Assegurances pot sol·licitar informació a aquestes entitats, o inspeccionar-les, a l'efecte de determinar la procedència de la consolidació.

d) Les mateixes obligacions imposades en aquest número són aplicables als subgrups consolidables d'entitats asseguradores; s'entenen com a tals un conjunt d'entitats financeres la configuració de les quals respon a algun dels tipus que preveu la lletra a) anterior, que al seu torn s'integra en un grup consolidable de més extensió i de tipus diferent. No obstant això, l'entitat asseguradora dominant d'un subgrup de societats no està subjecta al deure de consolidació si és, al seu torn, societat dominada per una entitat asseguradora dominant d'un grup de societats.

De la mateixa manera es pot regular la forma d'integració del subgrup en el grup i la col·laboració, si s'escau, entre els òrgans i ens supervisors.

e) Quan hi hagi entitats estrangeres susceptibles d'integrar-se en un grup consolidable d'entitats asseguradores, s'ha de determinar per reglament l'abast del deure de consolidació que regula aquest número atenent, entre altres criteris, el domicili de les entitats en algun dels estats membres de l'Espai Econòmic Europeu o fora d'aquest, la naturalesa jurídica i el grau de control.

4. La Direcció General d'Assegurances pot autoritzar l'exclusió individual d'una entitat asseguradora o financerera del grup consolidable d'entitats asseguradores si es dóna qualsevol dels supòsits que preveu el número 2 de l'article 43 del Codi de comerç o si la inclusió d'aquesta entitat en la consolidació és inadequada per al compliment dels objectius de l'ordenació i supervisió del grup.

5. Si d'un grup consolidable d'entitats asseguradores en formen part entitats subjectes individualment a control per una autoritat supervisora diferent de la Direcció General d'Assegurances, aquesta última ha d'actuar de manera coordinada amb l'autoritat supervisora. A aquests efectes, el ministre d'Economia i Hisenda pot dictar les normes necessàries per assegurar-ne la coordinació adequada.

6. Qualsevol norma reglamentària de desplegament d'aquesta Llei reguladora del deure de consolidació dels grups consolidables d'entitats asseguradores que pugui afectar directament altres entitats financeres subjectes a l'ordenació i supervisió del Banc d'Espanya o de la Comissió Nacional del Mercat de Valors s'ha de dictar amb l'informe previ d'aquests.

7. L'exercici econòmic de tota classe d'entitats asseguradores ha de coincidir amb l'any natural.

Article 21. Règim de participacions significatives.

1. A l'efecte del que disposa aquesta Llei, s'entén per participació significativa el fet de ser titular en una entitat asseguradora, directament o indirectament, d'un percentatge igual o superior al 10 per 100 del capital social, fons mutual, o dels drets de vot. També té la consideració de

participació significativa, en els termes que es determinin per reglament, qualsevol altra possibilitat d'exercir una influència notable en la gestió de l'entitat asseguradora en la qual es té una participació.

2. Qualsevol persona física o jurídica que pretén adquirir, directament o indirectament, fins i tot en els supòsits d'augment o reducció de capital, fusions i escissions, una participació significativa en una entitat asseguradora ha d'informar-ne prèviament la Direcció General d'Assegurances, fer constar la quantia de la participació, els termes i condicions de l'adquisició i el termini màxim en què es pretén realitzar l'operació. Al mateix deure d'informació estan subjectes aquestes persones físiques o jurídiques si es proposen incrementar la seva participació significativa, de manera que la proporció dels seus drets de vot o de participacions en el capital arribi a ser igual o superior als límits del 20 per 100, 33 per 100, o 50 per 100 i també quan l'entitat asseguradora es converteixi en una societat dominada d'aquestes.

A fi de determinar l'aplicació d'aquesta obligació, es considera que pertanyen a l'adquirent o transmissor de les participacions en el capital totes les que estiguin en poder del grup, segons la definició d'aquest que conté l'article 20.2 d'aquesta Llei, al qual aquest pertanyi o per compte del qual actui.

La Direcció General d'Assegurances disposa d'un termini de tres mesos, a partir de la presentació de la informació que exigeix el paràgraf precedent, per oposar-se a l'adquisició de participació significativa o de cadascun dels increments d'aquesta que igualin o superin els límits avantdits o que converteixin l'entitat asseguradora en una societat dominada del titular de la participació significativa; l'oposició s'ha de fonamentar en el fet que el que pretén adquirir-la no és idoni per garantir una gestió sana i prudent de l'entitat asseguradora. Si la Direcció General d'Assegurances no s'hi pronuncia dins el termini de tres mesos, es pot procedir a l'adquisició o increment de participació. Si la Direcció General expressa la seva conformitat a l'adquisició o a l'increment de la participació significativa, pot fixar un termini màxim diferent al comunicat per fer l'adquisició.

3. Si s'efecta una de les adquisicions o increments que regula el número 2 precedent incomplint el que disposa aquest, es produeixen els efectes següents:

a) En tot cas i de manera automàtica, no es poden exercir els drets polítics corresponents a les participacions adquirides de manera irregular. No obstant això, si s'arriben a exercir, els vots corresponents són nuls i els acords són impugnables de conformitat amb el que preveuen els articles 115 a 122 de la Llei de societats anònimes, i a aquest efecte està legitimada la Direcció General d'Assegurances.

b) Si és necessari, s'han d'adoptar mesures de control especial sobre l'entitat asseguradora.

c) A més, es poden imposar les sancions administratives que preveuen els articles 41 i 42 d'aquesta Llei.

4. Tota persona física o jurídica que es proposi deixar de tenir, directament o indirectament, una participació significativa en alguna entitat asseguradora ha d'informar-ne prèviament la Direcció General d'Assegurances i comunicar la quantia prevista de la disminució de la seva participació. Tenen la mateixa obligació d'informació els qui vulguin disminuir la seva participació significativa sempre que la proporció dels seus drets de vot o de participacions en el capital baixi dels límits del 50 per 100, 33 per 100 o 20 per cent, o bé que l'entitat asseguradora deixi de ser societat dominada de qui en té la participació significativa.

L'incompliment d'aquest deure d'informació se sanciona segons el que preveu la secció 5a del capítol III d'aquest títol II.

5. L'obligació a què es refereixen els números 2 i 4 precedents també correspon a l'entitat asseguradora de

la que s'adquireixi, augmenti, disminueixi o deixi de tenir la participació significativa referida.

A més, les entitats asseguradores han de comunicar, en el moment de presentar la informació periòdica, i sempre que a aquest efecte siguin requerides per la Direcció General d'Assegurances, la identitat dels accionistes o socis que tinguin participacions significatives, la quantia de les participacions i les alteracions que es produeixin en l'accionariat. En particular, les dades sobre participació significativa s'obtenen de la junta general anual d'accionistes o socis, o de la informació rebuda en virtut de les obligacions derivades de la Llei del mercat de valors.

6. Si s'acredita que els titulars d'una participació significativa exerceixen una influència en detriment de la gestió sana i prudent d'una entitat asseguradora, que danya greument la seva situació financera, el ministre d'Economia i Hisenda, a proposta de la Direcció General d'Assegurances, pot adoptar alguna o algunes de les mesures següents:

a) Les que preveuen les lletres a), b) i c) del número 3 d'aquest article, si bé la suspensió dels drets de vot no pot excedir els tres anys.

b) Amb caràcter excepcional, la revocació de l'autorització.

7. El que disposa aquest article per a les entitats asseguradores s'entén sense perjudici de l'aplicació de les normes sobre ofertes públiques d'adquisició i informació sobre participacions significatives que conté la Llei 24/1988, de 28 de juliol, del mercat de valors.

Article 22. *Cessió de cartera.*

1. Les entitats asseguradores espanyoles poden cedir entre si el conjunt dels contractes d'assegurança que integren la cartera d'un o més rams en els quals operen, excepte les mútues i cooperatives de prima variable i les mutualitats de previsió social, que només poden adquirir les carteres d'entitats de la seva mateixa classe. Aquesta cessió general de cartera d'un o més rams s'ha d'ajustar a les regles següents:

a) No és causa de resolució dels contractes d'assegurança cedits sempre que l'entitat asseguradora cessionària quedi subrogada en tots els drets i obligacions que incumbien la cedent en cadascun dels contractes, llevat que es tracti de mútues i cooperatives de prima variable o de mutualitats de previsió social.

b) Després de la cessió, la cessionària ha de tenir provisions tècniques suficients de conformitat amb l'article 16 i ha de superar el marge de solvència que estableix l'article 17.

c) La cessió ha de ser autoritzada pel ministre d'Economia i Hisenda, prèvia publicació de l'acord de cessió de cartera i transcurs del termini d'un mes des de l'últim anunci durant el qual es pot exercir el dret d'oposició. No obstant això, es pot prescindir d'aquesta informació pública quan es denegui l'autorització pel fet de no reunir els requisits legalment exigibles per a la cessió. Una vegada autoritzada, la cessió s'ha de formalitzar en una escriptura pública que s'ha d'inscriure en el Registre mercantil.

d) Les relacions laborals que hi hagi en el moment de la cessió es regeixen pel que disposa l'article 44 de l'Estatut dels treballadors.

2. També són admissibles cessions parcials de la cartera d'un ram en els supòsits que es determinin per reglament, cas en què els prenedors poden resoldre els contractes d'assegurança.

3. Quan la cartera que se cedeix compregui contractes subscrits en règim de dret d'establiment o en règim de lliure prestació de serveis, cal atènyer-se, a més, al que disposa l'article 50.

Article 23. *Transformació, fusió, escissió i agrupació.*

1. Les mutualitats de previsió social i les mútues i cooperatives d'assegurances de prima variable es poden transformar en mútues i cooperatives de prima fixa, i aquelles i les mútues i cooperatives de prima fixa es poden transformar en societats anònimes d'assegurances.

Qualsevol transformació d'una entitat asseguradora en una societat de tipus diferent dels previstos anteriorment, sigui asseguradora o no, és nul·la.

En la transformació d'entitats asseguradores s'ha d'aplicar el que disposen les lletres b), c) i d) del número 1 de l'article 22, i els prenedors poden resoldre els seus contractes d'assegurança.

2. Qualsevol entitats asseguradores es poden fusionar en una societat anònima d'assegurances i les societats anònimes d'assegurances poden absorbir entitats asseguradores, sigui quina sigui la forma que aquestes revesteixin. Les mútues i cooperatives de prima fixa, a més, es poden fusionar en societats de la seva mateixa naturalesa i forma, i únicament poden absorbir altres entitats asseguradores amb forma diferent de la de societat anònima d'assegurances. Les mútues d'assegurances i cooperatives de prima variable i les mutualitats de previsió social també es poden fusionar en societats de la seva mateixa naturalesa i forma, i únicament poden absorbir entitats asseguradores de la seva mateixa forma jurídica.

Les entitats asseguradores no es poden fusionar amb entitats no asseguradores, ni absorbir-les, ni ser absorbides per entitats no asseguradores.

En la fusió i absorció d'entitats asseguradores és aplicable el que disposen les lletres a), b), c) i d) del número 1 de l'article 22.

3. L'escissió d'entitats asseguradores està subjecta a les mateixes limitacions i ha de complir els mateixos requisits que la fusió d'aquestes.

A més, no es pot escindir d'una entitat no asseguradora part del seu patrimoni per traspassar-se en bloc a una entitat asseguradora, llevat que excepcionalment el ministre d'Economia i Hisenda ho autoritzi, sempre que la incorporació patrimonial derivada de l'escissió permeti un exercici de l'activitat més adequat i l'entitat asseguradora beneficiària de l'escissió no assumeixi obligacions en virtut d'aquesta, sense perjudici de la responsabilitat solidària regulada a l'article 259 de la Llei de societats anònimes.

4. En tot el que no regula expressament aquesta Llei, i en la mesura que no s'hi oposi, s'ha d'aplicar a la transformació, fusió i escissió d'entitats asseguradores la normativa de la Llei de societats anònimes.

5. Les entitats asseguradores poden constituir agrupacions d'interès econòmic i unions temporals d'empreses, en aquest últim cas exclusivament entre si, d'acord amb la legislació general reguladora d'aquestes i amb submissió al control de la Direcció General d'Assegurances, a més del que preveu la legislació esmentada.

6. Excepcionalment, el ministre d'Economia i Hisenda pot autoritzar la transformació, fusió i absorció d'entitats asseguradores en supòsits diferents dels que preveuen els números 1 i 2 d'aquest article, així com les unions temporals d'empreses en les quals s'integrin entitats asseguradores amb altres que no ho siguin quan, ateses les circumstàncies singulars que es donin a l'entitat asseguradora que sol·liciti la transformació, fusió, absorció o unió temporal, segons els casos, s'obtingui un exercici més adequat de l'activitat per l'entitat asseguradora afectada, sempre que això no menyscabi les seves garanties financeres, els drets dels assegurats i la transparència en l'assumpció de les obligacions derivades dels contractes d'assegurança.

Article 24. *Estatuts, pòlisses i tarifes.*

1. Els estatuts de les entitats asseguradores s'han d'ajustar al que disposen aquesta Llei i les seves disposicions complementàries de desplegament i, subsidiàriament, la legislació que els sigui aplicable segons la seva naturalesa.

2. El contingut de les pòlisses s'ha d'ajustar a aquesta Llei. També, a la Llei de contracte d'assegurança, en la mesura que hi sigui aplicable en virtut de les normes de dret internacional privat que conté el títol IV d'aquesta Llei.

3. Les tarifes de primes han de ser suficients, segons hipòtesis actuàries raonables, per permetre a l'entitat asseguradora satisfer el conjunt de les obligacions derivades dels contractes d'assegurança i, en particular, constituir les provisions tècniques adequades. Així mateix, han de respondre al règim de llibertat de competència en el mercat d'assegurances sense que, a aquests efectes, tingui el caràcter de pràctica restrictiva de la competència la utilització de tarifes de primes de risc basades en estadístiques comunes.

Les entitats asseguradores poden establir fitxers de dades personals que permetin la col·laboració estadístico-actuarial i la prevenció del frau en la selecció de riscos i en la liquidació de sinistres. Aquests s'han de regular de conformitat amb el que disposa l'article 28 de la Llei orgànica 5/1992, de 29 d'octubre, de regulació del tractament automatitzat de les dades de caràcter personal, i per a això és necessària la notificació a l'afectat en la primera introducció de les seves dades en el fitxer, però no el seu consentiment.

4. La Direcció General d'Assegurances pot prohibir la utilització de les pòlisses i tarifes de primes que no compleixin el que disposen els números 2 i 3 precedents. A aquests efectes, s'ha d'instruir el procediment administratiu corresponent en el qual es pot acordar com a mesura provisional la suspensió de la utilització de les pòlisses o les tarifes de primes. Prèviament a la iniciació del procediment administratiu en què s'acordi la prohibició, la Direcció General també pot requerir, a través de procediment administratiu, l'entitat asseguradora perquè ajusti les seves pòlisses o tarifes de primes als números 2 i 3 d'aquest article. Tot això sense perjudici de l'aplicació de la Llei 16/1989, de 17 de juliol, de defensa de la competència, en els termes que aquesta estableix, a les pràctiques contràries a la llibertat de competència.

5. Els models de pòlisses, les tarifes de primes i les bases tècniques no estan subjectes a autorització administrativa ni han de ser objecte de remissió sistemàtica a la Direcció General d'Assegurances. No obstant això:

a) Els models de pòlisses d'assegurances de subscripció obligatòria han d'estar a disposició de la Direcció General d'Assegurances en la forma que s'estableixi per reglament.

b) En els contractes d'assegurança sobre la vida, les bases tècniques utilitzades per al càlcul de les tarifes i de les provisions tècniques han d'estar a disposició de la Direcció General d'Assegurances, amb la finalitat de controlar el respecte als principis actuàries, així mateix en la forma que s'estableixi per reglament.

c) La Direcció General d'Assegurances pot requerir la presentació, sempre que ho entengui pertinent, dels models de pòlisses, tarifes de primes i les bases tècniques per tal de controlar si respecten les disposicions tècniques i sobre contracte d'assegurança.

L'exigència que contenen les tres lletres precedents no pot constituir per a l'entitat asseguradora cap condició prèvia per a l'exercici de la seva activitat.

6. Les entitats asseguradores han de conservar la documentació a què es refereix aquest precepte en el domicili social.

CAPÍTOL III

Intervenció d'entitats asseguradores

SECCIÓ 1a REVOCACIÓ DE L'AUTORITZACIÓ ADMINISTRATIVA

Article 25. *Causas de la revocació i els seus efectes.*

1. El ministre d'Economia i Hisenda ha de revocar l'autorització administrativa concedida a les entitats asseguradores en els casos següents:

a) Si l'entitat asseguradora hi renuncia de manera expressa.

b) Quan l'entitat asseguradora no hagi iniciat la seva activitat dins el termini d'un any o cessament si l'exerceix durant un període superior a sis mesos. A aquesta inactivitat, per falta d'iniciació o cessament d'exercici, s'equipara la falta d'activitat efectiva en un o diversos rams, en els termes que es determinin per reglament, i la cessió general de la cartera en un ram o més.

c) Quan l'entitat asseguradora deixi de complir algun dels requisits que estableix aquesta Llei per a l'atorgament de l'autorització administrativa o incorri en una causa de dissolució.

d) Quan no hagi pogut complir, dins el termini fixat, les mesures que preveu un pla de sanejament o de finançament exigits a aquesta a l'empara de l'article 39.2.b) o c).

e) Quan s'hagi impositat a l'entitat asseguradora la sanció administrativa de revocació de l'autorització, a l'empara de l'article 41.1.a).

2. El Govern pot revocar l'autorització concedida a entitats espanyoles amb participació estrangera majoritària en aplicació del principi de reciprocitat o quan ho aconsellin circumstàncies extraordinàries d'interès nacional. En cap cas és aplicable aquesta causa de revocació a les entitats asseguradores espanyoles en què la participació estrangera majoritària procedeixi de països de l'Espai Econòmic Europeu.

3. Quan es doni alguna de les causes de revocació que preveuen les lletres b), c) o d) del número 1, el Ministeri d'Economia i Hisenda, abans d'acordar la revocació de l'autorització administrativa, està facultat per concedir un termini, que no ha d'excedir de sis mesos, perquè l'entitat asseguradora que l'hagi sol·licitat procedeixi a solucionar-la.

4. La revocació de l'autorització administrativa afecta tots els rams en què opera l'entitat asseguradora, llevat dels supòsits de les lletres a) i b) del número 1 precedent, en els quals afecta, segons els casos, els rams a què s'hagi renunciat o aquells a què afecta la inactivitat.

5. La revocació de l'autorització administrativa determina, en tots els casos, la prohibició immediata de la contractació de noves assegurances per l'entitat asseguradora i de l'acceptació de reassurances, així com la liquidació, amb submissió al que disposa l'article 27, de les operacions d'assegurança dels rams afectats per la revocació. A més, si la revocació afecta tots els rams en què opera l'entitat, és procedent la seva dissolució administrativa d'acord amb l'article 26.1.1r, sense necessitat de subjectar-se al que disposen els números 2 i 3 de l'esmentat article 26.

SECCIÓ 2a DISSOLUCIÓ I LIQUIDACIÓ D'ENTITATS ASSEGURADORES

Article 26. *Dissolució.*

1. Són causes de dissolució de les entitats asseguradores:

1r La revocació de l'autorització administrativa que afecta tots els rams en què opera l'entitat. No obstant això, la revocació no és causa de dissolució si la mateixa entitat renuncia a l'autorització administrativa i aquesta

renúncia està motivada únicament per la modificació del seu objecte social per exercir una activitat diferent de les esmentades a l'article 3.

2n La cessió general de la cartera de contractes d'assegurança si afecta la totalitat dels rams en què opera l'entitat. Tanmateix, la cessió de cartera no és causa de dissolució si en l'escriptura pública de cessió la cedent manifesta la modificació del seu objecte social per exercir una activitat diferent de les esmentades a l'article 3.

3r Haver quedat reduït el nombre de socis, en les mútues i cooperatives d'assegurances i en les mutualitats de previsió social, a una xifra inferior al mínim legalment exigible.

4t No realitzar les derrames passives conforme exigeixen els articles 9 i 10.

5è Les causes de dissolució esmentades a l'article 260 de la Llei de societats anònimes. Si es tracta de mútues d'assegurances i de mutualitats de previsió social, les referències que en aquest precepte es fan a la junta general i al capital social s'han d'entendre fetes a l'assemblea general i al fons mutual, respectivament. No obstant això, a les cooperatives d'assegurances hi són aplicables les causes de dissolució que estableix la seva legislació específica.

2. La dissolució, llevat del supòsit de compliment del terme fixat en els estatuts, requereix l'acord de la junta o assemblea general. A aquests efectes, els administradors l'han de convocar per a la seva celebració en el termini de dos mesos des de la concurrència de la causa de dissolució i qualsevol soci pot requerir els administradors perquè convoquin la junta o assemblea si, al seu judici, hi ha una causa legítima per a la dissolució.

3. En cas que, tot i haver-hi una causa legal de dissolució, la junta o assemblea no sigui convocada o, i ho és, no se celebri, no es pot aconseguir l'acord o aquest és contrari a la dissolució, els administradors estan obligats a sol·licitar la dissolució administrativa de l'entitat en el termini de deu dies naturals a comptar de la data en què s'hauria d'haver convocat la junta o assemblea d'acord amb el número 2 precedent, quan aquesta no sigui convocada, o des de la data prevista per a la seva celebració, quan aquesta no s'hagi constituït, o, finalment, des del dia de la celebració, quan l'acord de dissolució no es pugui aconseguir o aquest hagi estat contrari a la dissolució.

4. Coneguda pel Ministeri d'Economia i Hisenda la concurrència d'una causa de dissolució, així com l'incompliment pels òrgans socials del que disposen els números precedents, és procedent la dissolució administrativa de l'entitat.

El procediment administratiu de dissolució s'inicia d'ofici o a sol·licitud dels administradors i, després de les al·legacions de l'entitat afectada, el Ministeri d'Economia i Hisenda ha de procedir, si s'escau, a la dissolució administrativa de l'entitat, sense que sigui necessària, a aquests efectes, la convocatòria de la junta o assemblea general. L'acord de dissolució administrativa ha de contenir la revocació de l'autorització administrativa per a tots els rams en què operi l'entitat asseguradora.

5. En tot el que no regulen expressament els números anteriors i en tot el que no s'hi oposi, s'apliquen les normes que contenen els articles 261 a 265 de la Llei de societats anònimes. No obstant això, les cooperatives d'assegurances es regeixen per les regles de dissolució que conté la seva legislació específica.

Article 27. Liquidació d'entitats asseguradores.

1. La liquidació d'una entitat asseguradora espanyola també comprèn la de totes les seves sucursals. Durant el període de liquidació no es poden realitzar les operacions que defineix l'article 3, però els contractes d'assegurança

vigents en el moment de la dissolució conserven la seva eficàcia fins a la conclusió del període de l'assegurança en curs, i vencen en aquest moment sense possibilitat de pròrroga, sense perjudici de l'opció de venciment anticipat d'acord amb el que preveu la lletra d) del número 2 d'aquest article.

2. En la liquidació, i fins a la cancel·lació de la inscripció en el Registre administratiu, el Ministeri d'Economia i Hisenda conserva totes les seves competències d'ordenació i supervisió sobre l'entitat en liquidació i, a més, pot adoptar les mesures següents:

a) Acordar la intervenció de la liquidació per salvar els interessos dels assegurats, beneficiaris i perjudicats o d'altres entitats asseguradores. Decidida la intervenció, estan subjectes al control de la Intervenció de l'Estat les actuacions dels liquidadors en els termes definits en aquest precepte, a l'article 39.3 i en les seves disposicions reglamentàries de desplegament.

b) Designar liquidadors o encomanar la liquidació a la Comissió Liquidadora d'Entitats Asseguradores en els supòsits esmentats a l'article 31.

c) Disposar, d'ofici o a petició dels liquidadors, la cessió general o parcial de la cartera de contractes d'assegurança de l'entitat per facilitar-ne la liquidació.

d) Determinar la data de venciment anticipat del període de durada dels contractes d'assegurança que integren la cartera de l'entitat en liquidació, per evitar més perjudicis als assegurats, beneficiaris i tercers perjudicats emparats pels contractes. Aquesta determinació ha de respectar l'equilibri econòmic de les prestacions en els contractes afectats i ha de tenir lloc amb la publicitat necessària, amb una antelació de quinze dies naturals a la data en què hagi de tenir efecte i, llevat que es donin circumstàncies excepcionals que aconsellin no demorar la data de venciment, simultàniament al compliment pels liquidadors del deure d'informar que els imposa la lletra c) del número 3 subsegüent.

3. El règim jurídic del nomenament, actuació i responsabilitat dels liquidadors s'ha d'ajustar a les regles següents:

a) Només poden ser liquidadors els qui tinguin honorabilitat reconeguda i condicions necessàries de qualificació o experiència professionals per exercir les seves funcions i estan subjectes al mateix règim de responsabilitat administrativa que els administradors d'una entitat asseguradora.

b) Quan l'entitat no hagi procedit al nomenament de liquidadors abans dels quinze dies següents a la dissolució, o quan el nomenament dins d'aquest termini ho sigui sense complir els requisits legals i estatutaris, el ministre d'Economia i Hisenda pot designar liquidadors o encomanar la liquidació a la Comissió Liquidadora d'Entitats Asseguradores.

c) Els liquidadors han de subscriure, juntament amb els administradors, l'inventari i el balanç de l'entitat i l'han de sotmetre, dins un termini no superior a un mes des del seu nomenament, a la Direcció General d'Assegurances o, si la liquidació és intervinguda, a l'interventor. Han d'informar els creditors sobre la situació de l'entitat, en particular els assegurats sobre si la Direcció General d'Assegurances ha determinat el venciment anticipat del període de durada dels contractes d'assegurança que integren la cartera de l'entitat asseguradora i sobre la data d'aquest, i la forma en què han de sol·licitar el reconeixement dels crèdits, mitjançant una notificació individual als coneguts i crida als desconeguts a través d'anuncis, aprovats, si s'escau, per l'interventor, que s'han de publicar en el «Butlletí Oficial del Registre Mercantil» i en dos diaris, com a mínim, dels de més circulació en l'àmbit d'actuació de l'entitat asseguradora.

d) Els liquidadors han d'adoptar les mesures necessàries per ultimar la liquidació en el termini més breu possible, i poden cedir generalment o parcialment la cartera de contractes d'assegurança de l'entitat amb l'autorització del ministre d'Economia i Hisenda, així com pactar el rescat o la resolució dels contractes d'assegurança. L'alienació dels immobles pot tenir lloc sense subhasta pública quan la liquidació sigui intervinguda o quan, havent estat taxats a aquests efectes pels serveis tècnics de la Direcció General d'Assegurances o per societats de taxació, el preu d'alienació no sigui inferior al de taxació. En un cas i en l'altre, requereix l'autorització prèvia de la Direcció General d'Assegurances. La disposició dels altres béns i la realització dels pagaments requereix la conformitat de l'interventor en les liquidacions intervingudes per l'Estat.

e) Quan els liquidadors incompleixin les normes que per a la protecció dels assegurats estableixen aquesta Llei o les que regeixen la liquidació, la dificultin, o s'endarrereixin, el ministre d'Economia i Hisenda pot acordar-ne el cessament i designar nous liquidadors o encomanar la liquidació a la Comissió Liquidadora d'Entitats Asseguradores.

f) Pel que fa a la resta, els liquidadors han de subjectar la seva actuació a la Llei de societats anònimes.

4. Durant el període de liquidació, l'entitat pot oferir al ministre d'Economia i Hisenda la remoció de la causa de dissolució i sol·licitar-ne la rehabilitació de l'autorització administrativa revocada. La rehabilitació només es pot concedir si l'entitat compleix tots els requisits exigits durant el funcionament normal i garanteix la totalitat dels drets d'assegurats i creditors, fins i tot els d'aquells els contractes d'assegurança dels quals hagin estat declarats vençuts durant el període de liquidació. Si s'acorda la rehabilitació de l'autorització administrativa revocada, s'entén remoguda de ple dret la causa de dissolució, s'ha de cancel·lar la inscripció practicada en el Registre mercantil d'acord amb l'article 263 de la Llei de societats anònimes i s'ha de donar a l'acord de rehabilitació la mateixa publicitat que l'esmentat precepte imposa per a l'acord de dissolució.

5. Una vegada concloses les operacions de liquidació, el ministre d'Economia i Hisenda ha de declarar extingida l'entitat i s'ha de procedir a cancel·lar els assentaments en el Registre administratiu. Com a excepció, és procedent la cancel·lació dels assentaments en aquest Registre sense la declaració d'extinció de l'entitat, moment en què pot iniciar l'activitat d'acord amb l'objecte social modificat, quan tingui lloc la cessió general de la cartera o la revocació de l'autorització sempre que, en els dos casos, s'hagi procedit a modificar l'objecte social de l'entitat sense dissolució d'aquesta i prèviament la Direcció General d'Assegurances comprovi que s'han executat la cessió de cartera o s'han liquidat les operacions d'assegurança, respectivament.

La cancel·lació en el Registre administratiu determina, en els supòsits de declaració d'extinció de l'entitat, la cancel·lació al seu torn en el Registre mercantil.

6. En tot el que no regula expressament aquest article, la liquidació i extinció d'entitats asseguradores es regeix pel que disposen els articles 266 a 281 de la Llei de societats anònimes, amb exclusió dels articles 269 i 270.

Article 28. Accions davant d'entitats asseguradores sotmeses a processos concursals o en liquidació.

1. En els supòsits de declaració judicial de fallida o suspensió de pagaments d'entitats asseguradores, la Comissió Liquidadora d'Entitats Asseguradores, a més d'assumir les funcions que li atribueixen els números 2 i 3 de l'article 31, ha de procedir, si s'escau, a liquidar l'import dels béns a què es refereix l'article 59 de la Llei, al sol efecte de distribuir-lo entre els assegurats, beneficiaris i tercers perjudicats; això sense perjudici del dret d'aquests en el procediment de fallida o suspensió de pagaments.

2. En els supòsits d'entitats asseguradores dissoltes administrativament, no es poden inscriure en els registres públics drets reals de garantia ni es poden anotar manaments judicials o providències administratives d'embargament des de la data de la publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat» de l'ordre ministerial de dissolució, sense perjudici de l'efectivitat dels crèdits que, si s'escau, es vulguin garantir amb les inscripcions o anotacions.

Els encarregats dels registres han de fer constar per una nota marginal el fet de la dissolució i el tancament del foli registral als actes a què es refereix el paràgraf anterior. Si s'acorda la rehabilitació de l'autorització administrativa revocada, s'ha de cancel·lar la nota marginal.

3. En els supòsits de liquidació intervinguda pel Ministeri d'Economia i Hisenda, les accions individuals exercides pels creditors, abans del començament de la liquidació o durant la liquidació, poden continuar fins al pronunciament de la sentència ferma, però la seva execució queda suspesa i el crèdit que, si s'escau, declari la sentència a favor seu s'ha de liquidar conjuntament amb els dels altres creditors. No obstant això, transcorregut un any des que la sentència adquireixi fermesa, la suspensió queda alçada automàticament sense necessitat de declaració ni resolució sobre això, sigui quin sigui l'estat de la liquidació.

SECCIÓ 3a LIQUIDACIÓ ADMINISTRATIVA PER LA COMISSIÓ LIQUIDADORA D'ENTITATS ASSEGURADORES

Subsecció 1. Disposicions generals

Article 29. Naturalesa i adscripció.

1. La Comissió Liquidadora d'Entitats Asseguradores és una entitat de dret públic de l'article 6.5 de la Llei general pressupostària amb personalitat jurídica pròpia i plena capacitat d'obrar per al compliment dels seus fins, dotada de patrimoni propi diferent del de l'Administració General de l'Estat.

2. La Comissió Liquidadora d'Entitats Asseguradores està vinculada a l'Administració General de l'Estat a través del Ministeri d'Economia i Hisenda.

Article 30. Règim jurídic.

1. La Comissió Liquidadora d'Entitats Asseguradores es regeix per les disposicions específiques sobre aquesta que conté aquesta Llei. Si no, queda sotmesa:

a) En l'exercici de la seva activitat liquidadora, a les normes reguladores de la liquidació que contenen aquesta Llei i la Llei de societats anònimes i, amb caràcter general, l'ordenament jurídic privat.

b) Com a ens del sector públic estatal, a les normes a què es refereixen els números subsegüents d'aquest article i, amb caràcter general, a les disposicions de la Llei general pressupostària que expressament es refereixin als ens que regula l'article 6.5.

2. El pressupost de la Comissió s'ha d'ajustar al que disposen els articles 88 i 89 de la Llei general pressupostària. En tot cas, els crèdits del seu pressupost de despeses tenen caràcter indicatiu i no limitatiu.

3. Està sotmesa al règim de la comptabilitat pública de les entitats integrants del sector públic estatal i al Pla especial de comptabilitat pública que aprovi la Intervenció General de l'Administració de l'Estat, de conformitat amb els articles 122 i 125 c) de la Llei general pressupostària.

4. D'acord amb el que preveu l'article 2.2 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, en no exercir potestats administratives, la Comissió està exclosa de l'àmbit d'aplicació de la Llei esmentada. Tampoc li és aplicable la legislació sobre contractació de les administracions públiques ni cap altra normativa

sobre entitats públiques diferent de l'esmentada expressament en aquest article.

5. El personal al servei de la Comissió es regeix pel que estableixen l'Estatut dels treballadors i altres disposicions reguladores de la relació laboral.

Article 31. *Objecte i funcions.*

1. La Comissió Liquidadora d'Entitats Asseguradores té per objecte assumir la condició de liquidador de les entitats asseguradores esmentades a l'article 7.1 d'aquesta Llei, subjectes a la competència d'execució de l'Estat o de les comunitats autònomes, si li encomana la liquidació el ministre d'Economia i Hisenda o l'òrgan competent de la comunitat autònoma respectiva.

Li pot ser encomanada la liquidació en els supòsits següents:

a) Simultàniament a la dissolució de l'entitat asseguradora si s'hi ha procedit administrativament.

b) Si, una vegada dissolta una entitat, aquesta no ha procedit al nomenament dels liquidadors abans dels quinze dies següents a la dissolució o quan el nomenament dins d'aquest termini ho sigui sense complir els requisits legals i estatutaris.

c) Quan els liquidadors incompleixin les normes que per a la protecció dels assegurats estableix aquesta Llei, les que regeixen la liquidació o la dificultat. També quan, pel fet d'endarrerir-se la liquidació o pel fet de concórrer-hi circumstàncies que ho aconsellin, l'Administració entengui que la liquidació s'ha d'encomanar a la Comissió. En cas que la liquidació sigui intervinguda, l'encàrrec a la Comissió s'ha d'acordar amb l'informe previ de l'interventor.

d) Mitjançant l'acceptació de la petició de la mateixa entitat asseguradora, si s'hi aprecia una causa justificada.

2. Li correspon la condició i funcions d'interventor únic en les suspensions de pagaments la declaració de les quals hagi sol·licitat una entitat asseguradora. A més, si el jutjat acorda prendre la mesura precautòria i de seguretat de suspensió i substitució dels òrgans d'administració de l'entitat asseguradora suspesa, l'administrador únic substituït ha de ser la mateixa Comissió Liquidadora d'Entitats Asseguradores.

3. En els processos de fallida voluntària o necessària a què estiguin sotmeses les entitats asseguradores, assumeix la condició i funcions del dipositari, comissari i únic síndic.

4. Si s'escau, ha de portar a efecte la liquidació separada dels béns afectes a prohibició de disposar en els supòsits de l'article 28.1.

Subsecció 2. Organització, règim de funcionament i recursos econòmics

Article 32. *Òrgans de govern i administració.*

1. La Comissió Liquidadora d'Entitats Asseguradores està regida per un consell d'administració compost pel president de la Comissió i un màxim de vuit vocals.

2. L'administració correspon al president de la Comissió.

3. El nomenament i cessament del president i dels vocals correspon al ministre d'Economia i Hisenda, a proposta del director general d'Assegurances.

Article 33. *Règim de funcionament.*

1. Són facultats del Consell d'Administració:

a) Exercir les funcions que a la Comissió Liquidadora d'Entitats Asseguradores encomana l'article 31.

b) Aprovar les normes de funcionament de la Comissió i les seves modificacions.

c) Elaborar el pressupost i aprovar els comptes anuals de la Comissió.

d) Presentar anualment a la Direcció General d'Assegurances la memòria i el balanç de la seva gestió a l'efecte de rendició de comptes.

e) Informar periòdicament la Direcció General d'Assegurances sobre el desenvolupament de les liquidacions, suspensions de pagaments i fallides en què intervingui, amb particular referència a les quantitats satisfetes a favor d'assegurats, beneficiaris o tercers perjudicats i, si s'escau, als convenis establerts amb entitats asseguradores.

f) Assessorar la Direcció General d'Assegurances en totes les matèries relacionades amb la seva competència que sotmeti a la seva consideració.

2. Són facultats del president la representació de la Comissió Liquidadora d'Entitats Asseguradores en tots els actes compresos en l'objecte social que el número 1 precedent no atribueix expressament al Consell d'Administració i la presidència del Consell.

3. Els acords del Consell s'adopten, amb el vot de qualitat del president, per majoria dels vocals assistents a la sessió, que ha de ser convocada pel president o per qui exerceixi com a president. Pel que fa a la resta, en tot el que no disposa aquesta Llei, les normes de funcionament aprovades pel Consell d'Administració han de determinar l'estructura interna, el règim de funcionament i la delegació de facultats. En cap cas poden ser objecte de delegació, ni al si de la Comissió Liquidadora d'Entitats Asseguradores ni en virtut d'apoderaments que es puguin conferir a qualsevol persona, les facultats que al Consell d'Administració atorga el número 1, llevat de les de la lletra a), d'aquest article, l'aprovació de les mesures regulades en els números 1, 2 i 3 de l'article 36, la formulació del pla de liquidació que s'ha de sotmetre a l'aprovació de la junta de creditors de l'entitat en liquidació i l'aprovació del balanç final.

Article 34. *Recursos econòmics.*

1. Per al compliment de les seves funcions, disposa dels recursos següents:

a) Les subvencions atorgades pel Consorci de Compensació d'Assegurances sobre la base del recàrrec a què es refereix el número 2 d'aquest article.

b) Les quantitats i béns que recuperi en l'exercici dels drets de les persones que li hagin cedit els seus crèdits o pel seu abonament anticipat a aquestes, amb càrrec als fons de la mateixa Comissió.

c) Els procedents dels crèdits, préstecs i altres operacions financeres que pugui concertar.

d) Els productes i les rendes del seu patrimoni i qualsevol altre ingrés que li correspongui de conformitat amb la legislació vigent.

2. El recàrrec destinat a efectuar subvencions a la Comissió Liquidadora d'Entitats Asseguradores és un tribut que grava els contractes d'assegurança en els termes que preveu aquest número.

Estan subjectes a aquest recàrrec la totalitat dels contractes d'assegurança que se subscriuguin sobre riscos localitzats a Espanya, diferents de l'assegurança sobre la vida i de l'assegurança de crèdit a l'exportació per compte de l'Estat o amb el suport de l'Estat.

El recàrrec s'ha de meritjar quan tingui lloc el pagament de la prima que correspongui als contractes d'assegurança subjectes a aquest o, en cas de fraccionament de les primes, amb el primer pagament fraccionat que es faci.

Són subjectes passius del recàrrec, en condició de contribuents, les entitats asseguradores, que han de repercutir-ne íntegrament l'import sobre el prenedor de l'assegurança, i aquest està obligat a suportar-lo sempre

que la repercussió s'ajusti al que disposa aquesta Llei, siguin quines siguin les estipulacions que hi hagi entre aquests.

Constitueix la base imposable del recàrrec l'import de la prima. No s'entenen inclosos en la prima els imports corresponents a qualssevol altres recàrrecs que el contracte d'assegurança afectat hagi de suportar en virtut d'una disposició legal que ho imposi.

El tipus del recàrrec està constituït pel 5 per 1.000 de les primes abans esmentades.

3. Correspon al Consorci de Compensació d'Assegurances, en els termes que fixa el seu estatut legal, el recàrrec destinat a efectuar subvencions a la Comissió Liquidadora d'Entitats Asseguradores, així com la seva gestió i recaptació.

Subsecció 3. Liquidació per la Comissió d'Entitats Asseguradores

Article 35. Normes generals de liquidació.

1. En les liquidacions que se'ls encomanin, la Comissió Liquidadora d'Entitats Asseguradores substitueix tots els òrgans socials de l'entitat asseguradora afectada. En conseqüència, no pertoca la celebració de les juntes o assemblees ordinàries o extraordinàries d'accionistes, mutualistes o cooperativistes de l'entitat. Les delegacions i els apoderaments que confereixi han de constar en una escriptura pública.

No obstant això, els recursos administratius i contenciosos administratius interposats per l'entitat asseguradora contra els actes d'ordenació i supervisió del Ministeri d'Economia i Hisenda amb anterioritat a l'assumpció de la liquidació per la Comissió, els poden continuar els administradors i els socis que tinguin una participació significativa en el seu nom propi, com a titulars d'un interès directe, si es personen a aquests efectes davant l'òrgan administratiu o jurisdiccional en el termini d'un mes des de la publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat» de l'en càrrec de la liquidació a la Comissió.

2. La Comissió Liquidadora ha d'instar, quan pertoqui, l'exigència de responsabilitats de qualsevol índole en què haurien pogut incórrer els qui van exercir càrrecs d'administració o direcció de l'entitat asseguradora en liquidació. En cap cas ni circumstància, la Comissió Liquidadora d'Entitats Asseguradores, els seus òrgans, representants o apoderats es consideren deutors ni responsables de les obligacions i responsabilitats que incumbeixen l'asseguradora la liquidació de la qual s'encomani a aquests o als seus administradors.

3. En cas d'insolvència de l'entitat asseguradora, la Comissió Liquidadora d'Entitats Asseguradores no està obligada a sol·licitar la declaració de suspensió de pagaments ni la fallida. Així mateix, es consideren vençuts en la data de publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat» de la resolució administrativa per la qual se li encomana la liquidació, els deutes pendents de l'asseguradora, sense perjudici del descompte corresponent si el pagament es realitza abans del temps prefixat en l'obligació, i deixen de meritjar interessos tots els deutes de l'asseguradora, llevat dels crèdits hipotecaris i pignoratius, fins on assoleixi la garantia respectiva.

4. En les liquidacions intervingudes cessa la Intervenció de l'Estat en el moment que la liquidació s'encomani a la Comissió Liquidadora d'Entitats Asseguradores.

5. Si el Consorci de Compensació d'Assegurances ha assumit, d'acord amb el seu estatut legal, el compliment d'obligacions de l'entitat asseguradora liquidada per la Comissió, els dos ens han d'actuar coordinadament per al compliment exacte i més eficaç de les seves funcions respectives.

Article 36. Beneficis de la liquidació.

1. Amb càrrec als recursos de la Comissió Liquidadora d'Entitats Asseguradores i amb la finalitat de millorar i aconseguir una satisfacció més ràpida dels drets dels assegurats, beneficiaris i tercers perjudicats, incloses les administracions públiques que tinguin aquesta condició, la Comissió els pot oferir l'adquisició per cessió dels seus crèdits, amb l'abonament de les quantitats que els correspondrien en proporció al previsible haver líquid resultant, tenint en compte, a aquests únics efectes, les normes següents:

a) S'han d'incorporar a l'actiu la totalitat dels béns i crèdits, inclosos, si s'escau, els interessos, en els quals la Comissió pugui apreciar la titularitat de l'asseguradora en liquidació, encara que sobre aquests estiguin pendents o hagin d'iniciar-se actuacions judicials o extrajudicials per al seu manteniment en el patrimoni de l'entitat o reintegració a aquest.

b) Les inversions materials i financeres s'han de valorar per la quantia que sigui superior de les dues següents: el preu d'adquisició més l'import de les millores efectuades sobre aquestes, incrementats en les regularitzacions i actualitzacions legalment possibles, o el valor de realització.

c) No s'ha de tenir en compte l'ordre de prelació de crèdits ni les despeses de liquidació anticipades per la Comissió.

En cap cas és aplicable aquesta mesura als crèdits a favor de les asseguradores i del Consorci de Compensació d'Assegurances.

2. Així mateix, també amb càrrec als seus propis recursos, la Comissió pot satisfer anticipadament els crèdits dels treballadors derivats de salaris i indemnitzacions per acomiadament compresos a l'article 32, apartats 1 i 3, de l'Estatut dels treballadors i, si s'escau, les indemnitzacions degudes a aquests com a conseqüència de l'extinció de les relacions laborals.

L'adquisició per cessió dels crèdits a què es refereix el número 1 anterior i els avançaments a què es refereix aquest número no suposen, en cap cas, assumpció dels deutes de l'entitat asseguradora en liquidació per part de la Comissió Liquidadora d'Entitats Asseguradores. La cessió dels crèdits i aquests avançaments, sigui quina sigui la quantitat satisfeta, ha d'assolir l'import total d'aquests i en el mateix ordre de preferència que els correspongui. Els titulars no poden formular cap reclamació per aquest concepte; tampoc poden efectuar cap reclamació contra la Comissió els titulars d'aquests crèdits que optin per no acceptar l'oferta formulada per la Comissió, els quals mantenen la titularitat dels crèdits i estan a les resultes de la liquidació.

3. La Comissió pot satisfer anticipadament, amb càrrec als recursos de l'entitat asseguradora en liquidació, els crèdits dels treballadors corresponents a salaris dels últims trenta dies de treball, amb la limitació de l'article 32.1 de l'Estatut dels treballadors; i, en segon terme, els crèdits dels creditors amb dret real en els termes i per l'ordre que estableix la legislació hipotecària. Si no s'assoleix la satisfacció dels crèdits esmentats, els creditors han de tenir en la liquidació, per cobrar l'import no satisfet, la preferència que els correspongui segons la naturalesa del seu crèdit.

4. Quan l'entitat asseguradora en liquidació estigui en situació d'insolvència, si la junta de creditors aprova el pla de liquidació, la recuperació per la Comissió de les despeses de liquidació està condicionada al fet que siguin totalment satisfetes les altres reconegudes en la liquidació.

5. El que disposa el número 1 d'aquest article respecte als crèdits dels tercers perjudicats afecta únicament, en els supòsits de cobertura pel Consorci de Compensació d'Assegurances d'acord amb el seu Estatut legal, la part dels crèdits que excedeix d'aquella que correspon abonar al Consorci. El que disposen els números 2 i 3

sobre els crèdits dels treballadors afecta únicament la part dels crèdits que excedeixi d'aquella que correspon abonar al fons de garantia salarial.

Article 37. *Procediment de liquidació.*

El procediment de liquidació per la Comissió Liquidadora d'Entitats Asseguradores s'ha d'ajustar al que disposa l'article 27.3, amb les peculiaritats següents:

1. Una vegada encomanada la liquidació a la Comissió, tots els creditors estan subjectes al procediment de liquidació i els creditors ni l'entitat asseguradora no poden sol·licitar la declaració de fallida, ni es poden presentar en suspensió de pagaments, sense perjudici que les accions de qualsevol índole exercides davant els tribunals contra l'asseguradora, anteriors a la dissolució o durant el període de liquidació, continuïn la seva tramitació fins a l'obtenció de la sentència o resolució judicial ferma. Però l'execució de la sentència, dels embargaments preventius, administracions judicialment acordades i altres mesures cautelars adoptades per l'autoritat judicial, la de la interlocutòria en què es despatxi l'execució en el procediment executiu, els procediments judicials sumaris i executius extrajudicials sobre béns hipotecats o pignorats, així com l'execució de les providències administratives de constrenyiment queden en suspens des de l'encàrrec de la liquidació a la Comissió i durant la tramitació per aquesta del procediment liquidador.

Si el pla de liquidació formulat per la Comissió no és aprovat en junta de creditors o ratificat per la Direcció General d'Assegurances, queda aixecada la suspensió i expedit als titulars dels drets afectats per la suspensió l'exercici d'aquests davant els tribunals o pel procediment executiu extrajudicial i a les administracions públiques el de les seves potestats per prosseguir els corresponents procediments administratius de constrenyiment. Els mateixos efectes tenen lloc respecte a les sentències en cas que, transcorreguts tres anys des de l'adquisició de fermesa, el pla de liquidació formulat per la Comissió no sigui aprovat en junta de creditors o ratificat per la Direcció General d'Assegurances.

2. Quan la liquidació de l'entitat asseguradora sigui encomanada a la Comissió amb posterioritat a la dissolució de l'esmentada asseguradora, ha de subscriure o comprovar, segons sigui procedent, juntament amb els administradors i liquidadors, si han estat nomenats, l'inventari i el balanç de l'entitat en el termini d'un mes des que hagi assumit la liquidació, sense que l'hagi de sotmetre a la Direcció General d'Assegurances ni a l'interventor, ni estar subjecta a l'obligació que imposa l'article 273 de la Llei de societats anònimes.

3. En el compliment del deure d'informació als creditors s'ha de deixar constància expressa de l'especial circumstància que la liquidació ha estat assumida per la Comissió. Així mateix, des del moment en què tingui coneixement de l'existència de crèdits laborals o presumeixi la possibilitat de la seva existència, ho ha de comunicar al fons de garantia salarial, i aquesta comunicació té els efectes de la citació a què es refereix el número 3 de l'article 33 de l'Estatut dels treballadors.

4. Fins a la ratificació per la Direcció General d'Assegurances del pla de liquidació, la Comissió no pot fer el pagament dels crèdits als creditors de l'entitat asseguradora, llevat del que disposa l'article precedent. Les despeses que siguin necessàries per a la liquidació han de ser satisfetes amb càrrec als recursos propis de la Comissió.

5. L'alienació dels immobles de l'entitat asseguradora en liquidació pot tenir lloc sense subhasta pública i no requereix l'autorització de la Direcció General d'Assegurances.

6. Ha de formular el pla de liquidació en el termini més breu possible. Abans del transcurs del termini de nou

mesos des que hagi assumit les funcions liquidadores, ha d'haver procedit a executar les mesures que preveu l'article 36, en el cas que les hagi adoptat; només per causes justificades, degudament acreditades davant la Direcció General d'Assegurances, pot superar aquest termini.

7. El pla de liquidació ha de comprendre una informació sobre les mesures adoptades d'acord amb els números 1, 2 i 3 de l'article anterior, el balanç i la llista provisional de creditors. L'actiu del balanç ha d'estar constituït en metàl·lic, llevat que, tractant-se de béns immobles, no hagi considerat procedent l'alienació i, tractant-se de crèdits, aquests siguin litigiosos, de manera que sigui presumible que el fet d'esperar un pronunciament judicial ferm endarreriria notablement la liquidació. La llista provisional de creditors s'ha de formular d'acord amb l'ordre de prelació del Codi de comerç i per la quantia que correspongui a cadascun d'aquests, respectant en tot cas els privilegis que reconeix als crèdits de la Hisenda pública l'article 71 de la Llei general tributària i a la resta de la normativa vigent, als crèdits de la Seguretat Social l'article 22 de la Llei general de la Seguretat Social i als crèdits del fons de garantia salarial l'article 33.4 de l'Estatut dels treballadors. A més, si del balanç es desprèn la solvència de l'entitat asseguradora, hi ha d'incorporar la relació de socis. Finalment, el pla de liquidació ha de contenir la proposta respecte a l'import que, d'acord amb l'actiu i passiu del balanç i l'ordre de prelació de crèdits, s'hagi de satisfer a cadascun dels creditors i, en cas de solvència de l'entitat, als socis i, si pertoca, d'adjudicació de béns immobles i crèdits litigiosos.

8. Simultàniament a la formulació del pla de liquidació, ha de convocar la junta general de creditors amb una antelació no inferior a un mes ni superior a dos, i els ha de citar mitjançant una notificació personal i ha de donar a la convocatòria la publicitat que, d'acord amb les circumstàncies del cas, consideri pertinent. Fins al dia assenyalat per a la celebració de la junta, els creditors o els seus representants poden examinar el pla de liquidació. Fins als quinze dies abans del dia assenyalat per a la junta es pot sol·licitar l'exclusió o inclusió de crèdits, així com la impugnació de la quantia dels inclosos mitjançant un escrit dirigit a la Comissió, o per compareixença davant d'aquesta, i designar els documents de la liquidació o presentar la documentació que vulgui emprar el sol·licitant com a justificació del seu dret. La Comissió ha d'emetre resolució sobre cada reclamació sense recurs ulterior, sense perjudici del dret d'impugnació a què es refereix el número 11 d'aquest article, i ha de formular la llista definitiva de creditors.

9. La junta s'ha de celebrar el dia, l'hora i el lloc assenyalats en la convocatòria, i pot continuar en els dies consecutius que siguin necessaris i ha de ser presidida per un delegat de la Comissió, i hi poden concórrer, personalment o per mitjà d'un representant, tots els creditors inclosos a la llista definitiva. La junta de creditors queda legalment constituïda si els crèdits dels concurrents i representats sumen, almenys, tres cinquens del passiu del deutor en primera convocatòria i sigui quin sigui el nombre dels crèdits concurrents i representats en segona convocatòria, i entre una i l'altra han de transcórrer almenys vint-i-quatre hores. Declarada legalment constituïda la junta pel representant de la Comissió, ha de començar la sessió per la lectura del pla de liquidació i s'ha de procedir al debat i ulterior votació sobre aquest. El pla de liquidació s'entén aprovat sempre que hi votin a favor creditors els crèdits dels quals importin més de la meitat de l'import dels crèdits presents i representats, tant en primera com en segona convocatòria, i tots els creditors queden obligats per aquest, sense que cap tingui el dret d'abstenció; a la Hisenda pública creditora li és aplicable el que disposa el número 2 de l'article 39 de la Llei general pressupostària. S'extingeixen els crèdits en la part que excedeixen els imports reconeguts per ser satisfets en el pla esmentat; si es tracta de crèdits tributaris, únicament

queden extingides les responsabilitats de l'entitat asseguradora, i subsisteixen en els seus propis termes els crèdits respecte a la resta de responsables tributaris.

10. Si el pla de liquidació no és aprovat en junta de creditors, la Comissió pot sol·licitar la declaració judicial de fallida. La mateixa sol·licitud de fallida voluntària pot formular en qualsevol moment del període de liquidació anterior a la junta de creditors si estima que, ateses les circumstàncies concurrents en l'entitat asseguradora la liquidació de la qual té encomanada, patirien un perjudici greu els crèdits dels creditors si no tingués lloc la declaració judicial de retroacció de la fallida.

11. Dins els vuit dies següents a la celebració de la junta, els creditors que no hi hagin concorregut o que, tot i haver-hi concorregut, hagin discordat del vot de la majoria o que hagin estat eliminats per la Comissió de la llista definitiva a què es refereix el número 8, poden impugnar judicialment el pla de liquidació. La impugnació ha de seguir els tràmits marcats per als incidents a la Llei d'enjudiciament civil i únicament es pot fonamentar en les causes següents:

a) Defectes en les formes prescrites per a la convocatòria, subscripció, deliberació i adopció d'acords de la junta de creditors.

b) Falta de personalitat o representació en algun dels votants, inclusió o exclusió indeguda de crèdits o figurar a la llista definitiva de creditors amb una quantitat superior o inferior a la que es considera justa, sempre que en qualsevol d'aquests casos l'estimació de la pretensió influeixi decisivament en la formació de la majoria.

c) Error en l'estimació de l'actiu o en la prelatió de crèdits per la Comissió.

Pel que fa a la resta, la impugnació del pla de liquidació s'ha d'ajustar al que disposen els paràgrafs segon i tercer de l'article 17 de la Llei de suspensió de pagaments.

12. Transcorregut el termini assenyalat al número anterior sense que s'hi hagi formulat oposició, o una vegada dictada sentència ferma que la resolgui, i ajustat, si s'escau, el pla de liquidació a aquesta, la Comissió ha d'elevat el pla de liquidació a la Direcció General d'Assegurances, que ha de dictar resolució i ratificar-lo. Aquesta ratificació ha de produir els efectes previstos per a la resolució judicial en els números 6 i 7 de l'article 33 de l'Estatut dels treballadors, si del pla esmentat se'n dedueix la insolvència de l'asseguradora.

13. La Comissió ha de procedir al pagament dels crèdits en execució del pla de liquidació ratificat. Si s'escau, ha de procedir al repartiment i divisió de l'haver social d'acord amb els estatuts i disposicions específiques aplicables a l'entitat asseguradora i, subsidiàriament, de conformitat amb el que disposen els articles 276 i 277 de la Llei de societats anònimes, però la consignació en dipòsit de les quotes no reclamades ha de tenir lloc en la mateixa Comissió, a disposició dels seus legítims propietaris durant un termini de cinc anys, i si en el transcurs d'aquest termini no han estat reclamades, s'han d'ingressar al Tresor públic.

14. Si, com a conseqüència del desfasament temporal entre l'aprovació en junta de creditors del pla de liquidació i el pagament efectiu dels crèdits als creditors i, si s'escau, la divisió de l'haver social entre els socis, en resulta un romanent, aquest s'ha d'incorporar al patrimoni de la Comissió als efectes que preveu el número següent.

15. Els crèdits reconeguts per sentència ferma notificada al creditor en una data posterior a la celebració de la junta de creditors, els ha de satisfer la Comissió amb el romanent a què es refereix el número precedent i, si no, amb els seus propis recursos en els mateixos termes que li haurien correspost si hagués estat inclòs en el pla de liquidació.

Subsecció 4. Processos concursals

Article 38. Avançament de despeses de liquidació i satisfacció de crèdits.

1. Si l'entitat asseguradora està en suspensió de pagaments o fallida i manca de la liquiditat necessària, la Comissió Liquidadora d'Entitats Asseguradores pot anticipar les despeses que siguin necessàries, amb càrrec als seus propis recursos, per al desenvolupament adequat del procés concursal. No obstant això, el pagament dels drets de procuradors i honoraris de lletrats són a càrrec de les parts que els designin, sense que sigui procedent el seu avançament per la Comissió.

Si es formula una proposta de conveni amb els creditors i aquest és aprovat, la recuperació per la Comissió de les despeses de liquidació està condicionada al fet que siguin totalment satisfetes les altres reconeguts en la liquidació.

2. És aplicable en els processos concursals el que disposa l'article 36.1 d'aquesta Llei.

SECCIÓ 4a MESURES DE CONTROL ESPECIAL

Article 39. Mesures de control especial.

1. La Direcció General d'Assegurances pot adoptar les mesures de control especial contingudes en el present article quan les entitats asseguradores estiguin en alguna de les situacions següents:

a) Dèficit superior al 5 per 100 en el càlcul de cadascuna de les provisions tècniques individualment considerades, llevat de la provisió tècnica de prestacions, que ha de ser del 15 per 100; així mateix, dèficit superior al 10 per 100 en la cobertura de les provisions tècniques.

b) Insuficiència del marge de solvència.

c) Que el marge de solvència no assoleixi el fons de garantia mínim.

d) Pèrdues acumulades en una quantia superior al 25 per 100 del capital social o fons mutual desemborsats.

e) Dificultats financeres o de liquiditat que hagin determinat demora o incompliment en els pagaments.

f) Impossibilitat manifesta de realitzar el fi social o paralització dels òrgans socials, de manera que resulti impossible el seu funcionament.

g) Situacions de fet, deduïdes de comprovacions efectuades per l'Administració, que posin en perill la seva solvència, els interessos dels assegurats o el compliment de les obligacions concretes, així com la falta d'adequació de la seva comptabilitat al pla de comptabilitat de les entitats asseguradores o irregularitat de la comptabilitat o administració en termes que impedeixin o dificultin notablement conèixer la situació patrimonial real de l'entitat asseguradora.

Les mateixes mesures de control especial es poden adoptar sobre les entitats dominants de grups consolidables d'entitats asseguradores i sobre les mateixes entitats asseguradores que formin part del grup quan aquest estigui en alguna de les situacions descrites a les lletres a), b), c), e), f) i g) precedents.

2. Amb independència de la sanció administrativa que, si s'escau, sigui procedent imposar, les mesures de control especial poden consistir en:

a) Prohibir la disposició dels béns que es determinin de l'entitat asseguradora. Aquesta mesura es pot adoptar quan l'entitat incorri en qualsevol de les situacions descrites a les lletres a) i c) a g) del número 1 precedent i també, si la Direcció General d'Assegurances considera que la posició financera de l'entitat asseguradora s'ha de seguir deteriorant, en els supòsits de la lletra b) de l'esmentat número 1. Es pot completar aquesta mesura amb les següents:

– El dipòsit dels valors i altres béns mobles o l'administració dels béns immobles per una persona acceptada per la Direcció General d'Assegurances.

– Les necessàries perquè la prohibició de disposar tingui eficàcia davant tercers mitjançant la notificació a les entitats de crèdit d'actiu o de valors i l'anotació preventiva de la prohibició de disposar en els registres públics corresponents, i a aquests efectes és títol la resolució de la Direcció General d'Assegurances en què s'acordi la prohibició de disposar. Durant la vigència de l'anotació preventiva no es poden inscriure en els registres públics drets reals de garantia ni anotar-se manaments judicials o providències administratives d'embargament.

– La sol·licitud a les autoritats supervisores dels altres estats membres de l'Espai Econòmic Europeu que adoptin sobre els béns de l'entitat asseguradora situats en el seu territori les mateixes mesures que la Direcció General d'Assegurances hagi adoptat.

b) Exigir a l'entitat asseguradora un pla de sanejament per restablir la seva situació financera, en el supòsit que preveu la lletra b) del número 1, que ha de ser sotmès a l'aprovació de la Direcció General d'Assegurances.

c) Exigir a l'entitat asseguradora un pla de finançament a curt termini, que també ha de ser sotmès a l'aprovació de la Direcció General d'Assegurances, en el supòsit de la lletra c) de l'esmentat número 1.

d) A més, en tots els supòsits d'adopció de mesures de control especial i per tal de salvaguardar els interessos dels assegurats, pot adoptar conjuntament o separatament qualsevol de les mesures següents:

– Suspendre la contractació de noves assegurances o l'acceptació de reassegurança.

– Prohibir la pròrroga dels contractes d'assegurança subscrits per l'entitat asseguradora a tots o algun dels rams. A aquests efectes, l'entitat asseguradora ha de comunicar per escrit als assegurats la prohibició de la pròrroga del contracte en el termini de quinze dies naturals des que rebí la notificació d'aquesta mesura de control especial; en aquest cas, el termini que preveu el paràgraf segon de l'article 22 de la Llei de contracte d'assegurança queda reduït a quinze dies naturals.

– Prohibir a l'entitat asseguradora que, sense l'autorització prèvia de la Direcció General d'Assegurances, pugui realitzar els actes de gestió i disposició que es determinin, distribuir dividends, derrames actives i retorns, contractar noves assegurances o admetre nous socis.

– Prohibir l'exercici de l'activitat asseguradora a l'estranger, quan l'activitat contribueixi a fer que l'entitat asseguradora estigui en alguna de les situacions descrites al número 1 precedent.

– Exigir a l'entitat asseguradora un pla de rehabilitació en el qual proposi les adequades mesures administratives, financeres o d'un altre ordre, formuli previsió dels resultats i fixi els terminis per a la seva execució, a fi de superar la situació que va donar origen a l'exigència, que ha de ser sotmès a l'aprovació de la Direcció General d'Assegurances.

– Ordenar al conseller delegat o càrrec similar d'administració que doni a conèixer als altres òrgans d'administració la resolució administrativa adoptada i, si s'escau, l'acta d'inspecció.

– Convocar els òrgans d'administració o la junta o assemblea general de l'entitat asseguradora, i designar la persona que ha de presidir la reunió i donar compte de la situació.

– I substituir provisionalment els òrgans d'administració de l'entitat.

3. Com a mesura de control especial complementària de les anteriors, la Direcció General d'Assegurances pot acordar la intervenció de l'entitat asseguradora per garantir-ne el compliment correcte.

Els actes i acords de qualsevol òrgan de l'entitat asseguradora que s'adoptin a partir de la data de la notificació de la resolució que acordi la intervenció administrativa i que afectin les mesures de control especial esmentades anteriorment, o hi tinguin relació, no són vàlids ni es poden portar a efecte sense l'aprovació expressa dels interventors designats. S'exceptua d'aquesta aprovació l'exercici d'accions o recursos per l'entitat intervinguda contra els actes administratius d'ordenació i supervisió o en relació amb l'actuació dels interventors.

Els interventors designats estan facultats per revocar tots els poders o les delegacions que hagin estat conferits per l'òrgan d'administració de l'entitat asseguradora o pels apoderats amb anterioritat a la data de publicació de l'acord. Una vegada adoptada aquesta mesura, els interventors han de procedir a exigir la devolució dels documents en què constin els apoderaments, i també a promoure la inscripció de la seva revocació als registres públics corresponents.

4. La substitució provisional dels òrgans d'administració de l'entitat asseguradora s'ha d'ajustar al següent:

a) La resolució administrativa ha de designar la persona o persones que han d'actuar com a administradors provisionals i indicar si ho han de fer mancomunadament o solidàriament. La resolució, de caràcter immediatament executiu, ha de ser objecte de publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat» i d'inscripció en els registres públics corresponents, i aquesta publicació determina l'eficàcia de la resolució davant tercers. A idèntics requisits i efectes s'ha de subjectar la substitució d'administradors provisionals quan sigui necessari procedir-hi.

b) Els administradors provisionals han de reunir els requisits que exigeix l'article 15.

c) Els administradors provisionals tenen el caràcter d'interventors, amb les facultats exposades al número 3 precedent, respecte als actes i acords de la junta o assemblea generals de l'entitat asseguradora.

d) L'obligació de formular els comptes anuals de l'entitat asseguradora i l'aprovació d'aquestes i de la gestió social poden quedar en suspens, per un termini no superior a un any a comptar del venciment del termini legalment establert a aquest efecte, si la Direcció General d'Assegurances considera, a sol·licitud dels administradors provisionals, que no hi ha dades o documents fiables i complets per fer-ho.

e) Una vegada acordat per la Direcció General d'Assegurances el cessament de la mesura de substitució provisional dels òrgans d'administració de l'entitat, els administradors provisionals han de convocar immediatament la junta o assemblea general de l'entitat asseguradora, en la qual s'ha de nomenar el nou òrgan d'administració. Fins a la seva presa de possessió, els administradors provisionals han de continuar exercint les seves funcions.

5. L'adopció de mesures de control especial s'ha de fer en un procediment administratiu tramitat d'acord amb les normes comunes o les del procediment d'ordenació i supervisió per inspecció, segons sigui procedent, amb les peculiaritats següents en els dos casos:

a) Només s'ha de tramitar un procediment per cada entitat asseguradora de manera que, si s'han adoptat mesures de control especial sobre una entitat asseguradora i és necessari, en virtut de comprovacions o inspeccions ulteriors, acordar noves mesures, substituir o deixar sense efecte, totalment o parcialment, les adoptades, la ratificació o el cessament d'aquestes últimes, segons sigui procedent, han de ser incorporades a la resolució en la qual s'adoptin les noves mesures de control especial.

b) Una vegada iniciat el procediment d'adopció de mesures de control especial, la Direcció General d'Assegurances pot adoptar, com a mesures provisionals, les esmentades a les lletres a) i d) del número 2 precedent,

sempre que es donin els requisits de l'article 72 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú.

c) Excepcionalment, es pot prescindir de l'audiència de l'entitat asseguradora afectada quan aquest tràmit hagi d'originar un retard tan gran que comprometi greument l'efectivitat de la mesura adoptada, els drets dels assegurats o els interessos econòmics afectats. En aquest cas, la resolució que adopti la mesura de control especial ha de fer constar els motius han motivat la urgència de la seva adopció i aquesta mesura ha de ser ratificada o deixada sense efecte en un procediment tramitat amb audiència de l'interessat.

6. Les mesures de control especial s'han de deixar sense efecte per resolució de la Direcció General d'Assegurances quan, havent cessat les situacions que d'acord amb el número 1 d'aquest article van determinar la seva adopció, quedin a més degudament garantits els drets dels assegurats, beneficiaris i tercers perjudicats.

7. En els casos d'incompliment de les mesures de control especial i sense perjudici del que disposa el número 4 d'aquest article, la Direcció General d'Assegurances pot donar publicitat a aquestes, prèvia audiència de l'entitat interessada.

A més, als actes de l'entitat asseguradora amb vulneració de les mesures de control especial els és aplicable el que disposa el número 2 de l'article 5.

8. En tots els casos en els quals, a l'empara del que disposa aquesta Llei, la Direcció General d'Assegurances procedeixi a la designació d'administradors provisionals o interventors, es pot arribar a la compulsió directa sobre les persones per a la presa de possessió de les oficines, llibres i documents corresponents o per a l'examen d'aquests últims.

SECCIÓ 5a RÈGIM D'INFRACCIONS I SANCIIONS

Article 40. *Infraccions administratives.*

1. Les entitats asseguradores, incloses les dominants de grups consolidables d'entitats asseguradores en els termes definits a l'article 20 d'aquesta Llei, les entitats que, si s'escau, hagin de formular i aprovar els comptes i informes consolidats d'aquests grups, així com les persones físiques o entitats que siguin titulars de participacions significatives o ocupin càrrecs d'administració o direcció en qualsevol de les entitats anteriors, i els liquidadors d'entitats asseguradores que infringeixin normes d'ordenació i supervisió de les assegurances privades, incorren en responsabilitat administrativa sancionable d'acord amb el que disposen els articles següents.

Es consideren:

a) Càrrecs d'administració els administradors o membres dels òrgans col·legiats d'administració, i càrrecs de direcció els seus directors generals o assimilats; s'entenen com a tals les persones que exerceixen a l'entitat funcions d'alta direcció sota la dependència directa del seu òrgan d'administració, de comissions executives o de consellers delegats d'aquest.

b) Normes d'ordenació i supervisió de les assegurances privades les compreses en aquesta Llei i en les seves disposicions reglamentàries de desplegament i, en general, les que figurin en lleis de caràcter general que continguin preceptes específicament referits a les entitats asseguradores i d'obligada observança per aquestes.

2. Les infraccions de normes d'ordenació i supervisió de les assegurances privades es classifiquen en molt greus, greus i lleus.

3. Tenen la consideració d'infraccions molt greus:

a) L'exercici d'activitats alienes al seu objecte exclusiu legalment determinat, llevat que tingui un caràcter merament ocasional o aïllat.

b) La realització d'actes o operacions prohibits per normes d'ordenació i supervisió amb rang de llei o amb incompliment dels requisits que aquestes estableixen, llevat que tingui un caràcter merament ocasional o aïllat.

c) El defecte en el marge de solvència en una quantia superior al 5 per 100 de l'import corresponent i qualsevol insuficiència en el fons de garantia.

d) El defecte en el càlcul o la insuficiència de les inversions per a cobertura de les provisions tècniques en una quantia superior al 10 per 100.

e) El fet de no disposar de la comptabilitat exigida legalment o portar-la amb anomalies substancials que impedeixin o dificultin notablement conèixer la situació econòmica, patrimonial i financera de l'entitat, així com l'incompliment de l'obligació de sotmetre els comptes anuals a auditoria de comptes de conformitat amb la legislació vigent.

f) L'adquisició o increment de participació significativa en una entitat asseguradora incomplint el que disposa l'article 21.

g) El fet de posar en perill la gestió sana i prudent d'una entitat asseguradora mitjançant la influència exercida pel titular d'una participació significativa, segons el que preveu l'article 21.6 d'aquesta Llei.

h) La realització de pràctiques abusives, diferents de les tipificades com a infraccions administratives a la Llei 16/1989, de 17 de juliol, de defensa de la competència, que perjudiquin el dret dels assegurats, beneficiaris, tercers perjudicats o d'altres entitats asseguradores.

i) La cessió de cartera, la transformació, fusió i escissió d'entitats asseguradores sense la preceptiva autorització o, quan sigui atorgada, sense ajustar-se a aquesta.

j) L'incompliment de les mesures de control especial adoptades per la Direcció General d'Assegurances de conformitat amb l'article 39 d'aquesta Llei.

k) L'incompliment reiterat dels acords o les resolucions emanats de la Direcció General d'Assegurances.

l) La falta de remissió a la Direcció General d'Assegurances de totes les dades o documents que hagi de subministrar l'entitat asseguradora, o bé mitjançant la seva presentació periòdica, o bé mitjançant l'atenció de requeriments individualitzats que li adreci l'esmentada Direcció General en l'exercici de les seves funcions, o la falta de veracitat en aquests, si amb això es dificulta l'apreciació de la solvència de l'entitat asseguradora. A l'efecte d'aquesta lletra, s'entén que hi ha falta de remissió quan aquesta no es produeixi dins el termini concedit a aquest efecte per la Direcció General d'Assegurances en recordar per escrit l'obligació de presentació periòdica o reiterar-ne el requeriment individualitzat.

m) L'excusa, negativa o resistència a l'actuació inspectora, sempre que hi hagi requeriment exprés i per escrit sobre això.

n) Retenir indegudament els recàrrecs recaptats a favor del Consorci de Compensació d'Assegurances, i no ingressar-los dins el termini.

ñ) L'incompliment del deure de veracitat informativa deguda als socis, als assegurats i al públic en general, sempre que, pel nombre d'afectats o per la importància de la informació, l'incompliment es pugui estimar com a especialment rellevant.

o) La realització d'actes fraudulents o de negocis simulats o la utilització de persones físiques o jurídiques interposades amb la finalitat d'aconseguir un resultat l'obtenció directa del qual implicaria la comissió, com a mínim, d'una infracció greu.

p) Les infraccions greus, quan durant els cinc anys anteriors a la comissió hagi estat imposada a l'entitat asseguradora una sanció ferma per infracció greu tipificada a la mateixa lletra del número 4 d'aquest article.

4. Tenen la consideració d'infraccions greus:

a) L'exercici merament ocasional o aïllat d'activitats alienes al seu objecte exclusiu legalment determinat.

b) La realització merament ocasional o aïllada d'actes o operacions prohibits per normes d'ordenació i supervisió amb rang de llei, o amb incompliment dels requisits que aquestes estableixen.

c) El defecte en el marge de solvència en una quantia inferior al 5 per 100 de l'import corresponent.

d) El defecte en el càlcul o la insuficiència de les inversions per a cobertura de les provisions tècniques en una quantia superior al 5 per 100, però inferior al 10 per 100.

e) L'incompliment de les normes vigents sobre comptabilització d'operacions, formulació de balanços i comptes de pèrdues i guanys, sempre que no constitueixi infracció molt greu d'acord amb la lletra e) del número precedent, així com les relatives a l'elaboració dels estats financers d'obligada comunicació a la Direcció General d'Assegurances.

f) L'absència de notificacions i informacions preceptives a la Direcció General d'Assegurances, així com l'incompliment de la posada a disposició de la documentació exigida per normes d'ordenació i supervisió amb rang de llei, sempre que no constitueixi infracció molt greu.

g) La desatenció del requeriment o prohibició acordats per la Direcció General d'Assegurances d'acord amb el número 4 de l'article 24 d'aquesta llei.

h) L'incompliment per l'entitat asseguradora de les normes imperatives que contenen els articles 3, 5, 8, 10, 12, 15, 18, 19, 20, 22, 76, 88, 94, 95, 96, 97 i 99 de la llei de contracte d'assegurança, quan aquesta conducta tingui un caràcter repetitiu. A aquests efectes, s'entén que la conducta té caràcter repetitiu si durant els dos anys anteriors a la comissió s'han desatès deu o més requeriments als quals fa referència la lletra b) del número 5 subsegüent d'aquest article.

i) No facilitar a la Direcció General d'Assegurances la documentació i informació necessàries, dins els terminis i en la forma determinats per reglament, per permetre la tenidoria actualitzada dels registres administratius que regula l'article 74.

j) En els supòsits d'entitats asseguradores en liquidació, l'incompliment pels liquidadors de les obligacions que els imposa l'article 27.3, així com l'incompliment injustificat pels qui van ocupar càrrecs d'administració o direcció en els cinc anys anteriors a la data de dissolució, de la seva obligació de col·laborar amb els liquidadors en els actes de liquidació que es relacionin amb operacions del període en què aquells van ocupar els càrrecs.

k) L'incompliment merament ocasional o aïllat dels acords o resolucions emanats de la Direcció General d'Assegurances.

l) La falta de remissió a la Direcció General d'Assegurances de totes les dades o documents que li hagi de subministrar l'entitat asseguradora, o bé mitjançant la seva presentació periòdica, o bé mitjançant l'atenció de requeriments individualitzats que li adrexi la Direcció General en l'exercici de les seves funcions, així com la falta de veracitat, llevat que això suposi la comissió d'una infracció molt greu. A l'efecte d'aquesta lletra, s'entén que hi ha falta de remissió quan aquesta no es produeixi dins el termini que fixen les normes reguladores de la presentació periòdica o del termini concedit a aquest efecte en formular el requeriment individualitzat.

m) L'excusa, negativa o resistència a l'actuació inspectora, quan no constitueixi infracció molt greu.

n) No recaptar en la forma i dins els terminis procedents, fer-ho indegudament de manera insuficient i, en general, incomplir les obligacions de recaptació obligatòria dels recàrrecs legalment exigibles a favor del Consorci de Compensació d'Assegurances.

ñ) L'incompliment del deure de veracitat informativa deguda als seus socis, als assegurats o al públic en gene-

ral, quan no es donin les circumstàncies a què es refereix la lletra ñ) del número 3 d'aquest article, així com la realització de qualsevol acte o operacions amb incompliment de les normes reguladores de la publicitat i el deure d'informació de les entitats asseguradores.

o) La realització d'actes fraudulents o negocis simulats o la utilització de persones físiques o jurídiques interposades amb la finalitat d'aconseguir un resultat contrari a les normes d'ordenació i supervisió amb rang de llei, sempre que la conducta no estigui compresa a la lletra o) del número 3 d'aquest article.

p) Les infraccions lleus, si durant els dos anys anteriors a la seva comissió s'ha imposat a l'entitat asseguradora una sanció ferma per qualsevol infracció lleu.

5. Tenen la consideració d'infraccions lleus:

a) El defecte en el càlcul o la insuficiència de les inversions per a la cobertura de les provisions tècniques en una quantia inferior al 5 per 100.

b) L'incompliment per l'entitat asseguradora de les normes imperatives que contenen els articles 3, 5, 8, 10, 12, 15, 18, 19, 20, 22, 76, 88, 94, 95, 96, 97 i 99 de la llei de contracte d'assegurança, si no atén en el termini d'un mes el requeriment que a aquest efecte li formuli la Direcció General d'Assegurances quan entengui fonamentada la reclamació regulada al número 2 de l'article 62 d'aquesta llei.

c) En general, els incompliments de preceptes d'obligada observança per a les entitats asseguradores compresos en normes d'ordenació i supervisió de les assegurances privades amb rang de llei sempre que no constitueixin infracció greu o molt greu de conformitat amb el que disposen els dos números anteriors.

Article 41. Sancions administratives.

1. Per la comissió d'infraccions molt greus s'ha d'imposar, en tot cas, a l'entitat asseguradora, una de les sancions següents:

a) Revocació de l'autorització administrativa.

b) Suspensió de l'autorització administrativa per operar en un o diversos rams en els quals estigui autoritzada l'entitat asseguradora, per un període no superior a deu anys ni inferior a cinc.

c) Donar publicitat a la conducta constitutiva de la infracció molt greu.

d) Multa per un import de fins a l'1 per 100 dels seus fons propis, o des de 25.000.000 fins a 50.000.000 de pessetes si aquell percentatge és inferior a 25.000.000.

No obstant el que disposa el paràgraf anterior, en el cas d'imposició de les sancions que preveu les lletres a), b) i d) del mateix paràgraf, es pot imposar simultàniament la sanció que preveu la seva lletra c).

2. Per la comissió d'infraccions greus s'imposa a l'entitat asseguradora una de les sancions següents:

a) Suspensió de l'autorització administrativa per operar en un o diversos rams en un període de fins a cinc anys.

b) Donar publicitat a la conducta constitutiva de la infracció greu.

c) Multa per un import des de 5.000.000 fins a 25.000.000 de pessetes.

No obstant el que disposa el paràgraf anterior, en el cas d'imposició de les sancions que preveuen les lletres a) i c) d'aquest es pot imposar simultàniament la sanció que preveu la seva lletra b).

3. Per la comissió d'infraccions lleus s'ha d'imposar a l'entitat asseguradora la sanció de multa, que pot arribar fins a l'import de 5.000.000 de pessetes, o la d'amonestació privada.

Article 42. Responsabilitat dels que exerceixen càrrecs d'administració i direcció.

1. Qui exerceix a l'entitat asseguradora i altres entitats esmentades a l'article 40.1 càrrecs d'administració o direcció és responsable de les infraccions molt greus o greus comeses per aquestes si són imputables a la conducta dolosa o negligent, llevat de la infracció tipificada a la lletra j) del número 4 de l'article 40, que és directament imputable a aquests.

2. A l'efecte del que disposa el número anterior, no s'han de considerar responsables de les infraccions molt greus o greus comeses per les entitats asseguradores i altres esmentades a l'article 40.1, els qui exerceixin càrrecs d'administració, en els casos següents:

a) Quan els qui formin part d'òrgans col·legiats d'administració no hagin assistit per una causa justificada a les reunions corresponents o hi hagin votat en contra o hagin salvat el seu vot en relació amb les decisions o acords que hagin donat lloc a les infraccions.

b) Quan les infraccions siguin exclusivament imputables a comissions executives, consellers delegats, directors generals o òrgans assimilats, o altres persones amb funcions directives a l'entitat.

3. A més de la sanció que correspon imposar a l'entitat, per la comissió d'infraccions molt greus s'ha d'imposar una de les sancions següents als qui, exercint càrrecs d'administració o direcció a la mateixa entitat, siguin responsables de les infraccions:

a) Separació del càrrec, amb inhabilitació per exercir càrrecs d'administració o direcció en qualsevol entitat asseguradora, per un termini màxim de deu anys.

b) Suspensió temporal en l'exercici del càrrec per un termini no inferior a un any ni superior a cinc anys.

c) Multa, a cadascun d'ells, per un import no superior a 15.000.000 de pessetes.

No obstant el que disposa el paràgraf anterior, en el cas d'imposició de la sanció que preveu la lletra a) d'aquest es pot imposar simultàniament la sanció que preveu la lletra c).

4. A més de la sanció que correspon imposar a l'entitat, per la comissió d'infraccions greus s'ha d'imposar una de les sancions següents als qui, exercint càrrecs d'administració o direcció a la mateixa, siguin responsables de la infracció:

a) Suspensió temporal en l'exercici del càrrec per un termini no superior a un any.

b) Multa, a cadascun d'ells, per un import no superior a 7.500.000 pessetes.

Aquesta sanció es pot imposar simultàniament amb la que preveu la lletra a) anterior.

c) Amonestació privada.

d) Amonestació pública.

Article 43. Criteris de graduació de les sancions.

1. Les sancions aplicables en cada cas per la comissió d'infraccions molt greus, greus o lleus es determinen sobre la base dels criteris següents:

a) La naturalesa i entitat de la infracció, així com el grau d'intencionalitat en la seva comissió.

b) La gravetat del perill creat o dels perjudicis causats.

c) Els guanys obtinguts, si s'escau, com a conseqüència dels actes o omissions constitutius de la infracció.

d) La circumstància d'haver procedit a l'esmena de la infracció per iniciativa pròpia.

e) La importància de l'entitat asseguradora infractora, mesurada en funció de l'import total del seu balanç i del volum de primes en l'últim exercici econòmic finalitzat amb anterioritat a la comissió de la infracció.

f) En el cas d'insuficiència del marge de solvència, fons de garantia i provisions tècniques, les dificultats objectives que puguin haver concorregut per assolir o mantenir el nivell legalment exigít.

g) El ram o rams als quals afecti singularment, si s'escau, la infracció comesa.

h) La conducta anterior de l'entitat en relació amb les normes d'ordenació i supervisió que l'afectin, atenent tant la reiteració en la comissió d'infraccions durant els últims cinc anys, en la reincidència per comissió de més d'una infracció de la mateixa naturalesa en el terme d'un any quan, en un cas i en l'altre, hagin estat declarades per resolució ferma.

i) Les conseqüències desfavorables dels fets per al sector assegurador, el sistema financer o l'economia nacional.

2. Per determinar la sanció aplicable entre les que preveuen els números 3 i 4 de l'article 42 d'aquesta Llei, s'han de tenir en compte, a més, les circumstàncies següents:

a) El grau de responsabilitat en els fets que es doni en l'interessat.

b) L'abast de la representació de l'interessat a l'entitat asseguradora.

c) La conducta anterior de l'interessat, en la mateixa entitat o en una altra entitat asseguradora, en relació amb les normes d'ordenació i supervisió, incorrent en reiteració o reincidència. A aquests efectes, s'entén per reiteració o reincidència la conducta descrita a la lletra h) del número 1 d'aquest article.

3. A l'efecte de graduació de les sancions, aquestes s'han de dividir en tres períodes iguals de temps o trams iguals de la quantia pecuniària que compregui la sanció imposada, formant un grau de cadascun dels tres períodes o trams. Sobre aquesta base s'han d'observar, per a la imposició de les sancions, segons es donin o no les circumstàncies determinants de l'aplicació de criteris d'atenuació o agreujament, les regles següents:

a) Quan en les infraccions molt greus hi concorrin més de dues circumstàncies d'agreujament i, almenys, dues d'aquestes siguin molt qualificades, s'ha d'imposar la sanció que preveuen els articles 41.1.a) i, si s'escau, 42.3.a). Per a la graduació en aquesta última cal atènyer-se, d'acord amb els criteris de les lletres c) i següents, a la concurrència d'altres circumstàncies diferents de les dues d'agreujament molt qualificades determinants de la imposició d'aquesta sanció.

b) Quan en les infraccions molt greus i greus, hi concorrin circumstàncies d'agreujament i, almenys, una d'aquestes sigui molt qualificada, s'han d'imposar les sancions que preveuen els articles 41.1.b) o 41.2.a), i, si s'escau, les de l'article 42.3.b), o 42.4.a), respectivament, sempre que en les infraccions molt greus no s'hi donin les circumstàncies que determinen l'aplicació del que disposa la lletra a) anterior. A més, per a la graduació de la sanció cal atènyer-se, en tots els casos i d'acord amb els criteris de les lletres subsegüents, a la concurrència d'altres circumstàncies diferents de la d'agreujament molt qualificada determinant de la imposició d'aquestes sancions.

c) Quan hi hagi una sola circumstància d'agreujament, la sanció s'ha d'imposar en el grau mitjà i si n'hi concorren diverses, en el grau màxim.

d) Quan hi hagi circumstàncies d'agreujament i atenuació, s'han de compensar racionalment per a la determinació de la sanció, graduant el valor d'unes i altres.

e) Quan no hi hagi circumstàncies d'atenuació ni d'agreujament o quan hi hagi només una circumstància d'atenuació, s'ha d'imposar la sanció en el grau mínim.

f) Quan siguin dues o més les circumstàncies d'atenuació o una de sola molt qualificada i no n'hi hagi cap d'agreujant, s'ha d'imposar la sanció corresponent a la

infracció de la classe immediatament inferior, que s'ha d'aplicar en el grau que es consideri pertinent d'acord amb l'entitat i el nombre de les circumstàncies esmentades.

g) Dins els límits de cada grau s'ha de determinar l'extensió de la sanció i, en els supòsits que sigui possible d'acord amb els articles 41 i 42, la imposició simultània de dues sancions, en consideració a la totalitat dels criteris a què es refereix el número 1 precedent.

Article 44. *Mesures inherents a la imposició de sancions administratives.*

1. L'òrgan que imposi la sanció pot disposar l'exigència a l'infractor de la reposició de la situació alterada pel mateix al seu estat originari en el termini que es determini a aquest efecte.

2. Així mateix, en el supòsit en què, pel nombre i classe de les persones afectades per les sancions de separació o suspensió, sigui necessari per assegurar la continuïtat en l'administració i direcció de l'entitat asseguradora, l'òrgan que imposi la sanció pot disposar el nomenament, amb caràcter provisional, d'un o més administradors o dels membres que es requereixin perquè l'òrgan col·legiat d'administració pugui adoptar acords, assenyalant-ne les funcions en els dos casos. Els administradors provisionals s'han de regir pel que disposen les lletres a) i b) de l'article 39.4 i exercir els càrrecs fins que, per l'òrgan competent de l'entitat asseguradora, que ha de ser convocat de manera immediata, es proveeixin els corresponents nomenaments i prenguin possessió els designats o, si s'escau, fins que transcorri el termini de separació o suspensió.

3. La imposició de les sancions s'ha de fer constar en el Registre administratiu d'entitats asseguradores i en el dels alts càrrecs d'entitats asseguradores i, una vegada siguin executives, han de ser objecte de comunicació a la immediata junta o assemblea general que se celebri; les de separació del càrrec i suspensió, així mateix una vegada siguin executives, s'han de fer constar a més en el Registre mercantil i, si s'escau, en el Registre de cooperatives.

Article 45. *Prescripció d'infraccions i sancions.*

1. Les infraccions molt greus i les greus prescriuen al cap de cinc anys, i les lleus, al cap de dos anys.

El termini de prescripció de les infraccions s'ha de començar a comptar des del dia en què la infracció s'hagi comès. En les infraccions derivades d'una activitat continuada, la data inicial del còmput és la de finalització de l'activitat o la de l'últim acte amb què la infracció es consumeix.

Interromp la prescripció la iniciació, amb coneixement de l'interessat, del procediment sancionador, i es reprèn el termini de prescripció si l'expedient sancionador està paralitzat més d'un mes per una causa no imputable al presumpte responsable.

2. Les sancions per infraccions molt greus i greus prescriuen al cap de cinc anys, i les sancions per infraccions lleus ho fan al cap de dos anys.

El termini de prescripció de les sancions s'ha de començar a comptar des de l'endemà d'aquell en què adquireixi fermesa la resolució per la qual s'imposa la sanció o, si s'escau, des del trencament de la sanció imposada, si aquesta s'ha començat a complir.

Interromp la prescripció la iniciació, amb coneixement de l'interessat, de l'execució de la sanció, i torna a transcorrer el termini si l'execució està paralitzada durant més d'un mes per una causa no imputable a l'infractor.

Article 46. *Competències administratives.*

La competència per a la instrucció dels expedients i per a imposició de les sancions corresponents es regeix per les regles següents:

1. És competent per a la instrucció dels expedients l'òrgan de la Direcció General d'Assegurances que es determini per reglament.

2. La imposició de sancions per infraccions greus i lleus correspon al director general d'Assegurances.

3. La imposició de sancions per infraccions molt greus correspon al ministre d'Economia i Hisenda, a proposta de la Direcció General d'Assegurances, llevat de la de revocació de l'autorització, que l'imposa el Consell de Ministres.

Article 47. *Normes complementàries per a l'exercici de la potestat sancionadora.*

1. L'exercici de la potestat sancionadora a què es refereix aquesta Llei és independent de l'eventual concurrència de delictes o faltes de naturalesa penal. No obstant això, quan es consideri que els fets poden ser constitutius de delictes i s'han posat en coneixement de l'autoritat judicial o del Ministeri Fiscal o quan es tramiti un procés penal pels mateixos fets o per altres la separació dels quals dels sancionables d'acord amb aquesta Llei sigui racionalment impossible, el procediment administratiu sancionador ha de quedar suspès respecte a aquests fins que l'autoritat judicial hi dicti pronunciament ferm. Si pertoca reprendre el procediment administratiu sancionador, la resolució que s'hi dicti ha de respectar l'apreciació dels fets que contingui el pronunciament judicial.

2. En el cas d'entitats asseguradores extingides per fusió, escissió o dissolució, la responsabilitat administrativa per les infraccions i sancions en l'àmbit de l'ordenació i supervisió de les assegurances privades és exigible als qui hagin exercit càrrecs d'administració o direcció aquestes encara que aquestes no siguin sancionades.

Article 48. *Exercici d'activitats i ús de denominacions reservades a les entitats asseguradores.*

1. Les persones o entitats que realitzin operacions d'assegurança o reassegurança sense disposar de l'autorització administrativa preceptiva o que utilitzin les denominacions pròpies de les entitats asseguradores, sense ser-ho, han de ser sancionades simultàniament amb les sancions que preveuen les lletres c) i d) del número 1 de l'article 41 i els qui exerceixin càrrecs d'administració o direcció en aquestes, s'es tracta d'entitats, ho han de ser amb les sancions que preveu el número 3 de l'article 42. Si, requerides perquè cessin immediatament en la realització d'activitats o en la utilització de les denominacions, les continuen realitzant o utilitzant han de ser sancionades de la mateixa manera, cosa que pot ser reiterada en cadascun dels requeriments ulteriors que es formulin.

2. És competent per a la imposició de les sancions i per a la formulació dels requeriments regulats en el número anterior el director general d'Assegurances. Els requeriments s'han de formular prèvia audiència de la persona o entitat afectada i les multes s'han d'imposar d'acord amb el procediment aplicable per a la imposició de les sancions a les entitats asseguradores.

3. El que disposa aquest article s'entén sense perjudici de les altres responsabilitats, fins i tot d'ordre penal, que puguin ser exigibles.

CAPÍTOL IV

De l'activitat en règim de dret d'establiment i en règim de lliure prestació de serveis a l'Espai Econòmic Europeu

SECCIÓ 1a DISPOSICIONS COMUNES

Article 49. *Entitats asseguradores autoritzades.*

1. Les entitats asseguradores espanyoles que hagin obtingut l'autorització vàlida en tot l'Espai Econòmic Euro-

peu d'acord amb l'article 6 poden exercir, en els mateixos termes de l'autorització concedida, les seves activitats en règim de dret d'establiment o en règim de lliure prestació de serveis en tot el territori de l'Espai Econòmic Europeu.

2. No és aplicable el que disposa el número anterior a:

a) Les operacions d'assegurança si els riscos són coberts pel Consorci de Compensació d'Assegurances.

b) Les operacions d'assegurança de vida següents:

1r Les realitzades per mútues d'assegurança que, alhora, prevegin en els seus estatuts la possibilitat de procedir a descomptes per contribució addicional, o de reduir les prestacions, o de sol·licitar l'ajuda d'altres persones que hagin assumit un compromís amb aquest fi, i percebin un import anual de les contribucions d'acord amb la previsió de riscos sobre la vida que durant tres anys consecutius no excedeixi els 500.000 ecus.

2n Les de les entitats de previsió i d'assistència que concedeixin prestacions variables segons els recursos disponibles i determinin a un tant alçat la contribució dels socis o participants.

c) Les següents operacions d'assegurança diferent de la de vida:

1r Les realitzades per entitats de previsió les prestacions de les quals variïn en funció dels recursos disponibles i en les quals la contribució dels membres es determini a un tant alçat.

2n Les efectuades per organitzacions sense personalitat jurídica que tinguin per objecte la garantia mútua dels seus membres, sense donar lloc al pagament de primes ni a la constitució de provisions tècniques.

3r Les realitzades per mútues d'assegurances en les quals concorrin simultàniament les condicions següents:

a) que els seus estatuts prevegin la possibilitat de realitzar derrames de quotes o reduir les prestacions, que la seva activitat no cobreixi els riscos de responsabilitat civil, llevat que constitueixi risc accessori, ni els riscos de crèdit i caució; b) que l'import anual de les cotitzacions percebudes per raó d'operacions d'assegurança no superi 1.000.000 d'ecus, i c) finalment, que la meitat, almenys, de les cotitzacions provinguin de persones afiliades a la mútua.

4t Les realitzades per mútues d'assegurances que hagin concertat amb una altra mútua un acord sobre la reassegurança íntegra dels contractes d'assegurança que hagin subscrit o la substitució de la mútua cessionària per la cedent per a l'execució dels compromisos resultants dels contractes esmentats.

5è Les d'assegurança de crèdit a l'exportació per compte de l'Estat o amb el suport de l'Estat.

6è Les del ram de decessos.

7è Les efectuades per entitats que operen únicament en el ram d'assistència, si la seva activitat es limita a una part del territori nacional, les seves prestacions són en espècie i el seu import anual d'ingressos no supera els 200.000 ecus.

Article 50. *Cessió de cartera.*

1. La cessió de cartera per una entitat asseguradora espanyola dels contractes subscrits en règim de dret d'establiment o en règim de lliure prestació de serveis o que, en virtut de la cessió, passen a estar subscrits en qualsevol dels dos règims, a un cessionari domiciliat a l'Espai Econòmic Europeu, inclòs Espanya, o a les sucursals del cessionari establertes en aquest Espai, requereix la conformitat de l'autoritat supervisora de l'Estat membre del compromís o la localització del risc, de la certificació que la cessionària disposa, tenint en compte la cessió, del marge de solvència necessari, expedida per l'autoritat supervisora de l'Estat membre d'origen del cessionari, i en els contractes subscrits en règim de dret d'establiment,

de la consulta a l'autoritat supervisora de l'Estat membre de la sucursal cedent.

2. Si els estats membres no contesten les sol·licituds de conformitat, certificació i consulta dins el termini de tres mesos des de la seva recepció, s'entén atorgada la conformitat, expedida la certificació i evacuada la consulta, respectivament.

3. Els prenedors tenen dret a resoldre els contractes d'assegurança afectats per la cessió de cartera que regula aquest precepte i, pel que fa a la resta, la cessió de cartera s'ha d'ajustar al que disposa l'article 22 d'aquesta Llei.

Article 51. *Mesures d'intervenció.*

1. La revocació de l'autorització administrativa a una entitat asseguradora espanyola que operi en règim de dret d'establiment o en règim de lliure prestació de serveis ha de ser notificada per la Direcció General d'Assegurances a les autoritats supervisores dels altres estats membres. En aquest cas i per salvaguardar els interessos dels assegurats, en col·laboració amb les autoritats, pot adoptar les mesures de control especial que regula l'article 39 d'aquesta Llei.

2. Si l'entitat asseguradora espanyola és dissolta, les obligacions derivades dels contractes subscrits en règim de dret d'establiment i en règim de lliure prestació de serveis han de tenir el mateix tractament que les obligacions que resultin dels altres contractes d'assegurança de l'entitat en liquidació, sense distinció de nacionalitat dels prenedors d'assegurança, assegurats i beneficiaris.

3. Si s'adopta la mesura de control especial de prohibició de disposar dels béns sobre una entitat asseguradora espanyola que operi en altres estats membres en règim de dret d'establiment o en règim de lliure prestació de serveis, la Direcció General d'Assegurances ha d'informar les autoritats supervisores dels altres estats membres i, si s'escau, sol·licitar, d'acord amb l'article 39.2.a), que adoptin sobre els béns situats en el seu territori les mateixes mesures que la Direcció General d'Assegurances hagi adoptat.

Article 52. *Deure d'informació al Ministeri d'Economia i Hisenda.*

Les entitats asseguradores espanyoles que operin en règim de dret d'establiment o en règim de lliure prestació de serveis han d'informar la Direcció General d'Assegurances, separatament per a les operacions realitzades en cada Estat membre de l'Espai Econòmic Europeu en règim de dret d'establiment i en règim de lliure prestació de serveis, sobre la seva activitat en els termes, la forma i la periodicitat que es determini per reglament.

La Direcció General d'Assegurances ha de subministrar aquesta informació, sobre una base agregada, a les autoritats supervisores dels estats membres interessats que així ho sol·licitin. S'ha de concretar per reglament l'abast d'aquest subministrament d'informació.

Article 53. *Deure d'informació al prenedor de l'assegurança.*

1. Abans de la subscripció per una entitat asseguradora espanyola d'un contracte d'assegurança, diferent del contracte d'assegurança per grans riscos, en règim de dret d'establiment o en règim de lliure prestació de serveis ha d'informar el prenedor de l'assegurança que està domiciliada a Espanya o, si s'escau, la sucursal amb la qual s'ha de subscriure el contracte, cosa que també ha de constar en els documents que a aquests efectes es lliurin, si s'escau, al prenedor de l'assegurança o als assegurats.

2. La pòlissa i qualsevol altre document en què es formalitzi qualsevol contracte d'assegurança en règim de dret d'establiment o en règim de lliure prestació de serveis, inclosos els contractes d'assegurança per grans ris-

cos, han d'indicar l'adreça del domicili social o, si s'escau, de la sucursal de l'entitat asseguradora espanyola que proporciona la cobertura; i, si es tracta de contractes d'assegurança de responsabilitat civil en vehicles terrestres automòbils, exclosa la responsabilitat del transportista, subscrits en règim de lliure prestació de serveis, també s'hi ha de fer constar el nom i l'adreça del representant a què es refereix l'article 86.2 d'aquesta Llei, si ho exigeix l'Estat membre de localització del risc.

Article 54. *Remissió general.*

Pel que fa a tota la resta, i en cas que no es produeixi el que disposen específicament els articles 55 i 56, les entitats asseguradores espanyoles que operin en règim de dret d'establiment o en règim de lliure prestació de serveis s'han d'ajustar a les disposicions d'aquest títol II, llevat de les normes que contenen els articles 24.5.a) i 34.2.

SECCIÓ 2a RÈGIM DE DRET D'ESTABLIMENT

Article 55. *Etabliment de sucursals.*

1. Qualsevol entitat asseguradora espanyola que es proposi establir una sucursal en el territori d'un altre Estat membre de l'Espai Econòmic Europeu ho ha de notificar a la Direcció General d'Assegurances, juntament amb la informació següent:

- El nom de l'Estat membre en el territori del qual es proposa establir la sucursal.
- El programa d'activitats, en el qual s'han d'indicar, en particular, les operacions que vol realitzar i l'estructura de l'organització de la sucursal.
- L'adreça en l'Estat membre de la sucursal en la qual li poden reclamar i lliurar els documents.
- El nom de l'apoderat general de la sucursal, que ha d'estar dotat de poders suficients per obligar l'entitat asseguradora davant tercers i per representar-la davant les autoritats i els òrgans judicials de l'Estat membre de la sucursal.
- Si l'entitat pretén que la seva sucursal cobreixi els riscos del ram de responsabilitat civil en vehicles terrestres automòbils, excepte la responsabilitat del transportista, ha de declarar que s'ha associat a l'oficina nacional i al fons nacional de garantia de l'Estat membre de la sucursal.
- Si l'entitat pretén que la seva sucursal cobreixi els riscos del ram de defensa jurídica, ha d'indicar l'opció escollida, entre les diferents modalitats de gestió que preveu la disposició addicional tercera d'aquesta Llei.

2. En el termini de tres mesos a partir de la recepció de la informació a què fa referència el número 1 precedent, la Direcció General d'Assegurances ho ha de comunicar a l'autoritat supervisora de l'Estat membre de la sucursal, juntament amb la certificació que l'entitat asseguradora disposa del mínim del marge de solvència legalment exigible, i ha d'informar d'aquesta comunicació l'entitat asseguradora.

La Direcció General d'Assegurances es pot negar a comunicar la informació quan, a la vista de la documentació presentada per l'entitat asseguradora, tingui motius per dubtar de la idoneïtat de l'estructura de l'organització, de la situació financera de l'entitat asseguradora, o de l'honorabilitat i qualificació o experiència professionals dels directius responsables o de l'apoderat general.

La negativa a comunicar la informació a l'Estat membre de la sucursal ha de ser notificada a l'entitat asseguradora. Tant aquesta negativa com la falta de comunicació de la informació en el termini de tres mesos, amb la consideració d'acte presumpte en el qual es pot entendre desestimada la sol·licitud, tenen el caràcter d'actes administratius que poden ser objecte de recurs.

3. Si l'autoritat supervisora de l'Estat membre de la sucursal indica a la Direcció General d'Assegurances les

condicions en les quals, per raons d'interès general, s'han d'exercir les activitats en l'Estat membre de la sucursal, la Direcció General ho ha de comunicar a l'entitat asseguradora interessada.

4. L'entitat asseguradora pot establir la sucursal i començar les seves activitats des que rebí la comunicació de l'autoritat supervisora de l'Estat membre de la sucursal o, si no, des del transcurs del termini de dos mesos a partir de la recepció per aquesta de la comunicació de la Direcció General d'Assegurances a què es refereix el número 2 d'aquest article.

5. La modificació del contingut d'alguna de les dades notificades d'acord amb el que disposen les lletres b), c) o d) del número 1 s'ha d'ajustar al que disposen els números precedents, però l'entitat asseguradora ho ha de notificar a més a l'Estat membre de la sucursal en què estigui establerta i tant aquest com la Direcció General d'Assegurances disposen d'un termini comú d'un mes per exercir les funcions que els atribueixen els números precedents.

6. L'obligació de conservar la documentació en el domicili social que imposa l'article 24.6 s'entén referida a l'adreça de la sucursal.

SECCIÓ 3a RÈGIM DE LLIURE PRESTACIÓ DE SERVEIS

Article 56. *Activitats en règim de lliure prestació de serveis.*

1. Qualsevol entitat asseguradora espanyola que es proposi exercir per primera vegada en un o més estats membres de l'Espai Econòmic Europeu activitats en règim de lliure prestació de serveis ha d'informar prèviament del seu projecte la Direcció General d'Assegurances, i ha d'indicar la naturalesa dels riscos o compromisos que es proposa cobrir.

2. La Direcció General d'Assegurances ho ha de comunicar, en el termini d'un mes a partir de la recepció de la informació, a l'Estat o estats membres en el territori dels quals l'entitat asseguradora es proposa exercir les seves activitats en règim de lliure prestació de serveis, i ha d'indicar:

- Que l'entitat asseguradora disposa del mínim del marge de solvència.
- Els rams en què l'entitat asseguradora està autoritzada a operar.
- La naturalesa dels riscos o compromisos que l'entitat asseguradora es proposa cobrir en l'Estat membre de la lliure prestació de serveis.
- Si l'entitat pretén cobrir els riscos del ram de responsabilitat civil en vehicles terrestres automòbils, excepte la responsabilitat del transportista, la declaració de l'entitat segons la qual s'ha associat a l'oficina nacional i al fons nacional de garantia de l'Estat membre de la lliure prestació de serveis, així com el nom i l'adreça del representant a què es refereix l'article 86.2 d'aquesta Llei.
- Si l'entitat pretén cobrir els riscos del ram de defensa jurídica, l'opció escollida, entre les diferents modalitats de gestió que preveu la disposició addicional tercera d'aquesta Llei.

Aquesta última informació, així com l'anterior de l'apartat d), l'ha d'aportar l'entitat juntament amb l'esmentada al número 1 d'aquest article.

3. L'entitat asseguradora pot iniciar la seva activitat a partir de la data certificada en què la Direcció General d'Assegurances li notifiqui que ha cursat la comunicació a què es refereix el número precedent.

4. Qualsevol modificació de la naturalesa dels riscos o compromisos que l'entitat asseguradora vulgui cobrir en règim de lliure prestació de serveis s'ha d'ajustar al que disposen els números precedents d'aquest article.

CAPÍTOL V

Reassegurança

Article 57. *Entitats reasseguradores.*

1. Únicament poden acceptar operacions de reassegurança:

- a) Les societats anònimes espanyoles que tinguin per objecte exclusiu la reassegurança.
- b) Les entitats asseguradores que estiguin autoritzades per a la pràctica de l'assegurança directa a Espanya, en els mateixos rams que compregui aquella autorització i d'acord amb el mateix règim jurídic.
- c) Les entitats de reassegurança estrangeres o agrupacions d'aquestes que operin en el seu propi país i estableixin una sucursal a Espanya.
- d) Les entitats asseguradores i de reassegurança estrangeres, o agrupacions d'aquestes, que operin en el seu propi país i no tinguin sucursal a Espanya o, si la tenen, les acceptin des del seu domicili social o, en el cas d'entitats domiciliades a l'Espai Econòmic Europeu, des de sucursals establertes a qualsevol dels estats membres.

2. Les entitats esmentades a la lletra a) i les sucursals compreses a la lletra c) del número anterior requereixen l'autorització del ministre d'Economia i Hisenda; per obtenir-la han de complir, en la forma que s'estableixi per reglament, els requisits exigits per a les entitats asseguradores directes. L'autorització ha de determinar la inscripció en el Registre administratiu d'entitats asseguradores.

3. Les entitats a què es refereix el número 2 precedent tenen l'obligació de constituir, calcular, comptabilitzar i invertir les provisions tècniques i, si s'escau, disposar del marge de solvència en la forma que es determini per reglament. A més, els són aplicables les normes que contenen els articles 15, 18, 19, 20, 21, 25, 26, 27 i 29 a 48 d'aquesta Llei.

4. Les entitats exclusivament reasseguradores no poden estendre la seva gestió sobre els prenedors d'assegurança o els assegurats.

5. Els administradors de les societats definides a l'apartat 1.a) d'aquest article estan obligats a formular, en el termini màxim de sis mesos comptats a partir del tancament de l'exercici social, els comptes anuals, l'informe de gestió i la proposta d'aplicació del resultat; i la junta general ordinària d'aquestes entitats, prèviament convocada a aquest efecte, s'ha de reunir necessàriament dins els tres mesos següents a la data de l'esmentada formulació pels administradors per censurar la gestió social, aprovar, si s'escau, els comptes de l'exercici anterior i emetre resolució sobre l'aplicació del resultat.

Article 58. *Plens de retenció.*

Les entitats asseguradores i de reassegurances han d'establir els plans de reassegurança de manera que els plens de retenció corresponents guardin relació amb la seva capacitat econòmica per a l'adequat equilibri tecnico-financer de l'entitat.

CAPÍTOL VI

Protecció de l'assegurat

Article 59. *Crèdit singularment privilegiat.*

Els béns respecte als quals s'hagi adoptat la mesura de control especial de prohibició de disposar que preveu l'article 39.2.a), encara que aquesta mesura no hagi estat objecte d'anotació registral, queden afectes a satisfer els drets dels assegurats, beneficiaris i tercers perjudicats a què es refereix l'article 73 de la Llei de contracte d'assegu-

rança, amb exclusió de qualsevol altre crèdit diferent dels garantits amb dret real inscrit o anotació d'embargament practicada amb anterioritat a la data en la qual es faci constar la mesura en els registres corresponents.

Aquesta preferència també és aplicable als crèdits dels qui han subscrit amb les entitats asseguradores contractes afectats pel que disposen l'article 5.2 i el paràgraf segon de l'article 39.7 d'aquesta Llei.

Article 60. *Deure d'informació al prenedor.*

1. Abans de subscriure un contracte d'assegurança diferent de l'assegurança de vida, si el prenedor és una persona física, o qualsevol contracte d'assegurança de vida, l'entitat asseguradora ha d'informar el prenedor sobre la legislació aplicable al contracte, sobre les disposicions relatives a les reclamacions que s'hi poden formular i sobre els altres aspectes que es determinin per reglament.

2. Durant tot el període de vigència del contracte d'assegurança sobre la vida, l'entitat asseguradora ha d'informar el prenedor de les modificacions de la informació inicialment subministrada i, també, en els termes que es determinin per reglament, sempre amb periodicitat anual, sobre la situació de la seva participació en beneficis.

3. Abans de subscriure un contracte d'assegurança, l'entitat asseguradora ha d'informar el prenedor sobre l'Estat membre i autoritat als quals correspon el control de l'activitat de la mateixa entitat asseguradora, aspecte que també ha de constar a la pòlissa i a qualsevol altre document en què es formalitzi qualsevol contracte d'assegurança.

Article 61. *Mecanismes de solució de conflictes.*

1. Els conflictes que poden sorgir entre prenedors de l'assegurança, assegurats, beneficiaris, tercers perjudicats o drethavents de qualssevol d'ells amb entitats asseguradores, els han de resoldre els jutges i tribunals competents.

2. Així mateix, poden sotmetre voluntàriament les seves divergències a decisió arbitral en els termes de l'article 31 de la Llei general per a la defensa dels consumidors i usuaris, i normes de desplegament d'aquesta.

3. En qualsevol cas, i sense perjudici del que disposa el número precedent, també poden sotmetre a arbitratge les qüestions litigioses, sorgides o que poden sorgir, en matèria de la seva lliure disposició conforme a dret, en els termes de la Llei d'arbitratge.

Article 62. *Protecció administrativa.*

1. El Ministeri d'Economia i Hisenda ha de protegir la llibertat dels assegurats per decidir la contractació de les assegurances i el manteniment de l'equilibri contractual en els contractes d'assegurança subscrits.

2. Els prenedors de l'assegurança, assegurats, beneficiaris, tercers perjudicats o drethavents de qualssevol d'ells es consideren interessats per formular reclamacions davant la Direcció General d'Assegurances contra les entitats asseguradores que realitzin pràctiques abusives o lesionin els drets derivats del contracte d'assegurança. La Direcció General d'Assegurances, després de la tramitació del corresponent procediment administratiu amb audiència de l'entitat asseguradora i del reclamant, ha de resoldre la reclamació o bé mitjançant la formulació del requeriment a què es refereix l'article 24.4 o els esmentats a l'article 40.4.h) i 5.b), si entén fonamentada la reclamació i l'incompliment de l'entitat asseguradora afecta l'àmbit material dels preceptes esmentats, o bé mitjançant l'expressió del seu criteri en els altres supòsits. Les pràctiques abusives i la desatenció dels requeriments esmentats dona lloc, segons els casos, a la imposició de les sancions administratives corresponents a les infraccions tipificades a l'article 40.4.h) i 5.b) d'aquesta Llei o a la prohibició regulada al número 4 de l'article 24.

Article 63. *Defensor de l'assegurat.*

1. Les entitats asseguradores poden designar o bé individualment, o bé agrupades per rams d'assegurança, proximitat geogràfica, volum de primes o qualsevol altre criteri, com a defensor de l'assegurat entitats o experts independents de prestigi reconegut per sotmetre a la seva decisió les reclamacions, o un determinat tipus de decisions, que formulin els prenedors de l'assegurança, assegurats, beneficiaris, tercers perjudicats i drethavents dels uns i dels altres en contra d'aquestes entitats.

2. La decisió del defensor de l'assegurat favorable a la reclamació vincula l'entitat asseguradora. Aquesta vinculació no és obstacle per a la plenitud de tutela judicial, el recurs a altres mecanismes de solució de conflictes ni la protecció administrativa.

3. La Direcció General d'Assegurances, a la qual les entitats asseguradores han de comunicar la designació del defensor de l'assegurat i els tipus de reclamacions que se sotmeten a la seva decisió, ha de fomentar les designacions i pot donar publicitat a les seves condicions.

CAPÍTOL VII

Mutualitats de previsió social

Article 64. *Concepte i requisits.*

1. Les mutualitats de previsió social són entitats asseguradores que exerceixen una modalitat asseguradora de caràcter voluntari complementària al sistema de Seguretat Social obligatòria, mitjançant aportacions de prima fixa o variable dels mutualistes, persones físiques o jurídiques, o d'altres entitats o persones protectores.

En la seva denominació ha de figurar necessàriament la indicació «mutualitat de previsió social», que queda reservada per a aquestes entitats.

Quan en una mutualitat de previsió social tots els mutualistes siguin empleats, els socis protectors o promotors siguin les empreses, institucions o empresaris individuals en les quals prestin els seus serveis i les prestacions que s'atorguin siguin únicament conseqüència d'acords de previsió entre aquestes i aquells, s'ha d'entendre que la mutualitat actua com a instrument de previsió social empresarial.

2. L'objecte social de les mutualitats de previsió social és el que recull l'article 11.

No obstant això, les mutualitats de previsió social que compleixin el que disposa l'article 67 poden atorgar prestacions socials sempre que reuneixin els requisits següents:

- Que les prestacions hagin estat autoritzades específicament per la Direcció General d'Assegurances.
- Que mantinguin l'activitat d'atorgament de prestacions socials amb absoluta separació econòmicofinancera i comptable respecte a les seves operacions d'assegurança.
- Que, en tot moment, disposin del fons mutual mínim i tinguin adequadament constituïdes les garanties financeres.
- Que els recursos que dediquin a l'activitat de prestació social siguin de la seva lliure disposició.

3. Les mutualitats de previsió social han de complir acumulativament els requisits següents:

- No tenir ànim de lucre.
- La condició de prenedor de l'assegurança o d'assegurat és inseparable de la de mutualista.
- Establir igualtat d'obligacions i drets per a tots els mutualistes, sense perjudici que les aportacions i prestacions guardin la relació estatutàriament establerta amb les circumstàncies que es donin en cadascun. Hi són aplicables les regles que contenen les lletres c), e), f) i g) del número 2 de l'article 9.

d) Limitar la responsabilitat dels mutualistes pels deutes socials a una quantitat inferior al terç de la suma de les quotes que hagin satisfet en els tres últims exercicis, amb independència de la quota de l'exercici corrent.

e) La incorporació dels mutualistes a la mutualitat és en tot cas voluntària i requereix una declaració individual del sol·licitant, o bé de caràcter general derivada d'acords adoptats pels òrgans representatius de la cooperativa o dels col·legis professionals, llevat d'oposició expressa del col·legiat, sense que es puguin posar límits per ingressar a la mutualitat diferents dels que preveuen els seus estatuts per motius justificats.

f) La incorporació dels mutualistes, la pot fer directament la mateixa mutualitat o bé a través de l'activitat de mediació en assegurances, sempre que compleixin els requisits de fons mutual i garanties financeres de l'article 67. No obstant això, els mutualistes poden participar en la incorporació de nous socis i en la gestió de cobrament de les quotes, cas en què poden percebre la compensació econòmica adequada fixada estatutàriament.

g) Atorgar només les prestacions esmentades a l'article 65 i dins els límits quantitativs que s'hi fixen.

h) Han d'assumir directament els riscos garantits als mutualistes, sense practicar operacions de coassegurança ni d'acceptació en reassegurança, però poden realitzar operacions de cessió en reassegurança amb entitats asseguradores autoritzades per operar a Espanya.

i) La remuneració als administradors per la seva gestió ha de formar part de les despeses d'administració, que no poden excedir els límits que fixa el Ministeri d'Economia i Hisenda.

j) En la seva constitució, hi han de concórrer almenys 50 mutualistes.

4. Les federacions o la Confederació Nacional de Mutualitats de Previsió Social són ens de representació associativa dels interessos de les mutualitats de previsió social i en cap cas poden realitzar cap activitat asseguradora.

Si estan degudament autoritzades per la Direcció General d'Assegurances, poden prestar serveis comuns relacionats amb l'activitat de les mutualitats de previsió social.

Article 65. *Àmbit de cobertura i prestacions.*

1. En la previsió de riscos sobre les persones, les contingències que poden cobrir són les de mort, viduïtat, orfandat i jubilació, i s'han de garantir prestacions econòmiques en forma de capital o renda. Així mateix, poden atorgar prestacions per raó de matrimoni, maternitat, fills i defunció. I poden realitzar operacions d'assegurança d'accidents i invalidesa per al treball, malaltia, defensa jurídica i assistència, així com prestar ajudes familiars per subvenir a necessitats motivades per fets o actes jurídics que impedeixin temporalment l'exercici de la professió.

Les prestacions econòmiques que es garanteixen no poden excedir els 3.000.000 de pessetes com a renda anual ni els 13.000.000 com a percepció única de capital, límits que es poden actualitzar anualment, considerant la suficiència de les garanties financeres per atendre les prestacions actualitzades.

2. En la previsió de riscos sobre les coses, només poden garantir els que s'esmenten seguidament i dins l'import quantitatiu dels béns esmentats:

- Habitatges de protecció oficial i altres d'interès social, sempre que estiguin habitats pel mateix mutualista i la seva família.
- Maquinària, béns i instruments de treball de mutualistes que siguin petits empresaris. A aquests efectes, s'entén per petits empresaris els treballadors autònoms per compte propi i els professionals i empresaris, inclosos els agrícoles, que no ocupin més de cinc treballadors.
- Collites de finques conreades directament i personalment per l'agricultor, sempre que no quedin compre-

ses en el Pla anual d'assegurances agràries combinades, i els ramats integrats a la unitat d'explotació familiar.

3. Cada mutualitat pot atorgar la totalitat o una part de les prestacions esmentades en els dos números anteriors.

Article 66. *Ampliació de prestacions.*

1. Les mutualitats de previsió social no estan subjectes als límits qualitatius i quantitatius que imposen els números 1 i 2 de l'article 65 i poden atorgar prestacions diferents de les que contenen aquests números i precepte sempre que obtinguin l'autorització administrativa prèvia a l'ampliació de prestacions.

2. Són requisits necessaris perquè una mutualitat de previsió social pugui obtenir i mantenir l'autorització administrativa d'ampliació de prestacions els següents:

a) Haver transcorregut, almenys, un termini de cinc anys des de l'obtenció de l'autorització administrativa per realitzar una activitat asseguradora i ser titular d'una autorització vàlida en tot l'Espai Econòmic Europeu.

b) No haver estat subjecte a mesures de control especial, ni haver-s'hi incoat un procediment administratiu de dissolució o de revocació de l'autorització administrativa durant els dos anys anteriors a la presentació de la sol·licitud d'autorització.

c) Tenir el mínim de fons mutual, marge de solvència i del fons de garantia que a les mútues d'assegurança de prima fixa els exigeix aquesta Llei, i tenir constituïdes les provisions tècniques en els mateixos termes que les han de tenir les mútues de prima fixa.

d) Presentar un programa d'activitats d'acord amb l'article 12, i atènyer-s'hi, i subjectar-se a la classificació en rams respecte a l'activitat asseguradora que realitzin amb ampliació de prestacions.

3. La sol·licitud d'autorització d'ampliació de prestacions s'ha d'adreçar a la Direcció General d'Assegurances o, si s'escau, a l'òrgan competent de la comunitat autònoma, i s'hi han d'adjuntar els documents acreditatius del compliment dels requisits que exigeix el número 2 precedent. L'autorització, l'ha de concedir el ministre d'Economia i Hisenda per rams, incloent-hi el ram complet i la cobertura dels riscos accessoris o complementaris d'aquest, segons sigui procedent, compresos en un altre ram.

Pel que fa a la resta, el procediment i la resolució administrativa s'han d'ajustar al que disposen els números 4, 5 i 6 de l'article 6.

4. Si l'autorització administrativa s'obté en el ram de vida, la mutualitat de previsió social pot continuar realitzant a més, si s'escau, les de previsió de riscos sobre les coses a què es refereix el número 2 de l'article 65; si l'autorització administrativa ho és en qualsevol dels rams diferents al de vida, la mutualitat de previsió social pot continuar realitzant, a més de realitzar les operacions d'assegurança corresponents al ram autoritzat, les de previsió de riscos sobre les persones que autoritza el número 1 de l'article 65, i pot sol·licitar, d'acord amb el número 3 de l'article 6, l'autorització administrativa per estendre la seva activitat a altres rams de vida diferents dels autoritzats. En els dos casos estan exemptes de les limitacions que imposen les lletres g) i h) del número 3 de l'article 64 d'aquesta Llei únicament en els rams d'assegurança en què hagin obtingut l'autorització administrativa d'ampliació de prestacions.

5. La realització per una mutualitat de previsió social de les activitats que aquest article subjecta a autorització administrativa d'ampliació de prestacions sense haver-la obtingut prèviament és considera operació prohibida i queda subjecta als efectes i responsabilitats administratives que preveuen els articles 5.2, 39 i 40 i següents d'aquesta Llei.

Article 67. *Fons mutual i garanties financeres.*

1. Les mutualitats de previsió social que hagin obtingut autorització administrativa d'ampliació de prestacions se subjecten en l'exigència de fons mutual i garanties financeres al que disposa l'article anterior.

2. Les altres mutualitats de previsió social:

a) Han de constituir un fons mutual de 5.000.000 de pessetes. Així mateix, han de formar amb el seu patrimoni un fons de maniobra que els permeti pagar els sinistres i despeses sense esperar el cobrament de les derrames.

b) Tenen l'obligació de constituir les provisions tècniques a què es refereix l'article 16, han de disposar del marge de solvència que regula l'article 17 i del fons de garantia que exigeix l'article 18, la quantia mínima del qual ha de ser en tot cas la tercera part de la quantia mínima del marge de solvència.

Article 68. *Normes aplicables.*

1. Les mutualitats de previsió social l'àmbit de les quals sigui el delimitat en el paràgraf inicial de l'article 69.2 d'aquesta Llei i respecte a les quals les comunitats autònomes hagin assumit en els seus estatuts d'autonomia competència exclusiva es regeixen, pel que fa a l'activitat asseguradora, per les disposicions a què es refereix el número 2 subsegüent que tinguin la consideració de bases de l'ordenació de les assegurances d'acord amb la disposició final primera d'aquesta Llei i per les normes dictades per aquestes comunitats autònomes en desplegament d'aquestes bases.

2. Les mutualitats de previsió social la competència d'ordenació i supervisió de les quals correspon a l'Estat d'acord amb el que disposa l'article 69 es regeixen pel que disposen aquest capítol i les altres disposicions d'aquesta Llei, en tot el que no s'hi oposi, i també per les seves normes reglamentàries de desplegament.

CAPÍTOL VIII

Competències d'ordenació i supervisió

SECCIÓ 1a COMPETÈNCIES DE L'ESTAT I DE LES COMUNITATS AUTÒNOMES

Article 69. *Distribució de competències.*

1. Les competències de l'Administració General de l'Estat en l'ordenació i supervisió de les assegurances privades, inclosa la reassegurança, s'exerceixen a través del Ministeri d'Economia i Hisenda.

2. Les comunitats autònomes que d'acord amb els seus estatuts d'autonomia hagin assumit competències en l'ordenació d'assegurances, la tenen respecte a les entitats asseguradores, incloses les reasseguradores, en què el domicili social, l'àmbit d'operacions i la localització dels riscos en el cas d'assegurances diferents de les de vida i assumptió dels compromisos en el supòsit d'assegurances de vida, que assegurin se circumscriu al territori de la respectiva comunitat autònoma, d'acord amb els criteris següents:

a) En l'àmbit de competències normatives, els respon el desplegament legislatiu de les bases d'ordenació i supervisió de les assegurances privades que contenen aquesta Llei i disposicions reglamentàries bàsiques que les complementin. Pel que fa a les cooperatives d'assegurança i mutualitats de previsió social tenen, a més, competència exclusiva en la regulació de la seva organització i funcionament.

b) En l'àmbit de competències d'execució, els responen les d'ordenació i supervisió de les assegurances privades que atorga a l'Administració General de l'Estat

aquesta Llei, i s'entenen fetes a l'òrgan autonòmic competent les referències que aquesta conté al Ministeri d'Economia i Hisenda i a la Direcció General d'Assegurances, llevat de les regulades al capítol IV del present títol i el títol III, i queden en tot cas reservades a l'Estat les competències d'atorgament de l'autorització administrativa per a l'exercici de l'activitat asseguradora i la seva revocació, que ha de comunicar, si s'escau, a la respectiva comunitat autònoma. Pel que fa a les cooperatives d'assegurança i mutualitats de previsió social, també correspon a les comunitats autònomes concedir l'autorització administrativa i la seva revocació, amb l'informe previ de l'Administració General de l'Estat, en els dos casos; la tramitació d'aquests procediments, que ha de ser interrompuda mentre l'Administració General de l'Estat emet el seu informe, correspon a la comunitat autònoma, que ha de comunicar al Ministeri d'Economia i Hisenda cada autorització que concedeixi, així com la seva revocació. La falta d'emissió de l'informe en el termini de sis mesos es considera manifestació de la conformitat del Ministeri d'Economia i Hisenda a la concessió de l'autorització administrativa o, si s'escau, a la revocació.

3. De conformitat amb el que disposa l'article 149.1.6a, 11a i 13a de la Constitució, correspon a l'Estat l'alt control economicofinancer de les entitats asseguradores. A aquests efectes, les comunitats autònomes han de remetre quan la sol·liciti el Ministeri d'Economia i Hisenda i, en tot cas, anualment, la informació i documentació de cada entitat a què es refereixen els articles 71.4 i 21.4, i s'ha de mantenir la necessària col·laboració entre l'Administració General de l'Estat i la de la comunitat autònoma respectiva a l'efecte d'homogeneïtzar la informació documental i coordinar, si s'escau, les activitats d'ordenació i supervisió de les dues administracions.

SECCIÓ 2a COMPETÈNCIES DE L'ADMINISTRACIÓ GENERAL DE L'ESTAT

Article 70. *Control de l'activitat asseguradora.*

1. El Ministeri d'Economia i Hisenda ha de vetllar pel funcionament i el desenvolupament ordenat del mercat d'assegurances, i fomentar l'activitat asseguradora, la transparència, el respecte i l'adequació de les institucions, així com la correcta aplicació dels principis propis de la tècnica asseguradora.

2. El Ministeri d'Economia i Hisenda pot utilitzar qualssevol mitjans tècnics, electrònics, informàtics i telemàtics per a l'exercici de la seva activitat i de les seves competències d'ordenació i supervisió, amb les limitacions que a la utilització d'aquests mitjans imposen la Llei orgànica 5/1992, de 29 d'octubre, de regulació del tractament automatitzat de les dades de caràcter personal, i altres disposicions que hi són aplicables. Aquesta possibilitat d'utilització de mitjans suposa:

a) Els documents emesos, sigui quin sigui el suport, pels mitjans anteriors gaudeixen de la validesa i eficàcia d'un document original sempre que en quedi garantida l'autenticitat, la integritat i el compliment dels requisits exigits per les disposicions reguladores del procediment administratiu.

b) Els procediments administratius que es tramitin amb suport informàtic han de garantir la identificació i l'exercici de la potestat d'ordenació i supervisió per l'òrgan del Ministeri d'Economia i Hisenda que l'exerceix, així com la confidencialitat i seguretat de les dades de caràcter personal.

c) Les entitats asseguradores es poden relacionar amb el Ministeri d'Economia i Hisenda a través dels mitjans tècnics a què es refereix el present número si són compatibles amb els que disposa l'esmentat Ministeri i es respecten les garanties i requisits previstos en el procediment de què es tracti.

3. En absència de normes especials de procediment contingudes en aquesta Llei, l'Administració General de l'Estat ha d'ajustar la seva actuació a les disposicions de la Llei de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú.

Article 71. *Control de les entitats asseguradores.*

1. El Ministeri d'Economia i Hisenda exerceix el control financer i el que regula l'article 24 d'aquesta Llei sobre les entitats asseguradores espanyoles, incloses les activitats que realitzin en règim de dret d'establiment i en règim de lliure prestació de serveis.

2. El control financer consisteix, en particular, en la comprovació, per al conjunt d'activitats de l'entitat asseguradora, de l'estat de solvència i de la constitució de provisions tècniques, així com dels actius que les representen.

A més, quan es tracti d'entitats asseguradores que satisfacin prestacions en espècie, el control també s'ha d'estendre als mitjans tècnics de què disposin les asseguradores per portar a terme les operacions que s'hagin compromès a efectuar.

3. El Ministeri d'Economia i Hisenda ha d'exigir que les entitats asseguradores sotmeses al seu control disposin d'una bona organització administrativa i comptable i de procediments de control intern adequats. Així mateix, la seva publicitat s'ha d'ajustar al que estableixen la Llei 34/1988, d'11 de novembre, general de publicitat, i disposicions de desplegament, així com les normes necessàries per a la seva adaptació a les entitats asseguradores recollides en el Reglament d'aquesta Llei.

4. Les entitats asseguradores han de subministrar a la Direcció General d'Assegurances la documentació i informació que siguin necessàries per donar compliment al que disposen els números precedents, o bé mitjançant la seva presentació periòdica en la forma que es determini per reglament, o bé mitjançant l'atenció de requeriments individualitzats que els dirigeixi la Direcció General.

Article 72. *Inspecció d'assegurances.*

1. Les entitats asseguradores i altres persones i organitzacions esmentades a l'article 2 d'aquesta Llei estan subjectes a la inspecció d'assegurances.

També estan subjectes a aquesta inspecció les entitats que es considera que formen grup amb una entitat asseguradora, a l'efecte de determinar-ne la incidència en la situació jurídica, financera i econòmica de l'entitat asseguradora, i els qui realitzen operacions que es poden qualificar, en principi, d'assegurances per comprovar si exerceixen l'activitat sense l'autorització administrativa prèvia.

2. La inspecció pot versar sobre la situació legal, tècnica i economicofinancera, així com sobre les condicions en què exerceixen la seva activitat, perquè el Ministeri d'Economia i Hisenda pugui exercir adequadament les competències que li atribueix l'article anterior, i tot això amb caràcter general o referit a qüestions determinades.

3. Les actuacions d'inspecció d'assegurances, les han de dur a terme els funcionaris del cos superior d'inspectors de finances de l'Estat, especialitat d'inspectors d'entitats d'assegurances i de fons i plans de pensions. Els funcionaris que pertanyen al cos de gestió de la Hisenda pública, i també els funcionaris experts informàtics només poden dur a terme actuacions inspectores en els termes que determini el Reglament de desplegament d'aquesta Llei. Els funcionaris de la Inspecció d'assegurances, en l'exercici de les seves funcions, tenen la condició d'autoritat pública i estan obligats al deure de secret professional, fins i tot una vegada acabat l'exercici de la seva funció pública.

Per exercir correctament les seves funcions, poden examinar tota la documentació relativa a les operacions de l'entitat asseguradora, demanar que els en presentin o els

lliurin una còpia a l'efecte de la seva incorporació a l'acta d'inspecció, i aquella està obligada a això i a donar-los les màximes facilitats per exercir la seva tasca. Si la persona o entitat inspeccionada té motius fonamentats, es pot oposar al lliurament de la còpia de la documentació si n'addueix els motius per escrit per a la seva incorporació a l'acta.

4. Els actes d'inspecció poden tenir lloc indistintament en el domicili social de l'entitat asseguradora, en qualsevol de les seves sucursals, on dugui a terme totalment o parcialment l'activitat asseguradora i a les oficines de la Direcció General d'Assegurances, quan els elements sobre els quals s'ha de realitzar puguin ser-hi examinats.

Els funcionaris de la Inspecció d'assegurances han de tenir accés al domicili social i a les sucursals, locals i oficines on exerceixi la seva activitat l'entitat o persona inspeccionada; si es tracta del domicili, i en cas d'oposició, requereixen la pertinent autorització judicial i, en el cas d'altres dependències, de la del director general d'Assegurances.

5. L'actuació inspectora s'ha de documentar en actes d'inspecció, que poden ser definitives o prèvies. S'han d'aixecar actes d'inspecció prèvies quan de les actuacions inspectores, en resultin elements suficients per tramitar el procediment de supervisió per inspecció, si l'espera fins a la formulació de l'acta definitiva posa en perill la tutela dels interessos dels assegurats, o l'actitud de l'entitat o persona inspeccionada o altres circumstàncies concurrents en la instrucció de la inspecció ho aconsellen.

6. En les actes d'inspecció, s'hi han de reflectir, si s'escau:

a) Els fets constatats per l'inspector actuant que siguin rellevants a l'efecte de la qualificació jurídica de la conducta o activitat inspeccionada.

b) La situació legal i economicofinancera derivada de les actuacions realitzades per la inspecció.

c) Les causes que poden determinar la revocació de l'autorització, la dissolució administrativa, l'adopció de mesures de control especial, així com la imposició de sancions administratives.

d) La proposta de revocació de l'autorització, de dissolució administrativa de l'entitat asseguradora o d'adopció de mesures de control especial.

Formen part de l'acta d'inspecció, a tots els efectes, els annexos d'aquesta i les diligències esteses per l'inspector actuant durant l'activitat comprovadora.

Les actes d'inspecció tenen naturalesa de documents públics i fan prova dels fets que hi estan consignats i comprovats per l'inspector actuant, llevat que s'acrediti el contrari.

7. El procediment administratiu de supervisió, si hi ha actuació de la Inspecció, s'ha d'ajustar als tràmits següents:

a) S'inicia per acord de la Direcció General d'Assegurances en el qual s'han de determinar els aspectes que han de ser objecte d'inspecció.

b) L'acta ha de ser notificada a la persona interessada, la qual disposa de quinze dies per formular les al·legacions i proposar les proves que consideri pertinents en defensa del seu dret davant la Direcció General d'Assegurances. Si es proposen proves i aquestes són admeses, s'han de practicar en un termini no superior a deu dies.

c) Si, després de les al·legacions de l'entitat interessada i, si s'escau, la pràctica de la prova, es realitzen noves actuacions d'instrucció del procediment administratiu de supervisió per inspecció, se li ha de donar un nou tràmit d'audiència pel termini de vuit dies.

d) A la vista de les actuacions, l'òrgan administratiu competent ha de dictar resolució d'acord amb dret. En el cas que l'acta d'inspecció contingui la proposta a què es refereix la lletra d) del número 6 precedent, la resolució ha d'adoptar, si pertoca, les mesures de control especial pertinents, l'acord

de dissolució administrativa de l'entitat asseguradora, o la revocació de l'autorització administrativa.

e) La durada màxima d'aquest procediment és de sis mesos, a comptar de la notificació de l'acta d'inspecció. Les actuacions inspectores prèvies a l'aixecament de l'acta han de tenir, des de l'acord de la Direcció General d'Assegurances pel qual s'ordena la inspecció, la durada que sigui necessària per al compliment adequat del mandat contingut a l'ordre d'inspecció.

Article 73. *Junta Consultiva d'Assegurances.*

1. Al Ministeri d'Economia i Hisenda hi funciona la Junta Consultiva d'Assegurances com a òrgan col·legiat administratiu assessor del Ministeri d'Economia i Hisenda en els assumptes relatius a l'ordenació i supervisió de les assegurances privades i de plans i fons de pensions que se sotmetin a la seva consideració. L'informe que emeti no és vinculant.

2. La Junta Consultiva d'Assegurances és presidida pel director general d'Assegurances i n'han de formar part, com a vocals, representants de l'Administració General de l'Estat, assegurats i consumidors, entitats asseguradores, entitats gestores de fons de pensions, mediadors d'assegurances titulats, organitzacions sindicals i empresarials i corporacions de prestigi relacionades amb l'assegurança privada, actuaris, perits d'assegurances i comissaris d'avaries, en la forma que es determini per reglament. A més, el president pot sol·licitar l'assistència a aquesta d'altres persones o entitats segons la naturalesa dels assumptes que s'hi hagin de tractar.

Article 74. *Registres administratius.*

1. La Direcció General d'Assegurances ha de portar un registre administratiu d'entitats asseguradores sotmeses a aquesta Llei. També ha de portar el registre administratiu següents: especial de corredors d'assegurances, de societats de corredoria d'assegurances i els seus alts càrrecs; dels alts càrrecs d'entitats asseguradores; i de les organitzacions per a la distribució de la cobertura de riscos entre entitats asseguradores o per a la prestació de serveis comuns relacionats amb l'activitat d'aquestes i dels seus alts càrrecs.

Aquests registres administratius han d'expressar les circumstàncies que es determinin per reglament i han de ser públics per als qui acreditin un interès en el seu coneixement.

2. Les entitats i persones inscrites en els registres a què es refereix el número precedent han de facilitar la documentació i informació necessàries per permetre'n la tenidoria actualitzada. A aquests efectes, han de remetre a la Direcció General d'Assegurances els documents, les dades i altra informació en la forma i els terminis que es determinin per reglament, sense perjudici de l'obligació d'atendre també els requeriments individualitzats d'informació que se'ls formulin.

SECCIÓ 3a NORMES GENERALS

Article 75. *Deure de secret professional.*

1. Llevat del que disposa l'article 74, les dades, documents i informacions que estiguin en poder del Ministeri d'Economia i Hisenda en virtut de totes les funcions que li encomana aquesta Llei tenen caràcter reservat.

Totes les persones que exerceixin o hagin exercit una activitat d'ordenació i supervisió d'entitats asseguradores, així com aquelles a les quals el Ministeri d'Economia i Hisenda hagi encomanat funcions respecte a aquestes, tenen l'obligació de guardar secret professional sobre les informacions confidencials que rebin a títol professional en l'exercici d'aquesta funció. L'incompliment d'aquesta

obligació determina les responsabilitats penals i les altres que preveuen les lleis. Aquestes persones no poden prestar declaració ni testimoni ni publicar, comunicar o exhibir dades o documents reservats, ni tan sols després d'haver cessat en el servei, llevat que n'obtinguin el permís exprés de l'òrgan competent del Ministeri d'Economia i Hisenda. Si no se'ls concedeix el permís, la persona afectada ha de mantenir el secret i queda exempta de la responsabilitat que n'emani.

El Ministeri d'Economia i Hisenda només pot utilitzar la informació confidencial per a l'exercici de les potestats d'ordenació i supervisió que li encomana aquesta Llei.

2. S'exceptuen de l'obligació de secret que estableix el número anterior:

- a) Quan l'interessat consenti expressament la difusió, publicació o comunicació de les dades.
- b) La publicació de dades agregades amb fins estadístics, o les comunicacions en forma sumària o agregada de manera que les entitats individuals no puguin ser identificades ni tan sols indirectament.
- c) Les informacions requerides per les autoritats judicials competents en un procés penal.
- d) Les informacions que, en el marc dels processos mercantils concursals d'una entitat asseguradora, siguin requerides per les autoritats judicials, sempre que no versin sobre tercers interessats en la rehabilitació de l'entitat.
- e) Les informacions que, en el marc dels recursos administratius o processos contenciosos administratius en què s'impugnin resolucions administratives dictades en l'exercici de les potestats d'ordenació i supervisió de l'activitat de les entitats asseguradores, siguin requerides per les autoritats administratives o judicials competents.

Les autoritats judicials que rebin del Ministeri d'Economia i Hisenda informació de caràcter reservat estan obligades a adoptar les mesures pertinents que garanteixin la reserva durant la substanciació del procés de què es tracta.

3. No obstant el que disposa el número 1, les informacions confidencials poden ser subministrades a les persones i entitats següents per facilitar el compliment de les respectives funcions, les quals estan al seu torn obligades pel que disposa el número 1:

- a) Les autoritats competents per a l'ordenació i supervisió de les entitats asseguradores i altres entitats financeres en els altres estats membres de l'Espai Econòmic Europeu.
- b) El Banc d'Espanya, la Comissió Nacional del Mercat de Valors i els altres ens encarregats de l'ordenació i supervisió dels comptes i de la solvència d'entitats.
- c) La Comissió Liquidadora d'Entitats Asseguradores.
- d) Les autoritats responsables de la lluita contra el blanqueig de capitals; l'Administració tributària respecte a les comunicacions que de manera excepcional es puguin realitzar en virtut del que disposen els articles 111 i 112 de la Llei general tributària, prèvia autorització indelegable del ministre d'Economia i Hisenda.
- e) Els auditors de comptes de les entitats asseguradores i els seus grups i l'Institut de Contabilitat i Auditoria de Comptes.

4. Així mateix, les informacions confidencials poden ser rebudes de les persones i entitats esmentades al número 3 precedent. Les informacions confidencials així rebudes, i també les obtingudes per la inspecció de sucursals d'entitats asseguradores espanyoles establertes en altres estats membres de l'Espai Econòmic Europeu, no poden ser objecte de la comunicació a què es refereix el número 3, llevat que hi hagi un acord exprés de l'autoritat competent que hagi comunicat les informacions o de l'autoritat competent de l'Estat membre de la sucursal, respectivament.

Article 76. *Assegurament en països tercers.*

1. No es poden assegurar en països tercers aliens a l'Espai Econòmic Europeu els vaixells, aeronaus i vehicles amb estacionament habitual a Espanya i els béns de qualsevol classe situats en el territori espanyol, amb l'única excepció de les mercaderies en règim de transport internacional. Tampoc es poden assegurar en aquests països els espanyols residents a Espanya quant a les seves persones o responsabilitats, llevat que estiguin de viatge internacional i pel període de durada d'aquest viatge. No obstant això, el ministre d'Economia i Hisenda pot autoritzar aquest assegurament amb caràcter excepcional i per a operacions concretes.

2. També queda prohibit concertar a Espanya operacions d'assegurança directa amb entitats asseguradores de països tercers aliens a l'Espai Econòmic Europeu o fer-ho a través de mediadors d'assegurances privades que realitzin la seva activitat per a aquestes. De tot això, se n'exceptua el supòsit en què les entitats asseguradores contractin a través de sucursals legalment establertes a Espanya.

Article 77. *Deure de col·laboració amb els estats membres de l'Espai Econòmic Europeu i obligacions d'informació i reciprocitat.*

1. La Direcció General d'Assegurances ha de col·laborar amb les autoritats supervisores dels altres estats membres de l'Espai Econòmic Europeu i intercanviar amb aquestes tota la informació que sigui necessària per a l'exercici de les seves funcions respectives en l'àmbit d'ordenació i supervisió de les operacions asseguradores privades.

2. La Direcció General d'Assegurances ha d'informar la Comissió de les Comunitats Europees:

- a) De qualsevol autorització d'una societat dominada per una o diverses entitats asseguradores que es regeixin pel dret d'un país no integrat a l'Espai Econòmic Europeu. En aquests casos la informació ha d'especificar l'estructura del grup de societats.
- b) De qualsevol adquisició per part d'una entitat asseguradora d'un país no membre de l'Espai Econòmic Europeu de participacions en una entitat asseguradora espanyola que faci d'aquesta última una societat dominada d'aquella.
- c) De qualsevol dificultat de caràcter general que trobin les entitats asseguradores espanyoles per establir-se o exercir la seva activitat en un país no membre de l'Espai Econòmic Europeu.

3. Així mateix, la Direcció General d'Assegurances ha d'informar la Comissió de les Comunitats Europees, a petició d'aquesta última, quan es donin les circumstàncies a què fa referència el número 4 subsegüent i mentre subsisteixin aquestes:

- a) De qualsevol sol·licitud d'autorització d'una societat dominada per una o diverses societats que es regeixin pel dret d'un país no integrat a l'Espai Econòmic Europeu.
- b) De qualsevol projecte d'una societat dominant que es regeixi pel dret d'un país no integrat a l'Espai Econòmic Europeu per adquirir participacions en una entitat asseguradora espanyola que hagi de convertir aquesta última en societat dominada d'aquella.

4. La Direcció General d'Assegurances ha de limitar en el nombre o suspendre la tramitació de noves autoritzacions administratives presentades a l'empara de l'article 6 per societats dominades per altres que es regeixin pel dret d'un Estat que no pertanyen a l'Espai Econòmic Europeu quan la Comissió de les Comunitats Europees per un termini no superior a tres mesos, o el Consell, per prorrogar per un termini més llarg aquestes mesures, adopti un acord en aquest sentit per haver comprovat que les entitats d'assegurances de l'Espai Econòmic Europeu no reben en un

país tercer un tracte que ofereixi les mateixes possibilitats de competència que a les entitats asseguradores nacionals de l'esmentat país tercer i que en aquest no es compleixen les condicions d'accés efectiu al mercat.

El que preveu el paràgraf precedent també és aplicable al procediment de tramitació de comunicacions d'adquisició de participacions significatives, a què es refereix l'article 21, en entitats asseguradores espanyoles per entitats domiciliades en estats no integrats a l'Espai Econòmic Europeu.

5. La limitació o suspensió a què es refereix el número precedent no és aplicable en cap cas a la creació de societats dominades per entitats asseguradores o per les mateixes societats dominades d'aquestes, si unes i altres estan degudament autoritzades a l'Espai Econòmic Europeu, ni a l'adquisició de participacions significatives per aquestes entitats en una entitat asseguradora domiciliada en aquest Espai.

6. En qualsevol cas, les mesures que s'adoptin en virtut d'aquest article s'han d'ajustar a les obligacions concretes per la Unió Europea en virtut de tractats o convenis internacionals reguladors de l'accés a l'activitat asseguradora i del seu exercici.

TÍTOL III

De l'activitat a Espanya d'entitats asseguradores estrangeres

CAPÍTOL I

De l'activitat a Espanya d'entitats asseguradores domiciliades en altres països membres de l'Espai Econòmic Europeu

SECCIÓ 1a. DISPOSICIONS COMUNES

Article 78. Ordenació i supervisió d'entitats asseguradores autoritzades.

1. Les entitats asseguradores domiciliades en països membres de l'Espai Econòmic Europeu diferents d'Espanya que hagin obtingut l'autorització per operar a l'Estat membre d'origen poden exercir les seves activitats a Espanya en règim de dret d'establiment o en règim de lliure prestació de serveis.

No es poden acollir al que disposa el paràgraf anterior les entitats asseguradores que realitzin les operacions descrites al número 2 de l'article 49 d'aquesta Llei i els organismes de dret públic esmentats a l'article 4 de la Directiva 73/239/CEE, del Consell, de 24 de juliol de 1973, i a l'article 4 de la Directiva 79/267/CEE, del Consell, de 5 de març de 1979.

2. Les entitats asseguradores referides al número anterior han de respectar les disposicions dictades per raons d'interès general i les d'ordenació i supervisió de les entitats asseguradores, incloses les de protecció de l'assegurador que, si s'escau, hi siguin aplicables. Així mateix, han de presentar, en els mateixos termes que les entitats asseguradores espanyoles, tots els documents que els exigeixi el Ministeri d'Economia i Hisenda per tal de comprovar si respecten a Espanya les disposicions espanyoles que els són aplicables. A aquests efectes, les entitats asseguradores estan subjectes a la inspecció pel Ministeri d'Economia i Hisenda en els termes de l'article 72 i els és aplicable el que disposa el número 5 de l'article 24.

3. Si la Direcció General d'Assegurances comprova que una entitat asseguradora de les esmentades al número 1 no respecta les disposicions espanyoles que li són aplicables, l'ha de requerir perquè ajusti la seva actuació a l'ordenament jurídic. En defecte de l'adequació pertinent per part de l'entitat asseguradora, la Direcció General d'Assegurances ha d'informar-ne l'autoritat supervisora

de l'Estat membre d'origen, per tal que adopti les mesures pertinents perquè l'entitat asseguradora posi fi a aquesta situació irregular i les notifiqui a la Direcció General d'Assegurances.

Si, per falta d'adopció de les mesures pertinents o perquè les adoptades són inadequades, persisteix la infracció de l'ordenament jurídic, la Direcció General d'Assegurances pot adoptar, després d'informar-ne les autoritats supervisores de l'Estat membre d'origen, les mesures regulades a l'article 24.4 i les que preveu l'article 39 que, en els dos casos, li siguin aplicables.

En cas d'urgència, les mesures a què es refereix el paràgraf anterior poden ser adoptades per la Direcció General d'Assegurances sense necessitat del requeriment i informació exigits pel paràgraf primer.

4. S'ha de presentar en castellà la documentació contractual i tota la informació que el Ministeri d'Economia i Hisenda tingui dret a exigir a aquestes entitats asseguradores o li hagi de ser remesa per aquestes, d'acord amb el número 2 precedent i el que disposa aquest capítol.

5. Aquestes entitats asseguradores poden realitzar publicitat dels seus serveis a Espanya en els mateixos termes que les entitats asseguradores espanyoles i subjectes a idèntica ordenació i supervisió.

6. D'aquestes entitats i dels seus alts càrrecs, se n'ha de prendre nota en els registres administratius a què es refereix l'article 74, separatament per a les que exerceixin la seva activitat a Espanya en règim de dret d'establiment o en règim de lliure prestació de serveis.

Article 79. Cessió de cartera.

1. El Ministeri d'Economia i Hisenda ha de prestar la seva conformitat per a la cessió de cartera dels contractes d'assegurança d'una entitat asseguradora domiciliada en un altre Estat membre de l'Espai Econòmic Europeu quan Espanya sigui l'Estat membre del compromís o localització del risc. Així mateix, ha de ser consultat quan la cedent sigui una sucursal establerta a Espanya d'una entitat asseguradora domiciliada en un altre Estat membre de l'Espai Econòmic Europeu. Finalment, quan la cessionària sigui una entitat asseguradora espanyola, el Ministeri ha de certificar que la cessionària disposa, tenint en compte la cessió, del marge de solvència necessari.

2. El Ministeri d'Economia i Hisenda ha d'expressar el seu criteri en el termini de tres mesos des de la recepció de la petició de conformitat, formulació de consulta o sol·licitud de certificació remesa per l'Estat membre d'origen de l'entitat asseguradora cedent. Si, transcorregut aquest termini, el Ministeri no s'ha pronunciat sobre això, s'entén atorgada la conformitat, evacuada la consulta o remesa la certificació.

3. Quan l'Estat membre d'origen de la cedent n'autoritzi la cessió, el Ministeri d'Economia i Hisenda ha de donar publicitat a la cessió si Espanya és l'Estat membre del compromís o localització del risc.

Article 80. Mesures d'intervenció.

1. Quan l'autoritat supervisora d'una entitat asseguradora domiciliada en un Estat membre de l'Espai Econòmic Europeu diferent d'Espanya, que hi operi en règim de dret d'establiment o en règim de lliure prestació de serveis, li revoqui l'autorització administrativa, la Direcció General d'Assegurances ha de prohibir a aquesta entitat asseguradora la contractació de noves assegurances en els dos règims. En aquest cas, i per salvaguardar els interessos dels assegurats, la Direcció General d'Assegurances pot adoptar, en col·laboració amb aquesta autoritat, les mesures de control especial regulades a l'article 39 d'aquesta Llei.

2. Les entitats asseguradores domiciliades en un altre Estat membre de l'Espai Econòmic Europeu que ope-

rin a Espanya en règim de dret d'establiment o en règim de lliure prestació de serveis estan subjectes a la potestat sancionadora del Ministeri d'Economia i Hisenda en els termes dels articles 40 i següents d'aquesta Llei, en tot el que els sigui aplicable i amb les precisions següents:

a) La sanció de revocació de l'autorització s'entén substituïda per la prohibició que iniciï noves operacions en el territori espanyol.

b) La iniciació del procediment s'ha de comunicar a les autoritats supervisores de l'Estat membre d'origen a fi que, sense perjudici de les sancions que siguin procedents d'acord amb aquesta Llei, adoptin les mesures que considerin apropiades perquè, si s'escau, l'entitat posi fi a la seva actuació infractora o eviti la seva reiteració en el futur. Una vegada ultimada el procediment, el Ministeri d'Economia i Hisenda ha de notificar la decisió adoptada a les autoritats.

c) Es consideren càrrecs d'administració o direcció de les sucursals l'apoderat general i les altres persones que dirigeixin la sucursal.

3. Si sobre una entitat asseguradora domiciliada en un altre Estat membre, l'autoritat supervisora de l'esmentat Estat membre ha adoptat la mesura de control especial de prohibició de disposar i sol·licita a la Direcció General d'Assegurances que adopti idèntica mesura sobre els béns de l'entitat asseguradora situats en el territori espanyol, amb indicació d'aquells que n'han de ser objecte, la Direcció General ha d'adoptar aquesta mesura.

Article 81. *Deure d'informació al prenedor de l'assegurança.*

1. Les entitats asseguradores domiciliades en un altre Estat membre de l'Espai Econòmic Europeu que operin a Espanya en règim de dret d'establiment o en règim de lliure prestació de serveis estan subjectes en els contractes que subscriuguin en els dos règims al mateix deure d'informació al prenedor de l'assegurança que a les entitats asseguradores espanyoles imposen els articles 53 i 60 d'aquesta Llei. La informació ha de ser subministrada en llengua espanyola oficial del domicili o residència habitual del prenedor de l'assegurança.

2. Si es tracta de contractes d'assegurança de responsabilitat civil en vehicles terrestres automòbils, exclosa la responsabilitat del transportista, subscrits en règim de lliure prestació de serveis, en la informació també ha de constar el nom i l'adreça del representant a què es refereix l'article 86.2 d'aquesta Llei.

Article 82. *Tributs i afiliació obligatòria.*

1. Els contractes d'assegurança subscrits en règim de dret d'establiment o en règim de lliure prestació de serveis que cobreixin riscos localitzats o assumeixin compromisos a Espanya, estan subjectes als recàrrecs a favor del Consorci de Compensació d'Assegurances per cobrir les necessitats d'aquest en l'exercici de les seves funcions de compensació de pèrdues derivades d'esdeveniments extraordinaris esdevinguts a Espanya, de fons de garantia en l'assegurança de responsabilitat civil derivada de la circulació de vehicles automòbils, i destinat a efectuar subvencions a la Comissió Liquidadora d'Entitats Asseguradores, així com als altres recàrrecs i tributs legalment exigibles en les mateixes condicions que els contractes subscrits amb entitats asseguradores espanyoles.

2. Particularment, en l'assegurança de responsabilitat civil en vehicles terrestres automòbils, exclosa la responsabilitat del transportista, les entitats asseguradores que operin a Espanya en règim de dret d'establiment o en règim de lliure prestació de serveis s'han d'integrar a l'Oficina Espanyola d'Asseguradors d'Automòbils i subs-

criure, si s'escau, els convenis i acords que siguin obligatoris per a les entitats asseguradores espanyoles.

SECCIÓ 2a RÈGIM DE DRET D'ESTABLIMENT

Article 83. *Determinació de condicions d'exercici.*

1. Abans que una sucursal a Espanya d'una entitat asseguradora domiciliada en un altre Estat membre de l'Espai Econòmic Europeu s'estableixi i comenci a exercir la seva activitat en règim de dret d'establiment, la Direcció General d'Assegurances pot indicar a l'autoritat supervisora de l'Estat membre d'origen les condicions en les quals, per raons d'interès general, s'ha d'exercir l'activitat a Espanya.

La Direcció General disposa per a això d'un termini de dos mesos, comptat a partir del moment en què rebí de l'autoritat supervisora de l'Estat membre d'origen una comunicació igual a la referida al número 2 de l'article 55.

La sucursal es pot establir i ha de començar la seva activitat a Espanya des que se li notifica la conformitat o les condicions de la Direcció General d'Assegurances. També la pot iniciar si, transcorregut aquest termini de dos mesos, no ha rebut la notificació.

2. Qualsevol modificació en la sucursal d'algun dels aspectes referits a les lletres b) a e) del número 1 de l'article 55 d'aquesta Llei està subjecta al mateix procediment però el termini, que és comú, es redueix a un mes.

3. Qualsevol presència permanent en el territori espanyol d'una entitat asseguradora domiciliada en un altre Estat membre de l'Espai Econòmic Europeu es considera subjecta al règim de dret d'establiment, encara que no hagi pres la forma de sucursal i s'exerceixi mitjançant una oficina administrada pel mateix personal d'aquella o bé per mitjà d'una persona independent, però amb poders per actuar permanentment en nom de l'entitat asseguradora com ho faria una sucursal.

Article 84. *Inspecció de sucursals per l'autoritat supervisora d'origen.*

Les autoritats supervisores de l'Estat membre d'origen d'una entitat asseguradora que tingui establerta una sucursal a Espanya poden procedir, prèvia informació a la Direcció General d'Assegurances, per si mateixes o per mitjà de persones a les quals hagin atorgat un mandat per a això, a la inspecció de la sucursal per fer el control que els correspon, amb la col·laboració de la Inspecció d'assegurances en els termes que es determinin per reglament.

SECCIÓ 3a RÈGIM DE LLIURE PRESTACIÓ DE SERVEIS

Article 85. *Inici i modificació de l'activitat.*

1. Les entitats asseguradores domiciliades en un altre Estat membre de l'Espai Econòmic Europeu poden iniciar o, si s'escau, modificar la seva activitat a Espanya en règim de lliure prestació de serveis des que reben la notificació que l'autoritat supervisora de l'Estat membre d'origen ha remès a la Direcció General d'Assegurances la mateixa comunicació a què es refereix l'article 56.2 d'aquesta Llei.

2. Particularment, si l'entitat asseguradora té la intenció de cobrir els riscos del ram de responsabilitat civil en vehicles terrestres automòbils, exclosa la responsabilitat del transportista, és requisit per al començament de la seva activitat a Espanya que prèviament hagi comunicat a la Direcció General d'Assegurances el nom i el domicili del representant a què es refereix l'article 86.2, i que hagi formulat davant l'esmentada Direcció General la declaració expressa responsable segons la qual l'entitat asseguradora s'ha integrat a l'Oficina Espanyola d'Asseguradors d'Automòbils i que ha d'aplicar els recàrrecs legalment exigibles a favor del Consorci de Compensació d'Assegurances.

Article 86. Representant a efectes fiscals i en l'assegurança d'automòbils.

1. Les entitats asseguradores domiciliades en un altre Estat membre de l'Espai Econòmic Europeu que vulguin operar a Espanya en règim de lliure prestació de serveis estan obligades a designar un representant, persona física amb residència habitual o entitat establerta a Espanya, perquè els representi a efectes del compliment de les obligacions tributàries a què es refereix l'article 82.

2. Les entitats asseguradores a què es refereix el número precedent que vulguin subscriure contractes d'assegurança de responsabilitat civil en vehicles terrestres automòbils, exclosa la responsabilitat del transportista, han de nomenar a més un representant, persona física que resideixi habitualment a Espanya o persona jurídica que hi estigui establerta.

Aquest representant no constitueix pel seu compte una sucursal i, com a conseqüència, no pot realitzar operacions d'assegurança directa en nom de l'entitat asseguradora representada. Les seves facultats són exclusivament les següents:

a) Atendre les reclamacions que presentin els tercers perjudicats. A aquest efecte, té poders suficients per representar l'entitat asseguradora fins i tot per al pagament de les indemnitzacions i per defensar-la davant els tribunals i autoritats administratives espanyoles.

b) Representar l'entitat asseguradora davant les autoritats judicials i administratives espanyoles competents en tot el relatiu al control de l'existència i validesa de les pòlisses d'assegurança de responsabilitat civil que resulti de la circulació de vehicles terrestres automòbils.

c) Exercir, si s'escau, les funcions a què es refereix el número 1 anterior.

CAPÍTOL II

De l'activitat a Espanya d'entitats asseguradores domiciliades en països tercers

Article 87. Establiment de sucursals.

1. El ministre d'Economia i Hisenda pot concedir l'autorització administrativa a entitats asseguradores domiciliades en països tercers, no membres de l'Espai Econòmic Europeu, per establir sucursals a Espanya per tal d'exercir l'activitat asseguradora, sempre que compleixin els requisits següents:

a) Que, amb una antelació no inferior a cinc anys, estiguin degudament autoritzades al seu país per operar en els rams en què es proposin fer-ho a Espanya.

b) Que creïn una sucursal general l'objecte de la qual estigui limitat a l'activitat asseguradora, amb domicili permanent a Espanya, on es conservi la comptabilitat i documentació pròpia de l'activitat que duguin a terme.

c) Que presentin i s'atinguin a un programa d'activitats ajustat a l'article 12. Així mateix, han de presentar la documentació que es determini per reglament, fins i tot, si s'escau, els models de pòlisses, bases tècniques i tarifes de primes.

d) Que aportin i mantinguin a la seva sucursal a Espanya un fons de quantia no inferior al capital social o fons mutual mínims exigits a l'article 13 a les entitats asseguradores espanyoles, segons els rams d'assegurances en què operin, que s'anomena Fons permanent de la casa central i, així mateix, que aportin i mantinguin a Espanya un fons de garantia no inferior al mínim que estableix l'article 18.

e) Que hi adjuntin un certificat de l'autoritat supervisora del seu país acreditatiu que compleixen la legislació d'aquest, singularment en matèria de marge de solvència.

f) Que designin un apoderat general, amb domicili i residència a Espanya, que reuneixi les condicions que exi-

geix l'article 15, i amb els més amplis poders mercantils per obligar l'entitat asseguradora davant tercers i representar-la davant els tribunals i autoritats administratives espanyols; si l'apoderat general és una persona jurídica ha de tenir el domicili social a Espanya i designar, al seu torn, per representar-la una persona física que reuneixi les condicions abans indicades. L'apoderat ha d'obtenir prèviament l'acceptació de la Direcció General d'Assegurances, que la pot denegar o, si s'escau, revocar en aplicació del principi de reciprocitat o pel fet d'estar mancat dels requisits que per als qui exerceixen càrrecs d'administració d'entitats asseguradores exigeix l'article 15.

2. Atorgada l'autorització administrativa, s'han d'inscriure la sucursal i el seu apoderat general en el Registre administratiu que regula l'article 74.

Article 88. Condicions per a l'exercici de l'activitat asseguradora.

La sucursal pot realitzar la seva activitat asseguradora a Espanya amb submissió a les disposicions del títol II d'aquesta Llei, llevat de les del capítol IV, que en cap cas li són aplicables, de manera que els seus riscos sempre han d'estar localitzats i els seus compromisos assumits a Espanya.

No obstant el que disposa el paràgraf anterior:

1. Les normes reglamentàries de desplegament d'aquesta Llei poden exigir que els actius aptes per a la cobertura de les provisions tècniques estiguin localitzats a Espanya.

2. La cessió de cartera en què participin aquestes sucursals com a cedents o cessionàries s'ha d'ajustar a les regles següents:

a) Només és admissible la cessió de cartera de sucursals a Espanya d'entitats asseguradores domiciliades en països tercers quan la cessionària sigui una entitat asseguradora espanyola o domiciliada en un altre Estat membre de l'Espai Econòmic Europeu, una sucursal establerta a Espanya d'una entitat asseguradora domiciliada en un altre Estat membre de l'Espai Econòmic Europeu o en països tercers o, finalment, una sucursal establerta en els altres estats membres de l'Espai Econòmic Europeu d'una entitat asseguradora espanyola o domiciliada en qualsevol dels restants estats membres. En tots aquests casos la cessió de cartera s'ha de subjectar al que disposa l'article 22 i, si s'escau, requereix prèviament a l'atorgament de l'autorització administrativa la certificació de l'autoritat competent de l'Estat membre del cessionari que aquest disposa, tenint en compte la cessió, del marge de solvència necessari; la certificació s'ha d'expedir dins els tres mesos següents a la recepció de la petició formulada per la Direcció General d'Assegurances i s'entén estesa de conformitat si, transcorregut aquest termini, la certificació no és expedida. Si la cessionària és una entitat asseguradora domiciliada, o una sucursal establerta, en un altre Estat membre de l'Espai Econòmic Europeu, els prenedors de l'assegurança tenen dret a resoldre els contractes d'assegurança afectats per la cessió.

b) Només és admissible la cessió de cartera a una sucursal a Espanya d'entitats asseguradores domiciliades en països tercers quan la cedent sigui una entitat asseguradora espanyola o una sucursal establerta a Espanya d'entitats asseguradores domiciliades en altres estats membres de l'Espai Econòmic Europeu o en països tercers. Si la cedent és una entitat asseguradora espanyola o una sucursal a Espanya d'entitats asseguradores domiciliades en països tercers, la cessió de cartera s'ha d'ajustar al que disposa l'article 22; si la cedent és una sucursal a Espanya d'una entitat asseguradora domiciliada en qualsevol dels altres estats membres de l'Espai Econòmic Europeu, el Ministeri d'Economia i Hisenda ha de prestar la seva conformitat per a la cessió i, prèviament, certificar si la sucru-

sal de l'entitat asseguradora domiciliada en països tercers disposa, tenint en compte la cessió, del marge de solvència necessari, tot això de conformitat amb l'article 79.

3. Les normes reglamentàries de desplegament d'aquesta Llei poden exigir l'autorització administrativa prèvia, l'aprovació o la posada a disposició abans de la seva utilització dels models de pòlisses, tarifes de primes i bases tècniques.

Article 89. Normes especials d'intervenció de sucursals.

1. És causa de revocació de l'autorització administrativa concedida a la sucursal d'una entitat asseguradora domiciliada en un Estat no membre de l'Espai Econòmic Europeu, a més de les esmentades a l'article 25.1 d'aquesta Llei, que es doni en aquesta sucursal qualsevol les circumstàncies que en una entitat asseguradora espanyola són causa de dissolució. A més, el Govern pot revocar l'autorització a aquestes sucursals en aplicació del principi de reciprocitat o quan ho aconsellin circumstàncies extraordinàries d'interès nacional.

2. La necessitat de salvaguarda dels interessos dels assegurats, beneficiaris, perjudicats o d'altres entitats asseguradores que exigeix la lletra a) de l'article 27.2 per acordar la intervenció de la liquidació d'una entitat asseguradora es presumeix, en tot cas, en la liquidació que afecta sucursals d'entitats estrangeres domiciliades en països no membres de l'Espai Econòmic Europeu les seus centrals dels quals han estat dissoltes.

3. A l'efecte de l'exercici de la potestat sancionadora, es considera que tenen càrrecs d'administració o direcció de la sucursal l'apoderat general i les altres persones que dirigeixin la sucursal.

Disposició addicional primera. Rams d'assegurança.

1. En l'assegurança directa diferent de l'assegurança de vida la classificació dels riscos per rams, així com la denominació de l'autorització concedida simultàniament per a diversos rams i, finalment, la conceptualització de riscos accessoris s'ha d'ajustar al següent:

A. Classificació dels riscos per rams.

1. Accidents.

Les prestacions en aquest ram poden ser: a un tant alçat, d'indemnització, mixta de tots dos i de cobertura d'ocupants de vehicles.

2. Malaltia (compresa l'assistència sanitària).

Les prestacions en aquest ram poden ser: a un tant alçat, de reparació i mixta de tots dos.

3. Vehicles terrestres (no ferroviaris).

Inclou qualsevol dany sofert per vehicles terrestres, siguin automòbils o no, llevat dels ferroviaris.

4. Vehicles ferroviaris.

5. Vehicles aeris.

6. Vehicles marítims, lacustres i fluvials.

7. Mercaderies transportades (compresos els equipatges i altres béns transportats).

8. Incendi i elements naturals.

Inclou qualsevol dany sofert pels béns (diferent dels compresos en els rams 3, 4, 5, 6 i 7) causat per un incendi, explosió, tempesta, elements naturals diferents de la tempesta, energia nuclear i enfonsament del terreny.

9. Altres danys als béns.

Inclou qualsevol dany sofert pels béns (diferent dels compresos en els rams 3, 4, 5, 6 i 7) causat per la calamarsa o la gelada, així com per robatori o altres successos diferents dels inclosos al número 8.

10. Responsabilitat civil en vehicles terrestres automòbils (compresa la responsabilitat del transportista).

11. Responsabilitat civil en vehicles aeris (compresa la responsabilitat del transportista).

12. Responsabilitat civil en vehicles marítims, lacustres i fluvials (compresa la responsabilitat civil del transportista).

13. Responsabilitat civil en general.

Comprèn qualsevol responsabilitat diferent de les esmentades als números 10, 11 i 12.

14. Crèdit.

Comprèn insolvència general, venda a terminis, crèdit a l'exportació, crèdit hipotecari i crèdit agrícola.

15. Caució (directa i indirecta).

16. Pèrdues pecuniàries diverses.

Inclou riscos de l'ocupació, insuficiència d'ingressos (en general), mal temps, pèrdua de beneficis, subsidi per privació temporal del permís de conduir, persistència de despeses generals, despeses comercials imprevistes, pèrdua del valor venal, pèrdues de lloguers o rendes, pèrdues comercials indirectes diferents de les esmentades anteriorment, pèrdues pecuniàries no comercials i altres pèrdues pecuniàries.

17. Defensa jurídica.

18. Assistència.

Assistència a les persones que estan en dificultats durant els desplaçaments o absències del domicili o del lloc de residència permanent. També inclou l'assistència a les persones que estan en dificultats en circumstàncies diferents, determinades per reglament, sempre que no siguin objecte de cobertura en altres rams d'assegurança.

19. Decessos.

Inclou operacions d'assegurança que garanteixen únicament prestacions en cas de mort, quan aquestes prestacions se satisfacin en espècie o quan el seu import no excedeixi el valor mitjà de les despeses funeràries per mort.

Els riscos compresos en un ram no poden ser classificats en un altre ram, sense perjudici del que disposa respecte als riscos accessoris la lletra C.

B. Denominació de l'autorització concedida simultàniament per a diversos rams.

Si l'autorització es refereix simultàniament:

- Als rams 1 i 2, té la denominació d'«accidents i malaltia».

- A la cobertura d'ocupants de vehicles del ram 1 i als rams 3, 7 i 10, té la denominació d'«assegurança d'automòbil».

- A la cobertura d'ocupants de vehicles del ram 1 i als rams 4, 6, 7 i 12, té la denominació d'«assegurança marítima i de transport».

- A la cobertura d'ocupants de vehicles del ram 1 i als rams 5, 7 i 11, té la denominació d'«assegurança d'aviació».

- Als rams 8 i 9, té la denominació d'«incendi i altres danys als béns».

- Als rams 10, 11, 12 i 13, té la denominació de «responsabilitat civil».

- Als rams 14 i 15, té la denominació de «crèdit i caució».

- A tots els rams, té la denominació d'«assegurances generals».

C. Riscos accessoris.

L'entitat asseguradora que obtingui una autorització per a un risc principal que pertany a un ram o a un grup de rams també pot cobrir els riscos compresos en un altre ram sense necessitat d'obtenir-ne l'autorització, si aquests estan vinculats al risc principal, es refereixen a l'objecte cobert contra el risc principal i estan coberts pel contracte que cobreix el risc principal, sempre que per a l'autorització en el ram al qual pertany el risc accessori no es requereixin més garanties financeres prèvies que per al principal, llevat, quant a aquest últim requisit, que el risc accessori sigui

el de responsabilitat civil la cobertura del qual no superi els límits que es determinin per reglament.

No obstant això, els riscos compresos en els rams 14, 15 i 17 no poden ser considerats accessoris d'altres rams, llevat del ram 17 (defensa jurídica) que, quan es compleixin les condicions que exigeix el paràgraf anterior, pot ser considerat risc accessori del ram 18 si el risc principal només es refereix a l'assistència facilitada a les persones en dificultats amb motiu de desplaçaments o d'absències del domicili o del lloc de residència permanent, i com a risc accessori del ram 6 quan es refereixi a litigis o riscos que resultin de la utilització d'embarcacions marítimes o que estiguin relacionats amb aquesta utilització.

2. L'assegurança directa sobre la vida s'ha d'incloure en un sol ram, el ram de vida, amb l'àmbit de tots els rams de l'assegurança directa sobre la vida esmentats a les directives comunitàries reguladores de l'activitat de l'assegurança directa sobre la vida.

A. Àmbit del ram de vida.

El ram de vida comprèn:

a) Assegurança sobre la vida, tant per al cas de mort com per al cas de supervivència, o tots dos conjuntament, inclòs en el de supervivència l'assegurança de renda; l'assegurança sobre la vida amb contrassegurança; l'assegurança de «nupcialitat»; i l'assegurança de «natalitat». Així mateix comprèn qualsevol d'aquestes assegurances si estan vinculades amb un fons d'inversió.

b) Operacions de capitalització de l'article 3.2 d'aquesta Llei.

c) Operacions de gestió de fons col·lectius de jubilació i de gestió d'operacions tontines. S'entén per:

– Operacions de gestió de fons col·lectius de jubilació, les que suposen per a l'entitat asseguradora administrar les inversions i, particularment, els actius representatius de les reserves de les entitats que atorguen prestacions en cas de mort, en cas de vida o en cas de cessament o reducció d'activitats. També hi estan compreses aquestes operacions si porten una garantia d'assegurança, tant si és sobre la conservació del capital, com si és sobre la percepció d'un interès mínim. En queden expressament excloses les operacions de gestió de fons de pensions, regides per la Llei 8/1987, de 8 de juny, reguladora dels plans i fons de pensions, que estan reservades a les entitats gestores de fons de pensions.

– Operacions tontines, aquelles que comporten la constitució d'associacions que reuneixen partícips per capitalitzar en comú les seves aportacions i per repartir l'actiu constituït entre els supervivents o entre els hereus.

B. Riscos complementaris.

Les entitats autoritzades per operar en el ram de vida poden cobrir com a riscos complementaris els compresos en el ram d'accidents i en el ram de malaltia, sempre que es donin els requisits següents:

– Que estiguin vinculats amb el risc principal i en siguin complementaris.

– Que es refereixin a l'objecte cobert contra el risc principal.

– Que estiguin garantits en un mateix contracte amb aquest.

– Que el ram complementari sigui el de malaltia i aquest no compregui prestacions d'assistència sanitària.

Disposició addicional segona. *Assegurança de caució a favor d'administracions públiques.*

El contracte d'assegurança de caució subscrit amb una entitat asseguradora autoritzada per operar en el ram de caució és admissible com a forma de garantia davant les administracions públiques en tots els supòsits en què

la legislació vigent exigeixi o permeti a les entitats de crèdit o als establiments financers de crèdit constituir garanties davant les administracions. Són requisits perquè el contracte d'assegurança de caució pugui servir com a forma de garantia davant les administracions públiques els següents:

1. Ha de tenir la condició de prenedor de l'assegurança qui ha de prestar la garantia davant l'Administració pública i la d'assegurat, l'Administració.

2. La manca de pagament de la prima, sigui única, primera o següents, no dóna dret a l'assegurador a resoldre el contracte, ni aquest queda extingit, ni la cobertura de l'assegurador suspesa, ni aquest alliberat de l'obligació en cas que es produeixi el sinistre consistent en el concurs de les circumstàncies en virtut de les quals hagi de fer efectiva la garantia.

3. L'assegurador no pot oposar a la persona assegurada les excepcions que li puguin correspondre contra el prenedor de l'assegurança.

4. La pòlissa en què es formalitzi el contracte d'assegurança de caució s'ha d'ajustar al model aprovat per ordre del ministre d'Economia i Hisenda.

Disposició addicional tercera. *Assegurança de defensa jurídica.*

Les entitats asseguradores que operin en el ram de defensa jurídica han d'optar per una de les modalitats de gestió següents:

1. Confiar la gestió dels sinistres del ram de defensa jurídica a una entitat jurídicament diferent, que s'ha d'esmentar en el contracte. Si aquesta entitat està vinculada a una altra que practiqui algun ram d'assegurança diferent del de vida, els membres del personal de la primera que s'ocupin de la gestió de sinistres o de l'assessorament jurídic relatiu a l'esmentada gestió no poden exercir simultàniament la mateixa activitat o una activitat semblant en la segona. Tampoc poden ser comunes les persones que tinguin càrrecs de direcció de les dues entitats.

2. Garantir en el contracte d'assegurança que cap membre del personal que s'ocupa de la gestió d'assessorament jurídic relatiu a la gestió exerceix en el moment una activitat semblant en un altre ram si l'entitat asseguradora opera en diversos o per a una altra entitat que opera en algun ram diferent del de vida i que té amb l'asseguradora de defensa jurídica vincles financers, comercials o administratius amb independència que estigui especialitzada en aquest ram o no.

3. Preveure en el contracte el dret de l'assegurat a confiar la defensa dels seus interessos, a partir del moment en què tingui dret a reclamar la intervenció de l'assegurador segons el que disposa la pòlissa, a un advocat de la seva elecció.

Les tres modalitats de gestió s'entenen sense perjudici que l'assegurat, en el moment d'estar afectat per qualsevol procediment, faci efectiu el dret que li atribueix l'article 76, d), de la Llei de contracte d'assegurança.

Disposició addicional quarta. *Moneda exigible en compromisos i riscos.*

1. La moneda en què són exigibles els riscos assumits per l'assegurador es determina d'acord amb les normes següents:

Primera.–Si les garanties d'un contracte s'expressen en una moneda determinada, les prestacions de l'assegurador es consideren exigibles en aquesta moneda.

Segona.–Si les garanties d'un contracte no s'expressen en una moneda determinada, les prestacions de l'assegurador es consideren exigibles en la moneda del país en què es localitza el risc. Tanmateix, l'assegurador pot

escollir la moneda en la qual s'ha d'expressar la prima si hi ha circumstàncies que ho justifiquen.

Terçera.—L'assegurador pot considerar que la moneda en què les seves prestacions són exigibles sigui la que ha d'utilitzar segons la seva pròpia experiència o, en defecte d'aquesta, la moneda del país en què estigui establert:

– Per als contractes que garanteixin els riscos classificats en els rams de vehicles ferroviaris, vehicles aeris, vehicles marítims, lacustres i fluvials, mercaderies transportades, responsabilitat civil en vehicles aeris, responsabilitat civil en vehicles marítims, lacustres i fluvials i responsabilitat civil dels productes.

– Per als contractes que garanteixin els riscos classificats en els altres rams quan, segons el tipus de risc, s'hagin d'executar les garanties en una altra moneda diferent a la que resultaria de l'aplicació de les normes precedents.

Quarta.—Si s'ha declarat un sinistre i les prestacions són pagadores en una moneda diferent de la que resulti de l'aplicació de les normes anteriors, els riscos assumits per l'assegurador es consideren exigibles en aquesta moneda, en particular aquella en la qual la indemnització que ha de pagar l'assegurador ha estat fixada, o bé mitjançant una decisió judicial o bé mitjançant un acord entre l'assegurador i l'assegurat.

Cinquena.—Quan la valoració ferma dels danys s'hagi realitzat en una moneda diferent de la resultant d'aplicar les normes anteriors, l'assegurador pot considerar que les seves prestacions són exigibles en aquesta moneda.

2. En les assegurances de vida és aplicable la norma primera del punt 1 d'aquesta disposició per determinar la moneda en què es consideren exigibles els compromisos de l'assegurador.

Disposició adicional cinquena. *Col·laboradors en l'activitat asseguradora.*

1. Són perits d'assegurances els qui dictaminen sobre les causes del sinistre, la valoració dels danys i les altres circumstàncies que influeixen en la determinació de la indemnització derivada d'un contracte d'assegurança i formulen la proposta d'import líquid de la indemnització; són comissaris d'avaries els qui exerceixen les funcions esmentades en els articles 853, 854 i 869 del Codi de comerç, i són liquidadors d'avaries els qui procedeixen a la distribució de l'avaria en els termes dels articles 857 i següents del mateix Codi de comerç. El seu règim jurídic, que es pot determinar per reglament, s'ha d'ajustar a les regles següents:

a) Els perits d'assegurances, comissaris d'avaries i liquidadors d'avaries han de tenir la titulació en la matèria a què pertanyi el punt sobre el qual han de donar el seu dictamen, si es tracta de professions regulades, i de coneixement suficient de la tècnica de la perícia asseguradora i de la legislació sobre contracte d'assegurança a l'objecte de l'exercici de les seves funcions amb l'abast que es pot establir per reglament.

b) Per assegurar el nivell de preparació adequat al qual fa referència el punt anterior, les organitzacions més representatives de les entitats asseguradores i dels perits d'assegurances, comissaris d'avaries i liquidadors d'avaries han d'adoptar conjuntament les mesures necessàries. Amb aquesta finalitat, conjuntament, els òrgans de representació han d'establir les línies generals i els requisits bàsics que han de complir els programes de formació, dels professionals i els mitjans que s'han d'emprar per a la seva execució.

c) La Direcció General d'Assegurances ha de fomentar l'adequada preparació tècnica i qualificació professional dels perits d'assegurances, comissaris d'avaries i liquidadors d'avaries. A aquest objecte, la documentació en què es concreti el que estableix l'apartat anterior, ha d'estar a disposició de la Direcció General, que pot requerir que s'efectuïn les modificacions que siguin necessàries en el

contingut dels programes i en els mitjans necessaris per a la seva organització i execució per tal d'adequar-los al deure de formació a què es refereix la lletra b) precedent.

2. Els auditors tenen l'obligació de comunicar amb la màxima brevetat possible a la Direcció General d'Assegurances qualsevol fet o decisió sobre una entitat asseguradora de què hagin tingut coneixement en l'exercici de la seva funció d'auditoria practicada a la mateixa entitat o en una altra entitat amb la qual l'entitat asseguradora tingui un vincle estret quan el fet o decisió pugui constituir una violació de la normativa d'ordenació i supervisió de les entitats asseguradores, o perjudicar la continuïtat de l'exercici de la seva activitat o, en darrer terme, implicar la denegació de la certificació de comptes o l'emissió de reserves.

3. Les societats de taxació han de valorar amb prudència els béns immobles de les entitats asseguradores a l'efecte de les garanties financeres exigibles a aquestes i redactar amb veracitat els certificats i informes que emetin a aquests efectes. L'incompliment d'aquestes obligacions determina l'aplicació a les societats de taxació del règim sancionador que preveu la disposició adicional desena de la Llei 3/1994, de 14 d'abril, per la qual s'adapta la legislació espanyola en matèria d'entitats de crèdit a la segona Directiva de coordinació bancària.

4. S'introdueixen a la disposició adicional desena de la Llei 3/1994, de 14 d'abril, per la qual s'adapta la legislació espanyola en matèria d'entitats de crèdit a la segona Directiva de coordinació bancària i s'hi introdueixen altres modificacions relatives al sistema financer, les modificacions següents:

a) El punt 1 queda redactat així:

«1. Les societats de taxació i les entitats de crèdit que disposin de serveis propis de taxació han de valorar amb prudència els béns i redactar amb veracitat els certificats i els informes que emetin. L'incompliment de qualssevol de les seves obligacions determina l'aplicació del règim sancionador que preveu aquesta disposició adicional.»

b) El punt 2.a.3a, queda redactat així:

«3a L'emissió de certificats o informes de taxació en el contingut dels quals s'aprecii de forma manifesta:

a) La falta de veracitat en la valoració i en particular la falta de concordança amb les dades i proves obtingudes en l'activitat de valoració efectuada.

b) La falta de prudència valorativa quan l'emissió dels documents es faci a l'efecte de valorar béns aptes per a la cobertura de les provisions tècniques de les entitats asseguradores.

En tot cas, es presumeix l'existència de manifesta falta de veracitat o, si es tracta d'entitats asseguradores, de manca de prudència valorativa quan, com a conseqüència de les valoracions reflectides en algun dels documents, es generi la falsa aparença que una entitat asseguradora o una altra de naturalesa financera compleix les garanties financeres exigibles a aquesta.»

c) El punt 2.b.2a, queda redactat així:

«2a L'emissió de certificats o informes en el contingut dels quals s'aprecii:

a) La falta de veracitat i en particular la falta de concordança amb les dades i proves obtingudes en l'activitat de valoració efectuada o que s'apartin, sense advertir-lo expressament, dels principis, procediments, comprovacions i instruccions que preveu la normativa aplicable. En concret, l'emissió dels documents esmentats incomplint els requeriments formulats per la Direcció General d'Assegurances en

ocasió de la comprovació de taxacions anteriors d'immobles d'entitats asseguradores.

b) La falta de prudència valorativa, quan l'emissió dels documents es faci a l'efecte de valorar béns aptes per a la cobertura de les provisions tècniques de les entitats asseguradores.»

d) L'apartat 2.b.4a, queda redactat així:

«4a La falta de remissió de les dades que hagin de ser subministrades al Banc d'Espanya o, si s'escau, a la Comissió Nacional del Mercat de Valors, així com la de les dades, documents o aclariments sol·licitats per la Direcció General d'Assegurances en la seva funció de comprovació dels valors reflectits per les societats de taxació en els seus certificats o informes.»

5. A l'efecte del que disposa aquesta Llei, són actuaris els qui tenint la titulació legal corresponent, disposen de la qualificació per dictaminar sobre els aspectes actuariaus que conté la Llei. Quan els sigui requerit, s'han de manifestar, sota la seva responsabilitat, sobre la solvència dinàmica futura de l'activitat asseguradora o sistema de previsió que exerceixi una determinada entitat asseguradora.

Disposició addicional sisena. *Modificacions de la Llei de contracte d'assegurança.*

Els articles que s'esmenten a continuació de la part dispositiva de la Llei 50/1980, de 8 d'octubre, de contracte d'assegurança, amb les modificacions que hi introdueix la Llei 21/1990, de 19 de desembre, per adaptar el dret espanyol a la Directiva 88/357/CEE i d'actualització de la legislació d'assegurances privades, queden modificats de la manera següent:

1. El paràgraf inicial de l'article 8 queda redactat de la manera següent:

«La pòlissa del contracte ha d'estar redactada sempre en castellà i, si el prenedor de l'assegurança ho sol·licita, en una altra llengua. Ha de contenir, com a mínim, les indicacions següents:»

2. Es fa una nova redacció de l'article 20:

«Article 20.

Si l'assegurador incorre en mora en el compliment de la prestació, la indemnització de danys i perjudicis, tot i entendre's vàlides les clàusules contractuales que siguin més beneficioses per a l'assegurador, s'ha d'ajustar a les regles següents:

1r Afecta, amb caràcter general, la mora de l'assegurador respecte al prenedor de l'assegurança o assegurat i, amb caràcter particular, la mora respecte al tercer perjudicat en l'assegurança de responsabilitat civil i del beneficiari en l'assegurança de vida.

2n És aplicable a la mora en la satisfacció de la indemnització, mitjançant pagament o per la reparació o reposició de l'objecte sinistrat, i també a la mora en el pagament de l'import mínim del que l'assegurador pugui deure.

3r S'entén que l'assegurador incorre en mora si no ha complert la seva prestació en el termini de tres mesos des de la producció del sinistre o no ha procedit al pagament de l'import mínim del que pugui deure dins els quaranta dies a partir de la recepció de la declaració del sinistre.

4t La indemnització per mora, l'ha d'imposar d'ofici l'òrgan judicial i consisteix en el pagament d'un interès anual igual al de l'interès legal del diner vigent en el moment en què es meriti, incrementat en el 50 per 100; aquests interessos es consideren produïts per dies, sense necessitat de reclamació judicial.

No obstant això, transcorreguts dos anys des de la producció del sinistre, l'interès anual no pot ser inferior al 20 per 100.

5è En la reparació o reposició de l'objecte sinistrat la base inicial de càlcul dels interessos és l'import líquid de la reparació o reposició, sense que la falta de liquiditat impedeixi que comencin a meritar-se interessos en la data a què es refereix l'apartat 6è subsegüent. En els altres casos és base inicial de càlcul la indemnització deguda, o bé l'import mínim del que l'assegurador pugui deure.

6è També és terme inicial del còmput dels interessos la data del sinistre.

No obstant això, si el prenedor de l'assegurança, l'assegurat o el beneficiari no ha complert el deure de comunicar el sinistre dins el termini fixat a la pòlissa o, subsidiàriament, en el de set dies d'haver-lo conegut, el terme inicial del còmput és el dia de la comunicació del sinistre.

Respecte al tercer perjudicat o els seus hereus, el que disposa el paràgraf primer d'aquest número queda exceptuat quan l'assegurador provi que no va tenir coneixement del sinistre amb anterioritat a la reclamació o a l'exercici de l'acció directa pel perjudicat o els seus hereus, cas en què és terme inicial la data de la reclamació o la de l'exercici de l'acció directa.

7è És terme final del còmput d'interessos en els casos de manca de pagament de l'import mínim del que l'assegurador pugui deure, el dia en què d'acord amb el número precedent comencin a meritar-se interessos per l'import total de la indemnització, llevat que amb anterioritat l'assegurador pagui aquest import mínim, cas en què és terme final la data d'aquest pagament. És terme final del termini de l'obligació d'abonament d'interessos de demora per l'asseguradora en els altres supòsits el dia en què efectivament satisfaci la indemnització, mitjançant pagament, reparació o reposició, a la persona assegurada, beneficiari o perjudicat.

8è No pertoca la indemnització per mora de l'assegurador si la falta de satisfacció de la indemnització o de pagament de l'import mínim està fonamentada en una causa justificada o que no li sigui imputable.

9è Si el Consorci de Compensació d'Assegurances ha de satisfer la indemnització com a fons de garantia, s'entén que incorre en mora únicament en cas que hagi transcorregut el termini de tres mesos des de la data en què se li reclami la satisfacció de la indemnització sense que el Consorci hagi procedit al pagament d'aquesta d'acord amb la normativa específica, i no li és aplicable l'obligació d'indemnitzar per mora en la manca de pagament de l'import mínim. Pel que fa a la resta, quan el Consorci hi intervingui com a fons de garantia, i, sense excepcions, quan el Consorci contracti com a assegurador directe, hi és íntegrament aplicable aquest article.

10è En la determinació de la indemnització per mora de l'assegurador, no és aplicable el que disposa l'article 1108 del Codi civil, ni el que preveu el paràgraf quart de l'article 921 de la Llei d'enjudiciament civil, llevat de les previsions que conté aquest últim precepte per a la revocació total o parcial de la sentència.»

3. S'afegeix un nou article 33.a):

«1. Un contracte d'assegurança té la qualificació de coassegurança comunitària a l'efecte d'aquesta Llei si reuneix totes i cadascuna de les condicions següents:

a) Que doni lloc a la cobertura d'un o més riscos dels definits a l'article 107.2 d'aquesta Llei.

b) Que participin en la cobertura del risc diverses asseguradores i totes tinguin el domicili social en algun dels estats membres de l'Espai Econòmic Europeu, i si una d'aquestes és obridora de l'operació.

c) Que la coassegurança es faci mitjançant un únic contracte, referent al mateix interès, risc i temps, i amb repartiment de quotes determinades entre diverses asseguradores, sense que hi hagi solidaritat entre aquestes, de manera que cadascuna només està obligada al pagament de la indemnització en proporció a la quota respectiva.

d) Que cobreixi riscos situats a l'Espai Econòmic Europeu.

e) Que l'asseguradora obridora, estigui domiciliada o no a Espanya, estigui habilitada per cobrir la totalitat del risc de conformitat amb les disposicions que li siguin aplicables.

f) Que almenys un dels coasseguradors participi en el contracte per mitjà del seu domicili social o d'una sucursal establerta en un Estat membre de l'Espai Econòmic Europeu diferent de l'Estat de l'asseguradora obridora.

g) Que l'obridora assumeixi plenament les funcions que li corresponen en la pràctica de la coassegurança, i determini, d'acord amb el prenedor i de conformitat amb el que disposen les lleis, la llei aplicable al contracte d'assegurança, les condicions d'aquest i les de tarifació.

2. Les asseguradores que participin a Espanya en una operació de coassegurança comunitària en qualitat d'obridores, així com les seves activitats com a tals coasseguradores, s'han de regir per les disposicions aplicables al contracte d'assegurança per grans riscos.»

4. L'article 44 adopta la redacció següent:

«L'assegurador no ha de cobrir els danys per fets derivats de conflictes armats, tant si ha precedit la declaració oficial de guerra com si no, ni els derivats de riscos extraordinaris sobre les persones i els béns, llevat que hi hagi un pacte en contra.

No és aplicable als contractes d'assegurances per grans riscos, tal com es delimiten en aquesta llei, el mandat que conté l'article 2 de la mateixa llei.»

5. S'afegeix un nou paràgraf a l'article 73, del tenor següent:

«Són admissibles, com a límits establerts en el contracte, les clàusules limitatives dels drets dels assegurats ajustades a l'article 3 d'aquesta llei que circumscriguin la cobertura de l'asseguradora als supòsits en què la reclamació del perjudicat hagi tingut lloc dins un període de temps no inferior a un any, des de la terminació de l'última de les pròrrogues del contracte o, si de cas hi manca, del seu període de durada. Així mateix, i amb el mateix caràcter de clàusules limitatives de conformitat amb l'article 3, són admissibles, com a límits establerts en el contracte, les que circumscriguin la cobertura de l'assegurador als supòsits en què la reclamació del perjudicat tingui lloc durant el període de vigència de la pòlissa sempre que, en aquest cas, la cobertura s'estengui als supòsits en els quals el naixement de l'obligació d'indemnitzar a càrrec de l'assegurat hagi pogut tenir lloc amb anterioritat, almenys, d'un any des del començament dels efectes del contracte, i això encara que el contracte sigui prorrogat.»

6. S'afegeix un nou article 83.a):

«1. El prenedor de l'assegurança en un contracte d'assegurança individual de durada superior

a sis mesos que hagi estipulat el contracte sobre la vida pròpia o la d'un tercer té la facultat de resoldre el contracte dins el termini dels quinze dies següents a la data en la qual l'assegurador li lliuri la pòlissa o un document de cobertura provisional.

2. La facultat unilateral de resolució del contracte s'ha d'exercir per un escrit expedit pel prenedor de l'assegurança en el termini indicat i produeix efectes des del dia d'expedició.

3. A partir d'aquesta data, cessa la cobertura del risc per part de l'assegurador i el prenedor de l'assegurança té dret a la devolució de la prima que hagi pagat, llevat de la part corresponent al temps en què el contracte hagi tingut vigència.»

7. Es fa una nova redacció dels articles 107, 108 i 109:

«Article 107.

1. La llei espanyola sobre el contracte d'assegurança és aplicable a l'assegurança contra danys en els casos següents:

a) Si es refereix a riscos localitzats en el territori espanyol i el prenedor de l'assegurança hi té la residència habitual, si es tracta d'una persona física, o el seu domicili social o seu de gestió administrativa i direcció dels negocis, si es tracta d'una persona jurídica.

b) Quan el contracte es conclouï en compliment d'una obligació d'assegurar-se imposada per la llei espanyola.

2. En els contractes d'assegurança per grans riscos les parts tenen lliure elecció de la llei aplicable.

Es consideren grans riscos els següents:

a) Els de vehicles ferroviaris, vehicles aeris, vehicles marítims, lacustres i fluvials, mercaderies transportades (compresos els equipatges i altres béns transportats), la responsabilitat civil en vehicles aeris (compresa la responsabilitat del transportista) i la responsabilitat civil de vehicles marítims, lacustres i fluvials (compresa la responsabilitat civil del transportista).

b) Els de crèdit i de caució quan el prenedor exerceixi a títol professional una activitat industrial, comercial o liberal i el risc es refereixi a aquesta activitat.

c) Els de vehicles terrestres (no ferroviaris), incendi i elements naturals, altres danys als béns, responsabilitat civil en vehicles terrestres automòbils (compresa la responsabilitat del transportista), responsabilitat civil en general, i pèrdues pecuniàries diverses, sempre que el prenedor superi, com a mínim, els límits de dos dels tres criteris següents:

– Total del balanç: 6.200.000 ecus.

– Import net del volum de negocis: 12.800.000 ecus.

– Nombre mitjà d'empleats durant l'exercici: 250 empleats.

Si el prenedor de l'assegurança forma part d'un conjunt d'empreses el balanç consolidat del qual s'estableixi d'acord amb el que disposen els articles 42 a 49 del Codi de comerç, els criteris esmentats anteriorment s'apliquen sobre la base del balanç consolidat.

3. Llevat dels casos que preveuen els dos números anteriors, regeixen les normes següents per determinar la llei aplicable al contracte d'assegurança contra danys:

a) Si es refereix a riscos localitzats en el territori espanyol i el prenedor de l'assegurança no hi té la residència habitual, domicili social o seu de gestió administrativa i direcció dels negocis, les parts

poden escollir entre l'aplicació de la llei espanyola o la llei de l'Estat en què el prenedor de l'assegurança té la residència, domicili social o direcció efectiva.

b) Si el prenedor de l'assegurança és un empresari o un professional i el contracte cobreix riscos relatius a les seves activitats realitzades en diferents estats de l'Espai Econòmic Europeu, les parts poden escollir entre la llei de qualsevol dels estats en què els riscos estan localitzats o la d'aquell en què el prenedor té la residència, domicili social o seu de gestió administrativa i direcció dels negocis.

c) Si la garantia dels riscos localitzats en el territori espanyol es limiti als sinistres que puguin tenir lloc en un Estat membre de l'Espai Econòmic Europeu diferent d'Espanya, les parts poden escollir la llei de l'Estat esmentat.

4. A l'efecte del que preveuen els números precedents, la localització del risc es determina de conformitat amb el que preveu l'article 1.3, d), de la Llei d'ordenació i supervisió de les assegurances privades.

5. L'elecció per les parts de la llei aplicable, si és possible, s'ha de fer constar en el contracte o desprendre's clarament del seu contingut. Si falta l'elecció, el contracte es regeix per la llei de l'Estat d'entre els esmentats en els números 2 i 3 d'aquest article, amb el qual tingui una relació més estreta. Tanmateix, si una part del contracte és separable de la resta d'aquest i presenta una relació més estreta amb algun altre Estat dels esmentats en aquest número, es pot aplicar, excepcionalment, a aquesta part del contracte la llei d'aquest Estat. Es considera que hi ha una relació més estreta amb l'Estat membre de l'Espai Econòmic Europeu en què estigui localitzat el risc.

6. El que disposen els números precedents, s'entén sense perjudici de les normes d'ordre públic que conté la Llei espanyola, sigui quina sigui la llei aplicable al contracte d'assegurança contra danys. Tanmateix, si el contracte cobreix riscos localitzats en diversos estats membres de l'Espai Econòmic Europeu, es considera que hi ha diversos contractes a l'efecte del que preveu aquest número i que corresponen cadascun d'aquests únicament a un Estat.

Article 108.

1. Aquesta Llei és aplicable als contractes d'assegurança sobre la vida en els supòsits següents:

a) Si el prenedor de l'assegurança és una persona física i té el domicili o la residència habitual en el territori espanyol. No obstant això, si és nacional d'un altre Estat membre de l'Espai Econòmic Europeu diferent d'Espanya, pot acordar amb l'assegurador aplicar la llei de la seva nacionalitat.

b) Si el prenedor de l'assegurança és una persona jurídica i té el domicili, l'efectiva administració i direcció o el principal establiment o explotació en el territori espanyol.

c) Si el prenedor de l'assegurança és una persona física de nacionalitat espanyola amb residència habitual en un altre Estat i així ho acorda amb l'assegurador.

d) Si el contracte d'assegurança de grup se subscriu en compliment o com a conseqüència d'un contracte de treball sotmès a la llei espanyola.

2. Els jutjats i tribunals espanyols que han de resoldre qüestions sobre el compliment dels contractes d'assegurança sobre la vida han d'aplicar les disposicions imperatives vigents a Espanya sobre aquest contracte, sigui quina sigui la llei aplicable.

3. S'apliquen les normes de dret internacional privat que conté l'article 107 a les assegurances de persones diferents a l'assegurança sobre la vida.

Article 109.

S'apliquen al contracte d'assegurança les normes generals de dret internacional privat en matèria d'obligacions contractuals, en tot el que no preveuen els articles 107 i 108.»

Disposició addicional setena. *Modificacions de la Llei de mediació en assegurances privades.*

S'introdueixen a la Llei 9/1992, de 30 d'abril, de mediació en assegurances privades, les modificacions següents:

1. Es fa una nova redacció del número 1 de l'article 8: «Article 8. *Actuació per compte de diverses entitats asseguradores.*

1. Cap agent pot estar simultàniament vinculat per un contracte d'agència d'assegurances amb més d'una entitat asseguradora, llevat que aquesta l'autoritzi a operar amb una altra entitat asseguradora en determinats rams, modalitats o contractes d'assegurances que no practiqui l'entitat autoritzant.

L'autorització només es pot concedir per escrit, en el contracte d'agència o com a modificació posterior a aquest, per qui en tingui la representació legal, en la seva condició d'administrador de l'entitat autoritzant, amb indicació expressa de la durada de l'autorització, entitat asseguradora a què es refereix i rams i modalitats d'assegurança, o classe d'operacions que comprèn.»

2. La lletra a) del número 3 de l'article 15 queda redactada de la manera següent:

«a) Ser societats mercantils, inscrites en el Registre mercantil prèviament a la sol·licitud d'autorització administrativa, els estatuts de les quals prevegin, dins l'apartat corresponent a objecte social, la realització d'activitats de corredoria d'assegurances, amb expressió de la submissió a la legislació específica de mediació en assegurances privades. Quan la societat sigui per accions, aquestes han de ser nominatives.

No poden tenir vincles estrets o participació significativa en les societats de corredoria d'assegurances les persones físiques o jurídiques següents: les que hagin estat suspeses en les seves funcions de direcció d'entitats asseguradores o de societats de mediació en assegurances privades o separades d'aquestes funcions, ni les entitats de crèdit esmentades a l'apartat segon de l'article 1 del Reial decret legislatiu 1298/1986, de 29 de juny.

A aquests efectes, s'entén per vincle estret la relació entre la societat de corredoria d'assegurances i les persones físiques o jurídiques abans esmentades que estiguin unides a través d'una participació o mitjançant un vincle de control.

Es participació el fet de tenir, de manera directa o mitjançant un vincle de control, el 15 per 100 o més dels drets de vot o del capital d'una corredoria d'assegurances, i és un vincle de control el que hi ha entre una societat dominant i una de dominada en tots els casos que preveu l'article 42, números 1 i 2 del Codi de comerç, o qualsevol relació anàloga entre qualsevol persona física o jurídica i una corredoria d'assegurances.

Així mateix, s'entén constitutiva de vincle estret entre dues o diverses persones físiques o jurídiques entre les quals hi hagi una corredoria d'assegurances, la situació en la qual aquestes persones estan vinculades, de manera duradora, a una mateixa persona per un vincle de control.

Les societats de corredoria han d'informar la Direcció General d'Assegurances del Ministeri d'Economia i

Hisenda de qualsevol pretesa relació amb persones físiques o jurídiques que poden implicar l'existència de vincles estrets, així com la projectada transmissió d'accions o participacions que pugui donar lloc a un règim de participacions significatives. És necessària l'autorització prèvia de la Direcció General d'Assegurances per portar a terme aquestes operacions.

Són aplicables a aquests supòsits les disposicions que contenen els números 2 i 3 de l'article 8 de la Llei d'ordenació i supervisió de les assegurances privades i el règim de participacions significatives que preveu l'article 21 de la mateixa Llei, i s'entén substituïda la referència a entitats asseguradores per la de corredories d'assegurances.»

3. El número 4 de l'article 15 adopta la redacció següent:

«4. La sol·licitud d'autorització s'ha d'adreçar a la Direcció General d'Assegurances i s'hi han d'adjuntar els documents acreditatius del compliment dels requisits a què es refereixen els números 2 o 3 precedents, segons si es tracta de persones físiques o jurídiques. La petició ha de ser resolta dins els sis mesos següents a la data d'entrada en el registre de la Direcció General d'Assegurances de la sol·licitud d'autorització. La concessió de l'autorització determina la inscripció en el Registre administratiu de corredors d'assegurances, de societats de corredoria d'assegurances i dels seus alts càrrecs, que s'ha de portar a la Direcció General d'Assegurances, la qual ha de determinar els actes que s'han d'inscriure en aquest Registre. En cap cas s'entén concedida l'autorització en virtut d'actes presumptes pel transcurs del termini previst per atorgar-la i la sol·licitud d'autorització ha de ser denegada quan no s'acrediti el compliment dels requisits exigits per a la seva concessió.»

4. S'afegeix una nova lletra al número 1 de l'article 19 del tenor següent:

«e) Si el corredor d'assegurances o la societat de corredoria d'assegurances hi renuncia de manera expressa.»

5. Es fa una nova redacció del número 2 de l'article 24:

«2. És aplicable a la inspecció de mediadors d'assegurances privades el que disposa sobre inspecció d'entitats asseguradores l'article 72 de la Llei d'ordenació i supervisió de les assegurances privades, i s'entenen fetes als mediadors les referències que en aquest precepte es fan a les entitats asseguradores.»

6. Se suprimeixen els números 3, 4, 5, 6 i 7 de l'article 24.

7. L'article 30 queda redactat de la manera següent:

«Article 30. *Mesures de control especial.*

Amb independència de la sanció que, si s'escau, sigui procedent aplicar, la Direcció General d'Assegurances pot adoptar sobre els corredors i corredories d'assegurances alguna de les mesures de control especial d'acord amb el que disposa l'article 39 de la Llei d'ordenació i supervisió de les assegurances privades, sempre que estiguin en algunes de les situacions que preveuen les lletres d) a g), totes dues inclusivament, del número 1 de l'esmentat article 39, en el que els sigui aplicable.»

8. Es fa una nova redacció de l'apartat u i s'afegeix un nou apartat dos a la disposició addicional primera:

«U. A l'efecte del que disposa l'article 149.1.11a de la Constitució, les disposicions que conté aquesta Llei tenen la consideració de bases de l'ordenació de les assegurances privades. Se n'exceptua el que dis-

posen el número 4 de l'article 15, el número 2 de l'article 16, l'article 31 i la disposició addicional tercera excepte, pel que fa a aquests dos últims preceptes, en els quals tenen caràcter de legislació bàsica la naturalesa i denominació dels col·legis de mediadors d'assegurances titulats, la voluntarietat de la incorporació a aquests i l'existència del seu Consell General.

Dos. La competència de les comunitats autònomes a què es refereix l'article 69, número 2, de la Llei d'ordenació i supervisió de les assegurances privades, s'entén circumscrita, quant als mediadors d'assegurances i als col·legis de mediadors d'assegurances titulats, aquells el domicili i àmbit d'operacions dels quals es limiten al territori de la Comunitat.»

9. A l'apartat tres de la disposició addicional primera queda suprimit l'incís final següent:

«..., i queden reservades en tot cas a l'Estat la concessió de l'autorització administrativa per a l'exercici de l'activitat de corredoria d'assegurances i la seva revocació.»

10. Es modifica l'apartat tres de la disposició addicional tercera:

«Tres. Els estatuts generals dels col·legis i del Consell General i els estatuts particulars dels col·legis s'han d'adaptar al que disposa aquesta Llei abans del 31 de desembre de 1996. Mentrestant subsisteixen en la mesura que no s'oposin al que estableix aquesta Llei.»

11. Les referències que els articles 3.6 i 18 fan a la «Comunitat Econòmica Europea» s'entenen fetes a l'«Espai Econòmic Europeu».

12. La disposició addicional quarta queda redactada de la manera següent:

«Disposició addicional quarta. *Legislació supletòria.*

En tot el que no preveu aquesta Llei, s'aplica amb caràcter supletori la Llei d'ordenació i supervisió de les assegurances privades i, quant als corredors d'assegurances, els preceptes que el Codi de comerç dedica a la Comissió Mercantil.»

13. Se suprimeix l'apartat d) de la disposició transitòria tercera de la Llei de mediació en assegurances privades.

Disposició addicional vuitena. *Modificacions a la Llei d'ús i circulació de vehicles de motor.*

La Llei d'ús i circulació de vehicles de motor, text refós aprovat pel Decret 632/1968, de 21 de març, canvia de denominació, i aquesta passa a ser la de «Llei sobre responsabilitat civil i assegurança en la circulació de vehicles de motor». S'hi introdueixen les modificacions següents:

1. El títol I queda redactat de la manera següent:

TÍTOL I

Ordenació civil

CAPÍTOL I

Disposicions generals

Article 1. *De la responsabilitat civil.*

1. El conductor de vehicles de motor és responsable, en virtut del risc creat per la conducció d'aquest, dels danys causats a les persones o als béns amb motiu de la circulació.

En el cas de danys a les persones, d'aquesta responsabilitat només en queda exonerat quan provi que els danys van ser deguts únicament a la conducta o la negligència del perjudicat o a força major estranya a la conducció o al funcionament del vehicle; no es consideren casos de força major els defectes del vehicle ni el trencament o fallada d'alguna de les peces o mecanismes.

En el cas de danys en els béns, el conductor respon davant de tercers si n'és civilment responsable segons el que estableixen els articles 1902 i següents del Codi civil, article 19 del Codi penal, i el que disposa aquesta Llei.

Si hi concorren la negligència del conductor i la del perjudicat, s'ha de procedir a la moderació equitativa de la responsabilitat i al repartiment en la quantia de la indemnització, atesa l'entitat respectiva de les culpes concurrents.

El propietari no conductor respon dels danys a les persones i en els béns ocasionats pel conductor si hi està vinculat per alguna de les relacions que regulen els articles 1903 del Codi civil i 22 del Codi penal. Aquesta responsabilitat cessa si el propietari prova que va emprar tota la diligència d'un bon pare de família per prevenir el dany.

2. Els danys i perjudicis causats a les persones, comprensius del valor de la pèrdua soferta i del guany que han deixat d'obtenir, previstos, previsibles o que conegudament derivin del fet generador, incloent-hi els danys morals, s'han de quantificar en tot cas d'acord amb els criteris i dins els límits d'indemnització que fixa l'annex d'aquesta Llei.

3. Les indemnitzacions pagades d'acord amb el que disposa el número 2 tenen la consideració d'indemnitzacions en la quantia legalment reconeguda, a l'efecte de l'article 9è u.e) de la Llei 18/1991, de 6 de juny, de l'impost sobre la renda de les persones físiques, si són abonades per una entitat asseguradora com a conseqüència de la responsabilitat civil de l'assegurador.

4. S'han de definir per reglament els conceptes de vehicles de motor i fet de la circulació a l'efecte d'aquesta Llei.

CAPÍTOL II

De l'assegurament obligatori

SECCIÓ 1a DEL DEURE DE SUBSCRIPCIÓ DE L'ASSEGURANÇA OBLIGATÒRIA

Article 2. De l'obligació d'assegurar-se.

1. Qualsevol propietari de vehicles de motor que tingui l'estacionament habitual a Espanya està obligat a subscriure un contracte d'assegurança per cada vehicle de què sigui titular que cobreixi, fins a la quantia dels límits de l'assegurament obligatori, la responsabilitat civil a què es refereix l'article 1 anterior. No obstant això, el propietari queda rellevat d'aquesta obligació quan l'assegurança sigui concertada per qualsevol persona que tingui un interès en l'assegurament, que ha d'expressar el concepte en què contracta.

S'entén que el vehicle té l'estacionament habitual a Espanya:

- Si té matrícula espanyola.
- Si tractant-se d'un tipus de vehicle per al qual no hi ha matrícula, però aquest porta placa d'assegurança o signe distintiu anàleg a la matrícula, Espanya és l'Estat on s'ha expedit aquesta placa o signe.
- Si tractant-se d'un tipus de vehicle per al qual no hi ha matrícula, placa d'assegurança o signe distintiu, Espanya és l'Estat del domicili de l'usuari.

2. Per controlar el compliment efectiu de l'obligació a què es refereix el número precedent, les entitats asseguradores han de remetre al Ministeri d'Economia i Hisenda, a través del Consorci de Compensació d'Assegurances, la informació sobre els contractes d'assegurança que sigui necessària per a l'exercici d'aquest control amb els requisits, en la forma i amb la periodicitat que es determini per reglament. El Ministeri d'Economia i Hisenda ha de col·laborar amb el Ministeri de Justícia i Interior per a l'adequat exercici de les seves respectives competències en aquest àmbit.

Qui, d'acord amb el paràgraf primer, hagi subscrit el contracte d'assegurança, ha d'acreditar-ne la vigència a l'objecte que les persones implicades en un accident de circulació puguin descobrir amb la màxima brevetat possible les circumstàncies relatives al contracte i a l'entitat asseguradora, sense perjudici de les mesures administratives que s'adoptin amb aquest fi. Tot això en la forma que es determini per reglament.

Les autoritats duaneres espanyoles són competents per comprovar l'existència i, si s'escau, exigir als vehicles estrangers de països no membres de l'Espai Econòmic Europeu que no estiguin adherits al Conveni multilateral de garantia i que vulguin accedir al territori nacional la subscripció d'una assegurança obligatòria que reuneixi, almenys, les condicions i garanties que estableix la legislació espanyola. Si no, els han de denegar l'accés.

3. A més, la pòlissa en què es formalitzi el contracte d'assegurança de responsabilitat civil de subscripció obligatòria pot incloure, amb caràcter potestatiu, les cobertures que lliurement es pactin entre el prenedor i l'entitat asseguradora d'acord amb la legislació vigent.

4. En tot el que no preveu expressament en aquesta Llei, el contracte d'assegurança de responsabilitat civil derivada de la circulació de vehicles de motor es regeix per la Llei 50/1980, de 8 d'octubre, de contracte d'assegurança.

Article 3. Incompliment de l'obligació d'assegurar-se.

L'incompliment de l'obligació d'assegurar-se determina:

- a) La prohibició de circulació pel territori nacional dels vehicles no assegurats.
- b) El dipòsit del vehicle, amb càrrec al propietari, mentre no sigui concertada l'assegurança.

Qualsevol agent de l'autoritat que en l'exercici de les seves funcions requereixi la presentació del document acreditatiu de l'existència de l'assegurança i no li sigui exhibit, ha de formular la corresponent denúncia a l'autoritat competent que ha d'ordenar el precinte i dipòsit immediat del vehicle si en el termini de cinc dies no es justifica davant aquesta l'existència de l'assegurança.

En tot cas, la no-presentació a requeriment dels agents de la documentació acreditativa de l'assegurança se sanciona amb 10.000 pessetes de multa.

c) Sanció pecuniària de 100.000 a 500.000 pessetes de multa graduada segons si el vehicle circulava o no, la seva categoria, el servei que presta, la gravetat del perjudici causat, si s'escau, la durada de la falta d'assegurament i la reiteració de la mateixa infracció.

Per sancionar la infracció és competent el governador civil de la província en què sigui comesa. A aquests efectes, les competències d'exercici de la potestat sancionadora atribuïdes als governadors civils poden ser desconcentrades mitjançant una disposició dictada pel ministre de Justícia i Interior.

El procediment sancionador és el que preveu la Llei sobre el trànsit, circulació de vehicles de motor i seguretat viària, en la forma que es determini per reglament i l'ha d'instruir la Prefectura Provincial de Trànsit corresponent.

El Ministeri de Justícia i Interior ha de lliurar al Consorci de Compensació d'Assegurances el 50 per cent de l'import de les sancions recaptades a aquest efecte, per compensar part de les indemnitzacions satisfetes per aquest últim a les víctimes de la circulació en el compliment de les funcions que legalment té atribuïdes.

SECCIÓ 2a ÀMBIT DE L'ASSEGURAMENT OBLIGATORI

Article 4. Àmbit territorial i límits quantitius.

1. L'assegurança de subscripció obligatòria que preveu aquesta Llei garanteix la cobertura de la responsabilitat civil en vehicles terrestres automòbils amb estacionament habitual a Espanya, mitjançant el pagament d'una sola prima, en tot el territori de l'Espai Econòmic Europeu i dels estats adherits al Conveni multilateral de garantia.

2. L'import màxim de la cobertura de l'assegurament obligatori ha d'assolir en els danys a les persones i béns els límits que es determinin per reglament. En els danys a les persones l'import es fixa per víctima i per als danys en els béns es fixa per sinistre.

Per fixar la quantia de la indemnització amb càrrec a l'assegurança de subscripció obligatòria en els danys causats a les persones, l'import es determina d'acord amb el que disposa el número 2 de l'article 1. Si la quantia així fixada és superior a l'import màxim de la cobertura de l'assegurament obligatori, s'ha de satisfer, amb càrrec a l'assegurança obligatòria, aquest import màxim, i la resta queda fins a l'import total de la indemnització a càrrec de l'assegurança voluntària o del responsable del sinistre, segons sigui procedent.

3. Quan el sinistre sigui ocasionat en un Estat adherit al Conveni multilateral de garantia diferent d'Espanya, per un vehicle que tingui l'estacionament habitual a Espanya, s'han d'aplicar els límits de cobertura que fixa l'Estat membre en el qual tingui lloc el sinistre. No obstant això, si el sinistre es produeix en un Estat membre de l'Espai Econòmic Europeu, s'han d'aplicar els límits de cobertura que preveu el número 2 precedent, sempre que aquests siguin superiors als establerts a l'Estat on s'hagi produït el sinistre.

Article 5. Àmbit material i exclusions.

1. La cobertura de l'assegurança de subscripció obligatòria no cobreix els danys ocasionats a la persona del conductor del vehicle assegurat.

2. La cobertura de l'assegurança de subscripció obligatòria tampoc cobreix els danys en els béns soferts pel vehicle assegurat, per les coses que aquest transporta, ni els béns dels quals resultin titulars el prenedor, assegurat, propietari, conductor, així com els del cònjuge o els parents fins al tercer grau de consanguinitat o afinitat dels anteriors.

3. També queden exclosos de la cobertura dels danys personals i materials per l'assegurança de subscripció obligatòria els qui pateixin danys amb motiu de la circulació del vehicle causant, si ha estat robat. A l'efecte d'aquesta Llei, s'entén per robatori la conducta tipificada com a tal en el Codi penal. En els supòsits de robatori, és aplicable el que disposa l'article 8.1, c).

4. L'assegurador no pot oposar davant del perjudicat cap altra exclusió, pactada o no, de la cobertura. En particular, no ho pot fer respecte a les clàusules contractuals que excloguin de la cobertura la utilització o conducció del vehicle designat en la pòlissa pels qui no tin-

guin permís de conduir, incompleixin les obligacions legals d'ordre tècnic relatives a l'estat de seguretat del vehicle o, llevat dels supòsits de robatori, utilitzin il·legítimament vehicles de motor aliens o no estiguin autoritzats expressament o tàcitament pel propietari.

CAPÍTOL III

Satisfacció de la indemnització en l'àmbit de l'assegurança obligatòria

Article 6. Obligacions de l'assegurador.

L'assegurador, dins l'àmbit de l'assegurament obligatori i amb càrrec a l'assegurança de subscripció obligatòria, ha de satisfer al perjudicat l'import dels danys soferts en la seva persona i en els seus béns, i aquest, o els seus hereus, té acció directa per exigir-lo. Unicament queda exonerat d'aquesta obligació si prova que el fet no dona lloc a l'exigència de responsabilitat civil de conformitat amb l'article 1 d'aquesta Llei.

Prescriu pel transcurs d'un any l'acció directa per exigir a l'assegurador la satisfacció al perjudicat de l'import dels danys soferts pel perjudicat en la seva persona i en els seus béns.

En tot cas, l'assegurador ha de fiançar, fins al límit quantitatiu de l'assegurament obligatori, les responsabilitats civils i abonar les pensions que l'autoritat judicial exigeixi als presumptes responsables assegurats, d'acord amb el que estableixen el paràgraf segon de la regla cinquena de l'article 784 i la lletra d) de la regla vuitena de l'article 785 de la Llei d'enjudiciament criminal.

Article 6 bis. Declaració amistosa d'accident.

Per tal d'agilitar les indemnitzacions en l'àmbit dels danys materials originats en ocasió de l'ús i circulació de vehicles de motor, l'assegurador ha de facilitar exemplars de l'anomenada «declaració amistosa d'accident» que ha d'utilitzar el conductor per a la declaració dels sinistres a la seva asseguradora.

Article 7. Facultat de repetició.

L'assegurador, una vegada efectuat el pagament de la indemnització, pot repetir:

a) Contra el conductor, el propietari del vehicle causant i l'assegurat, si el dany causat és deu a la conducta dolosa de qualsevol d'ells, o a la conducció sota la influència de begudes alcohòliques o de drogues tòxiques, estupefaents o substàncies psicòtropes.

b) Contra el tercer responsable dels danys.

c) Contra el prenedor de l'assegurança o assegurat per causes derivades del contracte d'assegurança.

d) En qualsevol altre supòsit en el qual també pugui ser procedent aquesta repetició d'acord amb les lleis.

L'acció de repetició de l'assegurador prescriu pel transcurs del termini d'un any, comptat a partir de la data en què va fer el pagament al perjudicat.

Article 8. Funcions del Consorci de Compensació d'Assegurances.

1. Correspon al Consorci de Compensació d'Assegurances, dins l'àmbit territorial i fins al límit quantitatiu de l'assegurament obligatori:

a) Indemnitzar els qui han patit danys en les seves persones, per sinistres que han tingut lloc a Espanya, en els casos en què el vehicle causant sigui desconegut.

b) Indemnitzar els danys a les persones i en els béns ocasionats amb un vehicle que té l'estacionament habitual a Espanya si el vehicle no està assegurat.

c) Indemnitzar els danys a les persones i en els béns produïts per un vehicle amb estacionament habitual a Espanya que, estant assegurat, hagi estat robat.

d) Indemnitzar els danys a les persones i en els béns quan en supòsits inclosos dins l'àmbit de l'assegurament obligatori o en les lletres precedents d'aquest article, sorgeixi controvèrsia entre el Consorci de Compensació d'Assegurances i l'entitat asseguradora quant a qui ha d'indemnitzar el perjudicat. No obstant això, si ulteriorment es resol o s'acorda que correspon indemnitzar a l'entitat asseguradora, aquesta ha de reemborsar al Consorci de Compensació d'Assegurances la quantitat indemnitzada més els interessos legals, incrementats un 25 per 100, d'aquesta, des de la data en què va abonar la indemnització.

e) Indemnitzar els danys en les persones i els béns quan l'entitat espanyola asseguradora del vehicle amb estacionament habitual a Espanya hagi estat declarada en fallida, suspensió de pagaments o, estant dissolta i en situació d'insolvència, estigui subjecta a un procediment de liquidació intervinguda o aquesta hagi estat assumida per la Comissió Liquidadora d'Entitats Asseguradores.

En els supòsits que preveuen les lletres b) i c) queden exclosos de la indemnització pel Consorci els danys a les persones i en els béns soferts pels qui ocupin voluntàriament el vehicle causant del sinistre, coneixent que aquest no estava assegurat o que havia estat robat, sempre que el Consorci provi que aquells coneixien aquestes circumstàncies. A més, en els casos que preveuen les lletres b) i c), el Consorci ha d'aplicar al perjudicat, en el supòsit de danys en els béns, la franquícia que es determina per reglament.

2. El perjudicat té acció directa contra el Consorci de Compensació d'Assegurances en els casos assenyalats en aquest article, i aquest pot repetir en els supòsits definits a l'article 7, així com contra el propietari i el responsable de l'accident si es tracta d'un vehicle no assegurat, o contra els autors, còmplices o encobridors del robatori del vehicle causant del sinistre, així com contra el responsable de l'accident que va conèixer la sostracció d'aquest.

3. El Consorci no pot condicionar el pagament de la indemnització a la prova per part del perjudicat que la persona responsable no pot pagar o es nega a fer-ho.»

2. S'hi afegeix la disposició addicional següent:

«Disposició addicional. *Mora de l'assegurador.*

Si l'assegurador incorre en mora en el compliment de la prestació en l'assegurança de responsabilitat civil per a la cobertura dels danys i perjudicis causats a les persones o en els béns amb motiu de la circulació, la indemnització de danys i perjudicis deguts per l'assegurador es regeix pel que disposa l'article 20 de la Llei de contracte d'assegurança, amb les peculiaritats següents:

1r No s'han d'imposar interessos per mora quan les indemnitzacions siguin satisfetes o consignades judicialment dins els tres mesos següents a la data de producció del sinistre.

2n En els danys causats a les persones amb una durada superior a tres mesos o l'abast exacte dels quals no es pot determinar en la consignació, el jutge, en realitzar-se aquesta, ha de decidir sobre la suficiència o ampliació de la quantitat consignada per l'assegurador, amb l'informe previ del metge

forense si és pertinent, atenent la quantia aproximada que hi pugui correspondre d'acord amb els criteris i dins els límits indemnitzadors que fixa l'annex d'aquesta Llei. Contra aquesta resolució judicial, no s'hi pot interposar cap recurs.

3r Quan, amb posterioritat a una sentència absoluta o una altra resolució judicial que posi fi provisionalment o definitivament a un procés penal en la qual s'hagi acordat que la suma consignada dins el termini i en la forma escaient sigui retornada a l'asseguradora, s'iniciï un judici executiu o verbal s'ha d'imposar l'interès anual a què es refereix l'article 20.4 de la Llei de contracte d'assegurança des de la data del sinistre, llevat que novament sigui consignada la indemnització en atendre el requeriment de pagament a què es refereix l'article 1442 o a l'inici de la compareixença que preveu l'article 730, respectivament, tots dos de la Llei d'enjudiciament civil.»

3. S'incorpora, com a annex, el següent «Sistema per a la valoració dels danys i perjudicis causats a les persones en accidents de circulació»:

«ANNEX

Sistema per a la valoració dels danys i perjudicis causats a les persones en accidents de circulació

Primer. Criteris per a la determinació de la responsabilitat i la indemnització.

1. El present sistema s'aplica a la valoració de tots els danys a les persones ocasionats en accident de circulació, llevat que siguin conseqüència de delictes dolós.

2. S'equipara a la culpa de la víctima el supòsit en què, encara que aquesta no sigui imputable, l'accident sigui a causa de la seva conducta o concorri amb aquesta a la producció d'aquest.

3. A l'efecte de l'aplicació de les taules l'edat de la víctima i dels perjudicats i beneficiaris, aquesta és la referida a la data de l'accident.

4. Tenen la condició de perjudicats, en cas de mort de la víctima, les persones esmentades a la taula I i, en els altres casos, la víctima de l'accident.

5. Donen lloc a indemnització la mort, les lesions permanents, invalidants o no, i les incapacitats temporals.

6. A més de les indemnitzacions fixades d'acord amb les taules, s'han de satisfer en tot cas les despeses d'assistència mèdica i hospitalària i, a més, en les indemnitzacions per mort, les despeses d'enterrament i funeral.

7. La quantia de la indemnització per danys morals és igual per a totes les víctimes i la indemnització pels danys psicofísics s'entén en la seva acceptació integral de respecte o restauració del dret a la salut. Per assegurar la indemnitat total dels danys i perjudicis causats, s'han de tenir en compte, a més, les circumstàncies econòmiques, incloses les que afecten la capacitat de treball i pèrdua d'ingressos de la víctima, les circumstàncies familiars i personals, i la possible existència de circumstàncies excepcionals que puguin servir per a l'exacta valoració del dany causat. Són elements correctors de disminució en totes les indemnitzacions, fins i tot en les despeses d'assistència mèdica i hospitalària i d'enterrament i funeral, la concurrència de la víctima en la producció de l'accident o en l'agreujament de les conseqüències i, a més, en les indemnitzacions per lesions permanents, la subsistència d'incapacitats preexistents o alienes a l'accident que hagin influït en el resultat lesiu final; i són elements correctors d'agreujament en les indemnitzacions per lesions

permanents la producció d'invalideses concurrents i, si s'escau, la subsistència d'incapacitats preexistents.

8. En qualsevol moment es pot convenir o acordar judicialment la substitució total o parcial de la indemnització fixada per la constitució d'una renda vitalícia a favor del perjudicat.

9. La indemnització o renda vitalícia només es poden modificar per alteracions substancials en les circumstàncies que van determinar-ne la fixació o per l'aparició de danys sobrevinguts.

10. Anualment, amb efectes d'1 de gener de cada any i a partir de l'any següent a l'entrada en vigor d'aquesta Llei, s'han d'actualitzar les quanties indemnitzadores que fixa aquest annex i, si de cas hi manca, queden automàticament actualitzades en el percentatge de l'índex general de preus al consum corresponent a l'any natural immediatament anterior. En aquest últim cas i per facilitar-ne el coneixement i aplicació, per resolució de la Direcció General d'Assegurances s'han de fer públiques les actualitzacions.

11. En la determinació i concreció de les lesions permanents i les incapacitats temporals, així com en la sanitat del perjudicat, és necessari l'informe mèdic.

Segon. Explicació del sistema.

a) Indemnitzacions per mort (taules I i II).

*Taula I.

Comprèn la quantificació dels danys morals, dels danys patrimonials bàsics i la determinació legal dels perjudicats, fixant els criteris d'exclusió i concurrència entre aquests.

Per a la determinació dels danys, s'han de tenir en compte el nombre dels perjudicats i la seva relació amb la víctima, d'una banda, i l'edat de la víctima, de l'altra.

Les indemnitzacions estan expressades en milers de pessetes.

*Taula II.

Describeu els criteris que s'han de ponderar per fixar els altres danys i perjudicis ocasionats, així com els elements correctors. A aquests efectes, s'ha de tenir en compte que els danys i perjudicis es fixen mitjançant percentatges d'augment o disminució sobre les quanties que fixa la taula I i que són satisfets separatament i a més de les despeses corresponents al dany emergent, és a dir, les d'assistència mèdica i hospitalària i les d'enterrament i funeral.

Els factors de correcció que fixa aquesta taula no són excloents entre si, sinó que poden concórrer conjuntament en un mateix sinistre.

b) Indemnitzacions per lesions permanents (taules III, IV i VI).

La quantia d'aquestes indemnitzacions es fixa partint del tipus de lesió permanent ocasionat al perjudicat des del punt de vista físic o funcional, mitjançant punts assignats a cada lesió (taula VI); a aquesta puntuació se li aplica el valor del punt en pessetes en funció inversament proporcional a l'edat del perjudicat i incrementat el valor del punt a mesura que augmenta la puntuació (taula III); i, finalment, sobre aquesta quantia s'apliquen els factors de correcció en forma de percentatges d'augment o reducció (taula IV), amb la finalitat de fixar concretament la indemnització pels danys i perjudicis ocasionats que ha de ser satisfeta, a més de les despeses d'assistència mèdica i hospitalària.

*Taula III i VI.

Es corresponen, per a les lesions permanents, amb la taula I per a la mort.

En concret, per a la taula VI s'ha de tenir en compte:

– Sistema de puntuació:

Té una doble perspectiva. D'una banda, la puntuació de zero a 100 que conté el sistema, on 100 és el valor màxim assignable a la lesió més greu resultant; d'altra banda, cada lesió conté una puntuació mínima i una altra de màxima.

La puntuació adequada al cas concret s'ha d'establir tenint en compte les característiques específiques de la lesió en relació amb el grau de limitació o pèrdua de la funció que hagi patit el membre o òrgan afectat.

La taula VI incorpora, al seu torn, al capítol 1, apartats "sistema ocular" i "sistema auditiu", unes taules en les quals es reflecteixen els danys corresponents al costat dret dels òrgans de la vista i de l'oïda, en els eixos de les abscisses. Els del costat esquerre d'aquests òrgans, en l'eix de les ordenades. Per tant, amb les dades contingudes en l'informe mèdic sobre l'agudesa visual o auditiu del lesionat després de l'accident s'han de localitzar els corresponents al costat dret, en l'eix de les abscisses, i els del costat esquerre, en l'eix de les ordenades. Traçant línies perpendiculars a partir de cadascun d'aquests, s'obté la puntuació de la lesió, que correspon a la continguda en el quadre on conflueixen les dues línies. La puntuació oscil·la entre 1 i 85 en l'òrgan de la visió, i d'1 a 60 en el de l'audició.

– Incapacitats concurrents:

Quan el perjudicat resulti amb diferents lesions derivades del mateix accident, se li ha d'atorgar una puntuació conjunta, que s'obté aplicant la fórmula següent:

$$\frac{(100 - M) \times m}{100} + M$$

M = puntuació de més valor.

m = puntuació de menys valor.

Si en les operacions aritmètiques s'obtenen fraccions decimals, s'ha d'arrodonir a la unitat més alta.

Si són més de dues les lesions concurrents, es continua aplicant aquesta fórmula, i el terme "M" correspon al valor del resultat de la primera operació realitzada.

En qualsevol cas, l'última puntuació no pot ser superior a 100 punts.

Si a més de les seqüeles permanents es valora el perjudici estètic, els punts per aquest concepte se sumen aritmèticament als resultants de les incapacitats permanents, sense aplicar respecte a aquells la fórmula esmentada.

*Taula IV.

Es correspon amb la taula II de les indemnitzacions per mort i li són aplicables les mateixes regles, singularment la de possible concurrència dels factors de correcció.

c) Indemnitzacions per incapacitats temporals (taula V).

Aquestes indemnitzacions són compatibles amb qualssevol altres i es determinen per un import diari (variable segons si es requereix estada hospitalària o no) multiplicat pels dies que triga a sanar la lesió i corregit de conformitat amb els factors que consten a la mateixa taula.

TAULA I
Indemnitzacions bàsiques per mort
(Inclusos danys morals)

Perjudicats/beneficiaris (1) de la indemnització (per grups excloents)	Edat de la víctima		
	Fins a 65 anys — Milers de pessetes	De 66 a 80 anys — Milers de pessetes	Més de 80 anys — Milers de pessetes
Grup I			
<i>Víctima amb cònjuge (2)</i>			
Al cònjuge	12.000	9.000	6.000
A cada fill menor d'edat	5.000	5.000	5.000
A cada fill major d'edat:			
Si té menys de vint-i-cinc anys	2.000	2.000	750
Si té més de vint-i-cinc anys	1.000	1.000	500
A cada pare amb convivència amb la víctima o sense	1.000	1.000	—
A cada germà menor d'edat orfe i dependent de la víctima	5.000	5.000	—
Grup II			
<i>Víctima sense cònjuge (3) i amb fills menors</i>			
Només un fill	18.000	18.000	18.000
Només un fill, de víctima separada legalment	14.000	14.000	14.000
Per cada fill menor més (4)	5.000	5.000	5.000
A cada fill major d'edat que concorri amb menors	2.000	2.000	750
A cada pare amb convivència amb la víctima o sense	1.000	1.000	—
A cada germà menor d'edat orfe i dependent de la víctima	5.000	5.000	—
Grup III			
<i>Víctima sense cònjuge (3) i amb tots els fills majors d'edat</i>			
III.1 Fins a vint-i-cinc anys:			
A un sol fill	13.000	13.000	7.500
A un sol fill, de víctima separada legalment	10.000	10.000	6.000
Per cada altre fill de menys de vint-i-cinc anys (4)	3.000	3.000	1.500
A cada fill de més de vint-i-cinc anys que concorri amb fills de menys de vint-i-cinc anys	1.000	1.000	500
A cada pare amb convivència amb la víctima o sense	1.000	1.000	—
A cada germà menor d'edat orfe i dependent de la víctima	5.000	5.000	—
III.2 Més de vint-i-cinc anys:			
A un sol fill	6.000	6.000	4.000
Per cada altre fill de més de vint-i-cinc anys (4)	1.000	1.000	500
A cada pare amb convivència o sense amb la víctima	1.000	1.000	—
A cada germà menor d'edat orfe i dependent de la víctima	5.000	5.000	—
Grup IV			
<i>Víctima sense cònjuge (3) ni fills i amb ascendents</i>			
Pares (5):			
Que conviuen amb la víctima	11.000	8.000	—
Sense convivència amb la víctima	8.000	6.000	—
Avi sense pares (6):			
A cadascun	3.000	—	—
A cada germà menor d'edat que conviu amb la víctima en els dos casos anteriors	2.000	—	—

Perjudicats/beneficiaris (1) de la indemnització (per grups excoents)	Edat de la víctima		
	Fins a 65 anys Milers de pessetes	De 66 a 80 anys Milers de pessetes	Més de 80 anys Milers de pessetes
Grup V <i>Víctima amb germans sols</i>			
V.1 Amb germans de menys de vint-i-cinc anys:			
A un sol germà.	8.000	6.000	4.000
Per cada altre germà de menys de vint-i-cinc anys (7).	2.000	2.000	1.000
A cada germà de més de vint-i-cinc anys que concorri amb germans de menys de vint-i-cinc anys	1.000	1.000	1.000
V.2 Sense germans de menys de vint-i-cinc anys:			
A un sol germà.	5.000	3.000	2.000
Per cada altre germà (7)	1.000	1.000	1.000

(1) Amb caràcter general:

a) Si es tracta de fills, també s'hi han d'incloure els adoptius.

b) Quan es fixin quanties diferents segons l'edat del perjudicat o beneficiari, s'ha d'aplicar l'edat que tingui en la data en què es va produir l'accident de la víctima.

(2) Cònjuge no separat legalment en el moment de l'accident.

Les unions conjugals de fet consolidades s'assimilen a les situacions de dret.

(3) S'equiparen a l'absència de cònjuge la separació legal i el divorci. No obstant això, si el cònjuge separat o divorciat té dret a la pensió que regula l'article 97 del Codi civil, li correspon una indemnització igual al 50 per 100 de les fixades per al cònjuge en el grup I.

En els supòsits de concurrència amb unions conjugals de fet o, si s'escau, d'aquells o aquests amb cònjuges no separats legalment, la indemnització fixada per al cònjuge en el grup I s'ha de distribuir entre els concurrents proporcionalment a la quantia que els hauria correspost si no hi hagués concurrència.

(4) La quantia total de la indemnització que correspon segons el nombre de fills s'assigna entre ells a parts iguals.

(5) Si hi concorren un que conviu amb la víctima i un altre que no hi conviu, s'ha d'assignar a cadascun el 50 per 100 de la quantia que figura en el concepte respectiu.

(6) La quantia total de la indemnització s'ha de distribuir al 50 per 100 entre els avis paterns i materns.

(7) La quantia total de la indemnització que correspon segons el nombre de germans s'ha d'assignar entre ells a parts iguals.

Factors de correcció per a les indemnitzacions bàsiques per mort

Descripció	Augment (en percentatge o en pessetes)	Percentatge de reducció
<i>Perjudicis econòmics:</i>		
Ingressos nets anuals de la víctima per treball personal:		
Fins a 3.000.000 de pessetes (1)	Fins al 10 %	—
De 3.000.0001 a 6.000.000 de pessetes	De l'11 al 25 %	—
De 6.000.0001 fins a 10.000.000 de pessetes	Del 26 al 50 %	—
Més de 10.000.000 de pessetes	Del 51 al 75 %	—
<i>Circumstàncies familiars especials:</i>		
Discapacitat física o psíquica acusada (anterior a l'accident) del perjudicat/beneficiari		
Si és cònjuge o fill menor d'edat	Del 75 al 100 % (2)	—
Si és fill major d'edat amb menys de vint-i-cinc anys	Del 50 al 75 % (2)	—
Qualsevol altre perjudicat/beneficiari:	Del 25 al 50 % (2)	—
Víctima fill únic:		
Si és menor d'edat	Del 30 al 50 %	—
Si és major d'edat, amb menys de vint-i-cinc anys	Del 20 al 40 %	—
Si és major d'edat, amb més de vint-i-cinc anys	Del 10 al 25 %	—
<i>Mort dels dos pares en l'accident:</i>		
Amb fills menors.	Del 75 al 100 % (3)	—
Sense fills menors:		
Amb fills de menys de vint-i-cinc anys	Del 25 al 75 % (3)	—
Sense fills de menys de vint-i-cinc anys	Del 10 al 25 % (3)	—
<i>Víctima embarassada amb pèrdua de fetus a conseqüència de l'accident:</i>		
Si el concebut és el primer fill:		
Fins al tercer mes d'embaràs	1.500.000 ptes.	—
A partir del tercer mes.	4.000.000 ptes.	—

Descripció	Augment (en percentatge o en pessetes)	Percentatge de reducció
Si el concebut és el segon fill o posteriors:		
Fins al tercer mes d'embaràs	1.000.000 ptes.	—
A partir del tercer mes	2.000.000 ptes.	—
<i>Elements correctors de l'apartat primer.7 d'aquest annex.</i>	—	Fins al 75

(1) S'inclou en aquest apartat qualsevol víctima en edat laboral, encara que no se'n justifiquin ingressos.

(2) Sobre la indemnització que correspongui al beneficiari discapacitat.

(3) Sobre la indemnització bàsica que correspongui a cada perjudicat.

TAULA III

Indemnitzacions bàsiques per lesions permanents (inclosos danys morals)

Valors del punt (en pessetes)

Punts	Edats				
	Menys de 20 anys	De 21 a 40 anys	De 41 a 55 anys	De 56 a 65 anys	Més de 65 anys
1	88.918	82.320	75.720	69.707	62.391
2	91.663	84.671	77.679	71.636	63.379
3	94.125	86.775	79.421	73.359	64.379
4	96.309	88.628	80.944	74.873	64.919
5	98.211	90.232	82.249	76.182	65.471
6	99.835	91.586	83.335	77.280	65.879
7	101.981	93.428	84.873	78.793	66.666
8	103.914	95.083	86.247	80.150	67.344
9	105.640	96.550	87.458	81.350	67.912
10-14	107.156	97.830	88.506	82.396	68.373
15-19	125.937	115.273	104.606	97.012	76.299
20-24	143.186	131.293	119.399	110.438	83.539
25-29	160.401	147.268	134.137	123.830	90.933
30-34	176.516	162.227	147.939	136.369	97.832
35-39	191.560	176.192	160.825	148.076	104.251
40-44	205.561	189.192	172.823	158.971	110.202
45-49	218.544	201.248	183.952	169.075	115.695
50-54	230.540	212.389	194.237	178.412	120.743
55-59	246.501	227.178	207.855	190.815	127.916
60-64	262.148	241.678	221.209	202.974	134.948
65-69	277.490	255.893	234.298	214.897	141.844
70-74	292.530	269.831	247.133	226.583	148.603
75-79	307.274	283.494	259.716	238.042	155.230
80-84	321.731	296.890	272.051	249.277	161.727
85-89	335.902	310.024	284.145	260.290	168.098
90-99	349.798	322.900	296.001	271.089	174.343
100	363.420	335.522	307.626	281.674	180.465

TAULA IV

Factors de correcció per a les indemnitzacions bàsiques per lesions permanents

Descripció	Augment (en percentatge o en pessetes)	Percentatge de reducció
<i>Perjudicis econòmics:</i>		
Ingressos nets de la víctima per treball personal:		
Fins a 3.000.000 de pessetes (1)	Fins al 10 %	—
De 3.000.001 fins a 6.000.000 de pessetes	De l'11 al 25 %	—
De 6.000.001 fins a 10.000.000 de pessetes	Del 26 al 50 %	—
Més de 10.000.000 de pessetes	Del 51 al 75 %	—

Descripció	Augment (en percentatge o en pessetes)	Percentatge de reducció
<i>Danys morals complementaris:</i> S'entenen ocasionats si una sola seqüela excedeix 75 punts o les concurrents superen els 90 punts. Només en aquests casos és aplicable	Fins a 10.000.000 ptes.	—
<i>Lesions permanents que constitueixin una incapacitat per a l'ocupació o activitat habitual de la víctima:</i> Permanent parcial: Amb seqüeles permanents que limiten parcialment l'ocupació o activitat habitual, sense impedir la realització de les tasques fonamentals d'aquesta	Fins a 2.000.000 ptes.	—
Permanent total: Amb seqüeles permanents que impedeixen totalment la realització de les tasques de l'ocupació o activitat habitual de l'incapacitat.	De 2.000.001 a 10.000.000 ptes.	—
Permanent absoluta: Amb seqüeles que inhabiliten l'incapacitat per a la realització de qualsevol ocupació o activitat	De 10.000.001 a 20.000.000 ptes.	—
<i>Grans invàlids:</i> Persones afectades amb seqüeles permanents que requereixen l'ajuda d'altres persones per realitzar les activitats més essencials de la vida diària com vestir-se, desplaçar-se, menjar o anàlogues (tetraplegies, paraplegies, estats de coma vigil o vegetatius crònics, importants seqüeles neurològiques o neuropsiquiàtriques amb greus alteracions mentals o psíquiques, ceguesa completa, etc.). Necessitat d'ajuda d'una altra persona: Ponderant l'edat de la víctima i grau d'incapacitat per realitzar les activitats més essencials de la vida. S'assimilen a aquesta prestació el cost de l'assistència en els casos d'estats de coma vigil o vegetatius crònics	Fins a 40.000.000 ptes.	—
Adequació de l'habitatge: Segons les característiques de l'habitatge i circumstàncies de l'incapacitat, en funció de les seves necessitats	Fins a 10.000.000 ptes.	—
Perjudicis morals de familiars: Destinats a familiars pròxims a l'incapacitat en atenció a la substancial alteració de la vida i convivència derivada de les atencions i atenció continuada, segons circumstàncies.	Fins a 15.000.000 ptes.	—
<i>Embarassada amb pèrdua de fetus a conseqüència de l'accident (2):</i> Si el concebut és el primer fill: Fins al tercer mes d'embaràs A partir del tercer mes.	1.500.000 ptes. 4.000.000 ptes.	— —
Si el concebut és el segon fill o posteriors: Fins al tercer mes d'embaràs A partir del tercer mes.	1.000.000 ptes. 2.000.000 ptes.	— —
<i>Elements correctors de l'apartat primer.7 d'aquest annex</i>	Segons circumstàncies	Segons circumstàncies.
<i>Adequació del vehicle propi:</i> Segons característiques del vehicle i circumstàncies de l'incapacitat permanent, en funció de les seves necessitats.	Fins a 3.000.000 ptes.	—

- (1) S'inclou en aquest apartat qualsevol víctima en edat laboral, encara que no se'n justifiquin ingressos.
(2) Pertoca la percepció d'aquesta indemnització encara que l'embarassada no hagi patit lesions.

TAULA V

Indemnitzacions per incapacitat temporal*(Compatibles amb altres indemnitzacions)***A) Indemnització bàsica (inclosos danys morals).**

Dia de baixa (fins a un màxim de divuit mesos)	Indemnització diària Pessetes
Durant l'estada hospitalària.	7.000
Sense estada hospitalària	3.000

B) Factors de correcció.

Descripció	Percentatges augment	Percentatges disminució
<i>Perjudicis econòmics:</i>		
Ingressos nets anuals de la víctima per treball personal:		
Fins a 3.000.000 de pessetes	Fins al 10 %	
De 3.000.001 fins a 6.000.000 de pessetes	De l'11 al 25 %	
De 6.000.001 fins a 10.000.000 de pessetes	Del 26 al 50 %	
Més de 10.000.000 de pessetes	Del 51 al 75 %	
Elements correctors de disminució de l'apartat primer.7 d'aquest annex		Fins al 75 %

TAULA VI

CAPÍTOL 1

Classificacions i valoració de seqüeles

Cap

ÍNDEX	Descripció de les seqüeles	Puntuació
CAPÍTOL 1	<i>Crani</i>	
Cap:		
Crani. Cara. Sistema ossi. Sistema olfactori. Boca. Sistema ocular. Sistema auditiu.	Pèrdua de substància òssia amb cranioplàstia:	
	Amb batecs de la duramàter i impulsió amb la tos	15-25
	Sense batecs de la duramàter i impulsió amb la tos	5-10
	Pèrdua de substància òssia sense cranioplàstia	10-15
	Cuir cabellut:	
	Cicatrís doloroses o neuràlgies (del supra-orbitari, occipital)	2-12
	Alteracions cerebrals:	
	<i>Síndrome postcommocional</i> (cefalees, vertígens, alteracions del somni, de la memòria, del caràcter, de la libido).	5-15
	<i>Síndromes deficitàries.</i>	
	Disfàsia:	
	Alteració més o menys important de la parla però capacitat de comprensió normal del llenguatge parlat i escrit	25-35
	Alteració en la comprensibilitat i fins i tot impossibilitat de comunicació.	35-45
	Afàsia	45-50
	Amnèsia (retrògrada o posttraumàtica)	2-20
	Amnèsia de fixació	35-45
	Dislàlia-disàrtria	10-20
	Dèficit de coordinació psíquica	10-22
	Disminució de l'atenció	2-15
	Capacitat de resposta disminuïda	5-15
	Atàxia-apràxia	30-35
	Dispràxia	10-20
	Coma vigil (estat vegetatiu crònic)	90-95
	Pèrdua de capacitat intel·lectual: CI 67 a 80	20-30
	Pèrdua de capacitat intel·lectual: CI 36 a 66	30-50
	Pèrdua de capacitat intel·lectual: CI 0 a 35	50-80
	Diabetis insípida	10-15
	Posada de manifest d'una diabetis mellitus latent	10-15
	Focus irritatiu encefàlic posttraumàtic sense crisis comicials i en tractament.	1-5
CAPÍTOL 2		
Tronc:		
Columna vertebral. Tòrax. Coll i tòrax (òrgans). Abdomen i pelvis (òrgans i vísceres).		
CAPÍTOL 3		
Extremitat superior i cintura escapular:		
Espatlla. Braç. Colze. Avantbraç i canell. Mà. Aparell musculós lligamentós tendinós.		
CAPÍTOL 4		
Extremitat inferior i maluc:		
Maluc. Cuixa. Genoll. Articulació tibiotarsiana. Peu. Aparell musculós lligamentós tendinós.		
CAPÍTOL 5		
Aparell cardiovascular:		
Vascular perifèric. Cor.		
CAPÍTOL 6		
Sistema nerviós central:		
Medulla espinal. Nervis cranials.		
CAPÍTOL 7		
Sistema nerviós perifèric:		
Membres superiors. Membres inferiors.		
CAPÍTOL 8		
Sistema endocrí.		
CAPÍTOL ESPECIAL		
Perjudici estètic.		

Descripció de les seqüeles	Puntuació	Descripció de les seqüeles	Puntuació
Síndromes neurològiques:			
Epilèpsia:			
Absències sense antecedents i en tractament	5-10	Anquilosi articulació temporomandibular amb dificultat a la fonació i pas de líquids	55-65
Localitzades sense antecedents i en tractament.	10-20	Rigidesa articulació temporomandibular lleu	5-10
Generalitzades:		Rigidesa articulació temporomandibular greu	10-20
Una crisi aïllada sense tractament.	9-10	Pèrdua de part o tota la mandíbula	40-75
Una crisi aïllada amb tractament.	19-20	Call deformant os malar.	2-8
Una-dues crisis anuals	24-25	Material d'osteosíntesi	2-8
Una-dues crisis mensuals	29-30	<i>(Cara) Sistema olfactori</i>	
Crisis freqüents que obliguen a modificar activitats habituals	55-70	Hipoòsmia	5-12
Crisis freqüents que impedeixen una activitat regular	80-90	Sinusitis crònica posttraumàtica	5-12
Síndrome cerebel·losa unilateral.	50-55	Alteració de la respiració nasal per deformitat òssia o cartilaginosa	2-10
Síndrome cerebel·losa bilateral.	75-95	Anòsmia	12
Hidrocefàlia, fistules osteodurals (hidrorees), atrofies cerebrals i síndromes parkinsonianes.		Pèrdua del nas:	
Valorar fallada funcional i donar-li la puntuació corresponent. Afegir-hi d'1 a 10. ...	1-10	Parcial	5-25
Derivació cranioperitoneal o craniopericàrdica (per hidrocefàlia)	15-25	Total	25
Síndromes psiquiàtriques:		Rinorrea de líquid cefaloraquidi permanent	50-60
Neurosis posttraumàtiques	5-15	<i>(Cara) Boca</i>	
Psicosis posttraumàtiques (difícilment considerades com a seqüeles, s'ha de consultar amb l'especialista)	-	Dents (pèrdua traumàtica):	
Psicosi maniacodepressiva	30-40	Una incisiva	0-1
Síndrome depressiva posttraumàtica	5-10	Una premolar	0-1
Desorientació temporoespacial	10-20	Una canina	0-1
Síndrome de Moria. (Frontalització) (desinhibició social, acudit fàcil, infantilisme) .	25-35	Una molar	0-1
Excitabilitat, agressivitat continuada.	10-30	Pèrdua completa de l'arc dentari amb pròtesi tolerada.	3-8
Excitabilitat, agressivitat esporàdica.	2-10	Masticació:	
Síndrome demencial.	75-95	Dificultat a la masticació d'aliments sòlids.	10-15
Alteració de la personalitat	2-10	Alimentació limitada a aliments tous	15-25
Síndrome orgànica de personalitat (conducta infantil, labilitat emocional, incongruència afectiva, irritabilitat)	30-40	Únicament possibilitat d'alimentació líquida	30-50
<i>(Cara) Sistema ossi</i>		Llengua:	
Regió maxil·lomandibular i articulació temporomandibular:		Amputació parcial (menys del 50 per 100) .	5-20
Luxació recidivant temporomandibular ...	5-15	Amputació parcial (més del 50 per 100) ...	20-45
Artrosi temporomaxil·lar dolorosa	15-20	Amputació total	45
Consolidació viciosa de la mandíbula amb alteració en l'engranatge dental.	5-20	Paràlisi de llengua amb alteració (fonació, masticació, deglució)	40-50
Pseudoartrosi del maxil·lar superior amb alteració de la masticació (inoperable) ..	15-25	Disminució del gust (hipogèusia)	5-12
Luxació inveterada temporomandibular. ...	10-25	Pèrdua del gust (agèusia)	12
Pseudoartrosi mandibular inferior (inoperable)	20-30	<i>(Cara) Sistema ocular</i>	
Pèrdua de substància (volta del paladar i vel del paladar)	20-35	Globus ocular:	
Pèrdua de part o de tot el maxil·lar superior (unilateralment), després de reparació quirúrgica	20-30	Ablació d'un globus ocular però possibilitat de pròtesi	25-30
		Ablació d'un globus ocular, però sense possibilitat de pròtesi.	35-40
		Enoftàlmia secundària a fractura de massís ossi.	1-10
		Annexos oculars:	
		Músculs i vasos:	
		Paràlisi d'un o diversos músculs d'un ull	10-15
		Paràlisi total dels músculs d'un ull	15-20
		Alteracions vasculares (segons després de torns funcionals)	5-15

Descripció de les seqüeles	Puntuació	Descripció de les seqüeles	Puntuació
Parpelles:		Al camp lateral -menys de 10° de desviació-	5-15
Entropió, triptasi, ectropi, cicatrius vicioses (s'hi ha d'afegir la valoració de l'agudesa visual).....	1-10	A la part inferior del camp visual -menys de 10° de desviació-.....	10-20
Maloclusió palpebral.....	1-6	En totes les direccions, de manera que obliga a tancar un ull -desviació de més de 10°-.....	20-25
Ptosí palpebral:		Cataracta posttraumàtica inoperable (valors segons agudesa visual).....	1-25
Unilateral (més agudesa visual).....	2-8	Afàquia (falta de cristal·lí):	
Bilateral (més agudesa visual).....	10-20	Afàquia unilateral: s'ha de valorar segons agudesa visual obtinguda amb correcció amb ulleres (vegeu les taules A i B adjuntes.).....	1-25
Llagrimeig constant (epífora):		Iridectomia posttraumàtica -s'hi ha d'afegir la valoració agudesa visual-.....	1-3
Unilateral.....	1-5	Afàquia bilateral: la xifra de base es considera en 20, a la qual s'ha d'afegir la resultant de les xifres de l'agudesa visual, sense que superi la xifra de 80 (vegeu les taules A i B adjuntes.).....	20-85
Bilateral.....	5-10	Agudesa visual (consulteu la taula A)	
Manifestacions hiperàlgiques o hipoestèsiques a nivell de terminacions periorbitàries	1-5	Pèrdua de visió d'un ull.....	23-25
Camp visual		Nota: si l'ull afectat pel traumatisme tenia anteriorment una agudesa visual reduïda, la taxa d'agreuament és la diferència entre l'agudesa actual menys l'agudesa interior.	
1r Perifèric.		Ceguesa total.....	82-85
Hemianòpsies:		<i>Cara (sistema auditiu)</i>	
Amb conservació de la visió central:		Estenosi del conducte auditiu extern amb lleu pèrdua de la capacitat auditiva.....	1-4
En quadrant superior.....	3-8	Deformació important del pavelló auditiu o pèrdua:	
En quadrant inferior.....	10-20	Unilateral.....	1-4
Superior.....	5-10	Bilateral.....	4-8
Inferior.....	35-40	Pèrdua del pavelló més lesió auditiva (s'ha d'afegir 1-4 a la valoració per pèrdua auditiva) (vegeu taula C adjunta.)	
Nasal.....	5-10	Otorrea (si és traumàtica, s'ha d'afegir 2-5 a la valoració per pèrdua auditiva) (vegeu la taula C adjunta.)	
Bitemporal.....	40-50	Acufen.....	1-3
Lateral homònima completa.....	40-45	Vertígens esporàdics.....	1-5
Amb pèrdua de la visió central:		Síndrome vestibular.....	2-12
En cas de pèrdua incompleta, convé afegir a la incapacitat de la pèrdua de l'agudesa visual la capacitat restant posthemianòpsica.		Trencament perforació timpànica sense reparació quirúrgica. S'ha d'afegir valoració agudesa auditiva.....	1-4
Exemple:		Vertigen laberíntic persistent. Alteració de la marxa, dificultat per al treball, havent d'objectivar els signes vestibulars.....	25-30
Un malalt amb hemianòpsia lateral homònima i una agudesa visual de 3/10 en un ull i de 2/10 en l'altre...	1-85	Osteomielitis crònica supurada del temporal fistulitzada per l'oïda.....	25-30
L'hemianòpsia lateral completa es calcula en 42, i com que la ceguesa es calcula en 85, queden 43 punts.		Hipoacúsia (vegeu taula C):	
La taula d'agudeses visuals estableix per la visió de 3/10 i 2/10 la xifra de 30, després s'aplicaria el 30 % de 43 = 13, i la seva xifra s'afegiria a 42 = 55.		Unilateral.....	1-12
En cas de pèrdua completa, l'alteració funcional s'equipara a la pèrdua de visió.		Bilateral.....	1-70
2n Central:		Cofosi bilateral (sordesa).....	60-70
Escotoma central absolut amb pèrdua de visió central (vegeu taules A i B adjuntes).....	1-25		
Escotomes juxtacentrals o paracentrals...	5-20		
Funció oculomotriu			
Diplòpia:			
En posicions altes de la mirada -menys de 10° de desviació-.....	1-10		

Taula A (agudesa visual: Visió de lluny)

		ULL DRET												
Agudesa visual		10/10	9/10	8/10.	7/10	6/10	5/10	4/10	3/10	2/10	1/10	1/20	Inferior a 1/20	Ceguesa total
ULL ESQUERRE	10/10	0	0	0	1	2	3	4	7	12	16	20	23	25
	9/10	0	0	0	2	3	4	5	8	14	18	21	24	25
	8/10	0	0	0	3	4	5	6	9	15	20	23	25	2B
	7/10	1	2	3	4	5	6	7	10	18	22	25	2B	30
	6/10	2	3	4	5	6	7	9	12	18	25	29	32	35
	5/10	3	4	5	6	7	8	10	15	20	30	33	35	40
	4/10	4	5	6	7	9	10	11	18	23	35	38	40	45
	3/10	7	8	9	10	12	15	18	20	30	40	45	50	55
	2/10	12	14	15	16	18	20	23	30	40	50	55	60	65
	1/10	16	18	20	22	25	30	35	40	50	65	68	70	78
	1/20	20	21	23	25	29	33	38	45	55	68	75	78	80
	Inferior a 1/20	23	24	25	28	32	35	40	50	60	70	78	80	82
Ceguesa total	25	26	28	30	35	40	45	55	65	78	80	82	85	

Taula B (agudesa visual: Visió de prop)

		ULL DRET											
Agudesa visual		P1.5	P2	P3	P4	P5	P6	P8	P10	P14	P20	<P20	0
ULL ESQUERRE	P /5	0	0	2	3	6	8	10	13	16	20	23	25
	P2	0	0	4	5	8	10	14	16	18	22	25	28
	P3	2	4	8	9	12	16	20	22	25	28	32	35
	P4	3	5	9	11	15	20	25	27	30	38	40	42
	P5	6	8	12	15	20	26	30	33	36	42	46	50
	P6	8	10	16	20	26	30	32	37	42	46	50	55
	P8	10	14	20	25	30	32	40	46	52	58	62	65
	P10	13	16	22	27	33	37	46	50	58	64	67	70
	P14	16	18	25	30	36	42	52	58	65	70	72	76
	P20	20	22	28	36	42	46	58	64	70	75	78	80
	<P20	23	25	32	40	46	50	62	67	72	78	80	82
	0	25	28	35	42	50	55	65	70	78	80	82	85

Taula C (agudeza auditiva)

ORELLA DRETA

ORELLA ESQUERRE	Veü alta (distància de percepció en metres)										
				5	4	2	1	Contacte	No percebuda		
	Voz xiuxiuejada (distància de percepció en metres)										
				0,80	0,50	0,25	Contacte	No percebuda			
	Pèrdua auditiva (en decibels)										
					0 a 25	25 a 35	35 a 45	45 a 55	55 a 65	65 a 80	80 a 90
			0 a 25	0	2	4	6	8	10	12	
	5	0,80	25 a 35	2	4	6	8	10	12	15	
	4	0,50	35 a 45	4	6	10	12	15	20	25	
	2	0,25	45 a 55	6	8	12	15	20	25	30	
1	Contacte	55 a 65	8	10	15	20	30	35	40		
Contacte	No percebuda	65 a 80	10	12	20	25	35	45	55		
No percebuda		80 a 90	12	15	25	30	40	55	70		

CAPÍTOL 2

Tronc

Descripció de les seqüeles	Puntuació
<i>Columna vertebral</i>	
Cervical:	
Valors normals de mobilitat:	
Flexió 40°.....	
Extensió 75°.....	
Rotació dreta-esquerra 50°.....	
Inclinació dreta-esquerra 30-45°.....	
Síndrome posttraumàtica cervical (síndrome de la fuetada, marejos, vertígens, cefalees).....	1-8
Cervicàlgia:.....	
Sense irritació braquial.....	1-5
Amb irritació braquial.....	5-10
Hèrnia o protusió discal cervical operada o sense operar, amb simptomatologia...	5-15
Agreujament artrosi prèvia al traumatisme	2-5
Artrosi posttraumàtica sense antecedents	5-10
Desviació.....	5-10
Torticoli-inflexió anterior.....	2-10
Rigidesa cervical amb limitació de moviments de rotació i de flexoextensió i inclinació (vegeu els valors normals de mobilitat).....	5-15
Dorsolumbar:	
Valors normals de mobilitat:.....	
Flexió 150° (dorsolumbar).....	
Extensió 60° (dorsolumbar).....	
Inclinació dreta-esquerra 20° (dorsolumbar).....	
Rotació dreta-esquerra 35° (dorsolumbar).....	
Rigideses dorsals o lumbar amb lleugera dificultat en els moviments de la columna consecutius a fractures vertebrals (menys del 30 per 100 de disminució de la mobilitat) (vegeu valors normals de mobilitat).....	2-10
Rigideses dorsals o lumbar severes amb important dificultat de la columna consecutives a fractures vertebrals (més del 30 per 100 de disminució de la mobilitat) (vegeu valors normals de mobilitat)....	10-25
Escoliosis dorsolumbar superiors a 30° ..	20-40
Hèrnia o protusió discal lumbar operada o sense operar, amb simptomatologia ...	5-15
Escoliosis dorsolumbar inferiors a 30° ...	5-20
Cifosi (segons arc de curvatura-graus)....	5-30
Lordosi traumàtica o hiperlordosi (segons arc de curvatura-graus).....	5-25
Dorsàlgies.....	2-12
Lumbàlgies.....	2-12
Artrosi posttraumàtica.....	5-15
Ciatàlgies i lumbociatàlgies:.....	

Descripció de les seqüeles	Puntuació
Unilateral.....	5-15
Bilateral.....	15-20
Espondilolistesi dolorosa, segons graus: ..	
I. Del 25 per 100.....	5-10
II. Del 50 per 100.....	10-15
III. Del 75 per 100.....	15-20
IV. Del 100 per 100.....	20-30
Osteïtis vertebral posttraumàtica sense afectació medul·lar.....	30-40
Material d'osteosíntesi en columna vertebral (tiges de Harrington, plaques de Louis, Roy Camille, cargols pediculars) ..	5-10
Fractura falcament anterior:	
Menys del 50 per 100 de l'altura de la vèrtebra.....	2-10
Més del 50 per 100 de l'altura de la vèrtebra.....	10-15
Sacre i pelvis:	
Disjunció púbica i sacroilíaca (segons afectació sobre estàtica vertebral i funció locomotriu).....	5-12
Fractures branques pèlviques (ili i isquiopubiana) no consolidades i que produeixen dolors.....	5-18
Coxigodinia posttraumàtica amb o sense fractura objectivada als RX.....	4-9
Estretor pèlvica. Part no via natural:	
De menys de trenta-cinc anys sense fills.	20-25
De menys de trenta-cinc anys amb un fill o més.....	15-20
De trenta-cinc a quaranta-cinc anys sense fills.....	15-20
De trenta-cinc a quaranta-cinc anys amb un fill o més.....	10-15
Més de quaranta-cinc anys.....	2-10
Sistema ossi:	
Fractura de costelles amb consolidació viciosa.....	2-8
Fractura de costelles amb neuràlgies intercostals persistents-espòriques.....	2-15
Fractura de costelles amb insuficiència respiratòria. Es valora aquesta i s'hi afegixen tres punts.....	1-3
Material d'osteosíntesi en fractura costal..	1-3
Fractura d'estèrnium:	
Consolidació viciosa, defecte físic.....	2-6
Consolidació viciosa, defecte físic (més insuficiència respiratòria).....	2-6
Parènquima pulmonar:	
Pneumotòrax traumàtic recidivant.....	2-10
Pleuresia i seqüela d'aquesta.....	10-15
Resecció parcial d'un pulmó.....	15-30
Abscés crònic amb supuració.....	30-50
Hèrnia irreductible del pulmó.....	15-30
Paràlisi del nervi frènic (es valora la insuficiència respiratòria).....	1-90

Descripció de les seqüeles	Puntuació	Descripció de les seqüeles	Puntuació
Resecció total d'un pulmó	40-50	Duodenectomia parcial o total.	3-15
Seqüeles derivades d'embolisme pulmonar posttraumàtic	3-10	Intestí gros:	
Funció respiratòria:		Colectomia parcial (segons magnitud)	5-15
Insuficiència respiratòria (IR):		Fístules fecaloïdes.	15-30
Lleugera (dispnea grau I: capaç de caminar al pas normal de persones de la mateixa edat PO2 = 80-71).	1-5	Alteracions del trànsit amb anèmia i apriament.	5-30
Moderada (dispnea grau II: no segueix un pas normal PO2 = 70-61)	25-30	Anus:	
Notable (dispnea grau III: no pot caminar més de 100 metres PO2 = 60-45).	55-60	Fístules annals.	5-20
Important (dispnea graus IV i V):		Incontinència amb prolapse o sense	20-50
Fatiga en vestir-se		Retenció anal.	5-15
Fatiga en repòs PO2 = inferior a 45 . . .	85-90	Anus contranatura.	40-50
Nota: PO2 (pressió d'oxigen).		Pèrdua de l'esfínter anal amb prolapse . . .	45-80
<i>Òrgans de coll i tòrax</i>		Melsa:	
Laringe:		Esplenectomia:	
Estenosis cicatricials que determinen disfonia	5-12	Sense repercussió hematològica	5
Estenosis cicatricials que determinen dispnea d'esforç.	15-30	Amb repercussió hematològica	10-15
Estenosi amb impossibilitat d'esforç	65-75	Fetge:	
Paràlisi d'una corda vocal (disfonia)	5-15	Alteracions menors dels test hepàtics (sense alteracions, ni ascites, ni icterícies).	1-8
Paràlisi de dues cordes vocals (afonia)	25-30	Alteracions hepàtiques amb alteracions nutricionals o generals.	15-30
Tràquea:		Fístules biliars	15-30
Traqueteomitzat amb necessitat de cànula .	35-45	Afectació hepàtica evolutiva: ascites icterícia, hemorràgies.	40-60
Faringe:		Extirpació vesícula biliar.	5-10
Estenosi amb obstacle a la deglució	12-25	Lobectomia hepàtica sense alteració funcional	10
Esòfag:		Hèrnies i adherències:	
Diverticles esofàgics posttraumàtics.	15-20	Inguinal, crural, epigàstrica	10-20
Trastorns de la funció motora.	15-20	Diafragmàtica	10-20
Hèrnia de hiata esofàgic (segons trastorn funcional)	2-20	Paràlisi parcial de músculs de l'abdomen per lesió de nervis o de parets abdominals	5-15
Fístula de faringe/esòfag:		Adherències i ferides peritoneals	8-15
A una altra cavitat	10-35	Eventracions	15-20
Externa	10-25	Ronyó i aparell urogenital:	
Mames:		Pielonefritis:	
Mastectomia unilateral.	5-15	Unilateral	15-30
Mastectomia bilateral.	15-25	Bilateral	30-40
<i>Abdomen i pelvis (òrgans i vísceres)</i>		Nefrectomia:	
Estómac:		Unilateral	20-25
Gastrectomia:		Bilateral	65-70
Parcial	5-10	Fístula lumbar urinària	20-30
Subtotal	10-20	Perinetritis crònica:	
Total.	45	Unilateral	10-20
Intestí prim:		Bilateral	20-35
Fístules sense trastorn nutritiu	3-15	Hematoma perirenal organitzat.	5-10
Fístules amb trastorn nutritiu.	15-30	Incontinència urinària:	
Ileostomia parcial o total	-	D'esforç	2-15
Jejunectomia parcial o total s/magnitud. . .	-	Permanent	30-40
		Cistitis cròniques o de repetició.	2-10

Descripció de les seqüeles	Puntuació
Retenció crònica d'orina. Sondatges obli-gats	10-20
Cistostomia	30-40
Trencament traumàtic (sutura)	2-10
Uretra:	
Estretor sense infecció ni insuficiència renal.	2-8
Estretor amb infecció i necessitat de dila-tacions mensuals	8-18
Uretritis crònica	2-8
Aparell genital masculí:	
Destrucció del penis:	
Sense estrenyiment del meat	30-40
Amb estrenyiment del meat	40-50
Atròfia testicular:	
Unilateral	20-25
Bilateral	30-35
Epididectomia unilateral	5-10
Epididectomia bilateral	20-25
Pèrdua traumàtica:	
Un testicle	20-30
Dos testicles	30-40
Hematocele i varicocele	2-10
Impotència (segons edat)	2-20
Aparell genital femení:	
Prolapse vaginal (parcial o total)	5-30
Alteracions orifici vaginal (oclusió)	20-30
Lesions vulvars que fan impossible el coit.	20-30
Prolapse uterí	15-25
Pèrdua de matriu (segons edat i nombre de fills):	
De menys de trenta-cinc anys, sense fills	40-50
De menys de trenta-cinc anys, amb un fill.	30-40
De menys de trenta-cinc anys, amb dos fills o més	20-30
De trenta-sis a quaranta-cinc anys, sense fills	30-40
De trenta-sis a quaranta-cinc anys, amb un fill	20-30
De trenta-sis a quaranta-cinc anys, amb dos fills o més	10-20
De més de quaranta-cinc anys	5-10
Pèrdua de matriu i dos ovaris (segons edat i nombre de fills): s'han de sumar 5 punts a la puntuació resultant de l'apartat anterior	1-5
Pèrdua d'un ovari	20-25
Pèrdua de dos ovaris	30-35
Insuficiència renal:	
Grau I. Vida normal, sense alteracions sub-jectives, però insuficiència renal. Tensió arterial inferior a 160-90	5-10
Grau II. Vida normal, però règim i tracta-ment. Aclariment de 40-80 ml. Tensió arterial 190-105	10-15

Descripció de les seqüeles	Puntuació
Grau III. Vida quotidiana possible, però amb restricció d'activitats, astènia, anèmia, règim i tractament sever. Edemes, tensió arterial diastòlica de 120	20-30
Grau IV. Vida quotidiana pertorbada, treball regular impossible. Insuficiència renal greu. Síndrome nefròtica greu. Hiperten-sió severa. Diàlisi permanent	60-65

CAPÍTOL 3

Extremitat superior i cintura escapular

Descripció de les seqüeles	Puntuació
<i>Espatlla</i>	
Limitació de mobilitat:	
Abducció-elevació de l'espalla més de 90° N(180°)	1-10
Abducció-elevació de l'espalla entre 45°-90° N(180°)	10-15
Abducció-elevació de l'espalla menor de 45° N(180°)	15-20
Abducció de l'espalla de menys de 30° ...	3-8
Antepulsació de l'espalla entre 70° i 140° N(140°)	5-10
Antepulsació de l'espalla menor de 70° N(140°)	10-15
Retropulsió de l'espalla menor de 20° N(40°)	5-10
Retropulsió de l'espalla entre 20° i 40° N(40°)	2-5
Rotació externa de l'espalla de menys de 25° N(50°)	3-6
Rotació externa de l'espalla entre 25° i 50° N(50°)	1-3
Rotació interna de l'espalla de menys de 30° N(60°)	2-8
Rotació interna de l'espalla entre 30° i 60° N(60°)	1-5
Abolició total moviments espalla	20-30
Anquilosi:	
Amb moviment omòplat	20-30
Sense moviment omòplat	30-35
Luxació recidivant de l'espalla	10-15
Luxació inveterada de l'espalla	15-20
Pseudoartrosi consecutiva a resecció o a àmplies pèrdues de substància (espalla oscil-lant)	30-40
Pròtesi total de l'espalla	15-20
Periartritis posttraumàtica	2-10
Desarticulació i amputació una espalla ...	50-60
Desarticulació i amputació dues espalles .	80-90
Espalla dolorosa	1-5
<i>Clavícula</i>	
Call hipertròfic	2-3
Call hipertròfic dolorós	3-5
Call deforme amb compressió nerviosa (parestèsies)	5-10

Descripció de les seqüeles	Puntuació	Descripció de les seqüeles	Puntuació
Luxació acromioclavicular no reduïda	2-5	Flexió del canell inferior a 45° N(90°)	5-10
Luxació acromioclavícula -inoperable-.	3-8	Flexió del canell entre 45° i 90° N(90°).	1-5
Pseudoartrosi clavícula -inoperable-.	5-10	Inclinació radial del canell inferior a 25° N(25°).	1-5
Call deforme hipertròfic amb limitació moviments de l'espatlla	5-10	Inclinació cubital del canell inferior a 45° N(45°).	1-5
Material d'osteosíntesi.	1-3	Call viciós extremitat inferior del radi.	1-3
<i>Braç</i>		Call viciós extremitat inferior del cúbit.	1-3
Material d'osteosíntesi en húmer	2-4	Pseudoartrosi els dos ossos (cúbit o radi)	10-20
Ruptures musculars no operades (bíceps, tríceps).	2-10	Pseudoartrosi cúbit o radi	5-10
Call viciós amb deformació o angulació.	2-8	Amputació cap radi.	5-10
Pseudoartrosi diàfasi 1-3 mig húmer -inoperable-.	15-20	Artrosi canell i canell dolorós.	3-8
Pseudoartrosi extremitat distal i proximal húmer -inoperable-.	15-20	Algodistròfia canell.	5-10
Escurçament-allargament de membre superior (de menys de 3 centímetres)	1-5	Rigidesa en flexió-extensió	3-8
Amputació cap humeral, sense pròtesis d'espatlla.	10-15	Rigidesa en pronació-supinació.	3-8
<i>Colze</i>		Bloqueig en flexió-extensió	5-15
Limitació de la mobilitat (graus):		Bloqueig de la pronació-supinació	5-15
Flexió del colze entre 80° i 160° N(160°)	1-10	Artròdesi de canell	8-12
Flexió del colze inferior a 80° N(160°)	10-15	Luxació ràdiocubital distal inveterada	7-12
Anquilosi del colze:		Síndrome del túnel carpià per fibrosi retràctil postcicatricial	5-12
De 0° a 30°	20-25	Retracció isquèmica de Wolkmann	20-35
De 30° a 75°	10-20	Amputació avantbraç (unilateral)	40-45
De 75° a 150°	25-30	Amputació avantbraç (bilateral).	70-75
Rigidesa, segons arc de moviment (on 0 és l'extensió màxima):		Material d'osteosíntesi	1-4
De 0 a 30°	18-22	<i>Mà</i>	
De 30 a 75°	15-18	Carp:	
De 75 a 150°	18-22	Pseudoartrosi d'escafoide	4-8
Call ossi en olècranon amb feble limitació de la mobilitat en flexió-extensió	1-3	Atròfia del semilunar	3-7
Pseudoartrosi per àmplies pèrdues de substància òssia -inoperable-.	15-20	Metacarp:	
Colze dolorós.	2-5	Call deforme hipertròfic	1-3
Artrosi colze.	2-6	Call deforme amb dificultat motriu i funcional dels dits corresponents	5-10
Epicondilitis-Epitrocleïtis	2-6	Luxació recidivant d'un metacarpia:	
Osteïtis colze:		Metacarpia d'índex i polze	2
Sense fistula.	5-10	Resta metacarpians.	1
Amb fistula.	10-15	Pèrdua de les dues mans a l'altura del carp	60-70
Desarticulació del colze	40-50	Pèrdua d'una mà a l'altura del carp.	30-40
Desarticulació dels dos colzes	70-80	Pèrdua de les dues mans a l'altura dels metacarpians	50-60
<i>Avantbraç i canell</i>		Pèrdua de la mà a l'altura dels metacarpians	25-30
Limitació de la mobilitat (graus):		Material d'osteosíntesi	1-3
Pronació d'avantbraç inferior a 45° N(90°)	2-5	Dits:	
Pronació d'avantbraç entre 45° i 90° N(90°)	1-5	Rigideses	-
Supinació d'avantbraç inferior a 45° N(90°)	2-5	Articulació metacarpofalàngica:	
Supinació d'avantbraç entre 45° i 90° N(90°).	1-5	Polze i índex.	1-2
Extensió del canell inferior a 35° N(70°)	5-10	Resta dits	1-1
Extensió del canell entre 35° i 70° N(70°)	1-5	Articulació interfalàngica:	
		Polze i índex.	1-2
		Resta dits	1-3
		Bloqueig de l'articulació carpometacarpiana.	1-3

Descripció de les seqüeles	Puntuació
Anquilosi:	
Articulació metacarpofalàngica:	
Polze i índex	3-5
Resta dits	1-3
Articulació interfalàngica:	
Polze i índex	2-4
Resta dits	1-2
Amputació:	
Amputació primera falange del polze . . .	15-20
Amputació segona falange del polze . . .	10-15
Amputació primera falange de l'índex . .	10-15
Amputació segona falange de l'índex . . .	6-10
Amputació tercera falange de l'índex . . .	4-10
Amputació d'una falange de la resta dels dits (per cada falange)	1-6
Artritis posttraumàtica interfalàngica	2-4
Luxacions inveterades metacarpofalàngiques	1-9
Luxacions inveterades interfalàngiques . . .	1-7
Tendinitis cròniques	2-3
Artrosi posttraumàtica articulació metacarpofalàngica-polze i índex	2-7
Pèrdua de força a la mà	2-6
Alteració de la mà (torpor)	2-4
Material d'osteosíntesi en metacarpians i falanges	1-3
Aparell musculós lligamentós-tendinós:	
Atròfia músculs espatlles	5-15
Atròfia músculs braç i avantbraç	2-10
Atròfia músculs de la mà	5-10
Atròfia completa membre superior	20-30

CAPÍTOL 4

Extremitat inferior i malucs

Descripció de les seqüeles	Puntuació
<i>Maluc</i>	
Limitació de mobilitat (graus):	
Flexió del maluc inferior a 90° N(120°)	10-15
Flexió del maluc entre 90° i 120° N(120°) . .	2-10
Extensió del maluc inferior a 20° N(20°) . . .	2-10
Abducció del maluc inferior a 30° N(60°) . . .	5-10
Abducció del maluc entre 30° i 60° N(60°) . .	1-5
Rotació interna del maluc inferior a 30° N(30°)	15
Rotació externa del maluc inferior a 30° N(60°)	5-10
Rotació externa del maluc entre 30° i 60° N(60°)	1-5
Maluc dolorós	1-10
Coixesa difícilment filiable (sense origen aparent)	1-5
Artritis posttraumàtiques	15-20

Descripció de les seqüeles	Puntuació
Anquilosi:	
En posició favorable d'un maluc	20-25
En posició favorable dels dos malucs	40-45
En posició desfavorable d'un maluc	25-40
En posició desfavorable dels dos malucs . .	50-55
Artròdesi d'un maluc	20-25
Artròdesi dels dos malucs	40-45
Artrosi:	
Possibilitat d'artrosi posttraumàtica	1-10
Pròtesi de maluc, total	25
Pròtesi de maluc, parcial	20
Necrosi isquèmica	20-25
Amputació:	
A nivell de maluc:	
Unilateral	60-70
Bilateral	90-95
Material d'osteosíntesi	2-10
<i>Cuixa</i>	
Lesions que suposin escurçament del membre:	
Sense atròfia:	
Inferior a 3 centímetres	3-12
De 3 a 6 centímetres	12-24
De 6 a 10 centímetres	24-40
Amb atròfia:	
Inferior a 3 centímetres	6-15
De 3 a 6 centímetres	15-30
De 6 a 10 centímetres	30-45
Osteomielitis de fèmur sense fístula	10-20
Osteomielitis de fèmur amb fístula	10-30
Pseudoartrosi del fèmur (inoperable)	30-40
Amputació de la cuixa:	
Unilateral:	
A nivell subtrocanterià	60-70
A nivell inferior	50-60
Bilateral:	
A nivell subtrocanterià	90-95
A nivell inferior	85-90
Angulació del fèmur	3-8
Material d'osteosíntesi	2-10
<i>Genoll</i>	
Flexió del genoll inferior a 90° N(135°)	10-20
Flexió del genoll entre 90° i 135° N(135°) . .	1-10
Limitació de l'extensió del genoll en els últims 20°	1-15
Lesions de menisc:	
No operades	2-5
Operades (menisectomia)	3-5
Hidartrosi crònica de genoll	3-5

Descripció de les seqüeles	Puntuació	Descripció de les seqüeles	Puntuació
Gonàlgia i artrosi posttraumàtica de genoll.....	3-15	<i>Articulació tibiotarsiana</i>	
Agreujament d'artropatia psoriàstica	1-10	Limitació de moviments:	
Lesions lligamentoses:		Flexió dorsal del peu inferior a 30° N (30°)	1-5
Lligamentoses laterals operades (segons simptomatologia).....	1-10	Flexió plantar del peu inferior a 50° N (50°)..	1-10
Lligamentoses laterals no operades (segons simptomatologia).....	5-10	Inversió inferior a 25° N (25°).....	1-5
Lligaments encreuats:		Eversió inferior a 15° N (15°)	1-5
Lligaments encreuats operats (segons simptomatologia).....	5-15	Inestabilitat del turmell per lesions lligamentoses.....	5-10
Lligaments encreuats no operats.....	10-15	Artrosi tibiotarsiana	5-8
Limitació del moviment (graus i percentatges):		Artròdesi tibiotarsiana	10-15
Rigidesa que permet de 0° a 45° de flexió ..	25-30	Osteoporosi i-o algodistròfia	5-10
Rigidesa que no permet extensió des de 45° de flexió a 0° (tenint en compte els 0° com a posició de funció: cama estesa) ..	30-40	Amputació tibiotarsiana unilateral	30-40
Anquilosi en extensió (posició de funció):		Amputació tibiotarsiana bilateral	60-70
Unilateral	20-30	<i>Peu</i>	
Bilateral	30-40	Tars:	
Genoll valg i genoll var.....	2-10	Abducció del peu inferior a 25° N (25°) ..	1-5
Artròdesi de genoll	20-30	Abducció del peu inferior a 25° N (25°) ..	1-5
Artritis posttraumàtica	10-15	Síndrome de Shüdeck (osteoporosi i/o algodistròfia).....	5-10
Amputació a nivell genoll, bilateral.....	80-85	Talàlgia	5-10
Amputació a nivell genoll, unilateral.....	55-60	Artrosi subastragalina.....	4-8
Pròtesi total de genoll.....	20-25	Artritis.....	10-15
Pròtesi parcial de genoll (unicompartimental)	5-10	Pseudoartrosi de l'astràgal -inoperant- ..	10-15
Ròtula:		Artròdesi subastragalina.....	8-12
Extirpació ròtula (patelectomia):		Peu pla traumàtic.....	5-10
Amb bona musculatura.....	10	Peu buit traumàtic	5-10
Amb atròfia	10-15	Peu talo traumàtic	7-12
Extirpació parcial.....	5-9	Peu equí traumàtic	8-15
Pseudoartrosi amb atròfia (inoperable) ...	5-15	Peu valg traumàtic.....	5-10
Subluxació.....	1-3	Peu var traumàtic	5-10
Luxació recidivant.....	5-10	Peu garrell (equí-garrell-var).....	15-20
Fractura amb call fibrós ampli. Extensió completa i flexió poc limitada del genoll	5-10	Triple artròdesi	8-12
Material d'osteosíntesi	1-3	Amputació a nivell del tars.....	20-30
Artrosi femoral-patelar	5-10	Material d'osteosíntesi	1-3
Condromatèria rotuliana.....	1-5	Metatars:	
<i>Cama</i>		Luxacions i luxacions inverterades	1-5
Pseudoartrosi de tibia -inoperable-	15-20	Calls deformes.....	3-6
Angulacions tibials:		Amputació a nivell del metatars	15-20
Var i valg.....	2-4	Metatarsàlgia	5-10
Genoll recurvat i antecurvat.....	3-5	Dits:	
Osteomielitis:		Rigidesa en extensió (per cada dit)	1-2
Sense fístula.....	10-20	Rigidesa en flexió (dit en martell) (per cada dit).....	2-3
Amb fístula.....	20-30	Anquilosi dit gros en hiperextensió.....	5-10
Material d'osteosíntesi	2-6	Anquilosi dit gros en hiperflexió	5-10
		Anquilosi dit gros en bona posició	1-5
		Amputació dit gros	5-10
		Amputació resta de dits	1-6
		Material d'osteosíntesi	1-3

Descripció de les seqüeles	Puntuació
<i>Aparell múscul lligamentós tendinós</i>	
Atròfia total cuixa	10-15
Atròfia quàdriceps	5-10
Atròfia músculs cama	5-12
Atròfia total membre inferior	20-30
Impotència funcional absoluta de membre inferior	50-60
Trencament tendó Aquil·les (segons trastorn funcional)	2-8
Trencament tendó rotular (segons trastorn funcional)	3-10

CAPÍTOL 5

Aparell cardiovascular

Descripció de les seqüeles	Puntuació
<i>Vascular perifèric</i>	
Aneurismes d'origen traumàtic (valorar segons el grau d'incapacitat que ocasioni). S'ha de consultar amb el metge i aplicar la puntuació reflectida en els apartats expressats a continuació	1-40
Insuficiència vascular:	
Arterial-claudicació intermitent a:	
1.000 m.	1-10
De 2.000 a 500 m.	10-20
A 100 m i trastorns tròfics.	20-30
Venosa-edemes:	
Sense varius.	1-10
Amb varius, úlceres i cianosis acres	10-20
Amb trastorns tròfics importants.	20-30
Arteriovenoses-fístules:	
Sense repercussió regional o general	1-20
Amb repercussió regional (edemes, varius)	20-40
Amb insuficiència cardíaca (vegeu insuficiència cardíaca).	0-0
Tromboflebitis i arteritis:	
Trastorns tròfics lleus.	1-5
Trastorns tròfics greus amb:	
Insuficiència venosa.	
Infiltració esclerosa.	
Hipodermatitis nodular.	
Linfedema.	10-15
<i>Cor</i>	
Insuficiència cardíaca lleugera: el lesionat ha de reduir les activitats, però porta vida normal.	10-30
Insuficiència cardíaca moderada: ha d'evitar tot tipus d'esforços. La vida quotidiana està pertorbada	60-75
Insuficiència cardíaca greu: ha d'evitar tots els esforços fins i tot mínims. Vida molt pertorbada	75-85

Descripció de les seqüeles	Puntuació
Pròtesi aòrtica	15-20
Pròtesi valvular	20-30
Cardiopatia isquèmica posttraumàtica.	20-30
Infart de miocardi posttraumàtic.	30-40

CAPÍTOL 6

Sistema nerviós central

Descripció de les seqüeles	Puntuació
<i>Medul·la espinal</i>	
Monoparèsia d'un membre inferior:	
Lleu.	10-15
Moderada.	15-20
Greu	20-25
Monoparèsia d'un membre superior:	
Lleu.	10-15
Moderada.	15-20
Greu	20-25
Paraparèsia de membres superiors:	
Lleu.	20-30
Moderada.	30-40
Greu	40-55
Paraparèsia de membres inferiors:	
Lleu.	30-40
Moderada.	40-50
Greu	50-60
Hemiparèsia (hemiplegia incompleta):	
Lleu.	20-25
Moderada.	25-35
Greu	35-45
Parèsia d'algun grup muscular	5-25
Síndrome de cua de cavall	15-30
Monoplegia d'un membre superior	40-55
Monoplegia d'un membre inferior	50-60
Tetraparèsia:	
Lleu.	40-50
Moderada.	50-60
Greu	60-80
Hemiplegia completa	80-90
Paràlisi completa i definitiva de les dues extremitats superiors.	70-80
Síndrome d'hemisecció medul·lar (Brown Sequard)	50-60
Síndrome medul·lar transversa S-1 S-5 (alteracions esfinterianes)	40-55
Síndrome medul·lar transversa L-1 S-1:	
La marxa és possible amb aparells, però sempre tenint el recurs de la cadira de rodes. (Alteracions esfinterianes rectals i urinàries.)	70-85
Paraplegia D-4 L-1:	
Posició de sedestació possible i bona.	

Descripció de les seqüeles	Puntuació
Entre D-12 i L-1 amb aparells és possible la bipedestació, però no pot caminar (desplaçaments sempre en cadira de rodes). (Alteracions esfinterianes rectals i urinàries.)	75-85
Tetraplegia C-8 D-1:	
Pot fer servir dos membres superiors i manté prensió esfèrica. La posició de sedestació és possible. (Alteracions esfinterianes i urinàries.) Equilibri de tronc amb possibilitat d'ús de la butaca de paraplàgics	90-100
Tetraplegia C-6 C-7:	
La cintura escapular (espatlla) conservada. Necessitat de butaca elèctric. Amb aparells pot menjar. (Alteracions esfinterianes rectals i urinàries.)	90-100
Tetraplegia per damunt de C-4:	
Tetraplegia completa. Paràlisi de múscul diafragmàtic. Cap motricitat. Subjecte sotmès a respirador automàtic	95-100
<i>Nervis cranials</i>	
Nervi trigemin:	
Dolors intermitents	10-15
Dolors continus	15-30
Paràlisi suborbitària. Hipoanestèsia branca oftàlmica	5-10
Paràlisi inferior. Hipoanestèsia branca maxil·lar	5-10
Paràlisi lingual. Hipoanestèsia branca mandibular	5-10
Nervi facial:	
Paràlisi tronc	20-25
Paràlisi branca temporal	10-12
Branca mandibular	3-5
Paràlisi nervi neumogàstric	15-20
Nervi glosofaringi:	
Paràlisi (segons trastorn funcional)	1-10
Dolors	10-15
Parèsia nervi glosofaringi	1-5
Nervi hipoglòs:	
Paràlisi unilateral	7-10
Paràlisi bilateral	15-20

CAPÍTOL 7

Sistema nerviós perifèric

Descripció de les seqüeles	Puntuació
<i>Membres superiors</i>	
Paràlisi:	
Nervi circumflex	15
Nervi múscul cutani	10-12
Nervi subescapular	6-10
Nervi mitjà:	

Descripció de les seqüeles	Puntuació
A nivell del braç	30-35
A nivell de l'avantbraç-canell	10-15
Nervi cubital:	
A nivell del braç	25-30
A nivell de l'avantbraç-canell	10-15
Nervi radial:	
A nivell del braç	25-30
A nivell de l'avantbraç-canell	15-20
Plexe braquial (tipus ERB-Duchene)	45-55
Plexe braquial (tipus Klumpke-Dejerine)	30-45
Parèsies:	
Els dos membres superiors	20-40
Un membre superior	15-25
Parèsia de nervi musculocutani	2-8
Nervi subescapular	2-5
Nervi circumflex	2-10
Nervi mitjà	10-15
Nervi cubital	5-10
Nervi radial	6-12
Parestèsies parts acres (EESS)	3-7
<i>Membres inferiors</i>	
Paràlisis:	
Nervi ciàtic	40-55
Nervi ciàtic popliti extern	35-40
Nervi ciàtic popliti intern	15-20
Nervi crural	30-40
Nervi tibial posterior	30-35
Parestèsies:	
Nervi ciàtic	10-20
Nervi ciàtic popliti extern	7-12
Nervi ciàtic popliti intern	5-10
Nervi crural	10-15
Nervi tibial posterior	10-15
Neuràlgies:	
Ciàtic	10-30
Crural	5-15
Parestèsies parts acres (EELL)	3-8

CAPÍTOL 8

Trastorns endocrins

Descripció de les seqüeles	Puntuació
Síndrome hipofisiària	1-20
Hipo-hipertiroidisme	1-20
Diabetis insípida	1-20
Diabetis mellitus	1-20
Síndrome suprarenal	1-20
Síndrome paratiroidal	1-20

CAPÍTOL ESPECIAL

Perjudici estètic

Descripció de les seqüeles	Puntuació
Lleuger.....	1-4
Moderat.....	5-7
Mitjà.....	8-10
Important.....	11-14
Molt important.....	15-20
Considerable.....	>20»

Per a les situacions especials amb deformitat o cicatrius visibles importants, la puntuació s'ha de determinar tenint en compte l'edat i el sexe de la persona, així com la incidència en la seva imatge per a la professió habitual. També s'ha de valorar el cost de les intervencions necessàries de cirurgia plàstica reparadora.

Disposició addicional novena. *Modificacions de l'Estatut legal del Consorci de Compensació d'Assegurances.*

A l'Estatut legal del Consorci de Compensació d'Assegurances, aprovat per l'article 4 de la Llei 21/1990, de 19 de desembre, per adaptar el dret espanyol a la Directiva 88/357/CEE, sobre llibertat de serveis en assegurances diferents de la de vida, i d'actualització de la legislació d'assegurances privades, s'hi introdueixen les modificacions següents:

1. Es fa una nova redacció de l'article 3:

«Article 3. *Fins.*

1. El Consorci de Compensació d'Assegurances, com a organisme inspirat en el principi de compensació, té com a finalitat cobrir els riscos en les assegurances que es determinen en aquest Estatut legal, amb l'amplitud que fixa aquest o es pot fer en disposicions específiques amb rang de llei.

Per al compliment adequat d'aquests fins, el Consorci pot subscriure pactes de coassegurança, així com cedir o retrocedir en reassegurança part dels riscos assumits a entitats asseguradores espanyoles o estrangeres que estan autoritzades a realitzar operacions d'aquesta naturalesa. Així mateix, pot acceptar en reassegurança en l'assegurança de riscos nuclears i en l'assegurança agrària combinada en els termes que preveu aquest Estatut legal.

2. Llevat dels supòsits a què es refereix el número 1 precedent, el Consorci de Compensació d'Assegurances pot assumir la cobertura concertant pactes de coassegurança o acceptant en reassegurança en els supòsits en què hi hagi motius d'interès públic que ho aconsellin, atenent la situació i circumstàncies del mercat assegurador.

3. Són funcions públiques del Consorci de Compensació d'Assegurances les relatives a l'exigibilitat dels recàrrecs a favor d'aquest, les que li atribueix la legislació reguladora de l'assegurança de crèdit a l'exportació per compte de l'Estat i les que li confereix l'article 16.»

2. Es modifica la lletra g) i s'afegeix una nova lletra h) al número 1 de l'article 5, del tenor següent:

«g) Aprovar els models de pòlisses, tarifes de primes i bases tècniques que hagi d'utilitzar el Consorci.

h) Prestar, per majoria de dos terços dels seus components, el consentiment en la contractació, com a coassegurador o acceptant en reassegurança, de la cobertura dels riscos a què es refereix el número 2 de l'article 3 en tots els supòsits diferents dels regulats expressament en els articles 6 a 11, tots dos inclusivament, d'aquest Estatut legal.»

3. S'afegeix un segon paràgraf al número 2 de l'article 8:

«Aquesta obligació es limita a les indemnitzacions que sigui procedent abonar de conformitat amb la llei espanyola de contracte d'assegurança.»

Se suprimeix el número 6 de l'article 8.

4. Se suprimeix la lletra «c)» i es fa una nova redacció de la lletra a), totes dues del número 1 de l'article 11:

«a) La contractació de cobertura de les obligacions derivades de la responsabilitat civil de l'Estat, comunitats autònomes, corporacions locals i organismes autònoms o entitats de dret públic adscrits a qualsevol d'aquests quan, en tots els casos, sol·licitin concertar aquesta assegurança amb el Consorci de Compensació d'Assegurances.»

5. L'article 15 adopta la redacció següent:

«Article 15. *En relació amb la Comissió Liquidadora d'Entitats Asseguradores.*

Correspon al Consorci de Compensació d'Assegurances el recàrrec destinat a efectuar subvencions a la Comissió Liquidadora d'Entitats Asseguradores, així com la seva gestió i recaptació.

Les subvencions, les atorga el Consorci amb càrrec a l'import íntegre cobrat del recàrrec, sense estar limitat per exercicis econòmics, en la quantitat necessària per finançar la totalitat del pressupost anual de la Comissió Liquidadora d'Entitats Asseguradores i en la mesura que aquest pressupost no pugui ser atès amb recursos propis. A més, pot atorgar a la Comissió subvencions a càrrec de la recaptació efectiva del recàrrec en l'exercici en què s'atorguen, i té en aquest últim cas com a límit l'import de la recaptació anual del recàrrec en l'últim exercici finalitzat.

La Direcció General d'Assegurances ha d'establir el procediment per a l'atorgament i efectivitat de les subvencions destinades al compliment dels fins de la Comissió Liquidadora d'Entitats Asseguradores.

No s'han d'abonar interessos a favor de la Comissió Liquidadora d'Entitats Asseguradores com a conseqüència del desfasament que hi pugui haver entre la recaptació dels recàrrecs pel Consorci i les subvencions que hagi d'efectuar aquest a favor d'aquella.»

6. Els números 1 i 3 de l'article 16 adopten la redacció següent:

«1. Proposar a la Direcció General d'Assegurances les tarifes dels recàrrecs que ha de percebre el Consorci com a contrapartida a les funcions de fons de garantia i de compensació atribuïdes a aquest.»

«3. Elaborar plans i programes de prevenció i reducció de sinistres i desenvolupar-los a través de les corresponents campanyes i mesures preventives, concertar convenis amb fons de garantia d'altres estats per tal de facilitar el respectiu compliment de les seves funcions en l'àmbit de les assegurances obligatòries i qualssevol altres que li atribueixin les normes legals o reglamentàries vigents.»

7. L'article 17 queda redactat de la manera següent:

«Article 17. *Determinació de models de pòlisses, tarifes de primes i bases tècniques.*

1. El Consorci de Compensació d'Assegurances ha de percebre primes en els casos en què subscriu contractes d'assegurança com a assegurador o accepti en reassegurança.

2. Els models de pòlisses, tarifes de primes i bases tècniques en les assegurances concertades pel Consorci s'han d'ajustar al que disposa l'article 24 de la Llei d'ordenació i supervisió de les assegurances privades.»

8. Es fa una nova redacció de l'article 18:

«Article 18. *Recàrrecs a favor del Consorci de Compensació d'Assegurances.*

1. Són recàrrecs a favor del Consorci de Compensació d'Assegurances: el recàrrec en l'assegurança de riscos extraordinaris sobre les persones i els béns, el recàrrec en l'assegurança obligatòria de responsabilitat civil en la circulació de vehicles de motor, el recàrrec destinat a efectuar subvencions a la Comissió Liquidadora d'Entitats Asseguradores, el recàrrec en l'assegurança obligatòria de responsabilitat civil del caçador i el recàrrec en l'assegurança obligatòria de viatgers. Aquests recàrrecs, que corresponen al Consorci en les seves funcions de compensació i fons de garantia, tenen el caràcter d'ingressos de dret públic exigibles per la via administrativa de constrenyiment quan no hagin estat ingressats per les entitats asseguradores en el termini fixat al número 3 següent, i a aquest efecte és títol executiu la certificació de descobert expedida pel director general d'Assegurances, a proposta del Consorci.

2. Tots els recàrrecs a favor del Consorci de Compensació d'Assegurances han de ser recaptats obligatòriament per les entitats asseguradores juntament amb les primes o, en cas de fraccionament d'aquestes, amb el primer pagament fraccionat que es faci.

La Direcció General d'Assegurances, a través de la Inspecció d'Assegurances i de conformitat amb els plans d'inspecció aprovats a proposta del Consorci, ha d'inspeccionar les entitats asseguradores que recaptin recàrrecs a favor del Consorci de Compensació d'Assegurances, per tal de comprovar el compliment efectiu d'aquesta obligació.

3. Les entitats asseguradores estan obligades, en el moment de presentar al Consorci la declaració

dels recàrrecs recaptats per compte d'aquest, a practicar una liquidació i ingressar-ne l'import amb la periodicitat i amb subjecció a les regles que es determinin per reglament.

Tant les liquidacions practicades per la Direcció General d'Assegurances derivades d'actes d'inspecció, com aquelles altres que no tinguin assenyalat un termini d'ingrés per les seves normes específiques han de ser ingressades dins els quinze dies següents a aquell en què tingui lloc la notificació de la liquidació a l'entitat asseguradora.

4. L'exercici de la gestió recaptadora per compte del Consorci de Compensació d'Assegurances, complint el que disposa aquest precepte, comporta el dret a percebre una comissió de cobrament que ha de fixar la Direcció General d'Assegurances a proposta del Consorci i prèvia audiència de les entitats i organitzacions asseguradores més representatives, sense que pugui excedir el 10 per 100 dels imports bruts recaptats.

5. L'incompliment de l'obligació d'ingressar al Consorci els recàrrecs percebuts per l'entitat asseguradora dins el termini i en la forma legalment establerts comporta, sense perjudici de les responsabilitats administratives i, si s'escau, penals en què hagi pogut incórrer, l'obligació de satisfer durant el període de demora l'interès legal i, a més, la pèrdua de la comissió de cobrament.»

9. S'afegeix un segon paràgraf al número 2 de l'article 20 i es fa una nova redacció del número 3 del mateix article:

«Perquè sigui admissible la demanda en el judici regulat a la disposició adicional primera de la Llei orgànica 3/1989, de 21 de juny, d'actualització del Codi penal, s'ha d'acreditar fefaentment que el Consorci va ser requerit judicialment o extrajudicialment de pagament i que des del requeriment va transcórrer un termini de tres mesos sense ser atès.

3. En l'exercici de la facultat de repetició pel Consorci és títol executiu, a l'efecte de l'article 1.429 de la Llei d'enjudiciament civil, la certificació del president del Consorci de Compensació d'Assegurances acreditativa de l'import de la indemnització abonada pel Consorci sempre que, havent estat requerit de pagament el responsable, no l'hagi realitzat dins el termini d'un mes des del requeriment.»

10. El número 2 de l'article 23 queda redactat de la manera següent:

«2. Les tarifes de recàrrecs a favor del Consorci de Compensació d'Assegurances sense regulació específica, les aprova la Direcció General d'Assegurances a proposta del Consorci i s'han de publicar en el "Butlletí Oficial de l'Estat"»

11. La denominació de l'article 24 passa a ser «Patrimoni i provisió tècnica d'estabilització», i es fa una nova redacció del paràgraf segon del número 1 i del número 2:

«No obstant això, en les assegurances agràries combinades, el Consorci ha de portar les operacions que realitzi amb absoluta separació financera i comptable respecte a la resta de les operacions, amb integració de les aportacions que l'Estat realitzi a l'efecte de mantenir l'equilibri adequat tecnicofinançer d'aquestes operacions.

2. El Consorci de Compensació d'Assegurances ha de constituir la provisió tècnica d'estabilització de manera separada per a les cobertures relatives a l'assegurança agrària combinada i per a la resta de les cobertures i, pel que fa a aquestes últimes, de manera global per a totes les cobertures afectades.

Aquesta provisió s'ha de dotar d'acord amb els criteris específics que es determinin per reglament, considerant que també ha d'atendre la indemnització de sinistres amb el caràcter de fons de garantia i en les seves funcions de compensació i té la consideració de partida deduïble a l'efecte de determinar la base imposable de l'impost sobre societats corresponent a l'exercici en què s'efectuï la dotació, sempre que la quantia total de la provisió no excedeixi els límits que s'estableixin per reglament.»

Disposició addicional desena. *Modificacions de la Llei d'assegurances agràries combinades.*

A la Llei 87/1978, de 28 de desembre, d'assegurances agràries combinades, modificada per la disposició addicional quarta.¹ i la disposició derogatòria.⁴ de la Llei 21/1990, de 19 de desembre, per adaptar el dret espanyol a la Directiva 88/357/CEE, sobre llibertat de serveis en assegurances diferents de la de vida, i d'actualització de la legislació d'assegurances privades, s'hi introdueixen les modificacions següents:

1. El número 3 de l'article 9 queda redactat de la manera següent:

«3. Els models de pòlisses, bases tècniques i tarifes de primes de les assegurances compresos en els plans anuals d'assegurances agràries combinades aprovats pel Govern, s'han d'ajustar al règim que preveu l'article 24, apartat 5, lletra c), de la Llei d'ordenació i supervisió de les assegurances privades.»

2. Es fa una nova redacció del número 3 de l'article 18:

«3. En cas que el conjunt de les entitats asseguradores no assoleixi la totalitat de la cobertura que preveu aquesta Llei, el Consorci de Compensació d'Assegurances ha d'assumir la cobertura del risc en la forma i la quantia que determini el ministre d'Economia i Hisenda.»

3. S'incorpora la disposició addicional primera següent:

«Disposició addicional primera.

El Govern ha de dictar les disposicions reglamentàries que siguin necessàries per al desplegament i l'execució d'aquesta Llei.»

Disposició addicional onzena. *Modificacions de la Llei de plans i fons de pensions.*

A la Llei 8/1987, de 8 de juny, de regulació dels plans i fons de pensions, s'hi introdueixen les modificacions següents:

1. Es fa una nova redacció de la lletra a) de l'article 4.1:

«a) Sistema d'ocupació. Correspon als plans el promotor dels quals és qualsevol entitat, corporació, societat o empresa i els partícips dels quals són els empleats.

En els plans d'aquest sistema el promotor només ho pot ser d'un, al qual exclusivament s'hi poden adherir com a partícips els empleats de l'empresa promotora.

No obstant això, les empreses amb menys de 250 treballadors, poden promoure i instrumentar els seus compromisos susceptibles de ser coberts per un pla de pensions, a través d'un pla promogut de manera conjunta per diverses empreses. En aquests plans, els mètodes de determinació i la garantia de les aportacions i prestacions han de ser iguals per a

tots els partícips, sense perjudici que les revisions actuàries que, si s'escau, siguin procedents, s'hagin d'individualitzar per a cada empresa. S'ha d'adaptar per reglament la normativa dels plans de pensions a les característiques pròpies d'aquests plans promoguts de manera conjunta, respectant en tot cas els principis i les característiques bàsiques que estableix aquesta Llei.

Els compromisos per pensions susceptibles d'integrar-se en un pla de pensions de les empreses d'un mateix grup es poden instrumentar en un sol pla, sempre que s'hi integrin tots els compromisos de totes les empreses del grup. En aquest cas, les operacions societàries o moviments d'empleats del grup han de considerar els drets dels partícips del pla del grup. S'ha d'adaptar per reglament la normativa dels plans de pensions a les característiques pròpies d'aquests plans de grups d'empreses, respectant en tot cas els principis i les característiques bàsiques que estableix aquesta Llei.

Dins d'un mateix pla de pensions del sistema d'ocupació és admissible l'existència de subplans, fins i tot si aquests són de diferents modalitats o articulen en cadascun diferents aportacions i prestacions. La integració del col·lectiu de treballadors o empleats en cada subplà i la diversificació de les aportacions del promotor s'ha de realitzar de conformitat amb criteris acordats en negociació col·lectiva.»

2. Se suprimeix a la lletra c) de l'article 4.1 l'incís següent:

«... llevat de les que estiguin vinculades a aquella per una relació laboral i els seus parents, fins al tercer grau inclusivament.»

3. Es fa una nova redacció del número 3 de l'article 5:

«3. Les aportacions anuals màximes als plans de pensions regulades en aquesta Llei, incloent-hi, si s'escau, les que els promotors dels plans imputen als partícips, no poden excedir en cap cas la quantitat de 1.000.000 de pessetes, sense perjudici que per reglament s'estableixin quanties superiors per als partícips, als quals per la seva edat, l'esmentada quantitat els resulti insuficient.

El límit màxim en el paràgraf anterior s'aplica individualment a cada partípic integrat a la unitat familiar.»

4. S'afegeix un número 4 a l'article 5:

«4. Els plans de pensions terminen per les causes següents:

a) Pel fet de deixar de complir els principis bàsics que estableix el número 1 d'aquest article.

b) Per la paralització de la comissió de control, de manera que sigui impossible el seu funcionament, en els termes que es fixin per reglament.

c) Quan el pla de pensions no hagi pogut complir dins el termini fixat les mesures previstes en un pla de sanejament o de finançament exigits a l'empara de l'article 34 de la Llei, o quan havent estat requerit per elaborar els plans, no procedeixi a la seva formulació.

d) Per impossibilitat manifesta de portar a terme les variacions necessàries derivades de la revisió del pla a tenor de l'article 9.5.

e) Per absència de partícips i beneficiaris en el pla de pensions durant un termini superior a un any.

f) Per extinció del promotor del pla de pensions. No obstant això, llevat que hi hagi un pacte en contra o una precisió contrària a les especificacions

del pla, no són causes de terminació del pla de pensions l'extinció del promotor per fusió, o per qualsevol altre supòsit de cessió global del patrimoni de l'empresa, ni tampoc l'extinció del promotor d'un pla de pensions del sistema individual quan la comissió de control acordi procedir a la seva substitució. La societat resultant de la fusió o la cessionària del patrimoni se subroga en els drets i obligacions del promotor extingit.

Quan com a resultat d'operacions societàries hi hagi un promotor els compromisos del qual per pensions amb els treballadors estiguin instrumentats en diversos plans de pensions, s'ha de procedir a integrar tots els partícips i els seus drets consolidats i, si s'escau, els beneficiaris en un sol pla de pensions, dins el termini de sis mesos des de la data d'efecte de l'operació societària.

g) Per qualsevol altra causa que estableixin les especificacions del pla de pensions.

La liquidació dels plans de pensions s'ha d'ajustar al que disposen les seves especificacions que, en tot cas, han de respectar la garantia individualitzada de les prestacions causades i preveure la integració dels drets consolidats dels partícips i, si s'escau, dels drets derivats de les prestacions causades que romanguin en el pla, en altres plans de pensions. En els plans del sistema d'ocupació, si ho preveuen les especificacions o així ho acordava la comissió de control, la integració de drets consolidats s'ha de fer en el pla o plans del sistema d'ocupació en els quals els partícips puguin tenir aquesta condició.»

5. S'afegeix un nou número 4 a l'article 7, del tenor següent:

«4. Les decisions de la Comissió de Control del pla s'han d'adoptar d'acord amb les majories estipulades en les especificacions del pla, i és admissible que les especificacions prevegin majories qualificades.»

6. Es fa una nova redacció de l'article 8 de la Llei, relativa al número 1, paràgrafs segon i següents, i als números 5 i 6 en els termes següents:

«Els sistemes financers i actuuarials han d'implacar la formació de fons de capitalització, provisions matemàtiques i altres provisions tècniques suficients per al conjunt de compromisos del pla de pensions.

En tot cas s'ha de constituir un marge de solvència mitjançant les reserves patrimonials necessàries per compensar les eventuais desviacions que per qualsevol causa es puguin presentar.

Les normes de constitució i càlcul dels fons de capitalització, provisions tècniques i del marge de solvència s'han d'establir en el Reglament d'aquesta Llei.»

«5. D'acord amb el que preveu cada pla de pensions, les prestacions poden ser, en els termes que es determinin per reglament:

- a) Prestació en forma de capital, consistent en una percepció de pagament únic.
- b) Prestació en forma de renda.
- c) Prestacions mixtes, que combinin rendes de qualsevol tipus amb un únic cobrament en forma de capital.

6. Les contingències per les quals s'han de satisfer les prestacions anteriors poden ser:

- a) Jubilació o situació assimilable. S'han de determinar per reglament les situacions assimilables.

Si no és possible l'accés del beneficiari a aquesta situació, la prestació corresponent només es pot percebre en complir els seixanta anys d'edat.

b) Invalidesa laboral total i permanent per a la professió habitual o absoluta i permanent per a qualsevol feina i la gran invalidesa.

c) Mort del partípic o beneficiari, que poden generar dret a prestacions de viduïtat, orfandat, o a favor d'altres hereus o persones designades. No obstant això, en el cas de mort del beneficiari que no hagi estat prèviament partípic, únicament es poden generar prestacions de viduïtat o orfandat.»

7. Es fa una nova redacció del número 8 de l'article 8:

«8. Els drets consolidats dels partícips només es poden fer efectius als únics efectes de la seva integració en un altre pla de pensions.

Aquests drets consolidats no poden ser objecte d'embargament, trava judicial o administrativa, fins al moment en què es causi la prestació.»

8. L'article 9 adopta la redacció següent:

«Article 9. *Aprovació i revisió dels plans.*

1. El promotor d'un pla de pensions, una vegada elaborat el projecte inicial del pla que inclogui les especificacions que preveu l'article 6 d'aquesta norma, i obtingut el dictamen favorable d'un actuari sobre la suficiència del sistema financer i actuarial d'aquest, ha d'instar la constitució d'una comissió promotora del pla de pensions amb els potencials partícips. Aquesta comissió ha d'estar formada i operar d'acord amb el que preveu l'article 7 per a la comissió de control d'un pla de pensions amb les adaptacions que es prevegin per reglament.

En la promoció dels plans del sistema individual no és necessària la formació d'una comissió promotora si de cas hi manca, i correspon al promotor l'obligació de dur a terme els tràmits que s'assignen a l'esmentada Comissió.

2. La Comissió Promotora pot adoptar els acords que consideri oportuns per ultimar i executar el contingut del projecte i recollir, excepte en els plans d'aportació definida que no prevegin la possibilitat d'atorgar cap garantia a partícips o beneficiaris, el dictamen d'un actuari sobre la suficiència del sistema financer i actuarial del projecte definitiu de pla de pensions resultant del procés de negociació. El projecte ha de ser adoptat per acord de les parts presents a la Comissió Promotora.

Obtingut el dictamen favorable, la comissió promotora ha de procedir a la presentació del projecte davant el fons de pensions en què es vulgui integrar.

3. El fons de pensions, a la vista del projecte de pla presentat, ha de comunicar, si s'escau, a la comissió promotora l'admissió del projecte, pel fet d'entendre, sota la seva responsabilitat, que es compleixen els requisits que exigeix aquesta Llei.

4. Una vegada rebuda la comunicació anterior, la comissió promotora ha d'instar la formalització del pla de pensions, així com la constitució de la seva pertinent comissió de control, en els terminis i amb les condicions que s'estableixin per reglament.

5. El sistema financer i actuarial dels plans ha de ser revisat almenys cada tres anys per un actuari independent designat per la comissió de control, amb encàrrec exprés i exclusiu de realitzar la revisió actuarial. Si, com a resultat de la revisió, es planteja la necessitat o conveniència d'introduir variacions en les aportacions i contribucions, en les prestaci-

ons previstes, o en altres aspectes amb incidència en el desenvolupament financeroactuarial, s'ha de sotmetre a la comissió de control del pla perquè proposi o acordi el que consideri procedent, de conformitat amb l'article 6.1.i).

S'ha de determinar per reglament el contingut i l'abast de la revisió actuarial, així com les funcions de l'actuari al qual s'encomani la revisió i que necessàriament ha de ser una persona diferent de l'actuari o actuària que, si s'escau, intervinguin en el desenvolupament ordinari del pla de pensions.

En els plans d'aportació definida que no atorguin cap garantia a participants o beneficiaris, es pot substituir la revisió actuarial per un informe econòmicofinancer emès per l'entitat gestora i inclòs en els comptes anuals auditats, amb el contingut que s'estableixi per reglament.

6. L'aprovació i revisió dels plans de pensions del sistema d'ocupació promoguts per petites i mitjanes empreses es regeixen per les normes específiques fixades per reglament, i s'han d'ajustar a les bases següents:

a) En la determinació de l'àmbit d'aplicació, s'ha de tenir en compte la modalitat d'aquests plans, el nombre de treballadors, la xifra anual de negocis i el total de les partides d'actiu de les empreses afectades.

b) El procediment d'inscripció en els registres mercantils, així com el dictamen i la revisió actuària d'aquests plans de pensions es poden adequar a les seves característiques especials. El dictamen i la revisió actuària poden no ser exigibles en determinats casos.

c) Gaudeixen d'una reducció del 30 per 100 els drets que els notaris i registradors han de percebre com a conseqüència de l'aplicació dels respectius aranzels pels negocis, actes i documents necessaris per a la tramitació de la inscripció, nomenament i cessament dels membres de la comissió de control i mobilització d'aquests plans de pensions.»

9. L'article 15 adopta la redacció següent:

«Article 15. *Dissolució i liquidació dels fons de pensions.*

1. És procedent la dissolució dels fons de pensions:

a) Per revocació de l'autorització administrativa al fons de pensions.

b) Per la paralització de la seva comissió de control, de manera que resulti impossible el seu funcionament, en els termes que es fixin per reglament.

c) Pel fet de donar-se els supòsits que preveu l'article 23 d'aquesta Llei.

d) Per decisió de la comissió de control del fons o, si no n'hi ha, si així ho decideixen de comú acord el promotor, l'entitat gestora i dipositària.

e) Per qualsevol altra causa que estableixin les seves normes de funcionament.

2. Una vegada dissolt el fons de pensions, s'obre el període de liquidació, i s'ha d'afegir a la seva denominació les paraules «en liquidació», i s'han de dur a terme les operacions corresponents conjuntament per la comissió de control del fons i l'entitat gestora en els termes que es determinin per reglament.

És admissible que les normes del fons de pensions prevegin que en cas de liquidació, tots els plans s'hagin d'integrar en un únic fons de pensions.

En tot cas, són requisits previs a l'extinció dels fons de pensions la garantia individualitzada de les

prestacions causades i la continuació dels plans de pensions vigents a través d'un altre o altres fons de pensions constituïts o a constituir.

3. L'acord de dissolució s'ha d'inscriure en el Registre mercantil i en el Registre administratiu, i s'ha de publicar, a més, en el "Butlletí Oficial del Registre Mercantil", i en un dels diaris de més circulació del lloc del domicili social.

Ultimada la liquidació, després d'haver complert el que preveu el paràgraf tercer del número 2 precedent, els liquidadors han de sol·licitar al registrador mercantil i a la Direcció General d'Assegurances la cancel·lació respectiva dels assentaments relatius al fons de pensions extingit.»

10. Es fa una nova redacció dels números 3 i 5 de l'article 16:

«3. La inversió en actius estrangers, l'ha de regular la legislació corresponent, i s'ha de computar en el percentatge indicat a la seva naturalesa. Es poden establir per reglament normes de congruència monetària entre les monedes de realització de les inversions dels fons de pensions i les monedes en què s'han de satisfer els compromisos.»

«5. A l'efecte d'aquest article, es consideren pertanyents a un mateix grup, les societats que estiguin en els supòsits que preveu l'article 4 de la Llei 24/1988, de 28 de juliol, del mercat de valors.

Quan la pertinença a un mateix grup sigui una circumstància sobrevinguda amb posterioritat a la inversió, el fons ha de regularitzar la composició del seu actiu en un termini d'un any.

En el cas de fons de pensions administrats per una mateixa entitat gestora o per diferents entitats gestores pertanyents a un mateix grup de societats, el Govern pot disposar que les limitacions que estableix el número 4 anterior es calculin també amb relació al balanç consolidat dels fons esmentats.»

11. Es fa una nova redacció del número 1 de l'article 19:

«1. Dins del primer quadrimestre de cada exercici econòmic, les entitats gestores de fons de pensions han de:

a) Formular i sotmetre a aprovació dels òrgans competents els comptes anuals de l'entitat gestora, degudament auditats en els termes del número 4 següent, i presentar la documentació i informació esmentada a la Direcció General d'Assegurances i a les comissions de control del fons i dels plans de pensions adscrits al fons.

b) Formular el balanç, el compte de pèrdues i guanys i la memòria explicativa de l'exercici anterior del fons o fons administrats, degudament auditats d'acord amb la lletra a), sotmetre els documents a l'aprovació de la comissió de control del fons respectiu, la qual pot donar-li la difusió que consideri pertinent, i presentar la documentació i informació del fons o els fons tal com regula la lletra precedent.»

12. Es fa una nova redacció de la lletra a) de l'article 20.1, en els termes següents:

«a) Tenir un capital desemborsat de 100 milions de pessetes.

A més, els recursos propis s'han d'incrementar l'1 per 100 de l'excés de l'actiu total del fons o els fons gestionats sobre 1.000 milions de pessetes.

A aquests efectes, s'han de computar com a recursos propis el capital social desemborsat i les reserves que es determinin per reglament.»

13. S'afegeix un apartat, amb el número 6, a l'article 20 de la Llei de plans i fons de pensions, la redacció del qual és la següent:

«6. És causa de dissolució de les entitats gestores de fons de pensions, a més de les esmentades a l'article 260 de la Llei de societats anònimes, la revocació de l'autorització administrativa, llevat que la mateixa entitat renunciï a l'autorització, renúncia que únicament està motivada per la modificació del seu objecte social per exercir una activitat diferent a l'objecte social exclusiu d'administració de fons de pensions a què es refereix la lletra c) del número 1 precedent. L'acord de dissolució, a més de la publicitat que preveu l'article 263 de la Llei de societats anònimes, s'ha d'inscriure en el Registre administratiu i s'ha de publicar en el «Butlletí Oficial de l'Estat» i l'entitat extingida s'ha de cancel·lar en el Registre administratiu, a més de donar compliment al que preveu l'article 278 de la Llei de societats anònimes.

No obstant això, la dissolució, liquidació i extinció de les entitats asseguradores autoritzades com a gestores de fons de pensions es regeix per la normativa específica de la Llei d'ordenació i supervisió de les assegurances privades.»

14. Es fa una nova redacció de l'article 24:

«Article 24. *Ordenació i supervisió administrativa.*

1. Correspon al Ministeri d'Economia i Hisenda l'ordenació i supervisió administrativa del compliment de les normes d'aquesta Llei, i pot recollir de les entitats gestores i dipositàries, de les comissions de control i dels actuaris tota la informació que sigui necessària per comprovar el compliment correcte de les disposicions legals i reglamentàries.

2. És aplicable a la inspecció d'entitats gestores dels plans i els fons de pensions el que disposa sobre la inspecció d'entitats asseguradores l'article 72 de la Llei d'ordenació i supervisió de les assegurances privades.

A falta de menció expressa en contra en les especificacions dels plans de pensions o en les normes de funcionament dels fons de pensions, totes les actuacions derivades de la Inspecció s'entenen comunicades quan la comunicació s'efectuï davant l'entitat gestora corresponent.

3. Les entitats gestores de fons de pensions han de facilitar a la Direcció General d'Assegurances informació sobre la seva situació, la dels fons de pensions que gestionin i la dels plans de pensions integrats en aquests, amb la periodicitat i el contingut que s'estableixin per reglament.»

15. Es fa una nova redacció dels articles 25 i 26:

«Article 25. *Comptabilitat dels fons de pensions i de les entitats gestores.*

1. La comptabilitat dels fons i plans de pensions i de les seves entitats gestores es regeix per les normes específiques i, si no, per les que estableixen el Codi de comerç, el Pla general de comptabilitat i altres disposicions de la legislació mercantil en matèria comptable.

2. En el Reglament de desplegament d'aquesta Llei, s'hi han de recollir les normes específiques de comptabilitat a què es refereix el número anterior, i s'hi han d'establir les obligacions comptables, els principis comptables d'aplicació obligatòria, les normes sobre formulació dels comptes anuals, els criteris de valoració dels elements que les integren, així com el règim d'aprovació, verificació, dipòsit i publicitat dels comptes, aplicables als fons de pensions i a les seves entitats gestores.

Aquesta potestat normativa s'ha d'exercir a proposta del Ministeri d'Economia i Hisenda i amb l'informe previ de l'Institut de Comptabilitat i Auditoria de Comptes i de la Junta Consultiva d'assegurances.

3. Es faculta el Ministeri d'Economia i Hisenda, previs els mateixos informes, a desplegar aquestes normes específiques de comptabilitat, i particularment a establir el Pla de comptabilitat dels fons i plans de pensions i el Pla comptable de les entitats gestores.

Article 26. *Normes de publicitat.*

1. La publicitat relativa als plans i fons de pensions i a les seves entitats gestores s'ha d'ajustar al que disposen la Llei 34/1988, d'11 de novembre, general de publicitat, i disposicions de desplegament, així com les normes necessàries per a la seva adaptació als plans i fons de pensions i a les entitats gestores, recollides en el Reglament d'aquesta Llei.

2. S'ha de determinar per reglament la forma i l'abast amb què el Ministeri d'Economia i Hisenda pot fer públiques les dades declarades pels fons de pensions i les seves entitats gestores i també s'ha d'establir la informació que les entitats gestores i les comissions de control han de proporcionar als participants i beneficiaris dels plans de pensions.»

16. L'apartat b) de l'article 27 de la Llei de plans i fons de pensions queda redactat de la manera següent:

«b) El particip d'un pla de pensions pot reduir la part regular de la seva base imposable de l'impost sobre la renda de les persones físiques d'acord amb el que estableix la Llei 18/1991, de 6 de juny, de l'impost sobre la renda de les persones físiques.»

Queda derogat l'apartat c) de l'esmentat article 27.

17. La redacció de l'article 28.3 queda de la manera següent:

«3. En cap cas les rendes percebudes es poden minorar en les quanties corresponents als excessos de les contribucions sobre els límits de reducció en la base imposable, d'acord amb la Llei 18/1991, de 6 de juny, de l'impost sobre la renda de les persones físiques.»

18. S'hi afegeix un nou capítol, el contingut del qual és el següent:

«CAPÍTOL IX

Mesures d'intervenció administrativa

SECCIÓ 1a REVOCACIÓ DE L'AUTORITZACIÓ ADMINISTRATIVA

Article 31. *Causes de la revocació i els seus efectes.*

1. El Ministeri d'Economia i Hisenda ha de revocar l'autorització administrativa concedida a les entitats gestores de fons de pensions en els casos següents:

a) Quan l'entitat gestora hi renunciï de manera expressa.

b) Quan l'entitat gestora no hagi iniciat la seva activitat en el termini d'un any des de la inscripció en el Registre administratiu o cessi d'exercir-la durant el mateix període de temps o quan s'aprecii la falta efectiva d'activitat en els termes que es determinin per reglament.

c) Quan l'entitat gestora deixi de complir algun dels requisits que estableix aquesta Llei per a l'ator-

gament de l'autorització administrativa o incorri en una causa de dissolució.

d) Quan no hagi pogut complir, dins el termini fixat, les mesures previstes en un pla de sanejament o de finançament exigits a la mateixa Llei a l'empara de l'article 34.

e) Quan s'hagi imposat a l'entitat gestora la sanció administrativa de revocació de l'autorització.

2. El Ministeri d'Economia i Hisenda ha de revocar l'autorització administrativa concedida als fons de pensions en els casos següents:

a) Si la Comissió de Control del fons hi renuncia de manera expressa o, si manca aquesta Comissió, quan ho sol·liciti l'entitat promotora del fons.

b) Quan es donin en el fons de pensions les circumstàncies que preveuen per a les entitats gestores les lletres c) a e) del número 1 precedent.

c) Quan transcorri un any sense integrar cap pla de pensions o quan s'hi aprecii la falta efectiva d'activitat en els termes que es determinin per reglament.

3. Quan es doni alguna de les causes de revocació que preveuen les lletres b), c) o d) del número 1 precedent, el Ministeri d'Economia i Hisenda, abans d'acordar la revocació de l'autorització administrativa, està facultat per concedir un termini, que no ha d'excedir els sis mesos, perquè l'entitat gestora o el fons de pensions que l'hagin sol·licitat procedeixi a solucionar-la.

4. La revocació de l'autorització administrativa determina, en tots els casos, la prohibició immediata de la realització de l'activitat pròpia de les entitats gestores i dels fons de pensions, així com la dissolució i liquidació de l'entitat gestora i del fons de pensions, llevat del supòsit de canvi d'objecte social de l'entitat gestora, de conformitat amb el que estableix l'article 20.6 d'aquesta Llei.

SECCIÓ 2a DISSOLUCIÓ ADMINISTRATIVA I INTERVENCIÓ EN LA LIQUIDACIÓ

Article 32. Dissolució i terminació administratives.

1. La dissolució de les entitats gestores i dels fons de pensions o la terminació dels plans de pensions requereix l'acord de la Junta General i de les comissions de control, respectivament. A aquests efectes, aquests òrgans han de fer la reunió corresponent dins el termini de dos mesos des de la concurrència de la causa de dissolució o terminació, i qualsevol soci, en el cas de les entitats gestores, o partícip, en el cas del fons o del pla de pensions, pot sol·licitar la reunió si al seu judici hi ha una causa legítima per fer-ho.

En cas que, tot i haver-hi una causa legal de dissolució de l'entitat gestora o del fons de pensions o de terminació del pla de pensions, no s'adopti l'acord o sigui contrari a la dissolució, els administradors de l'entitat gestora i les comissions de control del fons o del pla de pensions estan obligats a sol·licitar la dissolució administrativa en el termini de deu dies naturals a comptar de la data en què hauria d'haver estat convocat l'òrgan competent per adoptar l'acord, o des de la data prevista per a la seva reunió, o finalment des del dia de la seva celebració, quan l'acord de dissolució no es pugui aconseguir o s'adopti un acord en contra.

2. Coneguda pel Ministeri d'Economia i Hisenda la concurrència d'una causa de dissolució d'una entitat gestora o d'un fons de pensions o una causa de terminació d'un pla de pensions, així com l'incompliment pels òrgans corresponents del que dis-

posa el número precedent, ha de procedir a la dissolució administrativa de l'entitat gestora o del fons de pensions o a la terminació administrativa del pla de pensions.

3. El procediment administratiu de dissolució o de terminació s'inicia d'ofici o a sol·licitud dels administradors o de la comissió de control i, després de les al·legacions de l'entitat gestora o de la Comissió de Control, el Ministeri d'Economia i Hisenda ha de procedir a la dissolució o terminació administratives. L'acord de dissolució o terminació administratives ha de contenir la revocació de l'autorització administrativa de l'entitat gestora o del fons de pensions afectat.

Article 33. Intervenció en la liquidació.

En la liquidació, i fins a la cancel·lació de la inscripció en el Registre administratiu, el Ministeri d'Economia i Hisenda conserva totes les competències d'ordenació i supervisió sobre l'entitat gestora, fons de pensions i pla de pensions i, a més, pot adoptar les mesures següents:

1. Acordar la intervenció de la liquidació per salvaguardar els interessos dels partícips, beneficiaris o de tercers. Decidida la intervenció, estan subjectes al control de la Intervenció de l'Estat les actuacions dels liquidadors en els termes definits a l'article 34.

2. Designar liquidadors, i acordar, si s'escau, el cessament dels designats, en els supòsits següents:

a) Quan no s'hagi procedit al nomenament de liquidadors en el termini dels quinze dies següents a la dissolució, o quan el nomenament dins d'aquest termini ho sigui sense complir els requisits legals i estatutaris.

b) Quan els liquidadors incompleixin les normes que per a la protecció dels partícips i beneficiaris estableix aquesta Llei, les que regeixen la liquidació, la dificultat, o quan aquesta s'endarrereixi.

SECCIÓ 3a MESURES DE CONTROL ESPECIAL

Article 34. Mesures de control especial.

1. La Direcció General d'Assegurances pot adoptar les mesures de control especial que conté aquest article si les entitats gestores o els plans o fons de pensions estan en alguna de les situacions següents:

1r Respecte a les entitats gestores, quan hi hagi:

a) Pèrdues acumulades en una quantia superior al 25 per 100 del capital social.

b) Dificultats de liquiditat que hagin determinat demora o incompliment en els pagaments.

c) Situacions de fet, deduïdes de comprovacions efectuades per l'Administració, que posin en perill la seva solvència, els interessos de les entitats promotores, partícips o beneficiaris o el compliment de les obligacions concretes, així com la falta d'adequació de la seva comptabilitat al pla de comptabilitat que els sigui exigible o irregularitat de la comptabilitat o administració en termes que impedeixin o dificultin notablement conèixer la veritable situació patrimonial de l'entitat gestora.

2n Respecte als plans i fons de pensions, quan hi hagi:

a) Dèficit superior al 5 per 100 en el càlcul de les provisions matemàtiques o fons de capitalització dels plans, que assumeixin la cobertura d'un risc, integrats en el fons de pensions; o al 20 per 100 en el càlcul d'altres provisions tècniques.

b) Dèficit superior al 10 per 100 en la cobertura de les provisions tècniques dels plans integrats en el fons.

c) Insuficiència del marge de solvència dels de plans de pensions.

d) Dificultats de liquiditat que hagin determinat demora o incompliment en els pagaments.

e) Situacions de fet, deduïdes de comprovacions efectuades per l'Administració, que posin en perill la seva solvència, els interessos de les entitats promotores, participants o beneficiaris dels plans de pensions o el compliment de les obligacions contraïdes, així com la falta d'adequació de la seva comptabilitat al pla de comptabilitat que els sigui exigible o irregularitat de la comptabilitat o administració en termes tals que impedeixin o dificultin notablement conèixer la seva vertadera situació patrimonial.

f) Insuficiència dels actius mínims exigits als fons de pensions oberts per poder operar com a tals.

g) Incompliment d'un pla de reequilibri actuarial o financer aprovat per la Direcció General d'Assegurances o presentat davant d'aquesta, a l'empara dels règims transitoris aplicables en cada moment.

2. Amb independència de la sanció administrativa que, si s'escau, sigui procedent imposar, les mesures de control especial, d'acord amb les característiques de la situació, poden consistir:

1r Respecte a les entitats gestores, en qualsevol de les mesures que per a les entitats asseguradores regulen els números 2 i 3 de l'article 39 de la Llei d'ordenació i supervisió de les assegurances privades, en la mesura que els siguin aplicables, amb la peculiaritat que la referència que fa aquest precepte a la suspensió de la contractació de noves assegurances per l'entitat asseguradora o l'acceptació de reassurança i la prohibició de pròrroga dels contractes d'assegurança subscrits s'ha d'entendre com la suspensió de la gestió i administració de nous fons de pensions per l'entitat gestora.

A més, es pot adoptar la mesura de suspendre l'entitat gestora en les funcions d'administració del fons o fons de pensions, cas en què la comissió de control del fons ha de designar una entitat que substitueixi l'anterior, prèvia autorització de la Direcció General d'Assegurances, que pot procedir a la seva designació si aquella no ho fa.

2n Respecte als plans i fons de pensions, també es poden adoptar les mesures que regulen els números 2 i 3 de l'article 39 de la Llei d'ordenació i supervisió de les assegurances privades, en la mesura que els siguin aplicables, amb les peculiaritats següents: que el pla de finançament i el pla de sanejament han de ser aprovats per la comissió de control del pla de pensions o fons de pensions; que la suspensió de la contractació de noves assegurances o d'acceptació de reassurança i la prohibició de pròrroga dels contractes d'assegurança subscrits queda substituïda per la mesura de suspensió de la integració de nous plans de pensions o de nous participants en els plans de pensions, amb la mateixa limitació temporal que aquella; i que les referències que en aquest precepte es fan a l'entitat asseguradora o als seus òrgans d'administració s'han d'entendre fetes, respectivament, al pla o fons de pensions o, segons els casos, a les entitats gestores o dipositàries o a les comissions de control del fons o dels plans de pensions.

3. Pel que fa a la resta, és aplicable en matèria de mesures de control especial a adoptar sobre entitats gestores i plans i fons de pensions el que dis-

posa l'article 39 de la Llei d'ordenació i supervisió de les assegurances privades, però s'entenen fetes a la Comissió de Control les referències als òrgans d'administració de l'entitat asseguradora, quan les mesures a adoptar ho siguin sobre plans i fons de pensions.

SECCIÓ 4a RÈGIM D'INFRACCIONS I SANCIONS

Article 35. *Infraccions administratives.*

1. Les entitats gestores i dipositàries, els experts actuaris i auditors i les seves societats, els qui exerceixin càrrecs d'administració o direcció en les entitats esmentades, els membres de les comissions i subcomissions de control dels plans i fons de pensions i els liquidadors que infringeixen normes d'ordenació i supervisió de plans i fons de pensions, incorren en responsabilitat administrativa sancionable d'acord amb el que disposa l'article següent.

Es consideren:

a) Càrrecs d'administració els administradors o membres dels òrgans col·legiats d'administració, i càrrecs de direcció els directors generals o assimilats; s'entenen com a tals les persones que exerceixen dins l'entitat funcions d'alta direcció sota la dependència directa del seu òrgan d'administració o de comissions executives o consellers delegats d'aquest.

b) Normes d'ordenació i supervisió dels plans i fons de pensions, les compreses en aquesta Llei i en les seves disposicions reglamentàries de desplegament i, en general, les que figurin en lleis de caràcter general que continguin preceptes específicament referits als fons de pensions, les entitats gestores de fons de pensions o a les entitats dipositàries i d'obligada observança per aquestes.

2. Les infraccions de normes d'ordenació i supervisió dels plans i fons de pensions es classifiquen en molt greus, greus i lleus.

3. Tenen la consideració d'infraccions molt greus:

a) L'exercici per les entitats gestores d'activitats alienes al seu objecte exclusiu legalment determinat, llevat que tingui un caràcter merament ocasional o aïllat.

b) La substitució de les entitats gestores o dipositàries sense ajustar-se al que disposa l'article 23 o sense donar compliment al que preveu l'article 11.5 d'aquesta Llei.

c) El defecte en el marge de solvència en una quantia superior al 5 per 100 de l'import necessari per garantir el compliment de les obligacions potencials.

En els casos en què la situació descrita en aquesta lletra derivi d'una revisió actuarial, només es considera infracció l'incompliment del pla de finançament que s'estableixi, o la falta de formulació d'aquest pla en el termini que s'estableixi.

d) El defecte en el càlcul o la insuficiència de les inversions per a la cobertura dels fons de capitalització, provisions matemàtiques i altres provisions tècniques exigibles d'acord amb el paràgraf segon de l'article 8.1 en una quantia superior al 10 per 100.

En els casos en què la insuficiència de les inversions derivi d'una pèrdua imprevisible d'aptitud de les inversions sobrevinguda després de la seva realització o bé derivi d'una revisió actuarial, només s'entén com a infracció l'incompliment del pla de finançament o sanejament que s'estableixi o la falta de formulació del mateix pla dins el termini que s'estableixi.

e) No disposar de la comptabilitat exigida legalment o portar-la amb anomalies substancials que impedeixin o dificultin notablement conèixer la situació econòmica, patrimonial i financera de l'entitat gestora o del fons de pensions, així com l'incompliment de l'obligació de sotmetre els comptes anuals a auditoria de comptes de conformitat amb la legislació vigent.

f) No disposar de les bases tècniques exigides pel sistema financer i actuarial dels plans de pensions, així com la falta de la revisió de l'esmentat sistema financer i actuarial que exigeix l'article 9.5.

g) La inversió en béns diferents dels autoritzats o en una proporció superior a la que estableix l'article 16, quan l'excés superi el 50 per 100 dels límits legals i no tingui caràcter transitori, així com la realització d'operacions amb incompliment de les condicions generals imposades a l'article 17.

h) Confiar la custòdia o el dipòsit dels valors mobiliaris i altres actius financers a entitats diferents de les que preveu l'article 21.

i) L'incompliment de les especificacions i bases tècniques dels plans de pensions o de les normes de funcionament dels fons de pensions, llevat que tinguin un caràcter merament ocasional o aïllat, així com la realització de pràctiques abusives que perjudiquin el dret dels promotors, participants o beneficiaris.

j) L'incompliment de les mesures de control especial adoptades per la Direcció General d'Assegurances de conformitat amb l'article 34 d'aquesta Llei.

k) L'incompliment reiterat dels acords o resolucions emanats de la Direcció General d'Assegurances.

l) La falta de remissió a la Direcció General d'Assegurances de totes les dades o documents que li hagi de subministrar l'entitat gestora, la comissió de control dels plans o fons de pensions, l'entitat dipositària o els actuaris, mitjançant la seva presentació periòdica, mitjançant l'atenció de requeriments individualitzats que li dirigeixi la Direcció General en l'exercici de les seves funcions, o la seva falta de veracitat, quan amb això es dificulti l'apreciació de la seva solvència. A l'efecte d'aquesta lletra, s'entén que hi ha falta de remissió quan aquesta no es produeixi dins el termini que concedeixi a aquest efecte la Direcció General d'Assegurances en recordar per escrit l'obligació de presentació periòdica o reiterar el requeriment individualitzat.

m) L'excusa, negativa o resistència a l'actuació inspectora, sempre que hi hagi requeriment exprés i per escrit sobre això.

n) L'acceptació d'aportacions a un pla de pensions, a nom d'un mateix participi, per damunt del límit financer que preveu l'article 5.3, llevat que les aportacions corresponguin a la transferència dels drets consolidats per alteració de l'adscripció a un pla de pensions o a les previsions d'un pla de reequilibri formulat de conformitat amb el règim transitori aplicable en cada moment.

ñ) L'incompliment del deure de veracitat informativa deguda a les comissions de control, participants, beneficiaris i al públic en general, sempre que pel nombre d'afectats o per la importància de la informació, l'incompliment es pugui estimar com a especialment rellevant.

o) La falsedat en els dictàmens i documents comptables, d'auditoria, actuaries o d'informació que preveu aquesta Llei.

p) L'incompliment pels actuaries o les seves societats de l'obligació de fer la revisió actuarial d'un pla de pensions o els càlculs o informes actuaries,

contractats en ferm, així com l'elaboració de bases tècniques o la realització de càlculs i informes incomplint les normes actuaries aplicables als plans de pensions.

4. Tenen la consideració d'infraccions greus:

a) L'exercici merament ocasional o aïllat per les entitats gestores d'activitats alienes al seu objecte exclusiu legalment determinat.

b) L'absència de comunicació, si aquesta és preceptiva, de la formalització, modificació i trasllat a un altre fons de pensions dels plans de pensions, de la composició i canvis en els òrgans d'administració de les entitats gestores i en les comissions de control i de la designació d'actuaries per a la revisió de les bases i càlculs actuaries.

c) El defecte en el marge de solvència en una quantia inferior al 5 per 100 de l'import exigible d'acord amb el paràgraf tercer de l'article 8.1.

En els casos en què la situació descrita a aquesta lletra derivi d'una revisió actuarial, només es considera infracció l'incompliment del pla de finançament que s'estableixi, o la falta de formulació del mateix pla dins el termini que s'estableixi.

d) El defecte en el càlcul o la insuficiència de les inversions per a la cobertura dels fons de capitalització, provisions matemàtiques i altres provisions tècniques exigibles d'acord amb el paràgraf segon de l'article 8.1 en una quantia superior al 5 per 100, però inferior al 10 per 100.

En els casos en què la insuficiència de les inversions derivi d'una pèrdua imprevisible d'aptitud de les inversions sobrevinguda després de la seva realització o bé derivi d'una revisió actuarial, només s'entén com a infracció l'incompliment del pla de finançament o sanejament que s'estableixi o la falta de formulació del mateix pla en el termini que s'estableixi.

e) L'incompliment de les normes vigents sobre comptabilització d'operacions, formulació de balanços i comptes de pèrdues i guanys, sempre que no constitueixi infracció molt greu d'acord amb la lletra e) del número 3 precedent, així com les relatives a l'elaboració dels estats financers d'obligada comunicació a la Direcció General d'Assegurances.

f) La materialització en títols valors de les participacions en el fons de pensions contravenint la prohibició que estableix l'article 10.

g) La inversió en béns autoritzats en una proporció superior a la que estableix l'article 16, sempre que l'excés superi el 20 però no excedeixi el 50 per 100 dels límits legals i no tingui caràcter transitori.

h) La contractació de l'administració d'actius estrangers contravenint les normes que es dictin de conformitat amb l'article 20.4.

i) L'incompliment merament ocasional o aïllat de les especificacions i bases tècniques dels plans de pensions o de les normes de funcionament dels fons de pensions, així com l'aplicació incorrecta de les especificacions i bases tècniques dels plans de pensions en perjudici dels participants o beneficiaris.

j) L'emissió d'obligacions o el recurs al crèdit per les entitats gestores.

k) L'incompliment merament ocasional o aïllat dels acords o resolucions emanats de la Direcció General d'Assegurances.

l) La falta de remissió a la Direcció General d'Assegurances de totes les dades o documents que li han de subministrar l'entitat gestora, la comissió de control del fons o del pla de pensions, l'entitat dipositària o els actuaries, o bé mitjançant la seva presentació periòdica, o bé mitjançant l'atenció de requeriments individualitzats que li dirigeixi la Direc-

ció General en l'exercici de les seves funcions, així com la seva falta de veracitat, llevat que això suposi la comissió d'una infracció molt greu. A l'efectes d'aquesta lletra, s'entén que hi ha falta de remissió si aquesta no es produeix dins el termini fixat en les normes reguladores de la presentació periòdica o del termini concedit a aquest efecte en formular el requeriment individualitzat.

m) L'excusa, negativa o resistència a l'actuació inspectora quan no constitueixi infracció molt greu.

n) El pagament a les entitats gestores d'una comissió de gestió superior als límits que fixen les normes de funcionament del fons de pensions dins els màxims establerts per reglament, així com els pagaments per les entitats gestores als dipositaris d'una remuneració pels seus serveis superiors a les lliurement pactades dins els límits reglamentaris.

ñ) L'incompliment del deure de veracitat informativa deguda als partícips, beneficiaris o al públic en general, quan no es donin les circumstàncies a què es refereix la lletra ñ) del número 3 d'aquest article, així com la realització de qualssevol actes o operacions amb incompliment de les normes reguladores de la publicitat i deure d'informació de les entitats gestores i dels fons de pensions.

o) L'incompliment per les entitats dipositàries de les obligacions que estableix l'article 21.

p) La realització d'actes o operacions amb incompliment de les normes que es dictin sobre la forma i les condicions de la contractació de plans de pensions amb els partícips.

q) Les infraccions lleus, quan durant els dos anys anteriors a la seva comissió hagin estat imposades sancions fermes per infraccions lleus reiterades.

5. Tenen la consideració d'infraccions lleus:

a) El defecte en el càlcul o la insuficiència d'inversions per a la cobertura dels fons de capitalització, provisions matemàtiques i altres provisions tècniques exigibles d'acord amb el paràgraf segon de l'article 8.1 en una quantia inferior al 5 per 100.

En els casos en què la insuficiència de les inversions derivi d'una pèrdua imprevisible d'aptitud de les inversions sobrevinguda després de la seva realització, o bé derivi d'una revisió actuarial, només s'entén com a infracció l'incompliment del pla de finançament o sanejament que s'estableixi o la falta de formulació d'aquest dins el termini que s'estableixi.

b) L'excés d'inversió sobre els coeficients que estableix l'article 16, sempre que no tinguin caràcter transitori i no excedeixi el 20 per 100 dels límits legals.

c) En general, els incompliments de preceptes d'obligada observança per a les entitats gestores de fons de pensions i per a les comissions de control dels plans i fons de pensions compresos en normes d'ordenació i supervisió dels plans i fons de pensions amb rang de llei, sempre que no constitueixin infracció greu o molt greu de conformitat amb el que disposen els dos números anteriors.

Article 36. Sancions administratives.

1. Són aplicables a les entitats gestores i dipositàries les sancions administratives previstes per a les entitats asseguradores a l'article 41 de la Llei d'ordenació i supervisió de les assegurances privades, si bé les recollides a la lletra b) del seu número 1 i a la lletra a) del seu número 2 són les de suspensió de l'autorització administrativa, per un període no superior a deu anys ni inferior a cinc, la primera, i en un període de fins a cinc anys, la segona.

2. Els experts actuaris i les seves societats, per les seves actuacions en relació amb els plans i fons de pensions, són sancionats per la comissió d'infraccions molt greus amb una de les sancions següents: prohibició d'emetre els dictàmens en la matèria per un període no superior a deu anys ni inferior a cinc o una multa per un import des de 25 fins a 50 milions de pessetes. Per la comissió d'infraccions greus, s'ha d'imposar als actuaris una de les sancions següents: prohibició d'emetre dictàmens en la matèria en un període de fins a cinc anys o una multa per un import des de 5 fins a 25 milions de pessetes. Per la comissió d'infraccions lleus s'ha d'imposar a l'actuari la sanció de multa, que pot arribar fins a l'import de 5 milions de pessetes. Si l'actuari actua en nom d'una societat, aquestes sancions són aplicables, a més, a aquesta societat.

3. És aplicable als càrrecs d'administració i direcció de les entitats gestores i dipositàries i de les societats d'actuaris, així com als membres de les comissions i subcomissions de control dels plans i dels fons de pensions i als liquidadors, el règim de responsabilitat que per als càrrecs d'administració o de direcció d'entitats asseguradores regula l'article 42 de la Llei d'ordenació i supervisió de les assegurances privades, per bé que la inhabilitació per exercir càrrecs d'administració o direcció a què es refereix la lletra a) del seu número 3 ho és, segons els casos, en qualsevol entitat gestora o dipositària, en qualsevol societat d'actuaris o, finalment, en qualsevol comissió o subcomissió de control dels plans i dels fons de pensions.

4. La inobservança pel partícip del límit d'aportació que preveu l'article 5.3, llevat que l'excés d'aquest límit sigui retirat abans del dia 30 de juny de l'any següent, se sanciona amb una multa equivalent al 50 per 100 de l'excés, sense perjudici de la retirada immediata de l'excés del pla o plans de pensions corresponents. La sanció s'ha d'imposar en tot cas a qui realitzi l'aportació, sigui partícip o no, per bé que el partícip queda exonerat quan s'hagi realitzat sense el seu coneixement.

5. A l'efecte de l'exercici de la potestat sancionadora a què es refereixen aquest article i l'anterior, són aplicables les normes que contenen els articles 43 a 47 de la Llei d'ordenació i supervisió de les assegurances privades.

6. Les persones o entitats que exerceixen l'activitat pròpia dels fons de pensions o de les entitats gestores de fons de pensions sense disposar l'autorització administrativa preceptiva o que utilitzin les denominacions "pla de pensions", "fons de pensions", "entitat gestora de fons de pensions" o "entitat dipositària de fons de pensions", sense ser-ho, han de ser sancionades d'acord amb el que disposa l'article 48 de la Llei d'ordenació i supervisió de les assegurances privades.»

19. La disposició addicional primera queda redactada de la manera següent:

«Disposició addicional primera. *Protecció dels compromisos per pensions amb els treballadors.*

Els compromisos per pensions assumits per les empreses, incloent-hi les prestacions causades, s'han d'instrumentar, des del moment en què s'iniciï la meritació del seu cost, mitjançant contractes d'assegurança, a través de la formalització d'un pla de pensions o de tots dos. Una vegada instrumentats, l'obligació i responsabilitat de les empreses per aquests compromisos per pensions se circumscriu

uen exclusivament a les assumides en els esmentats contractes d'assegurança i plans de pensions.

A aquests efectes, s'entenen compromisos per pensions els derivats d'obligacions legals o contractuals de l'empresari amb el personal de l'empresa i vinculats a les contingències que estableix l'article 8.6. Les pensions poden revestir les formes que estableix l'article 8.5 i comprenen tota prestació que es destini a la cobertura d'aquests compromisos, sigui quina sigui la seva denominació.

Tenen la consideració d'empreses no només les persones físiques i jurídiques sinó també les comunitats de béns i altres entitats que, encara que no tinguin personalitat jurídica, siguin susceptibles d'assumir amb els seus treballadors els compromisos descrits.

Perquè els contractes d'assegurança puguin servir a la finalitat referida en el paràgraf primer han de satisfer els requisits següents:

- Revestir la forma d'assegurances col·lectives sobre la vida, en les quals la condició d'assegurat correspon al treballador i la de beneficiari a les persones a favor de les quals es generin les pensions segons els compromisos assumits.

- En els contractes no és aplicable el que disposen els articles 97 i 99 de la Llei de contracte d'assegurança.

- Els drets de rescate i de reducció del prenedor només es poden exercir per tal de mantenir en la pòlissa l'adequada cobertura dels seus compromisos per pensions vigents en cada moment o als únics efectes de la integració dels compromisos coberts en la pòlissa en un altre contracte d'assegurança o en un pla de pensions. En aquest últim cas, la nova asseguradora o el pla de pensions ha d'assumir la cobertura total dels compromisos per pensions.

- S'han d'individualitzar les inversions corresponents a cada pòlissa i s'ha d'aplicar el mateix règim d'inversió i informació exigibles als plans de pensions.

- La quantia del dret de rescate no pot ser inferior al valor de realització dels actius que representin la inversió de les provisions tècniques corresponents. Si hi ha dèficit en la cobertura de les provisions, el dèficit no és repercutible en el dret de rescate. L'import del rescate s'ha d'abonar directament a la nova asseguradora o al fons de pensions en el qual s'integri el nou pla de pensions.

És admissible que el pagament del valor del rescate es realitzi mitjançant el traspàs dels actius, net de les despeses necessàries per fer els corresponents canvis de titularitat.

En els contractes d'assegurança les primes de les quals hagin estat imputades als subjectes als quals es vinculen els compromisos per pensions s'han de preveure, d'acord amb les condicions pactades en el compromís, els drets econòmics dels subjectes en els casos en què es produeixi el cessament de la relació laboral prèvia a l'esdeveniment de les contingències que preveu aquesta normativa o es modifiqui el compromís per pensions vinculat als subjectes esmentats.

S'han de fixar per reglament les condicions que han de complir els contractes d'assegurança a què es refereix aquesta disposició, inclosos els instrumentats entre les mutualitats de previsió social i els mutualistes en la seva condició de prenedors de l'assegurança o assegurats. En tot cas, les condicions que s'estableixin per reglament han de ser homogènies, actuarialment i financerament amb les

normes aplicables als compromisos per pensions formalitzats mitjançant plans de pensions.

L'efectivitat dels compromisos per pensions i del cobrament de les prestacions causades està condicionada a la seva formalització en els instruments esmentats en el paràgraf primer. En tot cas, l'incompliment per l'empresa de l'obligació d'instrumentar els compromisos per pensions assumits constitueix infracció en matèria laboral de caràcter molt greu, en els termes que preveu la Llei 8/1988, de 7 d'abril, sobre infraccions i sancions d'ordre social.

En cap cas és admissible la cobertura d'aquests compromisos mitjançant la dotació per l'empresari de fons interns, o instruments similars, que suposin el manteniment per part d'aquest de la titularitat dels recursos constituïts.»

20. La disposició adicional segona adopta la redacció següent:

«Disposició adicional segona. *Termini de resolució de les sol·licituds d'autorització administrativa.*

Les peticions d'autoritzacions administratives regulades en aquesta Llei han de ser resoltes dins els sis mesos següents a la data de presentació de la sol·licitud d'autorització.

En cap cas s'entenen autoritzats un fons de pensions o una entitat gestora de fons de pensions en virtut d'actes presumptes pel transcurs del termini esmentat.»

21. La disposició adicional tercera adopta la redacció següent:

«Disposició adicional tercera. *Responsabilitat civil i obligacions dels actuaris.*

1. Els actuaris que emetin informes o dictàmens sobre qualsevol dels instruments que formalitzin compromisos per pensions, han de respondre, directament, il·limitadament i, en cas que siguin diversos, solidàriament, davant del promotor, comissió, entitat gestora, pla i fons de pensions, partícips i beneficiaris, per tots els perjudicis que els causin per l'incompliment o compliment defectuós de les seves obligacions.

Quan el dictamen actuarial l'emeti un actuari d'una societat d'actuaris, la responsabilitat directa, il·limitada i solidària també comprèn la societat, llevat que l'actuari signant del dictamen hi hagi fet constar expressament que va actuar en nom propi i sota la seva exclusiva responsabilitat. La responsabilitat dels socis actuaris no signants del dictamen actuarial és subsidiària respecte a l'anterior, però solidària entre si.

2. Els actuaris i les seves societats han de conservar i custodiar la documentació referent a cada dictamen o revisió actuarial realitzats per aquests, inclosos els papers de treball que constitueixen les proves i el fonament de les conclusions que constin en l'informe, degudament ordenats, durant cinc anys a partir de la data d'emissió del dictamen actuarial, llevat que tinguin coneixement de l'existència de litigi en el qual la documentació pugui constituir un element de prova, cas en què el termini s'ha d'estendre fins que es dicti sentència ferma o d'una altra manera s'acabi el procés.

La pèrdua o el deteriorament de la documentació a què es refereix el paràgraf precedent ha de ser comunicada per l'actuari a la comissió de control del pla de pensions corresponent en un termini de quinze dies naturals des que en tingui coneixement.»

22. La disposició final primera queda redactada de la manera següent:

«Disposició final primera. *Actualització del límit fiscal de reducció de la base imposable de l'impost sobre la renda de les persones físiques.*

El límit fiscal de reducció de la base imposable regular de l'impost sobre la renda de les persones físiques que recull l'article 71 de la Llei 18/1991, de 6 de juny, pot ser actualitzat per les lleis de pressupostos generals de l'Estat.»

23. Es fa una nova redacció de la disposició final segona de la Llei 8/1987, de 8 de juny, sobre plans i fons de pensions, en els termes següents:

«Disposició final segona.

Els organismes a què es refereix la disposició addicional quaranta-vuitena de la Llei 46/1985, de 27 de desembre, de pressupostos generals de l'Estat per a 1986, poden promoure plans i fons de pensions i realitzar contribucions a aquests, en els termes que preveu aquesta Llei i des de la seva promulgació.»

Disposició addicional dotzena. *Modificació de la disposició addicional onzena de la Llei general de la Seguretat Social. Concerts d'entitats asseguradores amb organismes de l'Administració de la Seguretat Social.*

1. La disposició addicional onzena de la Llei general de la Seguretat Social, text refós aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1994, de 20 de juny, segons la redacció que en fa l'article 35 de la Llei 42/1994, de 30 de desembre, de mesures fiscals, administratives i d'ordre social, queda redactada de la manera següent:

«Disposició addicional onzena. *Formalització de la cobertura de la prestació econòmica per incapacitat temporal.*

1. Quan l'empresari opti per formalitzar la protecció respecte a les contingències d'accidents de treball i malalties professionals de la Seguretat Social amb una mútua d'accidents de treball i malalties professionals de la Seguretat Social, pot optar, així mateix, perquè la cobertura de la prestació econòmica per incapacitat temporal derivada de contingències comunes d'aquest mateix personal, la porti a terme la mateixa mútua, en els termes que s'estableixin per reglament.

2. En el règim especial de treballadors per compte propi o autònoms, així com pel que fa als treballadors per compte propi inclosos en el règim especial agrari de la Seguretat Social, els interessats poden optar entre acollir-se o no a la cobertura de la protecció del subsidi per incapacitat temporal.

Els treballadors a què es refereix el paràgraf anterior, que hagin optat per incloure, dins l'àmbit de l'acció protectora del règim de Seguretat Social corresponent, la prestació econòmica per incapacitat temporal, poden optar, així mateix, entre formalitzar la cobertura de l'esmentada prestació amb l'entitat gestora corresponent o amb una mútua d'accidents de treball i malalties professionals de la Seguretat Social, en els termes i les condicions que s'estableixin per reglament.

3. Les disposicions reglamentàries a què es refereixen els números anteriors han d'establir, respectant plenament les competències del sistema públic en el control sanitari de les altes i les baixes, els instruments de gestió i control necessaris per a una actuació eficaç en la gestió de la prestació econòmica per incapacitat temporal portada a terme tant per les entitats gestores com per les mútues.

De la mateixa manera, les entitats gestores o les mútues poden establir acords de col·laboració amb l'Institut Nacional de la Salut o els serveis de salut de les comunitats autònomes.»

2. Sense perjudici del que estableixen els articles 77 i 199 del text refós de la Llei general de la Seguretat Social, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1994, de 20 de juny, i l'article 1.2 d'aquesta Llei, les normes d'ordenació i supervisió de les assegurances privades són aplicables a les garanties financeres, bases tècniques i tarifes de primes que corresponguin a les obligacions que assumeixin les entitats asseguradores en virtut dels concerts que, si s'escau i amb l'informe previ de la Direcció General d'Assegurances o òrgan competent de les comunitats autònomes, estableixin amb organismes de l'Administració de la Seguretat Social, o amb entitats de dret públic que tinguin encomanada, de conformitat amb la seva legislació específica, la gestió d'alguns dels règims especials de la Seguretat Social.

Els models de pòlisses d'assegurances establerts en virtut dels concerts a què es refereix el paràgraf anterior han d'estar a disposició de la Direcció General d'Assegurances o organismes competents de les comunitats autònomes en la forma que es determini per reglament.

Disposició addicional tretzena. *Modificacions a la Llei 18/1991, de 6 de juny, de l'impost sobre la renda de les persones físiques.*

1. L'article 71 de la Llei 18/1991, de 6 de juny, de l'impost sobre la renda de les persones físiques, queda redactat de la manera següent:

«Article 71. *Reduccions en la base imposable regular.*

La part regular de la base imposable s'ha de reduir, exclusivament, en l'import de les partides següents:

1.1r Les quantitats abonades a mutualitats de previsió social per professionals no integrats en algun dels règims de la Seguretat Social, en la part que tingui per objecte la cobertura de les contingències de defunció, viduïtat, orfandat, jubilació, accidents, malaltia o invalidesa per al treball o que atorguin prestacions per raó de matrimoni, maternitat, fill o defunció.

2n Les quantitats abonades a mutualitats de previsió social per professionals o empresaris individuals integrats en qualsevol dels règims de la Seguretat Social, per tal com emparin alguna de les contingències esmentades al número 1r anterior.

3r Les quantitats abonades a mutualitats de previsió social que actuïn com a sistemes alternatius de previsió social a plans de pensions, per treballadors per compte d'altri o socis treballadors, en aquella part que tingui per objecte la cobertura de les contingències esmentades al número 1r anterior, i la desocupació per als esmentats socis treballadors.

4t Les aportacions realitzades pels participants en plans de pensions, incloent-hi les contribucions del promotor que els hagin estat imputades en concepte de rendiments del treball dependent.

Com a límit màxim d'aquestes reduccions, s'aplica la inferior de les quantitats següents:

a) El 15 per 100 de la suma dels rendiments nets del treball, empresarials i professionals percebuts individualment en l'exercici.

b) 750.000 pessetes anuals.

2. Les pensions compensatòries a favor del cònjuge i les anualitats per aliments, llevat de les

fixades a favor dels fills del subjecte passiu, satisfetes totes dues per decisió judicial.»

2. S'afegeix un nou apartat 5 a l'article 92 de la Llei 18/1991, de 6 de juny, de l'impost sobre la renda de les persones físiques, amb la redacció següent:

«5. El límit màxim de la reducció de la base imposable que preveu la lletra b) del número 1 de l'article 71 ha de ser aplicat individualment per cada partícip integrat a la unitat familiar.»

Disposició addicional catorzena. *Contravalor de l'ecu.*

L'equivalència en pessetes dels imports en ecus que figuren a la Llei d'ordenació i supervisió de les assegurances privades i a la Llei de contracte d'assegurança es calculen tal com es determina per reglament.

Disposició addicional quinzena. *Integració a la Seguretat Social dels col·legiats en col·legis professionals.*

Per a les persones que exerceixen una activitat per compte propi en els termes de l'article 10.2.c) de la Llei general de la Seguretat Social, text refós aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1994, de 20 de juny, i l'article 3 del Decret 2530/1970, de 20 de setembre, pel qual es regula el règim especial de la Seguretat Social de treballadors per compte propi o autònoms, que es col·legiïn en un col·legi professional el col·lectiu del qual no hagi estat integrat a l'esmentat règim especial és obligatòria l'afiliació a la Seguretat Social. Per tal de donar compliment a aquesta obligació, poden optar per sol·licitar l'afiliació i/o l'alta en aquest règim especial o incorporar-se a la mutualitat que tingui establerta el col·legi professional.

Disposició addicional setzena. *Règim especial de les entitats asseguradores suïsses.*

No són exigibles en l'àmbit de les assegurances diferents a l'assegurança de vida a les sucursals establertes a Espanya d'entitats asseguradores de nacionalitat suïssa:

1. Els requisits que estableixen les lletres a) i d) del número 1 de l'article 87 i l'acceptació prèvia per la Direcció General d'Assegurances de l'apoderat general, per accedir a l'activitat asseguradora.

2. El marge de solvència mínim, per a l'exercici de l'activitat asseguradora.

3. L'autorització administrativa prèvia, l'aprovació o la posada a disposició abans de la seva utilització dels models de pòlisses, bases tècniques i tarifes de primes a què es refereix l'article 88.3 d'aquesta Llei, si es tracta de grans riscos, definits a l'article 107.2 de la Llei de contracte d'assegurança. No obstant això, la Direcció General d'Assegurances pot requerir la presentació, sempre que ho entengui pertinent, dels models de pòlisses, bases tècniques i tarifes de primes per tal de controlar si respecten les disposicions tècniques i sobre contracte d'assegurances.

Aquesta exigència no pot constituir per a l'entitat asseguradora condició prèvia per a l'exercici de la seva activitat.

Disposició transitòria primera. *Validesa de l'autorització administrativa en tot l'Espai Econòmic Europeu.*

L'autorització administrativa concedida a les entitats asseguradores espanyoles a l'empara de l'article 6.1 de la Llei 33/1984, de 2 d'agost, sobre ordenació de l'assegurança privada, quan s'estengui a tot el territori espanyol, és vàlida en tot l'Espai Econòmic Europeu en els termes de l'article 6.5 d'aquesta Llei, des del moment d'entrada en vigor d'aquesta Llei. Tot això sense perjudici que les entitats asseguradores s'ajustin a les disposicions del

capítol IV del títol II quan vulguin operar en règim de dret d'establiment o en règim de lliure prestació de serveis, sense necessitat de reiterar la notificació o informació inicials respecte a les activitats iniciades a l'esmentada entrada en vigor en els dos règims.

Disposició transitòria segona. *Adequació dels actuals rams d'assegurança als regulats en aquesta Llei.*

La classificació per rams d'assegurança que contenen els articles 3.u i 4, referits respectivament a assegurances diferents de la de vida i al ram de vida, de l'Ordre de 7 de setembre de 1987 («Butlletí Oficial de l'Estat» del 14), del Ministeri d'Economia i Hisenda, per la qual es despleguen determinats preceptes del Reglament d'ordenació de l'assegurança privada, es correspon amb la classificació que conté la disposició addicional primera d'aquesta Llei d'ordenació i supervisió de les assegurances privades, tant en la numeració com també, fins que tingui lloc el desplegament reglamentari, en l'àmbit material, i adopta la nova denominació, amb les excepcions següents: el ram d'«assistència sanitària» (ram 19 d'assegurances diferents de la de vida) s'integra en el ram de malaltia (ram 2 d'assegurances diferents de la de vida); el ram de decessos (ram 20 d'assegurances diferents de la de vida) passa a ser ram 19 d'assegurances diferents de la de vida; i el ram «altres prestacions de serveis» (ram 21 d'assegurances diferents de la de vida) desapareix.

La integració del ram de malaltia i del ram d'assistència sanitària, que regula l'Ordre de 7 de setembre de 1987, en el ram de malaltia que regula la disposició addicional primera d'aquesta Llei, no suposa, no obstant això, ampliació de l'àmbit de l'autorització obtinguda en aquests, ni modificació de la normativa reguladora, que subsisteix en els termes en què regia en els rams esmentats en el moment d'entrar en vigor aquesta Llei. A aquests efectes, les autoritzacions concedides en els dos rams amb anterioritat a l'entrada en vigor tenen la consideració d'autorització que comprèn només una part dels riscos inclosos en un ram a l'efecte de l'article 6.3 i 6.6, paràgraf segon, d'aquesta Llei, i les disposicions reglamentàries que es dictin des de la seva entrada en vigor per regular el ram de malaltia únicament són aplicables a la cobertura dels riscos d'assistència sanitària inclosos en el ram de malaltia quan així es disposi expressament.

Disposició transitòria tercera. *Modificacions exigides per l'adaptació a aquesta Llei.*

1. L'adaptació de les entitats asseguradores referida a l'article 7.1 d'aquesta Llei a les modificacions que s'hi realitzen s'ha d'ajustar a les regles següents:

a) Llevat del que disposen les lletres subsegüents i la disposició transitòria cinquena, s'han d'adaptar a la totalitat de les seves disposicions en el termini de sis mesos des de la seva entrada en vigor.

b) El capital social exigible a 31 de desembre de 1993 ha d'estar desemborsat en la seva integritat i escripturat abans del 31 de desembre de 1996.

El fons mutual exigible el 31 de desembre de 1993 a les mútues de prima fixa ha d'estar duplicat i escripturat amb anterioritat a la data de 31 de desembre de 1999.

c) Les reserves constituïdes a l'empara del que estableix la disposició transitòria primera 2 de la Llei sobre ordenació de l'assegurança privada –«Reserva afecta Llei 33/1984»– i disposició transitòria 2 del Reial decret 1390/1988, de 18 de novembre –«Reserva afecta Reial decret 1390/1988»–, han de ser incorporades al capital social o fons mutual en la seva integritat fins assolir les quanties mínimes exigibles a la data de 31 de desembre de 1993, així mateix abans del dia 31 de desembre de 1996 o 1999, segons es tracti, respectivament, de capital social o fons mutual, i han d'aplicar el romanent, si n'hi ha, a la

partida «altres reserves», i desapareixen, com a conseqüència, les reserves afectes.

d) Pel que fa a la resta i referit també al capital social o fons mutual, les entitats asseguradores poden optar per:

– Amb caràcter general, assolir la quantia mínima que exigeix l'article 13 d'aquesta Llei, de manera que el capital social o fons mutual estiguin completament desemborsats i escripturats abans del dia 31 de desembre de 1998 si es tracta de capital social i a 31 de desembre de 1999 si es tracta de fons mutual. A aquests efectes, poden completar la xifra mínima de capital social o fons mutual afectant reserves patrimonials mitjançant la consignació en el passiu del seu balanç de la rúbrica «Reserves afecta Llei 30/1995», de la qual només poden disposar per incorporar-la al capital o fons mutual o quan aquests hagin assolit el mínim legal exigible; en qualsevol cas, aquesta reserva ha de ser incorporada al capital social o fons mutual en la seva integritat fins assolir les quanties mínimes, i també han d'aplicar el romanent, si n'hi ha, a la partida «Altres reserves», abans dels dies 31 de desembre de 1998 i 1999, respectivament, i com a conseqüència desapareix l'esmentada reserva afecta.

– Com a excepció, les entitats que tinguin cobert el fons de garantia, adequadament calculades, comptabilitzades i invertides les provisions tècniques, disposin del marge de solvència legalment exigible i no estiguin incloses en cap de les situacions susceptibles d'adopció de mesures de control especial, poden mantenir amb caràcter indefinit el capital social o fons mutual en els termes que exigeix la lletra b) precedent. Les entitats asseguradores que es vulguin acollir a aquesta via ho han de posar en coneixement de la Direcció General d'Assegurances abans del dia 30 de juny de 1997 i poden fer-ho si la Direcció General d'Assegurances no manifesta expressament la seva disconformitat en un termini de sis mesos des de la comunicació; la disconformitat només es pot oposar quan l'entitat asseguradora no compleixi les garanties financeres esmentades. En el cas d'entitats que atorguin prestacions d'assistència sanitària han de disposar, així mateix, d'un informe de les autoritats sanitàries sobre l'adequació de les prestacions a la legislació sanitària corresponent.

– Les entitats que prevegin no assolir el capital social o fons mutual exigible el 31 de desembre de 1998 o el 31 de desembre de 1999, respectivament, quan hagin optat per la primera de les vies alternatives, i les que, havent-se acollit a la segona d'aquestes vies, deixin de complir algun dels requisits que aquesta exigeix, han de sotmetre, unes i altres, a autorització de la Direcció General d'Assegurances un pla de viabilitat amb anterioritat a aquestes dates, en el primer cas, o des del moment en què deixin de complir els requisits, en el segon. Si la Direcció General d'Assegurances autoritza el pla de viabilitat, ha de fixar les condicions i el termini, que no pot ser superior a dos anys, en què les entitats han d'assolir, en tot cas, el capital mínim que exigeix l'article 13 d'aquesta Llei.

e) Les entitats asseguradores que operin en l'actual ram d'assistència sanitària disposen fins al dia 31 de desembre de 1997 per assolir la quantia mínima del marge de solvència exigible d'acord amb aquesta Llei i el seu Reglament.

2. Les entitats asseguradores que no hagin assolit el capital social o fons mutual mínims que exigeix l'article 13 d'aquesta Llei poden mantenir l'activitat en els rams que estiguin autoritzats, però sense ampliar-la a altres rams diferents.

3. Les entitats asseguradores que percebin un recàrrec extern han d'optar dins el termini de dos anys des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei per eliminar-lo o incorporar-lo a la prima. Les pòlisses emeses abans de l'exercici

d'aquesta opció s'han d'adequar a aquesta en la seva renovació.

4. Les entitats asseguradores compreses en l'àmbit d'aquesta disposició transitòria que incompleixin els terminis que estableix el número 1 en relació amb la xifra de capital social o fons mutual, o, si s'escau, amb el pla de viabilitat, incorren en causa de dissolució.

Disposició transitòria quarta. Entitats asseguradores autoritzades per operar en assegurança de vida i en assegurança diferent de la de vida.

Les entitats asseguradores que el dia 4 d'agost de 1984 estaven autoritzades a fer operacions d'assegurança directa diferent de l'assegurança de vida i operacions de l'assegurança de vida poden seguir simultaniejant aquestes operacions. No obstant això, han de portar la comptabilitat separada per a aquelles i aquestes i tenir, com a mínim, un capital social, fons mutual, fons permanent de la casa central, marge de solvència i fons de garantia igual a la suma dels requerits per al ram de vida i per al ram diferent del de vida dels que operin en què s'exigeixin quanties superiors. L'incompliment del que es preveu aquí determina la dissolució administrativa de l'entitat asseguradora, llevat que en el procediment administratiu de dissolució aquesta opti per realitzar exclusivament operacions d'assegurança de vida o operacions d'assegurança directa diferent de l'assegurança de vida.

El que disposa el paràgraf precedent és aplicable a les fusions i escissions que es realitzin per adaptar-se a aquesta Llei en les quals participin entitats asseguradores autoritzades per operar simultàniament en el ram de vida i en rams diferents al de vida i altres que només ho estiguin en un d'aquests àmbits, sempre que una de les societats fusionades o la beneficiària de l'escissió sigui una entitat asseguradora que el dia 4 d'agost de 1984 estava autoritzada per fer operacions d'assegurança directa diferent de l'assegurança de vida i operacions d'assegurança de vida.

Disposició transitòria cinquena. Adaptació de les mutualitats de previsió social.

1. Les mutualitats de previsió social que el 31 de desembre de 1983 garantien legalment prestacions a les persones en una quantia superior als límits que fixa l'article 65 d'aquesta Llei poden seguir garantint les prestacions que tinguin establertes en la data, però no poden adoptar acords d'augment o revaloració d'aquestes mentre segueixin sent superiors als límits esmentats en el precepte esmentat.

2. Les mutualitats de previsió social que atorguin prestacions diferents de l'activitat asseguradora han de sol·licitar, en el termini d'un any des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, autorització de la Direcció General d'Assegurances per seguir realitzant aquestes activitats en els termes de l'article 64.2.

3. Les mutualitats de previsió social que regula la Llei 33/1984, de 2 d'agost, sobre ordenació de l'assegurança privada, fins i tot les referides a les disposicions transitòries quarta i vuitena i la disposició final segona de la Llei esmentada, existents a l'entrada en vigor d'aquesta Llei, disposen d'un termini de cinc anys, des de l'esmentada entrada en vigor, per adaptar-se als preceptes d'aquesta. Singularment, les emparades a l'article 1r 2 del Reglament d'entitats de previsió social, aprovat pel Reial decret 2615/1985, de 4 de desembre, han de complir, dins aquest termini, el que disposa l'article 64.3.e).

No obstant això, les mutualitats de previsió social l'objecte exclusiu de les quals sigui atorgar prestacions o subsidis de docència o educació poden mantenir els fons mutuals exigibles a la data d'entrada en vigor d'aquesta

Llei, sense estar subjectes a l'obligació d'assolir el fons mutual que exigeix l'article 67.2.a) de la mateixa Llei.

Transcorregut el termini de cinc anys, les persones que exerceixin una activitat per compte propi en els termes de l'article 3 del Decret 2530/1970, de 20 de setembre, pel qual es regula el règim especial de la Seguretat Social de treballadors per compte propi o autònoms, i estiguin col·legiats en un col·legi professional el col·lectiu del qual no hagi estat integrat en aquest règim especial, han de sol·licitar l'afiliació i/o l'alta en aquest, sempre que decideixin no romandre inclosos en la mutualitat que tingui establerta el col·legi professional.

4. Les federacions o la Confederació Nacional de Mutualitats de Previsió Social no poden concertar, des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, noves operacions de coassegurança, ni modificar o prorrogar les concertades. La mateixa prohibició és aplicable a les operacions de reassegurança concertades per la Confederació Nacional.

5. Les federacions de mutualitats de previsió social que, en el moment de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, exerceixin l'activitat reasseguradora no estan subjectes a la prohibició que conté el número 4 de l'article 64 i poden continuar-la, amb submissió a la regulació de les entitats exclusivament reasseguradores que contenen els articles 57 i 58, en la forma, condicions i amb les adaptacions que s'estableixin per reglament.

6. Les mutualitats de previsió social afectades per un pla individual de viabilitat per adaptar-se a la Llei 33/1984, de 2 d'agost, sobre ordenació de l'assegurança privada, no poden acollir-se al que disposa l'article 66 fins que compleixin el pla de viabilitat, sempre que compleixin els altres requisits que exigeix aquest precepte.

Disposició transitòria sisena. Subsistència provisional de les normes reglamentàries reguladores de les provisions tècniques.

Fins que entrin en vigor les disposicions reglamentàries de desplegament de l'article 16 d'aquesta Llei i de l'article 24.2 de l'Estatut legal del Consorci de Compensació d'Assegurances, l'enumeració, el concepte, el càlcul, la cobertura i el règim fiscal de les provisions tècniques es regeixen pel que disposen els articles 55 i següents del Reglament d'ordenació de l'assegurança privada, aprovat pel Reial decret 1348/1985, d'1 d'agost, amb les modificacions introduïdes pels reials decrets 2021/1986, de 22 d'agost, i 1042/1990, de 27 de juliol, i pel que disposen les normes que actualment regulen la provisió tècnica acumulativa del Consorci de Compensació d'Assegurances, respectivament.

Disposició transitòria setena. Normes transitòries sobre percentatges de provisions tècniques, regulació de provisions tècniques en què Espanya sigui l'Estat membre del compromís o localització del risc, i sobre sucursals i prestació de serveis.

1. Les entitats asseguradores espanyoles disposen, respecte a les inversions que hagin realitzat a l'entrada en vigor d'aquesta Llei, fins al 31 de desembre de 1998, en els termes i amb els límits que es determinin per reglament, per donar compliment als límits percentuals màxims que fixin les disposicions reglamentàries de desplegament de l'article 16.5 d'aquesta Llei en les inversions en terrenys i construccions representatius de provisions tècniques que superin aquests límits percentuals.

2. Des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, les sucursals a Espanya d'entitats asseguradores domiciliades en qualsevol dels altres estats membres de l'Espai Econòmic Europeu, així com l'activitat d'aquestes asseguradores a Espanya en règim de lliure prestació de serveis, es regeixen pel que disposa el capítol I del títol III d'aquesta Llei, respecte als drets adquirits a Espanya en règim de dret

d'establiment i de lliure prestació de serveis per aquestes entitats.

Disposició transitòria vuitena. Influència notable a l'efecte de participació significativa.

Fins que el Govern fixi les normes que s'hagin de dictar per al desplegament d'aquesta Llei, s'entén per possibilitat d'exercir una influència notable en la gestió de l'entitat asseguradora en la qual es posseeixi una participació, a l'efecte del número 1 de l'article 21, el fet d'adquirir o ser titular d'una participació superior al 3 per 100 del capital social de l'entitat, si aquesta cotitza en borsa, o que possibiliti la presència en l'òrgan d'administració d'aquesta.

Disposició transitòria novena. Transformació de mesures cautelars en mesures de control especial.

A l'entrada en vigor d'aquesta Llei:

1. Les mesures cautelars adoptades a l'empara de l'article 42 de la Llei 33/1984, de 2 d'agost, sobre ordenació de l'assegurança privada, s'han de transformar en les correlatives mesures de control especial regulades a l'article 39 d'aquesta Llei.

2. Els procediments administratius per a l'adopció de mesures cautelars que estiguin en tramitació s'han de transformar, en la mesura que es donin les circumstàncies de l'article 39.1 d'aquesta Llei, en procediments per a l'adopció de mesures de control especial a l'empara de l'esmentat article 39.

Disposició transitòria desena. Transformació de la Comissió Liquidadora d'Entitats Asseguradores.

1. La Comissió Liquidadora d'Entitats Asseguradores, creada pel Reial decret llei 10/1984, d'11 de juliol, pel qual s'estableixen mesures urgents per al sanejament del sector d'assegurances privades i per al reforçament de l'organisme de control, conservant la mateixa denominació, es configura com a ens del sector públic que preveu l'article 6.5 de la Llei general pressupostària, text refós aprovat pel Reial decret legislatiu 1091/1988, de 23 de setembre. El nou ens ha de succeir l'actual i conservar tots els drets i obligacions de la Comissió Liquidadora d'Entitats Asseguradores, i continua en la titularitat del seu patrimoni i en les liquidacions que té encomanades i manté totes les relacions jurídiques i el personal laboral.

2. Fins que el Govern dicti el Reglament de desplegament d'aquesta Llei, subsisteixen el Reglament de funcionament de la Comissió Liquidadora d'Entitats Asseguradores, aprovat pel Reial decret 2020/1986, de 22 d'agost; el Reial decret 2226/1986, de 12 de setembre, pel qual es confien a la Comissió Liquidadora d'Entitats Asseguradores les funcions atribuïdes a la Comissió creada pel Reial decret llei 11/1981, de 20 d'agost; el Reial decret 312/1988, de 30 de març, pel qual se sotmeten les entitats de previsió social al que disposa el Reial decret llei 10/1984, d'11 de juliol; i l'Ordre del Ministeri d'Economia i Hisenda de 25 de març de 1988 («Butlletí Oficial de l'Estat» de 6 d'abril de 1988), per la qual es complementa el Reial decret 2020/1986, de 22 d'agost. Tots aquests romanen en vigor exclusivament en tot el que no s'oposi a les disposicions que conté aquesta Llei; s'entenen atribuïdes al Consell d'Administració de la Comissió les funcions que les esmentades disposicions reglamentàries encomanen a la Junta Rectora.

3. L'ens públic, Comissió Liquidadora d'Entitats Asseguradores se sotmet al mateix règim tributari que correspon a l'Estat.

Disposició transitòria onzena. *Beneficis de l'adaptació i beneficis fiscals de la transformació de mutualitats de previsió social.*

1. Gaudeixen d'exempció en l'impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats els negocis jurídics, actes i documents legalment necessaris perquè les entitats asseguradores puguin donar compliment al que estableix la disposició transitòria tercera d'aquesta Llei, sempre que s'executin o atorguin dins els terminis que estableix aquesta Llei. Així mateix, gaudeixen d'una reducció del 30 per 100 els drets que els notaris i els registradors han de percebre com a conseqüència de l'aplicació dels aranzels respectius pels negocis, actes i documents necessaris per a l'adaptació de les entitats asseguradores al que preveu aquesta i per a la seva inscripció en el Registre mercantil.

2. Gaudeixen d'exempció en l'impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats els negocis jurídics, actes i documents legalment necessaris per a la transformació de mutualitats de previsió social en mútues de prima fixa, sempre que es realitzin durant un termini de dos anys, comptats des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei. L'acord de transformació que se sotmeti a autorització del Ministeri d'Economia i Hisenda ha de contenir un pla de viabilitat que permeti assolir les garanties financeres de solvència exigibles a les mútues de prima fixa en un termini no superior a cinc anys des de la notificació de l'autorització i han de preveure el compromís de no sobrepassar els límits que fixa l'article 65 durant aquest termini.

Disposició transitòria dotzena. *Límits provisionals de l'assegurament obligatori de la responsabilitat civil ocasionada per la circulació de vehicles automòbils.*

Sense perjudici de la ulterior determinació i modificació reglamentària a l'empara de l'habilitació concedida al Govern a l'article 4.2 de la Llei sobre responsabilitat civil i assegurança en la circulació de vehicles de motor, en la redacció que en fa la disposició addicional vuitena d'aquesta Llei, l'import màxim de l'assegurament obligatori en l'assegurança de subscripció obligatòria que preveu aquesta Llei per garantir la cobertura de la responsabilitat civil en vehicles terrestres automòbils amb estacionament habitual a Espanya és, des del dia 1 de gener de 1996, de 56 milions de pessetes per víctima en els danys a les persones i de 16 milions de pessetes per sinistre per als danys en els béns.

Disposició transitòria tretzena. *Identificació de l'entitat asseguradora en els accidents de circulació.*

Fins a l'entrada en vigor de la disposició reglamentària que habilita el paràgraf segon del número 2 de l'article 2 de la Llei sobre responsabilitat civil i assegurança en la circulació de vehicles de motor, en la redacció que en fa la disposició addicional vuitena d'aquesta Llei, la forma d'acreditar la vigència dels contractes d'assegurança per tal que les persones implicades en un accident de circulació puguin descobrir amb la màxima brevetat les circumstàncies relatives al contracte i a l'entitat asseguradora s'ha d'ajustar a les regles següents:

1. El prenedor de l'assegurança ha de portar en el vehicle el rebut de prima, corresponent al període d'assegurança en curs, a què fa referència l'article 11 del Reglament de l'assegurança de responsabilitat civil derivada de l'ús i circulació de vehicles de motor, de subscripció obligatòria, aprovat pel Reial decret 2641/1986, de 30 de desembre. L'incompliment d'aquesta obligació se sanciona amb 10.000 pessetes de multa per les autoritats i

d'acord amb el procediment que preveu l'article 3.c) de la Llei sobre responsabilitat civil i assegurança en la circulació de vehicles de motor, segons la redacció que en fa la disposició addicional vuitena d'aquesta Llei.

2. Les entitats asseguradores han de portar un registre en el qual constin, almenys, les circumstàncies relatives a la matrícula del vehicle, número de la pòlissa i període de vigència. Les entitats asseguradores han de subministrar al Ministeri d'Economia i Hisenda, mitjançant remissió al Consorci de Compensació d'Assegurances, la relació dels vehicles assegurats per aquestes dins el termini de tres mesos des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei; així mateix, han d'actualitzar aquesta informació. Per resolució de la Direcció General d'Assegurances s'ha de detallar el contingut, la forma i els terminis de donar compliment a aquesta obligació, que pot comprendre el subministrament per mitjans informàtics.

Disposició transitòria catorzena. *Règim dels compromisos per pensions assumits.*

1. Els empresaris que en el moment d'entrada en vigor d'aquesta Llei mantinguin compromisos per pensions amb els seus treballadors o empleats la materialització de les quals no s'ajusti a la disposició addicional primera de la Llei 8/1987, de 8 de juny, de regulació dels plans i fons de pensions, segons la redacció que en fa aquesta Llei, han de procedir, en un termini no superior a tres anys des de l'esmentada entrada en vigor, a adaptar la materialització a la disposició addicional.

Fins que tingui lloc el compliment de l'obligació que imposa el paràgraf anterior, s'ha de mantenir l'efectivitat dels compromisos per pensions i el cobrament de les prestacions causades en els termes estipulats entre l'empresari i els treballadors.

2. Excepcionalment, es poden mantenir els compromisos per pensions assumits mitjançant fons interns per les entitats de crèdit, les entitats asseguradores i les societats i agències de valors. Perquè aquests fons interns puguin servir a aquesta finalitat han d'estar dotats amb criteris, almenys, tan rigorosos com els aplicables als assumits mitjançant plans de pensions i han de ser autoritzats pel Ministeri d'Economia i Hisenda, amb l'informe previ de l'òrgan o ens al qual correspongui el control dels recursos afectes, el qual ha de supervisar el funcionament dels fons interns i pot proposar al Ministeri d'Economia i Hisenda l'adopció, si s'escau, de les mesures correctores pertinents, i fins i tot la revocació de l'autorització administrativa concedida, tot això en els termes que s'estableixin per reglament.

Disposició transitòria quinzena. *Règim transitori d'ajust dels compromisos per pensions mitjançant plans de pensions.*

1. Els fons inclosos a l'anterior disposició transitòria, als quals s'exigeix una transformació obligatòria, poden ser integrats en un pla de pensions, amb les condicions i els beneficis que preveuen els números següents.

Així mateix, qualsevol altra institució de previsió del personal es pot transformar, dissoldre o liquidar i donar lloc a la integració en un pla de pensions de persones i recursos inicialment vinculats a la institució.

Per a la formalització dels plans de pensions, que comporta la immediata exigibilitat de les aportacions, es disposa d'un termini no superior a tres anys a comptar de l'entrada en vigor d'aquesta Llei.

2. En els casos no emparats al número precedent, els nous compromisos assumits per les empreses a partir de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, que s'instrumentin mitjançant la formalització d'un pla de pensions en un ter-

mini no superior als tres anys, a comptar de l'esmentada data d'entrada en vigor, permeten a promotor i partícips accedir als beneficis que preveuen els números següents, amb les condicions específiques que s'hi estableixen.

3. S'han de determinar per reglament les condicions que han de complir els plans de pensions resultants de les transformacions emparades en el present règim transitori per adaptar-se a la Llei 8/1987, de 8 de juny, així com els termes, límits i procediments que han de respectar els corresponents plans de reequilibri, que han d'incloure, si s'escau, el compromís explícit de la transferència dels elements patrimonials a incorporar als fons de pensions.

Per a l'execució i el compliment dels plans de reequilibri esmentats no és necessària l'aprovació administrativa, per bé que s'han de presentar davant la Direcció General d'Assegurances en la forma i els terminis que s'estableixen per reglament.

No obstant això, el Ministeri d'Economia i Hisenda pot establir, en els casos i condicions que consideri necessaris, el requisit de l'aprovació administrativa dels plans de reequilibri.

4. Dins aquest règim transitori i per al personal actiu en la data de formalització del pla de pensions, es poden reconèixer drets per serveis passats derivats de compromisos anteriors recollits expressament en conveni col·lectiu o una disposició equivalent, o corresponents a serveis previs a la formalització del pla de pensions.

La quantia reconeguda en concepte de drets per serveis passats que es correspongui amb fons constituïts s'ha d'imputar a cada partícip. Si s'escau, la diferència positiva entre els drets reconeguts per serveis passats i els fons constituïts corresponents configura un dèficit, que s'ha de calcular de manera individual per a cada partícip. Aquest dèficit global pot ser amortitzat, prèvia la seva adequada actualització, i segons les condicions que es pactin, mitjançant dotacions anuals no inferiors al 5 per 100 de la quantia total, al llarg d'un termini no inferior a deu anys ni superior a quinze anys, comptats des de la formalització del pla de pensions, sempre que en complir-se la meitat del període definitivament establert en el pla de reequilibri s'hagi amortitzat la meitat del dèficit global. El dèficit individualitzat de cada partícip ha d'estar amortitzat en el moment de l'esdeveniment de qualsevol de les contingències cobertes pel pla de pensions.

Per raó de les circumstàncies especials que puguin concórrer en sectors d'activitat concrets subjectes a una regulació específica, es poden autoritzar per reglament terminis d'amortització del dèficit global superiors en concordança amb altres disposicions vigents a l'entrada en vigor d'aquesta Llei.

La imputació de les aportacions corresponents a drets reconeguts per serveis passats s'entén sense perjudici del règim fiscal transitori que recull la disposició transitòria setzena d'aquesta Llei.

La quantia màxima dels serveis passats reconeguts corresponents als exercicis anuals iniciats des de l'1 de gener de 1988 fins al de formalització del pla de pensions no pot excedir, per a cadascun d'aquests anys, l'import del límit financer anual vigent en cadascun d'aquests exercicis.

Sense perjudici del que disposa el paràgraf anterior, les aportacions necessàries per a la cobertura dels serveis passats estan exceptuades del límit màxim d'aportació individual que recull l'article 5, apartat 3, de la Llei 8/1987, de 8 de juny, reguladora de plans i fons de pensions.

5. Els empresaris o les institucions emparades en aquest règim transitori que hagin instrumentat els compromisos per pensions amb els treballadors i integrat els recursos en un pla de pensions, han d'instrumentar les obligacions concretes respecte als jubilats o beneficiaris amb anterioritat a la formalització del pla, o bé a través d'aquest o bé a través d'una assegurança col·lectiva. Les contribucions i les primes de contracte d'assegurança

satisfetes per fer front a aquestes prestacions causades no requereixen la imputació als esmentats beneficiaris.

En el cas d'integrar els beneficiaris en el pla de pensions, són admissibles aportacions posteriors sense imputació financera, per a l'adequada cobertura de les prestacions causades, sempre que s'incorpori en el pla de reequilibri corresponent i aquest s'ajusti a la legislació que li sigui aplicable.

6. El desplegament reglamentari del present règim transitori ha de regular, en particular, les normes actuàries per a la quantificació dels serveis passats amb especial referència als nous compromisos de pensions a què es refereix el número 2 d'aquesta disposició; el procés de transferència dels elements patrimonials corresponent a un pla de pensions, a integrar en el seu fons de pensions, el tipus de remuneració, així com el termini temporal que amb caràcter general no ha d'excedir els deu anys, llevat de condicions específiques establertes per una norma expressa que justifiquin una ampliació addicional; el procés d'amortització del dèficit individual i global que afecti cada pla de pensions, així com la possible actualització i altres qüestions que per la normativa vigent requereixin desplegament reglamentari.

7. Queden exempts de tributació els increments o disminucions patrimonials que es posin de manifest com a conseqüència de la integració o aportació a un pla de pensions dels elements patrimonials afectes a compromisos de previsió del personal. També n'estan exempts els increments o disminucions patrimonials que es posin de manifest com a conseqüència de l'alienació dels elements patrimonials afectes a compromisos de previsió del personal quan l'import de la venda s'aporti en plans de pensions; si només s'aporta parcialment, l'exempció s'aplica a la part proporcional de l'increment que hagi estat aportat.

8. Per accedir a aquest tractament fiscal és condició indispensable que els elements patrimonials afectes als compromisos de previsió del personal estiguin en aquesta situació el 3 de març de 1995.

Disposició transitòria setzena. Règim fiscal transitori d'ajust dels compromisos per pensions.

1. Les contribucions dels promotors de plans de pensions realitzades per donar compliment al que estableixen les disposicions transitòries catorzena i quinzena d'aquesta Llei són deduïbles a l'impost personal del promotor en l'exercici econòmic en què es faci efectiva la contribució. Queden exceptuades d'aquesta deducció les contribucions a plans de pensions realitzades amb càrrec a fons interns per compromisos de pensions la dotació de les quals hagi resultat, al seu moment, fiscalment deduïble.

Les aportacions que puguin resultar deduïbles fiscalment realitzades per a la cobertura de serveis passats, tant les derivades de fons constituïts com, si n'hi ha, les destinades a amortitzar el dèficit, ho són en la mateixa quantia i terminis que estableix el pla de reequilibri a què fa referència el paràgraf segon de l'apartat 4 de la disposició transitòria quinzena.

Si el fons intern per compromisos de pensions ha estat dotat amb caràcter parcialment deduïble en l'impost personal de l'empresari, la deducció fiscal a les contribucions a plans de pensions realitzades a l'empara d'aquest règim transitori ha de ser proporcional a les dotacions no deduïbles.

Les contribucions als plans de pensions a què es refereixen els paràgrafs anteriors no s'han d'integrar a la base imposable de l'impost sobre la renda de les persones físiques corresponent als partícips, sense perjudici de la tributació futura de les prestacions dels plans de pensions en els termes que preveu la normativa vigent.

2. Les primes de contractes d'assegurança sobre la vida satisfetes per empresaris per donar compliment al que estableix la disposició transitòria catorzena d'aquesta Llei, són deduïbles a l'impost personal de l'empresari en l'exercici econòmic en què es faci efectiu el seu pagament, sempre que es compleixin els requisits que recull l'article 71 del Reglament de plans i fons de pensions, aprovat pel Reial decret 1307/1988, de 30 de setembre. Queden exceptuades d'aquesta deducció les primes de contractes d'assegurança sobre la vida satisfetes amb càrrec a fons interns per compromisos de pensions la dotació dels quals hagi resultat, al seu moment, fiscalment deduïble.

Si el fons intern per compromisos de pensions ha estat dotat amb caràcter parcialment deduïble a l'impost personal de l'empresari, la deducció fiscal de les primes de contractes d'assegurança sobre la vida satisfetes a l'empresari del present règim transitori ha de ser proporcional a les dotacions no deduïbles.

A l'efecte del que disposen els paràgrafs anteriors, la imputació fiscal de les primes als subjectes als quals es vinculin aquestes s'ha d'efectuar per les quanties que hagin estat deduïdes i en el mateix període impositiu.

Les prestacions derivades dels contractes d'assegurança sobre la vida a què es refereix aquest règim transitori tributen per l'impost sobre la renda de les persones físiques o, si s'escau, per l'impost sobre successions i donacions, d'acord amb el que disposa la normativa vigent.

Disposició transitòria dissetena. *Adaptació dels agents d'assegurances.*

Els contractes d'agència que s'hagin subscrit abans de la data d'entrada en vigor d'aquesta Llei s'han d'adaptar al que disposa el número 1 de l'article 8 de la Llei de mediació en assegurances privades, en la redacció que en fa la disposició addicional setena, número 1, d'aquesta Llei, en el termini d'un any a partir d'aquella data.

Disposició derogatòria única. *Normes derogades.*

Queden derogades totes les disposicions del mateix rang o inferior que s'oposin al que estableix aquesta Llei i, en particular, les següents:

- De la Llei de suspensió de pagaments de 26 de juliol de 1922: el paràgraf tercer de l'article 4.
- Reial decret llei 10/1984, d'11 de juliol, pel qual s'estableixen mesures urgents per al sanejament del sector d'assegurances privades i per al reforçament de l'organisme de control.
- Llei 33/1984, de 2 d'agost, sobre ordenació de l'assegurança privada.
- De la Llei 46/1985, de 27 de desembre, de pressupostos generals de l'Estat per a 1986: disposicions addicionals catorzena i trenta-vuitena.
- Reial decret legislatiu 1255/1986, de 6 de juny, pel qual es modifiquen determinats articles de la Llei 33/1984, de 2 d'agost, per adaptar-la als compromisos derivats del Tractat d'Adhesió d'Espanya a la Comunitat Econòmica Europea.
- Reial decret legislatiu 1301/1986, de 28 de juny, pel qual s'adapta el text refós de la Llei d'ús i circulació de vehicles de motor a l'ordenament jurídic comunitari.
- De la Llei 21/1986, de 23 de desembre, de pressupostos generals de l'Estat per a 1987: disposició addicional trenta-setena.
- De la Llei 3/1987, de 2 d'abril, general de cooperatives: apartat c) de l'article 143.1 i la referència que conté al número 2 de l'esmentat article a les cooperatives d'assegurances de treball associat.
- De la Llei 33/1987, de 23 de desembre, de pressupostos generals de l'Estat per a 1988: la disposició final segona.

- De la Llei 26/1988, de 29 de juliol, sobre disciplina i intervenció de les entitats de crèdit: la disposició addicional primera.

- De la Llei 37/1988, de 28 de desembre, de pressupostos generals de l'Estat per a 1989: la disposició final novena.

- De la Llei orgànica 3/1989, de 21 de juny, d'actualització del Codi penal: la disposició addicional tercera.

- Del Reial decret llei 5/1989, de 7 de juliol, sobre mesures financeres i fiscals urgents: l'article 4.

- Llei 21/1990, de 19 de desembre, per adaptar el dret espanyol a la Directiva 88/357/CEE, sobre llibertat de serveis en assegurances diferents de la de vida, i d'actualització de legislació d'assegurances privades, llevat dels preceptes següents: article 3, apartats u, dos, quatre, cinc i sis; article 4; article 6; disposició addicional segona; disposició addicional tercera; disposició addicional quarta; disposició addicional cinquena, excepte la referència que conté a l'article 6 de la Llei sobre ús i circulació de vehicles de motor; disposició addicional setena; disposició transitòria primera u, i disposició derogatòria.

- De la Llei 9/1992, de 30 d'abril, sobre mediació en assegurances privades: la disposició addicional cinquena.

- De la Llei 13/1992, d'1 de juny, de recursos propis i ordenació i supervisió en base consolidada de les entitats financeres: l'article 5.

- De la Llei general de la Seguretat Social, text refós aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1994, de 20 de juny: la disposició transitòria novena.

- Decret 3404/1964, de 22 d'octubre, pel qual s'estableix l'assegurança turística.

- Del Reglament per a l'execució de la Llei de caça, aprovat pel Decret 506/1971, de 25 de març: l'últim incís de l'article 35.6.a), en tot el que remet al derogat article 52 del Reglament esmentat.

- Del Reglament per a l'aplicació de la Llei 87/1978, de 28 de desembre, sobre assegurances agràries combinades, aprovat pel Reial decret 2329/1979, de 14 de setembre: el número 3 de l'article 44.

- Del Reglament d'ordenació de l'assegurança privada, aprovat pel Reial decret 1348/1985, d'1 d'agost: l'incís «... assegurança d'assistència sanitària. Així mateix s'aplica aquesta reducció per al ...» del número 5 de l'article 78, el número 4 de l'article 51 i la lletra g) de l'article 52.

- Reial decret 494/1987, de 13 de febrer, sobre contractació d'assegurances en moneda estrangera.

- Reial decret 1390/1988, de 18 de novembre, pel qual es modifiquen les quanties mínimes dels capitals socials i fons mutuels que preveu l'article 10 de la Llei 33/1984, de 2 d'agost, sobre ordenació de l'assegurança privada.

- Reial decret 1545/1988, de 23 de desembre, regulador de les operacions de coassegurança comunitària.

- Ordre de 7 de maig de 1957 («Butlletí Oficial de l'Estat» de 17 de maig), del Ministeri de la Governació, per la qual s'aprova el Reglament de la Comissaria d'Assistència Medicofarmacèutica, així com les ordres posteriors del Ministeri de la Governació modificadores d'aquesta. En particular, l'Ordre de 18 d'octubre de 1957 («Butlletí Oficial de l'Estat» del 29), sobre composició de la Junta Rectora de la Comissaria d'Assistència Medicofarmacèutica; Ordre de 29 de gener de 1959 («Butlletí Oficial de l'Estat» de 12 de febrer), sobre inspecció d'entitats d'assegurança de malaltia per la Comissaria d'Assistència Medicofarmacèutica; Ordre de 26 de gener de 1965 («Butlletí Oficial de l'Estat» de 19 de febrer), per la qual es crea la secció d'Assistència Medicofarmacèutica; Ordre de 22 de maig de 1972 («Butlletí Oficial de l'Estat» de 22 de juny), per la qual es modifica l'article 45 del Reglament de la Comissaria; Ordre de 28 de març de 1977 («Butlletí Oficial de l'Estat»

de 27 d'abril), per la qual es modifica el Reglament en matèria de sancions.

– Ordre de 9 de maig de 1957 («Butlletí Oficial de l'Estat» de 3 de juny), del Ministeri d'Hisenda, sobre valoració d'immobles de reserves legals d'entitats d'assegurança i d'entitats d'estalvi i capitalització.

– Ordre de 4 de febrer de 1958 («Butlletí Oficial de l'Estat» del 24), del Ministeri d'Hisenda, per la qual s'aprova el suplement d'augment de capital en l'assegurança de vida per al cas de mort.

– Ordre de 4 de febrer de 1958 («Butlletí Oficial de l'Estat» del 24), del Ministeri d'Hisenda, per la qual s'aproven les tarifes de l'assegurança d'enterraments.

– Ordre de 20 de març de 1959 («Butlletí Oficial de l'Estat» del 23), de la Presidència del Govern, per la qual es regulen els requisits de les societats d'assegurances de malaltia i assistència sanitària.

– Ordre de 8 de febrer de 1961 («Butlletí Oficial de l'Estat» del 17), del Ministeri d'Hisenda, sobre contingut de bases tècniques i tarifes d'asseguradores.

– Ordre d'11 de juny de 1963 («Butlletí Oficial de l'Estat» de 15 de juliol), del Ministeri de la Governació, que amplia les prestacions obligatòries d'asseguradores i fixa la sobreprima, així com la Resolució de 12 de setembre de 1963 («Butlletí Oficial de l'Estat» del 28), de la Direcció General de Sanitat, que aclareix l'Ordre d'11 de juny de 1963, de noves prestacions obligatòries, i la Resolució de 14 de març de 1964, de la Direcció General de Sanitat, modificadora de l'anterior.

– Ordre de 14 de gener de 1964 («Butlletí Oficial de l'Estat» de 27 de febrer), del Ministeri de la Governació, sobre relacions d'asseguradors amb el personal mèdic no vinculat per dependència laboral, així com l'Ordre d'1 de juny de 1965 («Butlletí Oficial de l'Estat» del 16), del Ministeri de la Governació, per la qual es modifica l'anterior.

– Ordre de 8 de maig de 1964 («Butlletí Oficial de l'Estat» del 22), del Ministeri de la Governació, sobre primes o quotes mínimes de les entitats d'assegurances.

– Ordre de 25 d'agost de 1964 («Butlletí Oficial de l'Estat» de 15 de setembre), del Ministeri de la Governació, que prorroga els terminis de les ordres de 14 de gener i 8 de maig de 1964.

– Ordre de 25 d'agost de 1964 («Butlletí Oficial de l'Estat» de 15 de setembre), del Ministeri de la Governació, sobre retribució de metges en pòlisses amb prima individualitzada o amb participació en el cost mèdic, així com l'Ordre de 8 de juny de 1965 («Butlletí Oficial de l'Estat» del 19), del Ministeri de la Governació, que aclareix les ordres ministerials de 14 de gener, 8 de maig i 25 d'agost de 1964.

– Ordre de 30 de maig de 1967 («Butlletí Oficial de l'Estat» de 28 de juny), del Ministeri de la Governació, sobre contracte amb els metges d'assistència medicofarmacèutica.

– Apartats 3r i 6è de l'Ordre de 8 d'abril de 1969 («Butlletí Oficial de l'Estat» del 19), de Presidència, sobre funcionament d'entitats asseguradores que operin en el ram de l'assistència sanitària.

– Ordre de 22 de maig de 1972, del Ministeri de la Governació, de reclamacions dels assegurats.

– Ordre de 8 de juny de 1981 («Butlletí Oficial de l'Estat» del 19), del Ministeri d'Hisenda, per la qual s'aproven les condicions generals de les pòlisses d'assegurances agrícoles.

– Ordre de 28 de desembre de 1981 («Butlletí Oficial de l'Estat» de 18 de gener de 1982), del Ministeri d'Hisenda, per la qual s'aproven les condicions generals de la pòlissa de les assegurances pecuàries.

– Article 3.4 de l'Ordre de 22 d'octubre de 1982 («Butlletí Oficial de l'Estat» de 13 de novembre), del Ministeri d'Hisenda, sobre documentació tècnica i contractual per operar en rams diferents del de vida.

– Ordre de 23 d'octubre de 1982 («Butlletí Oficial de l'Estat» de 15 de novembre), del Ministeri d'Hisenda, per la qual es regula el ram de defensa jurídica.

– Ordre de 10 de novembre de 1982 («Butlletí Oficial de l'Estat» del 22), del Ministeri d'Economia i Hisenda, sobre elevació de tarifes de l'assegurança d'assistència sanitària.

– Ordre de 23 de desembre de 1983 («Butlletí Oficial de l'Estat» de 10 de gener de 1984), del Ministeri d'Economia i Hisenda, sobre elevació de tarifes de l'assegurança d'assistència sanitària.

– Ordre de 28 de setembre de 1984 («Butlletí Oficial de l'Estat» de 5 d'octubre), del Ministeri d'Economia i Hisenda, per la qual es creen equips d'inspecció i intervecció del sector de les assegurances privades.

– Ordre de 15 de gener de 1985 («Butlletí Oficial de l'Estat» del 21), del Ministeri d'Economia i Hisenda, sobre racionalització i simplificació de determinats processos administratius relacionats amb el control de la documentació tècnica i contractual per operar.

– Article 3, disposicions transitòries i disposició final de l'Ordre de 27 de gener de 1988 («Butlletí Oficial de l'Estat» de 5 de febrer), del Ministeri d'Economia i Hisenda, per la qual es qualifica la cobertura de les prestacions d'assistència en viatge com a operació d'assegurança privada.

– Ordre de 17 d'agost de 1988 («Butlletí Oficial de l'Estat» de 10 de setembre), del Ministeri d'Economia i Hisenda, sobre règim dels perits taxadors d'assegurances i dels facultatius mèdics del Consorci de Compensació d'Assegurances, i dels perits agraris.

Disposició final primera. *Bases de l'ordenació d'assegurances i competències exclusives de l'Estat.*

1. A l'efecte del que disposa l'article 149.1.11a i 13a de la Constitució, les disposicions que contenen aquesta Llei i les disposicions reglamentàries de desplegament que siguin complement indispensable d'aquesta per garantir els objectius d'ordenació i completar la regulació bàsica definida per aquesta tenen la consideració de bases de l'ordenació de les assegurances, excepte els següents preceptes o apartats:

a) Article 22, número 1, lletres a) i d), i número 2; article 23; article 24, números 4 i 6; article 26, número 4; article 27, a la lletra a) del número 2, a les lletres b) i e) del número 3, i el número 4; article 28, números 1 i 3; articles 29 a 38; article 58; article 61; article 62, número 2; article 63; article 64, la lletra j) del número 3; article 72, números 4, 5, 6 i 7; article 73, i article 74; que no tenen el caràcter de bàsics.

b) Les disposicions que el número 2 subsegüent declara de competència exclusiva de l'Estat.

2. Són competència exclusiva de l'Estat:

a) D'acord amb l'article 149.1.6a de la Constitució, les matèries regulades en les disposicions addicionals sisena, vuitena, novena, desena i onzena en els apartats 1 a 13, 15, 19 i 21, també les contingudes en les disposicions transitòries dotzena, tretzena, catorzena, quinzena i dissetena;

b) D'acord amb l'article 149.1.8a de la Constitució, la matèria regulada a l'article 28.2.;

c) D'acord amb l'article 149.1.14a de la Constitució, les matèries que regulen la disposició addicional vuitena pel que fa a les indemnitzacions pagades d'acord amb el sistema de valoració dels danys i perjudicis que conté l'annex de la Llei sobre responsabilitat civil i assegurança en la circulació de vehicles de motor, la disposició addicional onzena 16, 17 i 22, la disposició addicional tretzena i la disposició transitòria setzena.

d) D'acord amb l'article 149.3 de la Constitució, en matèria regulada en els apartats 14, 15, 18 i 20 de la disposició addicional onzena.

Disposició final segona. *Potestat reglamentària.*

Correspon al Govern, a proposta del ministre d'Economia i Hisenda, i prèvia audiència de la Junta Consultiva d'assegurances, desplegar aquesta Llei en les matèries que s'atribueixen expressament a la potestat reglamentària així com, en general, a totes aquelles susceptibles de desplegament reglamentari en què sigui necessari per a la seva correcta execució, mitjançant l'aprovació del seu Reglament i les modificacions ulteriors d'aquest que siguin necessàries.

Correspon al ministre d'Economia i Hisenda, prèvia audiència de la Junta Consultiva d'Assegurances, desplegar aquesta Llei en les matèries que específicament atribueix a la potestat reglamentària del ministre i, també, desplegar el seu Reglament en tot el que sigui necessari i així es prevegi en aquest.

El desplegament reglamentari dels preceptes relatius a les mutualitats de previsió social, l'ha de fer el Govern

mitjançant un reglament específic per a aquestes mutualitats.

Disposició final tercera. *Entrada en vigor.*

Aquesta Llei entra en vigor l'endemà de la publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat». No obstant això, les disposicions transitòries catorzena, quinzena i setzena entren en vigor al cap sis mesos d'aquesta data.

El règim sancionador en matèria d'ordenació i supervisió de les assegurances privades i en l'àmbit d'ordenació i supervisió dels plans i fons de pensions que preveu aquesta Llei és aplicable a les infraccions tipificades en aquesta que es cometin a partir de la data d'entrada en vigor.

Per tant,

Mano a tots els espanyols, particulars i autoritats, que compleixin aquesta Llei i que la facin complir.

Madrid, 8 de novembre de 1995.

JUAN CARLOS R.

El president del Govern,
FELIPE GONZÁLEZ MÁRQUEZ